

2018

Urząd Statystyczny
w Łodzi

Statystyka Łodzi

Statistics of Łódź

Urząd Statystyczny w Łodzi Statistical Office in Łódź

Łódź 2018

Zespół redakcyjny Urzędu Statystycznego w Łodzi
Editorial Board of Statistical Office in Łódź

Przewodniczący
President
Piotr Ryszard Cmela

Członkowie
Members
Jerzy Harbat, Anna Jaeschke, Izabela Kaleta, Tomasz Piasecki, Jolanta Włodarczyk

OPRACOWANIE MERYTORYCZNE
CONTENT-RELATED WORKS
Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Łódź, Łódzkie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by
Anny Jaeschke

Zespół autorski
Editorial team
Małgorzata Dąbrowska, Anna Gierlich, Magdalena Hochman, Izabela Kaleta, Aleksandra Krupińska, Jolanta Maniewska, Aneta Matysiak, Renata Olczyk-Skóra, Joanna Szmerka
pod kierunkiem
supervised by
Anny Jaeschke

Opracowanie graficzne
Graphs
Marta Gonerska

PRACE WYDAWNICZE
EDITORIAL WORKS
Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishments

Opracowanie redakcyjne i korekta
Editorial works and proof-reading
pod kierunkiem
supervised by
Anny Jaeschke

Skład
Typesetting
pod kierunkiem
supervised by
Anny Jaeschke

Zdjęcie umieszczone na okładce
Photograph on the cover
Plac Wolności – fot. Archiwum UMŁ
Freedom Square – photo from archive of the Łódź City Office

ISSN 1427-8111

Publikacja dostępna na stronie internetowej
Publication available on the website
lodz.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła
When publishing SO data – please indicate source

Szanowni Państwo

Przekazuję Państwu kolejną, już dwunastą, edycję Statystyki, która od kilkunastu lat dostarcza podstawowych danych statystycznych dotyczących stolicy regionu.

Publikację otwierają dwie tablice przeglądowe zawierające ważniejsze dane o mieście w latach 2000-2017 oraz dane o Łodzi na tle województwa łódzkiego w 2017 r.

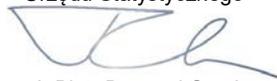
Część druga stanowi obszerny zbiór danych charakteryzujących poszczególne dziedziny życia społecznego i gospodarczego miasta w ostatnich latach. Ze względu na 2-letni cykl wydawniczy, dane statystyczne prezentowane w tej części dotyczą lat 2016 i 2017.

Zawartość tabelaryczną opracowania poprzedzono uwagami metodologicznymi, wskazującymi źródło i zakres danych oraz definicje stosowanych pojęć, ułatwiające interpretację prezentowanych zmiennych. Zestaw tablic uzupełniono grafiką w postaci wykresów ilustrujących skalę zjawisk i obserwowane tendencje.

Poza wydaniem książkowym, publikację przygotowano w formie elektronicznej dostępnej na stronie Urzędu Statystycznego w Łodzi.

Polecając Państwu *Statystykę Łodzi 2018* mam nadzieję, że spełni ona oczekiwania Czytelników i będzie przydatna do oceny przemian zachodzących w mieście.

DYREKTOR
Urzędu Statystycznego

dr Piotr Ryszard Cmela

Łódź, grudzień 2018 r.

Dear Readers

I present you the new, already the 12th edition of the "Statistics of Łódź" – which for over twenty years, has been providing major statistical data characterizing the capital city of the region.

The publication starts with two summary tables including major statistical information describing the city across the years 2000-2017 and presenting Łódź on the background of the voivodship in 2017.

The second part contains a rich collection of data characterizing various aspects of economic and social life of the city in recent years. Due to biannual editorial cycle, the statistical evidence presented in this part concerns reference years 2016 and 2017.

Detailed tables have been preceded with methodological notes on sources and scope of presented data as well as definitions of terms used. A collection of graphs illustrating some features, phenomena and observed tendencies constitutes a supplement to the results presented in tables.

In addition to the printed version, the publication is prepared in electronic format, available at the website of the Statistical Office in Łódź.

Recommending "Statistics of Łódź 2018", I hope, that it will meet readers' expectations and will constitute a helpful basis for evaluation of the changes in the city.

Director
of the Statistical Office

Ph. D. Piotr Ryszard Cmela

SPIS RZECZY

Przedmowa .....
Spis tablic i wykresów .....
Objaśnienia znaków umownych. Skróty .....
Uwagi ogólne .....

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Ważniejsze dane (2000, 2005, 2010, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017) .....
I. Łódź na tle województwa w 2017 r. ....

DZIAŁY

I. Geografia .....
II. Stan i ochrona środowiska .....
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny .....
IV. Bezpieczeństwo publiczne .....
V. Ludność .....
VI. Rynek pracy .....
VII. Infrastruktura komunalna. Mieszkania ..
VIII. Edukacja i wychowanie .....
IX. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna .....
X. Kultura. Turystyka. Sport .....
XI. Rynek wewnętrzny .....
XII. Leśnictwo .....
XIII. Przemysł .....
XIV. Budownictwo .....
XV. Transport .....
XVI. Finanse .....
XVII. Inwestycje. Środki trwałe .....
XVIII. Rachunki regionalne .....
XIX. Podmioty gospodarki narodowej .....

CONTENTS

Preface	Strona Page
List of tables and graphs	3— 4
Symbols. Abbreviations	6—14
General notes	15
	16—22

REVIEW TABLES

Major data (2000, 2005, 2010, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017)	24— 33
Łódź on the background of the Voivodship in 2017	34— 38

CHAPTERS

Geography	39— 41
Environmental protection	42— 52
Administrative division and local gov- ernment	53— 54
Public safety	55— 58
Population	59— 80
Labour market	81— 99
Municipal infrastructure. Dwellings	100—109
Education	110—135
Health care and social welfare	136—147
Culture. Tourism. Sport	148—159
Domestic market	160—161
Forestry	162—163
Industry	164—168
Construction	169—172
Transport	173—175
Finances	176—189
Investments. Fixed assets	190—194
Regional accounts	195—196
Entities of the national economy	197—204

SPIS TABLIC I WYKRESÓW

LIST OF TABLES AND GRAPHS

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	39
Położenie geograficzne miasta	Geographic location of the city	1	40
Odległość Łodzi od granic państwa	Distance from national borders to Łódź	2	40
Najwyżej i najniżej położone punkty miasta	The highest and the lowest points of the city	3	41
Średnie miesięczne temperatury powietrza i opady atmosferyczne	Average monthly air temperatures and atmospheric precipitation	4	41
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	42
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni miasta (2017, 2018)	Geodesic status, directions and changes of city land use (2017, 2018)	1 (5)	48
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona i pomniki przyrody (2010, 2015, 2016, 2017)	Area of special value under legal protection and nature monuments (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (6)	49
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód powierzchniowych lub do ziemi (2010, 2015, 2016, 2017)	Industrial and municipal waste water requiring treatment discharged into surface waters or into the ground (2010, 2015, 2016, 2017)	3 (7)	49
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2010, 2015, 2016, 2017)	Water withdrawal for needs of the national economy and population (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (8)	49
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2010, 2015, 2016, 2017)	Water consumption for needs of the national economy and population (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (9)	50
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2010, 2015, 2016, 2017)	Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2010, 2015, 2016, 2017)	6 (10)	50
Odpady przemysłowe (2016, 2017)	Industrial waste (2016, 2017)	7 (11)	51
Odpady komunalne i nieczystości ciekłe (2010, 2015, 2016, 2017)	Municipal waste and liquid waste (2010, 2015, 2016, 2017)	8 (12)	51
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według kierunków inwestowania (ceny bieżące) [2016, 2017]	Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by the directions of investing (current prices) [2016, 2017]	9 (13)	51
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2016, 2017]	Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by sources of financing (current prices) [2016, 2017]	10 (14)	52
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2016, 2017)	Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2016, 2017)	11 (15)	52
DZIAŁ III. ADMINISTRACJA SAMORZĄDOWA	CHAPTER III. SELF-GOVERNMENT ADMINISTRATION		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	53
Radni Rady Miejskiej w Łodzi według płci, wieku, poziomu wykształcenia i grup zawodów (2016, 2017)	Councillors of the Town Council by sex, age, educational level and occupational group	1 (16)	54
Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (2016, 2017)	The decisions issued about zoning and land use	2 (17)	54

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY	
Uwagi metodologiczne	x	55
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych i wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych (2016, 2017)	1 (18)	57
Wybrane zagadnienia działalności służb Straży Miejskiej (2016, 2017)	2 (19)	57
Wypadki drogowe (2016, 2017)	3 (20)	58
Pożary zarejestrowane przez Straż Pożarną (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (21)	58
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION	
Uwagi metodologiczne	x	59
Ludność na podstawie bilansów według byłych delegatur Urzędu Miasta Łodzi (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (22)	63
Ludność według płci i grup wieku (2010, 2016, 2017)	2 (23)	64
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2010, 2016, 2017)	3 (24)	65
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym według byłych delegatur Urzędu Miasta Łodzi (2010, 2016, 2017)	4 (25)	66
Ruch naturalny ludności według byłych delegatur Urzędu Miasta Łodzi (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (26)	67
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców (2010, 2016, 2017)	6 (27)	68
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców (2010, 2015, 2016, 2017)	7 (28)	69
Rozwody według wieku rozwiedzionych (2010, 2016, 2017)	8 (29)	69
Płodność kobiet i reprodukcja ludności (2010, 2015, 2016, 2017)	9 (30)	70
Urodzenia (2010, 2015, 2016, 2017)	10 (31)	71
Urodzenia według byłych delegatur Urzędu Miasta Łodzi (2010, 2015, 2016, 2017)	11 (32)	71
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2010, 2015, 2016, 2017)	12 (33)	72
Zgony według płci i grup wieku (2010, 2016, 2017)	13 (34)	73
Zgony według przyczyn (2010, 2015, 2016,)	14 (35)	74
Przeciętne dalsze trwanie życia (2010, 2015, 2016, 2017)	15 (36)	75
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję (2016, 2017)	16 (37)	75
Prognoza ludności według biologicznych grup wieku (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	17 (38)	76
Prognoza ludności według edukacyjnych grup wieku (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	18 (39)	76

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ (dok.)	CHAPTER V. POPULATION (cont.)	
Prognoza ludności według ekonomicznych grup wieku (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	Population projection by economic age groups (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050) ..	19 (40) 77
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2010, 2015, 2016, 2017)	Internal and international migration of population for permanent residence (2010, 2015, 2016, 2017)	20 (41) 78
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i grup wieku migrantów (2010, 2016, 2017)	Internal migration of population for permanent residence by sex and age group of migrants (2010, 2016, 2017)	21 (42) 79
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według województw (2016, 2017)	Internal migration of population for permanent residence by voivodships (2016, 2017)	22 (43) 80
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET	
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x 81
Pracujący (2016, 2017)	Employed persons (2016, 2017)	1 (44) 86
Przyjęcia do pracy (2016, 2017)	Hires (2016, 2017)	2 (45) 87
Zwolnienia z pracy (2016, 2017)	Terminations (2016, 2017)	3 (46) 88
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2016, 2017)	The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2016, 2017)	4 (47) 90
Emeryci i renciści pracujący (2016, 2017)	Working retirees and pensioners (2016, 2017) ..	5 (48) 91
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2016, 2017)	Average monthly gross wages and salaries (2016, 2017)	6 (49) 92
Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy (2016, 2017)	Unemployed persons registered in labour offices (2016, 2017)	7 (50) 93
Bezrobotni zarejestrowani według płci i poziomu wykształcenia (2010, 2016, 2017)	Unemployed persons registered by sex and educational level (2010, 2016, 2017)	8 (51) 93
Bezrobotni zarejestrowani według płci i wieku (2010, 2016, 2017)	Unemployed persons registered by sex and age (2010, 2016, 2017)	9 (52) 94
Bezrobotni zarejestrowani według płci i czasu pozostawania bez pracy (2010, 2016, 2017)	Unemployed persons registered by sex and duration of unemployment (2010, 2016, 2017)	10 (53) 95
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2016, 2017)	Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls ...	11 (54) 95
Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy (2016, 2017)	Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market	12 (55) 96
Aktywne formy pomocy bezrobotnym (2016, 2017)	Active forms of assistance to unemployed persons (2016, 2017)	13 (56) 96
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia (2010, 2016, 2017)	Persons working in hazardous conditions caused by factors harmful and hazardous to health (2010, 2016, 2017)	14 (57) 97
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego (2016, 2017)	Persons working at workstations assessed for occupational risk (2016, 2017)	15 (58) 97
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2016, 2017)	Persons working in hazardous conditions (2016, 2017)	16 (59) 98
Wypadki i poszkodowani w wypadkach przy pracy (2016, 2017)	Accidents and persons injured in accidents at work (2016, 2017)	17 (60) 99
DZIAŁ VII. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER VII. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS	
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x 100
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure	
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2015, 2016, 2017)	Water supply and sewage systems (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (61) 104
Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2016, 2017)	Consumers and consumption of electricity in households (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (62) 104

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VII. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)	CHAPTER VII. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)	
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2016, 2017).....	Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households (2010, 2015, 2016, 2017).....	3 (63) 105
Ogrzewnictwo (2010, 2015, 2016, 2017).....	House-heating (2010, 2015, 2016, 2017).....	4 (64) 105
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2010, 2015, 2016, 2017).....	Population using water supply, sewage and gas supply systems (2010, 2015, 2016, 2017).....	5 (65) 106
Miejskie tereny zielone (2010, 2016, 2017).....	Urban green areas (2010, 2016, 2017).....	6 (66) 106
Zieleń uliczna (2010, 2016, 2017).....	Street green belts (2010, 2016, 2017).....	7 (67) 107
Zasoby mieszkaniowe (2010, 2016, 2017).....	Dwelling stocks (2010, 2016, 2017).....	8 (68) 107
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2016, 2017).....	Dwellings in dwelling stocks fitted with installations (2016, 2017).....	9 (69) 107
Mieszkania, izby i powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania (2010, 2015, 2016, 2017).....	Dwellings, rooms and usable floor space of dwellings completed (2010, 2015, 2016, 2017).....	10 (70) 108
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2010, 2015, 2016, 2017).....	Dwellings completed by number of rooms (2010, 2015, 2016, 2017).....	11 (71) 108
Dodatki mieszkaniowe (2016, 2017).....	Housing allowances (2016, 2017).....	12 (72) 109
Zaległości w opłatach za mieszkanie w wybranych formach własności w 2016 r.	Outstanding housing fees in selected type of ownership in 2016.....	13 (73) 109
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2010, 2015, 2016, 2017).....	Administration of grounds for dwelling construction (2010, 2015, 2016, 2017).....	14 (74) 109
DZIAŁ VIII. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER VIII. EDUCATION	
Uwagi metodologiczne.....	Methodological notes.....	x 110
Edukacja według szczebli kształcenia (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Education by level (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	1 (75) 115
Szkoły według organów prowadzących (2010/11, 2016/17, 2017/18).....	Schools by school governing authority (2010/11, 2016/17, 2017/18).....	2 (76) 118
Współczynnik skolaryzacji (2016/17, 2017/18)...	Enrolment rate (2016/17, 2017/18).....	3 (77) 121
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	4 (78) 122
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Education for people with special educational needs (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	5 (79) 124
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii (2010, 2015, 2016, 2017).....	Special educational centres, youth educational centres and youth social therapy centres (2010, 2015, 2016, 2017).....	6 (80) 125
Bursy i domy studenckie [2010/11, 2015/16, 2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	Dormitories and students hostels [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	7 (81) 126
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Students of higher education institutions receiving scholarships (2015/16, 2016/17, 2017/18).....	8 (82) 126
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	9 (83) 127
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	10 (84) 127
Branżowe szkoły I stopnia (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	Stage I sectoral vocational (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	11 (85) 128

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE (cd.)	CHAPTER X. EDUCATION (cont.)	
Uczniowie i absolwenci branżowych szkół I stopnia dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia [2015/16, 2016/17, 2017/18]	12 (86)	128
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18]	13 (87)	129
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18]	14 (88)	129
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia [2015/16, 2016/17, 2017/18]	15 (89)	129
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	16 (90)	130
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18]	17 (91)	131
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia [2015/16, 2016/17, 2017/18]	18 (92)	132
Szkoły wyższe, studenci i absolwenci według typów szkół (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	19 (93)	132
Studia podyplomowe i doktoranckie (2010/11, 2016/17, 2017/18)	20 (94)	133
Szkoły dla dorosłych (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	21 (95)	134
Wychowanie przedszkolne (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	22 (96)	135
DZIAŁ IX. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER IX. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi metodologiczne	x	136
Pracownicy medyczni (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (97)	141
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (98)	141
Szpitale ogólne (2016, 2017)	3 (99)	142
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2015, 2016, 2017)	4 (100)	142
Apteki (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (101)	143
Żłobki i kluby dziecięce (2010, 2015, 2016, 2017)	6 (102)	143
Placówki wsparcia dziennego (2015, 2016, 2017)	7 (103)	144
Instytucjonalna piecza zastępcza (2015, 2016, 2017)	8 (104)	144

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IX. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA (dok.)	CHAPTER IX. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE (cont.)		
Rodzinna piecza zastępcza (2015, 2016, 2017).	Family foster care (2015, 2016, 2017).....	9 (105)	144
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej (2015, 2016, 2017)	Stationary by groups of residents (2015, 2016, 2017).....	10 (106)	145
Dzienne domy pomocy społecznej (2015, 2016, 2017)	Day-care social welfare homes	11 (107)	146
Udzielone świadczenia pomocy środowiskowej (2015, 2016, 2017)	Granted social welfare benefits (2015, 2016, 2017).....	12 (108)	146
Osoby i rodziny objęte pomocą według wybranych powodów jej przyznania (2015, 2016, 2017)	Persons and families benefiting from social assistance by selected reasons of assigned assistance (2015, 2016, 2017)	13 (109)	147
DZIAŁ X. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER X. CULTURE. TOURISM. SPORT		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	148
Książki i broszury wydane (2010, 2015, 2016, 2017)	Books and pamphlets published (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (110)	151
Gazety i czasopisma wydane (2010, 2015, 2016, 2017)	Newspapers and magazines published (2010, 2015, 2016, 2017).....	2 (111)	151
Biblioteki publiczne (2010, 2015, 2016, 2017)....	Public libraries (2010, 2015, 2016, 2017).....	3 (112)	152
Księgozbiór i czytelnicy w bibliotekach publicznych (2010, 2015, 2016, 2017).....	Collection and borrowers in public libraries	4 (113)	152
Teatry, instytucje muzyczne (2010, 2015, 2016, 2017)	Theatres, music institutions (2010, 2015, 2016, 2017).....	5 (114)	152
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2016, 2017)	Cultural centres and establishments, clubs, community (2016, 2017)	6 (115)	153
Galerie sztuki (2010, 2015, 2016, 2017).....	Art galleries (2010, 2015, 2016, 2017)	7 (116)	153
Muzea (2010, 2015, 2016, 2017).....	Museums (2010, 2015, 2016, 2017).....	8 (117)	153
Kina stałe (2010, 2015, 2016, 2017).....	Fixed cinemas (2010, 2015, 2016, 2017).....	9 (118)	154
Obiekty zabytkowe (2010, 2016, 2017)	Monuments (2010, 2016, 2017)	10 (119)	154
Ogród botaniczny (2010, 2016, 2017)	Botanical garden (2010, 2016, 2017)	11 (120)	155
Palmiarnia (2010, 2016, 2017).....	Palm house (2010, 2016, 2017)	12 (121)	155
Ogród zoologiczny (2010, 2016, 2017).....	Zoological garden (2010, 2016, 2017).....	13 (122)	155
Turystyczne obiekty noclegowe (2016, 2017)	Tourist accomodation establishments (2016, 2017)	14 (123)	156
Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych (2016, 2017)	Occupancy in tourist accommodation establishments (2016, 2017)	15 (124)	156
Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych (2016, 2017)	Catering establishments in tourist accommodation establishments (2010, 2015, 2016, 2017)	16 (125)	157
Kluby sportowe (2010, 2014, 2016)	Sports clubs (2010, 2014, 2016)	17 (126)	157
Ćwiczący w sekcjach sportowych według wybranych sportów (2010, 2014, 2016).....	Persons practising sports by selected field and disciplines (2010, 2014, 2016).....	18(127)	158
DZIAŁ XI. RYNEK WEWNĘTRZNY	CHAPTER XI. DOMESTIC MARKET		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	160
Targowiska (2010, 2015, 2016, 2017)	Marketplaces (2010, 2015, 2016, 2017).....	1 (128)	161
Sklepy według form organizacyjnych (2010, 2015, 2016, 2017).....	Shops by organizational forms (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (129)	161

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XII. LEŚNICTWO	CHAPTER XII. FORESTRY		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	162
Powierzchnia gruntów leśnych (2010, 2015, 2016, 2017)	Forest land (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (130)	163
Grunty nieleśne niestanowiące własności skarbu państwa (2010, 2015, 2016, 2017)	Forest land owned by the state treasury (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (131)	163
DZIAŁ XIII. PRZEMYSŁ	CHAPTER XIII. INDUSTRY		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	164
Przedsiębiorstwa przemysłowe według liczby zatrudnionych (2016, 2017)	Industry enterprises by number of employees (2016, 2017)	1 (132)	166
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) [2016, 2017]	Sold production of industry (current prices) [2016, 2017]	2 (133)	167
Przedsiębiorstwa przemysłowe według wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (2016, 2017)	Industry enterprises by the amount of the average monthly wages and salaries (2016, 2017)	3 (134)	168
DZIAŁ XIV. BUDOWNICTWO	CHAPTER XIV. CONSTRUCTION		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	169
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) [2016, 2017]	Sold production of construction (current prices) [2016, 2017]	1 (135)	170
Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenie brutto w budownictwie według działów (2016, 2017)	Average paid employment, wages and salaries in construction (2016, 2017)	2 (136)	170
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2016, 2017)	Buildings completed by type of buildings (2016, 2017)	3 (137)	171
Nowo wybudowane budynki mieszkalne oddane do użytkowania według liczby mieszkań (2016, 2017)	Newly built residential buildings completed by number of dwellings (2016, 2017)	4 (138)	172
Cykle realizacji budynków (2010, 2015, 2016, 2017)	Stages of construction (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (139)	172
DZIAŁ XV. TRANSPORT	CHAPTER XV. TRANSPORT		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	173
Pojazdy samochodowe zarejestrowane (2010, 2015, 2016, 2017)	Registered road (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (140)	174
Pojazdy nowo zarejestrowane (2010, 2015, 2016, 2017)	Newly registered vehicles (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (141)	174
Drogi publiczne (2010, 2015, 2016, 2017)	Public roads (2010, 2015, 2016, 2017)	3 (142)	174
Ruch pasażerów w ruchu międzynarodowym w porcie lotniczym im. Wł. Reymonta (2010, 2015, 2016, 2017)	International passenger traffic at Wł. Reymont airport (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (143)	175
Ruch samolotów w ruchu międzynarodowym w porcie lotniczym im. Wł. Reymonta (2010, 2015, 2016, 2017)	International aircraft traffic at Wł. Reymont airport (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (144)	175
Długość ścieżek rowerowych (2015, 2016, 2017)	Length of bicycle lane (2015, 2016, 2017)	6 (145)	175
DZIAŁ XVI. FINANSE	CHAPTER XVI. FINANCES		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	176
Dochody budżetu miasta według rodzajów (2016, 2017)	Revenue of city budgets by type (2016, 2017)	1 (146)	182
Dochody budżetu miasta według działów (2016, 2017)	City budget revenue by division (2016, 2017)	2 (147)	184

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XVI. FINANSE (dok.)	CHAPTER XVI. FINANCES (cont.)		
Wydatki budżetu miasta według rodzajów (2016, 2017)	Expenditures of city budget by type (2016, 2017).....	3 (148)	184
Wydatki budżetu miasta według działów (2016, 2017)	City budget expenditure by division (2016, 2017).....	4 (149)	185
Umowy partnerstwa – wartość umów/decyzji o dofinansowanie 2014-2020 według źródeł finansowania i programów operacyjnych (2016, 2017)	The number of grant applications and signed agreement 2014-2020 by sources of funding and operational programs (2016, 2017)	5 (150)	185
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw (2016, 2017).....	Revenues, costs and financial results of enterprises (2016, 2017).....	6 (151)	186
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według wybranych sekcji (2016, 2017) .	Revenues, costs and financial results of enterprises by selected sections (2016, 2017).....	7 (152)	187
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2016, 2017) .	Current assets of enterprises (2016, 2017).....	8 (153)	188
Zobowiązania przedsiębiorstw (2016, 2017)	Liabilities of enterprises (2016, 2017).....	9 (154)	189
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2016, 2017)	Economic relations in enterprises (2016, 2017).....	10 (155)	189
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	190
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach według sektorów i sekcji (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2016, 2017].....	Gross value of fixed assets in enterprises by sectors and sections (current book-keeping prices) [2010, 2016, 2017].....	1(156)	193
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według sektorów i sekcji (ceny bieżące) [2010, 2016, 2017]	Investment outlays in enterprises by sectors and sections (current prices) [2010, 2016, 2017].....	2 (157)	194
DZIAŁ XVIII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XVIII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	195
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2015, 2016].....	Gross domestic product (current prices) [2015, 2016]	1 (158)	196
Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (2015, 2016)	Nominal income in the households sector (2015, 2016).....	2 (159)	196
DZIAŁ XIX. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XIX. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi metodologiczne	Methodological notes	x	197
Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych i sekcji (2010, 2016, 2017)	Entities of the national economy by selected legal forms and sections (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (160)	198
Podmioty gospodarki narodowej według form prawnych i sekcji (2016, 2017)	Entities of the national economy by legal forms and sections (2016, 2017)	2 (161)	199
Podmioty gospodarki narodowej według sekcji (2016, 2017)	Entities of the national economy by sections (2016, 2017).....	3 (162)	201
Podmioty gospodarki narodowej według lokalizacji i sekcji (2016, 2017)	Entities of the national economy by location and sections (2016, 2017)	4 (163)	202
Podmioty gospodarki narodowej według lokalizacji, sektorów i form prawnych (2016, 2017)	Entities of the national economy by location, sectors and legal forms (2016, 2017)	5 (164)	203
Podmioty gospodarki narodowej według liczby pracujących (2016, 2017).....	Entities of the national economy by number of employees (2016, 2017)	6 (165)	203
Spółki handlowe według lokalizacji, form prawnych i rodzaju kapitału (2016, 2017)	Commercial law companies by location, legal forms and type of capital (2016, 2017)	7 (166)	204

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

Łódź na tle miast wojewódzkich w 2017 r.....	Łódź compared to voivodship cities in Poland in 2017	22
Struktura wykorzystania powierzchni miasta	Structure of land use of the city area	23
Emisja gazowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych	Emission of gaseous air pollutants from plants of significant nuisance to air quality.....	23
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych.....	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes	54
Struktura pożarów zarejestrowanych przez straż pożarną według przyczyn w 2017 r.....	Structure of fires registered by fire departments by the causes in 2017	54
Ludność Łodzi według płci i wieku w 2017 r.	Population of Łódź by sex and age in 2017	55
Ludność Bałut według płci i wieku w 2017 r.	Population of Bałuty by sex and age in 2017	68
Ludność Górnej według płci i wieku w 2017 r.	Population of Górna by sex and age in 2017	69
Ludność Polesia według płci i wieku w 2017 r.	Population of Polesie by sex and age in 2017	72
Ludność Śródmieścia według płci i wieku w 2017 r. .	Population of Śródmieście by sex and age in 2017...	73
Ludność Widzewa według płci i wieku w 2017 r.	Population of Widzew by sex and age in 2017	76
Liczba ludności	Population	77
Ruch naturalny ludności	Vital statistics	77
Struktura pracujących	Structure of employed persons	86
Struktura bezrobotnych	Structure of unemployed persons	87
Oferty pracy i stopa bezrobocia	Job offers and registered unemployment rate	87
Mieszkania oddane do użytkowania	Dwellings completed.....	108
Struktura mieszkań oddanych do użytkowania.....	Structure of dwellings completed	108
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2017/2018	Education by level in the 2017/2018 school year	109
Struktura studentów szkół wyższych według typów szkół	Structure of students of higher education institutions by type of schools	134
Struktura studentów szkół wyższych otrzymujących stypendia	Structure of students of higher education institutions receiving scholarships	134
Pracownicy medyczni	Medical personel	135
Osoby objęte pomocą według wybranych powodów jej przyznania	Persons benefiting from social assistance by selected reason of assigned assistance	135
Turystyczne obiekty noclegowe	Tourist accommodation establishments	156
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych	Rate of exploitation of beds in collective tourist accommodation establishments	156
Ćwiczący w sekcjach sportowych według wybranych sportów	Persons practising sports by selected sport field and disciplines	157
Korzystający z placówek kultury na 1000 ludności ...	User of cultural establishments per 1000 population	157
Przedsiębiorstwa przemysłowe według liczby zatrudnionych	Industry enterprises by number of employees	166
Produkcja sprzedana przemysłu w przedsiębiorstwach według liczby zatrudnionych ...	Sold production of industry by number of employees	166
Struktura produkcji sprzedanej budownictwa	Sold production of construction.....	167
Budynki niemieszkalne oddane do użytkowania według rodzajów budynków	Non-residential buildings completed by type of buildings.....	167
Struktura dochodów budżetu miasta według działów	Structure of city budget revenue by division	184
Dochody i wydatki budżetu miasta na 1 mieszkańca	Revenue and expenditure of city budget per capita	184
Struktura wartości brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach według sekcji	Structure of gross value of fixed asstes in entities by section	185
Struktura nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach według sekcji	Structure of investment outlays in entities in sections	185
Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca	Gross Domestic Product per 1 capita	196
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności w 2016 r.	Structure of gross value added by kind of activity in 2016	196
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2017 r.	Structure of entities of national economy in 2017	197

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska (—)	–	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero: (0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;
(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
Kropka (.)	–	zupelny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. data not available or not reliable.
Znak x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. not applicable.
Znak Δ	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 16. categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 16.
Znak #	–	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.
„W tym” „Of which”	–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.
Comma (,)	–	used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc	hm ³	=	hektometr sześcienny
thous.	=	thousand		=	cubic hectometre
mln	=	million	kW	=	kilowat
		million		=	kilowatt
zł	=	złoty	kW • h	=	kilowatogodzina
zł	=	zloty		=	kilowatt • hour
szt	=	sztuka	GW	=	gigawat
pcs	=	piece		=	gigawatt
wol	=	wolumin	GW • h	=	gigawatogodzina
vol.	=	volume		=	gigawatt • hour
kg	=	kilogram	kJ	=	kilożul
		kilogram		=	kilojoule
dt	=	decytona	h	=	godzina
		deciton		=	hour
t	=	tona	r.	=	rok
		tonne			
m	=	metr	cd.	=	ciąg dalszy
		metre	cont.	=	continued
km	=	kilometr	dok.	=	dokończenie
		kilometre	cont.	=	continued
m ²	=	metr kwadratowy	nr (Nr)	=	numer
		square metre	No.	=	number
ha	=	hektar	poz.	=	pozycja
		hectare			
km ²	=	kilometr kwadratowy	tabl.	=	tablica
		square kilometre		=	table
l	=	litr	ust.	=	ustęp
		litre			
m ³	=	metr sześcienny	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
		cubic metre			
dam ³	=	dekametr sześcienny	PKP	=	Polskie Koleje Państwowe
		cubic decametre			

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

- 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”.

W niektórych tablicach prezentujących dane dotyczące pracujących dokonano grupowania, ujmując pod pojęciem **usługi** — sekcje: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”; „Transport i gospodarka magazynowa”; „Zakwaterowanie i gastronomia”; „Informacja i komunikacja”; „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”; „Obsługa rynku nieruchomości” oraz pozostałe usługi.

- 2) według **sektorów instytucjonalnych** — wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

- 1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.

The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

The item “**Other services**” was introduced including sections: “Professional scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities” as well as “Activities of households as employers; undifferentiated goods-and-services-producing activities of households for own use”.

In some tables presenting data on persons the grouping was made, and the term **services** includes — sections: “Trade; repair of motor vehicles”; “Transportation and storage”, “Accommodation and catering”, “Information and communication”, “Financial and insurance activities”, “Real estate activities and other services.

- 2) according to **institutional sectors** — exclusively within the scope of regional accounts;

3) według **sektorów własności**:

- **sektor publiczny** — grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- **sektor prywatny** — grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, obejmujących podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i — jeśli nie zaznaczono inaczej — obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

4. Dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów instytucjonalnych opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

W przypadku gdy dane statystyczne grupowane metodą przedsiębiorstw ujmują również informacje dotyczące części składowych podmiotów gospodarki narodowej utworzonych w celu prowadzenia działalności innej niż prowadzona w jednostce macierzystej, każdorazowo poinformowano o tym fakcie w poszczególnych działach Rocznika.

3) according to **ownership sectors**:

- **public sector** — grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local self-government entity ownership as well as “mixed ownership” with a predominance of public sector entity capital (property),
- **private sector** — grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of private sector entity capital (property) and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, including entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and (unless otherwise indicated) include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

4. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with the **respective organizational status of units of the national economy**.

5. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as according to institutional sectors are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

When statistical data grouped by the enterprise method include information concerning component parts of entities of the national economy, established in order to conduct activity other than that which is conducted by the parent entity, this fact is indicated in the individual chapters of the Yearbook.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku — obok PKD 2007— należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego, klasyfikacja opracowana na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów (ISCO-8) wprowadzona została z dniem 1 I 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018, poz. 227) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.;
- 2) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 3) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług - PKWiU 2008**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293) z późniejszymi zmianami;
- 4) **Nomenklaturę Scaloną CN oraz Międzynarodową Standardową Klasyfikację Handlu (SITC)**, na podstawie których dokonuje się grupowania towarów w handlu zagranicznym;
- 5) **Polską Klasyfikacją Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316) z późniejszymi zmianami;

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.

7. Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councilors of organs of local government units, the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08) was introduced on 1 I 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 VIII 2014 (uniform text Journal of Laws 2018 item 227) replacing the classification valid until 31 XII 2014;
- 2) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;
- 3) the **Polish Classification of Goods and Services - PKWiU 2008**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2009 by the decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293) with later amendments;
- 4) the **Combined Nomenclature CN** and the **Standard International Trade Classification (S/TC)**, on the basis of which goods in foreign trade are grouped;
- 5) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which type of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by the decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316) with later amendments;

6) **Klasyfikację Środków Trwałych (KST)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KST wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

8. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta i wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym, z wyjątkiem zweryfikowanej liczby ludności dla roku 2000 oraz 2010, którą podano zgodnie z podziałem administracyjnym obowiązującym odpowiednio w dniu 31 XII 2002 r. oraz 31 XII 2011 r. (patrz uwagi ogólne działu „Ludność”, ust. 2).

W tablicach zawierających informacje w podziale na **miasta i wieś**, przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatek akcyzowy (od wyrobów krajowych, importowanych i nabytych wewnątrzspółnotowo), cła oraz podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

10. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

1) produkcji rolniczej, sprzedaży detalicznej, importu i eksportu, nakładów inwestycyjnych, środków trwałych, produkcji globalnej, zużycia pośredniego i produktu krajowego brutto – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;

6) the **Classification of Fixed Assets (KST)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KST was introduced on 1 I 2011 by the decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).

8. Information on voivodship as well as by **urban and rural area** is presented according to administrative division in a given period, excluding the verified number of population for year 2000 and 2010, which was given according to administrative division respectively as of 31 XII 2002 and 31 XII 2011 (see general notes to the chapter “Population”, item 2).

In the tables containing information divided into **urban areas and rural areas**, the term “**urban areas**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

9. Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed in current prices.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products comprise: VAT on goods and services (on domestic and imported products), excise tax (on domestic, imported and Intra-Community acquired goods), duties and taxes on certain services (e.g. on games of chance and mutual betting, lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

10. **Constant prices** were adopted as follows:

1) agricultural output, retail sales, imports and exports, investment outlays, fixed assets as well as output, intermediate consumption and gross domestic product – current prices from the year preceding the surveyed year, with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;

2) produkcji sprzedanej przemysłu i produkcji budowlano-montażowej;

- ceny stałe 2005 (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006-2010,
- ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

12. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) — według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną — jeśli nie zaznaczono inaczej — do 2009 r. na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, od 2010 r. — Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

13. Dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Z tego powodu w tablicach prezentujących strukturę procentową sumy udziałów mogą nieznacznie różnić się od 100.

16. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.

17. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

2) sold production of industry, construction and assembly production:

- 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006-2010,
- 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

11. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

12. When **computing per capita data (1000 population, etc.)** as of the end of a year (e.g. beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) — as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use the number of calculated — unless otherwise indicated — until 2009 on the basis of the Population and Housing Census 2002, since 2010 on the basis of Population and Housing Census 2011.

13. Data, unless otherwise noted, do not include budget entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

14. Selected information presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.

15. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”. Because of this reason the sums in the tables may not equal 100.

16. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note.

17. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below.

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)

INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD — 10 Revision)

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych
Diseases of blood and blood-forming organs	Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism
Wady rozwojowe wrodzone	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
Congenital anomalies	Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities
Objawy i stany niedokładnie określone	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych, gdzie indziej niesklasyfikowane
Symptoms and ill-defined conditions	Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007)
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY —
— NACE Rev. 2

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Trade; repair of motor vehicles	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Accommodation and catering	Accommodation and food service activities

skrót (dok.) abbreviation (cont.)	pełna nazwa (dok.) full name (cont.)
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy divisions	
Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	Manufacture of articles of straw and plaiting materials
Produkcja wyrobów farmaceutycznych	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
Manufacture of pharmaceutical products	Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Manufacture of metal products	Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców

*

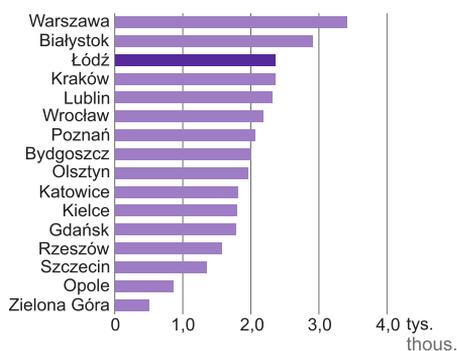
* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

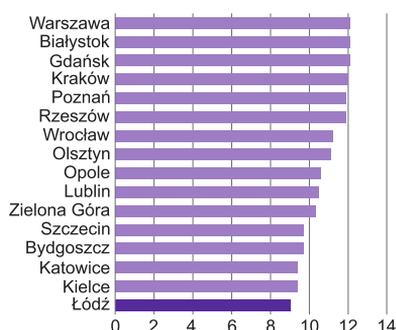
Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodological Papers and Classifications).

ŁÓDŹ NA TLE MIAST WOJEWÓDZKICH W 2017 R.
ŁÓDŹ COMPARED TO VOIVODSHIP CITIES IN POLAND IN 2017

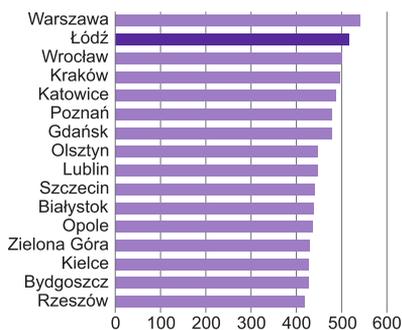
LUDNOŚĆ NA 1KM²
POPULATION PER 1KM²

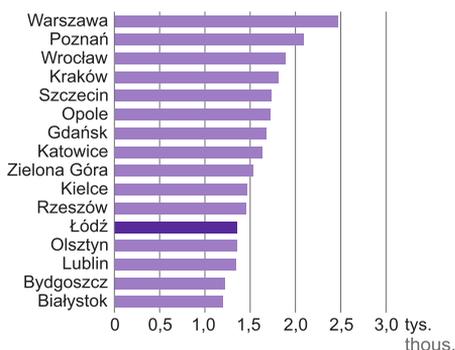
URODZENIA ŻYWE NA 1000 LUDNOŚCI
LIVE BIRTHS PER 1000 POPULATION

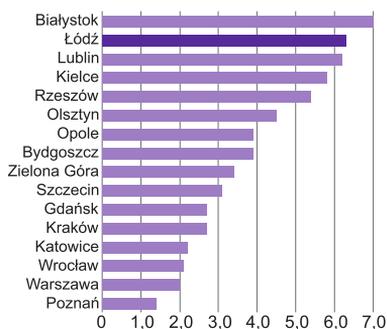
ZASOBY MIESZKANIOWE NA 1000 LUDNOŚCI
DWELLINGS STOCKS PER 1000 POPULATION

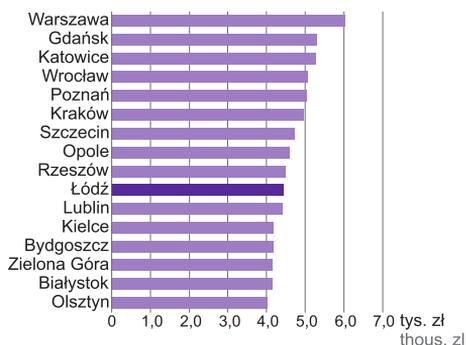
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a
NA 10 TYS. LUDNOŚCI (STAN W DNIU 31 XII)
NATIONAL ECONOMY ENTITIES^a
PER 10 THOUS. POPULATION (AS OF 31 XII)

STOPA BEZROBOCIA (STAN W DNIU 31 XII)
UNEMPLOYMENT RATE (AS OF 31 XII)

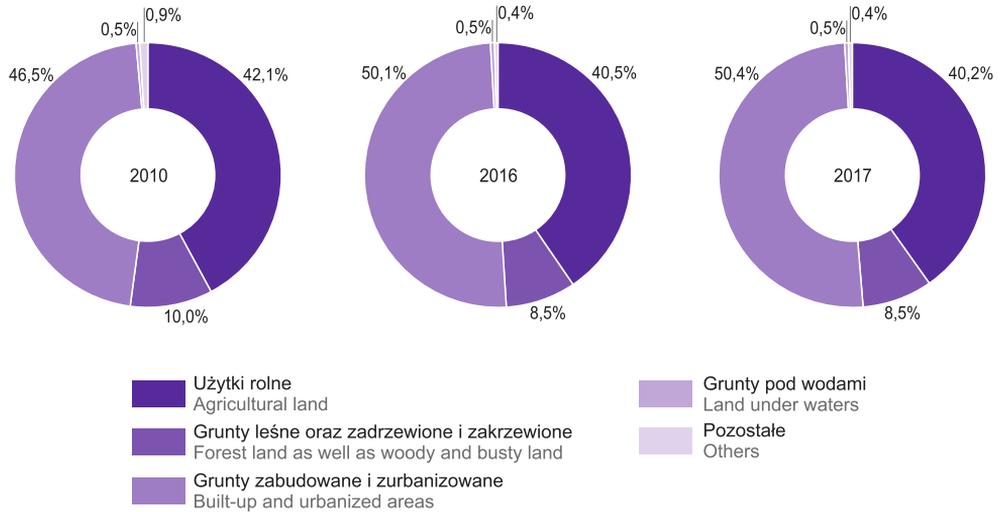

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO
W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES
IN ENTERPRISE SECTOR

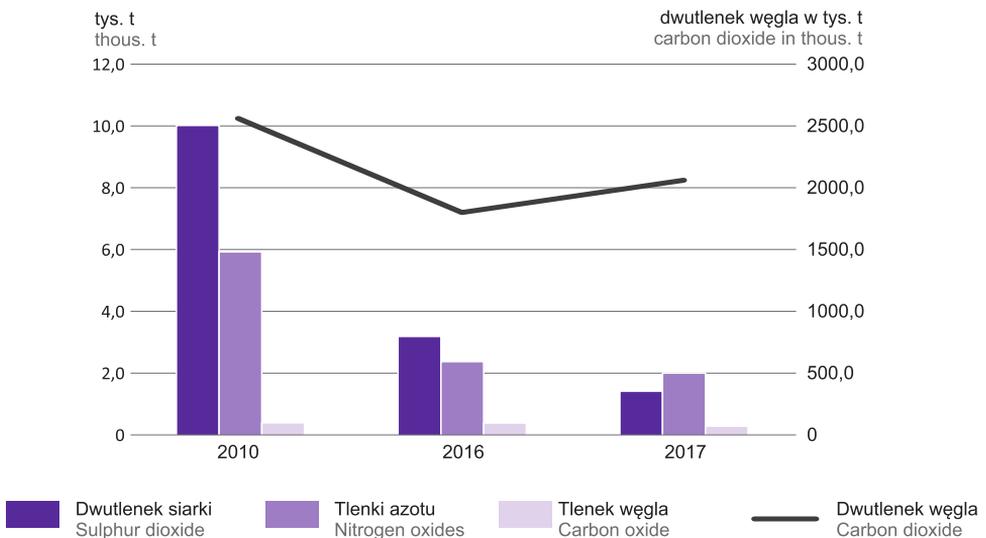
a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
 a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

STRUKTURA WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI MIASTA^a (STAN W DNIU 1 I)
STRUCTURE OF LAND USE OF THE CITY AREA^a (AS OF 1 I)

Źródło: Główny Urząd Geodezji i Kartografii.
 Source: Head Office of Geodesy and Cartography.

**EMISJA GAZOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
 Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIĄŻLIWYCH**
**EMISSION OF GASEOUS AIR POLLUTANTS
 FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY**

TABLICE PRZEGLĄDOWE

REVIEW TABLES

WAŻNIEJSZE DANE

MAJOR DATA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
POWIERZCHNIA					
1	Powierzchnia ^{ab} w km ²	294	294	293	293
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA					
2	Ścieki przemysłowe i komunalne ^c oczyszczane w % wymagających oczyszczenia ^d	98,5	98,1	99,9	99,9
3	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności ^e	94,0	96,3	98,7	98,3
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza na 1 km ² w t:					
4	pyłowych.....	4,0	3,0	1,1	0,7
5	gazowych (bez dwutlenku węgla)	80,0	67,7	56,5	41,0
Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:					
6	pyłowych.....	99,3	99,6	99,8	99,8
7	gazowych (bez dwutlenku węgla)	0,0	0,0	22,5	19,5
8	Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^f wytworzone (w ciągu roku) na 1 km ² w t.....	1047	1243	1533	2065
Nakłady na środki trwałe w mln zł (ceny bieżące) służące:					
9	ochronie środowiska	94,3	120,8	201,8	73,5
10	gospodarce wodnej	7,3	8,8	110,8	7,8
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE ^g					
11	Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 1000 ludności	46,9	51,2	39,4	36,0
12	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	21,1	29,3	50,3	47,8
LUDNOŚĆ					
13	Ludność ^h w tys.....	798,4	767,6	730,6	711,3
14	w tym kobiety	433,3	417,8	398,3	387,6
15	Ludność ^h na 1 km ²	2712	2608	2492	2426
16	Kobiety na 100 mężczyzn ^h	119	119	120	120
17	Ludność ^h w wieku produkcyjnym w tys.	510,0	506,6	468,4	438,0
18	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ^h	57	52	56	62
19	Małżeństwa na 1000 ludności	4,8	4,5	5,1	3,9
20	Urodzenia żywe na 1000 ludności	6,9	7,6	8,9	8,0

a Stan w dniu 1 I. b Zmiana powierzchni wynika z weryfikacji granic obszarów geodezyjnych. c Od 2010 r. zmieniono do wód lub do ziemi. e Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe; ludność ogółem – na podstawie bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. h Stan w dniu 31 XII.

a As of 1 I. b Change of the total area is the result of verification of the geodetic areas' borders. c Since 2010 data for into waters or into the ground. e Population connected to wastewater treatment plants – estimated data; total population – since 2014 excluding punishable acts committed by juveniles. h As of 31 XII.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
				AREA	
293	293	293	293	Area ^{ab} in km ²	1
				ENVIRONMENTAL PROTECTION	
99,9	99,9	100,0	100,0	Industrial and municipal ^c wastewater treated in % of requiring treatment ^d	2
98,3	98,2	98,3	98,4	Population using wastewater treatment plants in % of total population ^e	3
				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality per 1 km ² in t:	
0,6	0,5	0,4	0,3	particulates	4
36,2	30,2	22,8	13,6	gases (excluding carbon dioxide)	5
				Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	
99,9	99,9	99,9	100,0	particulates	6
23,6	29,7	44,5	67,7	gases (excluding carbon dioxide)	7
2040	1754	1516	1287	Waste (excluding municipal waste) ^f generated (during a year) per 1 km ² in t	8
				Outlays on fixed assets in mln zł (current prices) serving:	
91,4	147,4	197,5	127,0	environmental protection	9
20,0	48,1	19,0	13,2	water management	10
				PUBLIC SAFETY ^g	
29,1	27,7	23,8	23,1	Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings per 1000 population	11
42,9	44,0	44,1	47,9	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %	12
				POPULATION	
706,0	701,0	696,5	690,4	Population ^h in thous.	13
384,7	382,0	379,4	375,8	of which females	14
2408	2390	2375	2354	Population ^h per km ²	15
120	120	120	119	Females per 100 males ^h	16
428,8	419,8	410,4	400,0	Population ^h at working age in thous.	17
65	67	70	73	Non-working age population per 100 persons at working age ^h	18
4,2	4,2	4,5	4,6	Marriages per 1000 population	19
8,4	8,2	8,8	9,0	Live births per 1000 population	20

metodologię badań ścieków komunalnych; dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. d Odprowadzone bilansów. f Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, str. 75. g Do 2012 r. – łącznie z prokuraturą; od 2014 r.

the methodology of municipal wastewater survey has been changed; data are not strictly comparable with previous years. d Discharged based on balances. f See general notes to the chapter “Environmental protection”, page 75. g Until 2012 including prosecutor’s office;

WAŻNIEJSZE DANE (cd.)

MAJOR DATA (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
	LUDNOŚĆ (dok.)				
1	Zgony na 1000 ludności	13,8	13,8	13,9	14,4
2	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	9,4	6,8	3,2	5,1
3	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-7,0	-6,1	-4,9	-6,5
	RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA				
4	Pracujący ^{ab} w tys.	212,2	197,6	231,0	226,8
5	w tym kobiety	111,5	102,2	122,4	119,9
6	w tym w przemyśle	62,8	52,7	55,2	51,2
7	Pracujący ^{ab} na 1000 ludności	265,8	257,4	316,1	318,8
8	w tym w przemyśle	78,6	68,7	75,5	72,0
9	Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	55,5	54,7	33,7	42,2
10	w tym kobiety	29,5	27,2	16,7	19,9
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	15,8	16,4	10,0	12,3
12	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^c w zł.	.	2401,67	3243,15	3710,91
	INFRASTRUKTURA KOMUNALNA I MIESZKANIA				
	Długość sieci ^a rozdzielczej w km:				
13	wodociągowej	1158,4	1218,7	1270,0	1311,7
14	kanalizacyjnej ^d	816,7	889,6	1021,3	1115,9
15	gazowej	981,1	1033,6	1080,1	1118,8
	Zużycie ^e w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
16	w hm ³	44,9	35,3	30,6	28,4
17	na 1 mieszkańca w m ³	56,0	46,1	41,7	39,7
	energii elektrycznej:				
18	w GWh	584,7	610,5	637,9	598,7
19	na 1 mieszkańca w kWh	729,1	792,1	869,9	836,9
	gazu z sieci ^f :				
20	w hm ³	70,4	96,4	76,2	71,2
21	na 1 mieszkańca w m ³	86,1	125,0	103,9	99,6
	Zasoby mieszkaniowe ^g (do 2000 r. - zamieszkanе; stan w dniu 31 XII)				
22	mieszkania w tys.	328,4	331,9	342,9	348,2
23	na 1000 ludności	411,3	432,4	469,3	489,4
24	izby w tys.	962,4	1016,9	1053,6	1070,9
25	na 1000 ludności	1205,4	1324,8	1442,0	1505,4
	Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :				
26	1 mieszkania	.	52,8	53,3	53,7
27	na 1 osobę	.	22,8	25,0	26,3
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
28	mieszkania	1232	682	2082	1435
29	na 1000 ludności	1,5	0,9	2,8	2,0
30	na 1000 zawartych małżeństw	327	198	555	520
31	izby	5113	3322	6975	5066
32	na 1000 ludności	6,4	4,3	9,5	7,1
	powierzchnia użytkowa:				
33	w tys. m ²	131,7	89,7	184,0	121,3
34	1 mieszkania w m ²	106,9	131,5	88,4	84,6

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. d Długość czynnej sieci sanitarnej (bez przykanalików) łącznie z kolektorami.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as d Length of the operative sanitary network (excluding sewer pipes) including collectors..e During a year. f In natural units, on

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
				POPULATION (cont.)	
13,8	14,5	13,8	14,5	Deaths per 1000 population	1
3,9	6,2	3,9	4,3	Infant deaths per 1000 live births	2
-5,5	-6,3	-5,0	-5,5	Natural increase per 1000 population	3
				LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES	
231,6	230,0	233,8	243,3	Employed persons ^{ab} in thous.	4
123,0	122,4	124,4	128,3	of which females	5
53,3	51,9	51,4	55,5	of which in industry	6
328,1	328,1	335,7	352,4	Employed persons ^{ab} per 1000 population	7
75,5	74,0	73,8	80,4	of which in industry	8
36,5	32,4	26,9	21,9	Registered unemployed persons ^a in thous.	9
17,4	15,4	13,1	10,6	of which females	10
10,7	9,5	7,9	6,3	Unemployment rate ^a in %	11
3837,47	4047,78	4230,12	4462,50	Average monthly gross wages and salaries ^c in zł	12
				MUNICIPAL INFRASTRUCTURE AND DWELLINGS	
				Distribution network ^a in km:	
1315,4	1326,4	1340,6	1347,2	water supply	13
1120,0	1123,5	1128,2	1143,3	sewage	14
1161,2	1175,2	1179,1	1191,6	gas supply	15
				Consumption ^e in households:	
				water from water supply system:	
27,0	27,6	26,7	26,7	in hm ³	16
38,1	39,3	38,2	38,4	per capita in m ³	17
				electricity:	
566,6	554,6	554,1	565,6	in GWh	18
799,9	788,8	793,1	815,2	per capita in kWh	19
				gas from gas supply system ^f :	
724,0	631,7	776,4	765,1	in hm ³	20
1021,8	898,4	1119,0	1095,0	per capita in m ³	21
				Dwellings stock ^g (until 2000 - inhabited; as of 31 XII)	
349,9	352,0	354,0	356,3	dwellings in thous.	22
495,6	502,2	508,2	516,1	per 1000 population	23
1076,6	1083,8	1089,9	1097,8	rooms in thous.	24
1524,9	1546,1	1564,8	1590,0	per 1000 population	25
				Average useful floor area in m ² :	
53,8	53,9	54,1	54,2	per dwelling	26
26,7	27,1	27,5	28,0	per person	27
				Dwellings completed:	
1752	2252	2066	2520	dwellings	28
2,5	3,2	2,96	3,63	per 1000 population	29
591	755	656	791	per 1000 contracted marriages	30
5947	7538	6647	8335	rooms	31
8,4	10,7	9,51	12,01	per 1000 population	32
				useful floor area:	
141,6	168,2	160,9	191,3	in thous. m ²	33
80,8	74,7	77,9	75,9	of 1 dwelling in m ²	34

pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. Od 2008 r. według PKD 2007. c Bez podmiotów e W ciągu roku. f W jednostkach naturalnych według których następuje rozliczenie z odbiorcami. g Na podstawie bilansów private farms in agriculture. Since 2008 according to PKD 2007. c Excluding economic entities employing up to 9 persons. the basis of which settlements with clients occur. g Based on balances.

WAŻNIEJSZE DANE (cd.)

MAJOR DATA (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
EDUKACJA I WYCHOWANIE^{ab}					
Szkoły:					
1	podstawowe.....	139	126	135	136
2	gimnazjalne.....	94	91	89	85
3	branżowe I stopnia ^e	34	20	22	21
4	licea ogólnokształcące ^d	70	59	54	56
5	licea profilowane.....	x	23	7	3
6	technika ^d	87	40	31	27
7	artystyczne ^e	x	6	9	9
8	policealne.....	102	99	74	61
Uczniowie w szkołach ^b (stan na początku roku szkolnego) w tys.:					
9	podstawowych.....	46,6	36,6	31,3	32,1
10	gimnazjalnych.....	18,1	22,8	17,9	15,4
11	zasadniczych zawodowych ^e	6,6	2,1	2,0	1,9
12	liceach ogólnokształcących ^d	26,9	18,6	14,6	12,3
13	liceach profilowanych.....	x	2,6	0,7	0,2
14	technikach ^d	13,7	5,0	6,2	6,8
15	artystycznych ^e	x	0,8	0,9	0,9
16	policealnych.....	6,2	11,1	8,1	6,7
Absolwenci szkół ^f w tys.:					
17	podstawowych.....	18,7 ^g	7,1	5,3	4,8
18	gimnazjów.....	x	7,5	5,7	5,1
19	zasadniczych zawodowych ^e	2,0	0,6	0,6	0,4
20	liceów ogólnokształcących ^h	5,4	6,5	5,0	4,3
21	liceów profilowanych.....	x	0,9	0,3	0,2
22	techników ^h	3,1	1,7	1,0	1,2
23	artystycznych ^e	x	0,1	0,1	0,1
24	policealnych.....	2,8	3,4	2,2	2,0
25	Studenci szkół wyższych ⁱ (stan w dniu 30 XI) w tys.	x	113,8	100,9	83,5
26	Absolwenci szkół wyższych ^{ik} w tys.	x	21,1	28,9	22,5
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
27	miejsca w przedszkolach w tys.	18,4	17,7	18,4	21,2
28	dzieci w przedszkolach w tys.	16,2	15,4	17,8	20,3
29	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3—6 lat ^l	655	712	781	793

a Patrzą uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych szkoły zawodowe. e Łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi (w latach szkolnych 2004/05-2012/13 f Dające uprawnienia zawodowe. g Z poprzedniego roku szkolnego. h Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. i Od roku zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organu zacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu akademickim 2000/01 — z roku kalendarzowego. m Od roku szkolnego 2008/09 łącznie z zespołami wychowania w wieku 3-5 lat i połowie rocznika 6-latków.

a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2. b Excluding schools for adults, except post-secondary schools. e Including: supplementary general secondary schools (in the 2004/05-2012/13 school years – students, 2005/06-2012/13 graduates), to professional certification. g From previous school year, h Data include graduates of 8th and 6th grade. i Since 2004/05 school units in another location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of National Defence academic year — the calendar year. m Since 2008/09 school year including pre-primary points. n In 2014 the rate was calculated

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
				EDUCATION^{ab}	
				Schools:	
136	136	136	142	primary	1
88	88	89	64	lower secondary	2
20	20	21	18	stage I sectoral vocational ^c	3
54	54	54	53	general secondary ^d	4
-	-	-	-	specialized secondary	5
26	28	29	29	technical secondary ^d	6
4	4	4	4	general art ^e	7
55	59	58	56	post-secondary	8
				Pupils and students in schools (as of beginning of the school year) in thous.:	
34,3	37,5	35,2	40,1	primary	9
15,3	15,4	15,8	10,6	lower secondary	10
1,7	1,5	1,4	1,3	basic vocational ^c	11
11,8	11,4	11,2	11,4	general secondary ^d	12
-	-	-	-	specialized secondary	13
7,0	7,0	7,0	7,1	technical secondary ^d	14
0,7	0,7	0,7	0,7	general art ^e	15
6,4	6,7	6,3	6,1	post-secondary	16
				Graduates of schools ^f in thous.:	
5,1	5,0	5,3	-	primary	17
4,9	4,7	4,7	4,8	lower secondary	18
0,4	0,5	0,4	0,4	basic vocational ^c	19
3,9	3,8	3,7	3,4	general secondary ^h	20
0,2	-	-	-	specialized secondary	21
1,1	1,4	1,4	1,4	technical secondary ^h	22
0,1	0,1	0,1	0,1	general art ^e	23
2,1	1,5	1,4	1,1	post-secondary	24
80,7	76,4	74,0	72,0	Students of higher education institutions ⁱ (as of 30 XI) in thous.	25
21,3	19,8	17,7	19,3	Graduates of higher education institutions ^{ik} in thous.	26
				Pre-primary education (as of beginning of the school year):	
21,2	20,3	22,1	22,7	places in nursery schools in thous.	27
20,1	18,7	20,8	21,8	children in nursery schools in thous.	28
944	.	878	937	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3—6 ^l	29

c Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. d Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze uczniowie, 2005/06-2012-13 absolwenci) i technikami (w latach szkolnych 2004/05-2013/14 uczniowie, 2006/07-2013/14 absolwenci). szkolnego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. k Łącznie z filiami, obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych; bez cudzoziemców. l Z poprzedniego roku akademickiego, a w roku przedszkolnego i punktami przedszkolnymi. n W 2014 r. do przeliczeń wskaźnika użyto liczbę dzieci w grupie 3-6 w liczbie ludności

c Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. d Until the 2016/17 school year, basic vocational schools. supplementary technical secondary schools (in the 2004/05-2013/14 school years – students, 2006/07-2013/14 graduates). f Leading year including specialised secondary schools as well as special job-training schools. k Including branch sections, basic organizational and of the Ministry of the Interior and Administration; excluding foreigners. l From the previous academic year, and in 2000/01 using the number of children aged 3-6 in the population aged 3-5 and in half of the 6-year old population.

WAŻNIEJSZE DANE (cd.)

MAJOR DATA (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
	OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA^{ab}				
1	Lekarze	3328	3017	3316	3455
2	na 10 tys. ludności	41,7	39,3	45,4	48,6
3	Lekarze dentyści	470	489	350	530
4	na 10 tys. ludności	5,9	6,4	4,8	7,5
5	Pielęgniarki	5000	5015	5301	6160
6	na 10 tys. ludności	62,6	65,3	72,6	86,6
7	Łóżka w szpitalach ogólnych ^{cd}	6071	5874	5829	5773
8	na 10 tys. ludności	76,0	76,5	79,8	81,2
9	Przychodnie ^e	167	433	522	629
10	Apteki ^e	247	298	305	292
11	Liczba ludności na 1 aptekę ^e w tys.	3,2	2,6	2,4	2,4
12	Żłobki ^e	31	30	30	39
13	Miejsca w żłobkach ^e	1660	1625	1950	2199
14	Dzieci przebywające w żłobkach (w ciągu roku)	3665	4147	4689	5089
	KULTURA I TURYSTYKA				
15	Biblioteki publiczne łącznie z filiami ^e	85	84	82	82
16	Księgozbiór bibliotek publicznych ^e (łącznie z filiami) na 1000 ludności	2738,2	2804,9	2847,9	2792,0
17	Czytelniczy ^e bibliotek publicznych (łącznie z filiami) na 1000 ludności	176	181	164	165
	Wypożyczenia w woluminach:				
18	na 1000 ludności	3379,2	3705,8	3710,8	3848,7
19	na 1 czytelnika	19,2	20,5	22,6	23,3
20	Muzea i oddziały muzealne ^e	9	12	18	19
21	zwiedzający na 10 tys. mieszkańców	2821	2930	4807	6823
22	Kina ^e	13	11	8	6
23	widzowie na 1000 ludności	901	1251	2404	2101
24	Baza noclegowa turystyki (stan w dniu 31 VII)	38	34	49	67
25	w tym hotele	17	14	23	31
26	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	5669	3526	5016	7294
27	w tym w hotelach	2354	2104	3539	5123
28	Korzystający z noclegów w tys.	198,0	258,4	334,1	442,9
29	w tym turyści zagraniczni	39,4	58,0	57,3	78,5
30	Udzielone noclegi	434,5	500,8	619,4	725,3
31	w tym turystom zagranicznym	81,6	119,8	127,9	177,1

a Patrz uwagi metodyczne do działu "Ochrona zdrowia i opieka społeczna". b Od 2012 r. dane podaje się łącznie z MON,

a See methodological notes for "Health care and social welfare". b Since 2012 data including health care: of the of including beds and incubators for newborns. e Registered during a year.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
				HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE ^{ab}	
3906	3703	4009	3845	Doctors	1
55,3	52,8	57,6	55,7	per 10 thous. population	2
500	523	576	603	Dentists	3
7,1	7,5	8,3	8,7	per 10 thous. population	4
6076	6062	5989	5962	Nurses	5
86,1	86,5	86,0	86,4	per 10 thous. population	6
6141	5890	5920	6068	Beds in general hospitals ^{cd}	7
87,0	84,0	85,0	87,9	per 10 thous. population	8
658	662	679	683	Out-patient departments ^c	9
290	309	308	310	Pharmacies ^c	10
2,4	2,3	2,3	2,2	Population per 1 pharmacy ^c in thous.	11
41	40	42	44	Nurseries ^c	12
2238	2226	2277	2492	Places in nurseries ^c	13
5010	5073	5021	5148	Children in nurseries (during a year)	14
				CULTURE AND TOURISM	
83	83	80	80	Public libraries with branches ^c	15
2813,0	2808,0	2763	2686	Volumes in public libraries ^c (including branches) per 1000 population	16
167	166	160	153	Borrowers ^{ce} of public libraries (including branches) per 1000 population	17
3742,0	3676,0	3574	3483	Loans in volumes: per 1000 population	18
22,4	22,2	22,4	22,8	per 1 borrower	19
19	22	21	20	Museums and branches ^c	20
8287	8352	7705	7328	visitors per 10 thous. of population	21
8	6	8	8	Cinemas ^c	22
2167	2297	2745	3067	audience per 1000 population	23
66	65	69	67	Tourist accommodation facilities (as of 31 VII)	24
29	30	30	31	of which hotels	25
7229	6974	6763	7113	Number of beds (as of 31 VII)	26
4965	4906	4590	5008	of which in hotels	27
502,9	559,6	539,0	592,2	Tourists accomodated in thous	28
101,1	133,0	102,5	120,6	of which foreign tourists	29
804,6	904,8	909,1	1002,7	Night spent (overnight stay) in thous.	30
193,2	238,1	208,5	237,8	of which foreign tourists	31

MSW i ABW. c Stan w dniu 31 XII. d Od 2008 r. z łózkami i inkubatorami dla noworodków. e Zarejestrowani w ciągu roku.

the Ministry of the National Defence, the Ministry of Interior, the Internal Security Agency. c As of 31 XII. d Since 2008

WAŻNIEJSZE DANE (dok.)**MAJOR DATA (cont.)**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
ROLNICTWO I LEŚNICTWO					
1	Użytki rolne ^a w tys. ha.....	11,0	12,7	12,4	12,2
2	w % powierzchni miasta.....	37,3	43,1	42,1	41,7
3	na 1 mieszkańca w m ²	138,7	165,4	169,2	170,2
4	Powierzchnia gruntów leśnych w ha.....	2293,7	2867,1	2846,0	2801,7
	w tym powierzchnia lasów:				
5	w ha.....	2268,3	2820,6	2799,4	2756,8
6	na 1 mieszkańca w ar.....	0,38	0,37	0,38	0,39
7	Lesistość w %.....	7,7	9,6	9,5	9,4
TRANSPORT ^b					
Drogi publiczne powiatowe i gminne o twardej nawierzchni ^c					
8	w kilometrach.....	.	719,2	742,6	740,3
9	na 100 km ² powierzchni miasta w km.....	.	244,6	253,4	252,7
FINANSE					
Dochody i wydatki budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł					
10	dochody.....	1814,17	2397,18	3473,41	4997,12
11	wydatki.....	1916,20	2463,95	3740,33	5322,15
RACHUNKI REGIONALNE					
12	Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca w zł.....	22136	29948	46864	53151
13	województwo = 100.....	128,0	125,1	134,9	132,4
14	Polska = 100.....	113,4	115,4	124,9	123,5
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ^{bc}					
Ogółem:					
15	w liczbach bezwzględnych.....	80832	96029	87822	90769
16	na 10 tys. ludności.....	x	1251	1202	1276
17	Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON				
	na 10 tys. ludności.....	x	84	123	114
18	Podmioty wyrejestrowane z rejestru REGON				
	na 10 tys. ludności.....	x	54	74	90

a Stan w czerwcu; według granic administracyjnych; od 2003 r. stan w dniu 1 I; według ewidencji gruntów. Dane Województwa indywidualne w rolnictwie.

a As of June; by administrative borders; since 2003 as of 1 I; according to register of land. Data of the Voivodship Centre

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
				AGRICULTURE AND FORESTRY	
12,1	12,0	11,7	11,8	Agricultural land ^a in thous. ha	1
41,4	40,9	39,8	40,0	in % of city area	2
171,9	171,2	167,2	169,4	per capita in m ²	3
2799,1	2793,8	2778,9	2747,7	Forest land in ha	4
				of which forest areas:	
2754,2	2748,8	2734,2	2693,4	in ha	5
0,39	0,39	0,39	0,39	per capita in a	6
9,4	9,4	9,3	9,0	Forest cover in %	7
				TRANSPORT ^b	
				Hard surface powiat and gmina public roads ^c :	
744,1	743,7	743,7	744,1	in kilometers	8
253,7	253,6	253,6	253,7	per 100 km ² of urban area in km	9
				FINANCE	
				Revenue and expenditure of city budget per capita in zł	
4793,75	5462,86	5593,99	5616,32	revenue	10
5416,64	5684,77	5496,58	5681,41	expenditure	11
				NATIONAL ACCOUNTS	
55800	58461	59347	.	Gross Domestic Product per capita in zł	12
133,3	133,5	131,3	.	voivodship = 100	13
124,8	124,9	122,5	.	Poland = 100	14
				NATIONAL ECONOMY ENTITIES ^{bc}	
				Total:	
91488	92202	92711	93448	in absolute numbers	15
1296	1315	1331	1353	per 10 thous. of population	16
115	109	110	110	Entities newly registered in REGON register per 10 thous. of population	17
101	96	99	95	Entities removed from REGON register per 10 thous. of population	18

zkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Łodzi. b Stan w dniu 31 XII. c Bez osób prowadzących gospodarstwa rolnicze. d Geodetic and Cartographic Documentation in Łódź. b As of 31 XII. c Excluding persons tending private farms in agriculture.

ŁÓDŹ NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2017 R.
ŁÓDŹ ON THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo Voivodship	Łódź		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	woje- wództwo = 100	voivodship = 100	
POWIERZCHNIA AREA				
Powierzchnia w km ²	18219	293	1,6	Area in km ²
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION				
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a .	69,3	98,4	x	Population connected to wastewater treatment plants in % total population ^a
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	2,3	0,1	4,3	particulates
gazowych	43209,4	1794,8	4,2	gases
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	7006,2	377,1	5,4	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thous. t
Odpady komunalne zebrane (w ciągu roku) ^b w tys. t	511,1	250,4	35,5	Municipal waste collected (during the year) ^b in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) służące:				Outlays on fixed assets: (current prices) protection:
ochronie środowiska:				in environmental:
w milionach złotych	577,2	126,9	22,0	in million zlotys
gospodarce wodnej:				in water management:
w milionach złotych	68,5	13,2	19,3	in million zlotys
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE ^c PUBLIC SAFETY ^c				
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:
w tysiącach	44,1	16,0	36,4	in thousands
na 10 tys. ludności	177,6	231,2	x	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	65,9	47,9	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %

^a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem - na podstawie bilansów. b Dane szacunkowe. c Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

^a Population connected to wastewater treatments plants – estimated data, total population – based on balances.

^b Estimated data. ^c Excluding punishable acts committed by juveniles.

ŁÓDŹ NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2017 R. (cd.)

ŁÓDŹ ON THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo Voivodship	Łódź		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	woje- wództwo = 100	voivodship = 100	
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność ^a w tys.	2476,3	690,4	27,9	Population ^a in thous.
w tym kobiety	1296,4	375,8	29,0	of which females
Ludność ^a na 1 km ² powierzchni ogólnej.....	136	2354	x	Population ^a per 1 km ² of total area
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ^a	67	73	x	Non-working age population per 100 persons of working age ^a
Małżeństwa	11542	3185	27,6	Marriages
na 1000 ludności	4,7	4,6	x	per 1000 population
Rozwody	4420	1348	30,5	Divorces
na 1000 ludności	1,8	1,9	x	per 1000 population
Urodzenia żywe	23782	6273	26,4	Live births
na 1000 ludności	9,6	9,0	x	per 1000 population
Zgony	31172	10055	32,3	Deaths
na 1000 ludności	12,6	14,5	x	per 1000 population
w tym zgony niemowląt	110	27	24,5	of which infant deaths
na 1000 urodzeń żywych	4,6	4,3	x	per 1000 live births
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-3,0	-5,5	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności.....	-0,7	-1,8	x	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{abc} w tys.	603,9	243,3	40,3	Employed persons ^{abc} in thous.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^c w zł	4141,94	4462,50	107,7	Average monthly gross wages and salaries ^c in zł
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	72,7	21,9	30,1	Registered unemployed persons ^a in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %.....	6,7	6,3	x	Registered unemployment rate ^a in %

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. c Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 5.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity. c Excluding economic entities employing up to 9 persons as well as private farms in agriculture. See general notes, item 5.

ŁÓDŹ NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2017 R. (cd.)

ŁÓDŹ ON THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo Voivodship	Łódź		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	woje- wództwo = 100 voivodship = 100		
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci ^a w km:				Network ^a in km:
wodociągowej rozdzielczej ..	23064,8	1347,2	5,8	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^b	6859,4	1143,3	16,7	sewage distribution ^b
gazowej	3824,6	1165,6	30,5	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^{ac}				Dwelling stocks ^{ac}
mieszkania:				dwellings:
w tysiącach	1009,9	356,4	35,3	in thousands
na 1000 ludności	410,4	516,1	x	per 1000 population
izby:				rooms:
w tysiącach	3661,3	1097,8	30,0	in thousands
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,68	0,63	92,6	average number of population per 1 room
powierzchnia użytkowa mieszkań:				useful floor area of dwellings:
w tysiącach m ²	70318,2	19317,8	27,5	in thousands m ²
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	69,2	54,2	x	average useful floor area of 1 dwelling
Mieszkania oddane do użytkowania:				Dwellings completed:
w tysiącach	7473	2520	33,7	in thousands
na 1000 ludności:				per 1000 population:
mieszkania	3,01	3,63	x	dwellings
izby	13,34	12,01	x	rooms
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	113,3	75,9	x	average useful floor area of dwelling in m ²
EDUKACJA^d I WYCHOWANIE — stan na początku roku szkolnego EDUCATION ^d — as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach ^e w tys.:				Pupils and students in schools ^e in thous.:
podstawowych	162,4	40,1	24,7	primary
gimnazjalnych	43,5	10,6	24,4	lower secondary
liceach ogólnokształcących ^c	30,9	11,4	36,9	general secondary ^c
technicznych i branżowych I stopnia ^d	38,9	8,2	21,1	technical secondary and stage I sectoral vocational ^d
policealnych	16,7	6,1	36,5	post-secondary
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^e :				Children attending pre-primary education establishments ^e :
w tysiącach	82,5	22,2	26,9	in thousand
na 1000 dzieci w wieku 3—5 lat....	851	953	x	per 1000 children aged 3—5

a Stan w dniu 31 XII. b Łącznie z kolektorami. c Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych. d Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”. e Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych.

a As of 31 XII. b Including collectors. c Based on balance of dwelling stocks. d See general notes to the chapter "Education". e Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools.

ŁÓDŹ NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2017 R. (cd.)
ŁÓDŹ ON THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo Voivodship	Łódź		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		woje- wództwo = 100 voivodship = 100	

OCHRONA ZDROWIA ^a I POMOC SPOŁECZNA — stan w dniu 31 XII
 HEALTH CARE ^a AND SOCIAL WELFARE — as of 31 XII

Przychodnie	1621	683	42,1	Out-patients departments
Szpitala ogólne	65	28	43,1	General hospitals
Łóżka w szpitalach ogólnych ^b w tys.	12,8	6,1	47,6	Beds in general hospitals ^b in thous.
Apteki ^c	945	210	32,8	Pharmacies ^c

KULTURA. TURYSTYKA
 CULTURE. TOURISM

Biblioteki publiczne ^d (łącznie z filiami)	512	80	15,6	Public libraries ^d (including branches)
Księgozbiór bibliotek publicznych ^d w tys. wol.	8274,3	1854,5	22,4	Public library collections ^d in thous. vol.
Muzea i oddziały muzealne ^d	51	20	39,2	Museums with branches ^d
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	988,9	508,4	51,4	Museum and exhibition visitors in thous.
na 10 tys. mieszkańców	3987	7328	x	per 10 thous. of population
Kina stałe ^d	24	8	33,3	Fixed cinemas ^d
Widzowie w kinach stałych w tys.	3320,1	2127,9	64,1	Audience in fixed cinemas in thous.
Baza noclegowa turystyki ^e :				Tourist accommodation establishments ^e :
obiekty (stan w dniu 31 VII)	337	67	19,9	facilities (as of 31 VII)
miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	22210	7113	32,0	number of beds (as of 31 VII)
korzystający z noclegów w tys.	1307,7	592,2	45,3	tourists accommodated in thous.
w tym turyści zagraniczni	189,6	120,6	63,6	of which foreigners

TRANSPORT
 TRANSPORT

Samochody osobowe zarejestrowane ^f w tys. szt.	1465,7	380,3	25,9	Registered passenger cars ^f in thous. units:
---	--------	-------	------	--

^a Patrz uwagi ogólne do działu Ochrona zdrowia i opieka społeczna". ^b Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^c Bez aptek w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, np. w szpitalach. ^d Stan w dniu 31 XII. ^e Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^f Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

^a See general notes to the chapter "Health care and social welfare". ^b Including beds and incubators for newborns. ^c Excluding pharmacies in in-patient health care facilities e.g. in hospitals. ^d As of 31 XII. ^e Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^f Including cars having temporary permissions given at the end of the year.

ŁÓDŹ NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2017 R. (dok.)
ŁÓDŹ ON THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo Voivodship	Łódź		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	woje- wództwo = 100	voivodship = 100	
HANDEL^a TRADE^a				
Sklepy ^b	514	152	29,6	Shops ^b
Liczba ludności na 1 sklep	4818	4542	x	Population per shop
Targowiska stałe	175	31	17,7	Permanent marketplaces
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^{ac} w tys.	245,9	93,4	38,0	Entities of the national economy in the REGON register ^{ac} in thous.
w tym przemysł	29,9	10,3	34,4	of which industry
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	82	110	x	Newly registered entities in REGON per 10 thous. of population
RACHUNKI REGIONALNE W 2016 R. REGIONAL ACCOUNTS IN 2016				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				Gross domestic product (current prices):
w milionach złotych	112473	41465	36,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	45199	59347	131,3	per capita in zł
Wartość dodana brutto (ceny bieżące) w mln zł	99354	36635	36,9	Gross value added (current prices):

a Stan w dniu 31 XII. b Hipermarkety, supermarkety, domy towarowe i domy handlowe. c Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a As of 31 XII. b Hypermarkets, supermarkets, departments stores and trade stores. c Excluding persons tending private farms in agriculture.

Uwagi metodologiczne

1. Dane meteorologiczne prezentowane w rozdziale obrazują w ogólnym zarysie warunki naturalne panujące na terenie Łodzi. Dane otrzymywane są z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW), dysponującego siecią obserwacyjno-pomiarową. W skład sieci wchodzi stacje meteorologiczne i hydrologiczno-meteorologiczne.

Stacje Hydrologiczno-Meteorologiczne (synoptyczne) prowadzą obserwacje i pomiary elementów meteorologicznych co godzinę, natomiast do obliczeń średnich dobowych i ekstremalnych korzysta się z ośmiu obserwacji na dobę.

2. Posterunki meteorologiczne prowadzą obserwacje podstawowych elementów meteorologicznych minimum cztery razy na dobę.

Wykaz stacji meteorologicznych, z których zaprezentowano dane meteorologiczne uwzględnia stacje IMGW wchodzące w skład Regionalnej Bazowej Sieci Synoptycznej (RBSN) w Europie.

Methodological notes

1. Meteorological data presented in this chapter in general illustrate natural conditions in Łódź. The data are provided by the Institute of Meteorology and Water Management (IMGW) having in disposal observational and measurement network. Meteorological and hydro-meteorological stations are components of this network.

(Synoptic) Hydro-Meteorological Stations carry out observations and measurements of meteorological elements every hour; however, average daily and extreme values are calculated on the basis of 8 observations per day.

2. Meteorological posts carry out observations of basic meteorological elements four times a day.

A list of meteorological stations, from which the meteorological data were taken, includes IMGW stations covered by Regional Basic Synoptic Network in Europe.

TABL. 1. **POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE MIASTA**
GEOGRAPHIC LOCATION OF THE CITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	W stopniach, minutach i sekundach In degrees, minutes and seconds	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy miasta:		Extreme points of the city border:
na północ (szerokość geograficzna północna).....	51° 51'40"	in the north (northern geographic latitude)
na południe (szerokość geograficzna północna).....	51° 41'11"	in the south (northern geographic latitude)
na zachód (długość geograficzna wschodnia).....	19° 20'41"	in the west (eastern geographic longitude)
na wschód (długość geograficzna wschodnia).....	19° 38'30"	in the east (eastern geographic longitude)
Rozciągłość:		Extent:
równoleżnikowa (na równoleżniku 51°)	17'49"	latitudinal (parallel 51°)
południkowa (na południku 19°).....	10'29"	longitudinal (meridian 19°)

TABL. 2. **ODLEGŁOŚĆ ŁODZI OD GRANIC PAŃSTWA ^a**
DISTANCE FROM NATIONAL BORDERS ^a TO ŁÓDŹ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Miejscowość Town	Odległość drogowa w km Road distance in km	SPECIFICATION
Od granicy wschodniej.....	Terespol	327	From eastern border
Od granicy zachodniej	Świecko	373	From western border
Od granicy południowej	Cieszyn	281	From southern border
Od granicy północnej	Gdańsk	343	From northern border

^a Najbliżej położone przejście graniczne.
^a The nearest border crossing.

TABL. 3. **NAJWYŻEJ I NAJNIŻEJ POŁOŻONE PUNKTY MIASTA**
THE HIGHEST AND THE LOWEST POINTS OF THE CITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Nazwa Name	Wzniesienie nad poziom morza w metrach Elevation above sea level in meters
Najwyżej położony punkt ..... Highest point	rejon ulicy Kasprowicza (Nowosolna) the area of Kasprowicza Street	284,1
Najniżej położony punkt..... Lowest point	teren Grupowej Oczyszczalni Ścieków the area of Group Waste Water Treatment Plants	163,6

TABL. 4. **ŚREDNIE MIESIĘCZNE TEMPERATURY POWIETRZA I OPADY ATMOSFERYCZNE**
AVERAGE MONTHLY AIR TEMPERATURES AND ATMOSPHERIC PRECIPITATION

LATA YEARS	Miesiące Months											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Miesięczne temperatury w stopniach Celsjusza Monthly air temperatures in degrees Celsius												
1996-2000 ^a	-2,2	0,0	2,3	8,9	14,1	16,8	17,2	17,8	12,9	8,6	2,9	-1,2
2001-2005 ^a	-1,7	-0,7	2,5	8,3	14,4	16,4	19,6	19,1	13,7	8,7	3,7	-1,4
2005	0,6	-2,8	0,4	9,1	13,5	16,0	20,2	17,6	15,9	9,6	3,1	-0,4
2010	-7,2	-1,4	3,1	8,9	12,4	17,1	21,0	18,7	12,1	5,6	5,7	-5,7
2015	1,3	0,6	4,7	7,8	13,1	16,6	19,5	22,4	14,6	7,4	5,5	5,0
2016	-2,6	3,5	4,0	8,7	15,0	18,6	18,8	17,8	15,7	7,6	3,2	1,0
2017	-4,6	-1,1	5,9	7,0	13,7	17,4	18,1	19,1	13,5	9,7	5,0	2,4
Suma opadów w mm Total precipitations in millimetres												
1996-2000 ^a	28	39	42	39	62	69	142	31	54	44	44	35
2001-2005 ^a	37	42	34	40	72	59	76	46	47	41	45	43
2005	45	43	38	23	68	27	60	32	25	6	40	88
2010	30	26	50	20	153	28	84	132	63	7	103	56
2015	38	8	37	18	29	37	52	34	31	35	56	21
2016	27	65	34	32	79	50	128	26	17	144	66	82
2017	13	44	52	69	46	104	70	70	187	91	47	40

^a Średnie miesięczne.
^a Monthly averages.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

Uwagi metodologiczne

1. Informacje o stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 1034).

Dane o gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst, Dz. U. 2015 poz. 909), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I-III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV-VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12, ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI - najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: ome - RZ; pastwiska - PsZ.

2. Dane o gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

1) w pozycji "na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)" - jednostek organizacyjnych (włączając fermy przemysłowego chowu zwierząt oraz zakłady zajmujące się produkcją roślinną) wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i wię-

Methodological notes

1. Information regarding the **geodesic status and directions in voivodship land use** is classified according to ownership and register groups of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016, item 1034).

Data regarding agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2015 item 909), which protects all agricultural land included in quality classes I—III, as well as agricultural land included in quality classes IV—VI, comprised of organic soils. Until 2008, in accordance with Art. 12, item 15 of the Law, a gmina council might also resolve to protect agricultural land of IV, IVa, IVb quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ — for arable land and PsZ — for pastures.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

3. Information regarding **water withdrawal** concern:

1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)" — organisational entities (including industrial livestock farming and crop production plants) making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more

cej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;

2) w pozycji "nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych" - jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;

3) w pozycji "eksploatacja sieci wodociągowej" - wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

4. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3 pkt. 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach cieplnych, do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Za wody chłodnicze niewymagające oczyszczania uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

— są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,

— ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,

— temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych,

of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;

2) in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds"— agricultural, forest and fishing organisational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area;

3) in the item "exploitation of water supply network" — all entities supervising the work of the water supply network (including housing co-operatives, water companies, water service plants, workplaces, etc.).

4. Data regarding **wastewater** concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding **equipment with wastewater treatment plants** concern the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters or into the ground or to sewage network from production entities (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants, for cooling purposes. This is usually hot water which causes so-called thermal pollution of water.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

— is discharged into waters by a separate sewage system,

— the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,

— the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated waste water** concern waste water treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of waste water is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation.

Chemical treatment of waste water consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of waste water occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of waste water, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from sewage.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies

a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie odprowadzanych ścieków, np. biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne, zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania (z podwyższonym usuwaniem biogenów, biologicznego lub chemicznego).

Oczyszczalnie ścieków komunalnych obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nieobjęte są badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (pryzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

W przypadku, gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

5. Informacje o emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 X 2015 r. w sprawie opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. 2015, poz. 1875).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększona jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o **emisji pyłów i gazów** obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz obje-

(mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment of discharged wastewater, e.g. biological with increased biogene removal or mechanical, chemical and biological, was classified as the highest degree of the treatment process (with increased biogene removal, biological or chemical).

Municipal wastewater treatment plants cover all water treatment plants within a sewage network. The statistical survey do not include household wastewater treatment facilities or plants which treat only transported wastewater (i.e. waste water treatment plants which operate outside the sewage system).

Since 2003 municipal chemical treatment plants have been classified as treatment plants with increased biogen removal or mechanical treatment plants.

Data on **urban and rural population connected to wastewater treatment plants** are presented on the basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.

When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

5. Information regarding emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality concerns organisational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 12 X 2015, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws 2015, item 1875).

The established group of surveyed entities maintained annually which i.a. assures comparability of data and may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emissions** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organised emission (from technological and heating facilities) and non-organised emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

6. Nature protection consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats).

tych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych).

Formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (jednolity tekst, Dz. U. 2016, poz. 2134, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe. Parki narodowe tworzy się w celu: zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Rezerwy przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania oraz popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature, plant, animal and fungi species protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2016 item 2134, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguishing by particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected. National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state — ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected because of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Documentation sites are are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Ecological areas are worth of protection fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic features.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia jest obowiązany.

Dane o odpadach za lata 2000-2012 zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach, natomiast dane o odpadach za lata 2013-2016, opracowane są w oparciu o Ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21) z późniejszymi zmianami.

Informacje o odpadach opracowywane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. (Dz. U., poz. 1923).

Dane dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych od 2014 roku obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych, zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytkownikowi zastąpieniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. 2013, poz. 21).

Przez **unieszkodliwienie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i obiektach unieszkodliwienia odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych).

Dane o odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych) dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exurgents, stones, ravines, erratic blocks and caves.

7. Waste means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard.

Data on waste for 2000–2012 was elaborated on the basis of the Law on waste of 27 IV 2001, whereas data on waste for the years 2013–2016 have been elaborated on the basis of the Law on Waste of 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013, item 21) with later amendments.

Information regarding waste was compiled with the Waste catalogue introduced by the degree of the Minister of the Environment dated 9 XII 2014 (Journal of Laws, item 1923).

Since 2014 **data on waste recovered and disposed** included waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years included waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

Information regarding the **quantity and types of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operations the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21).

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even where the operation has a secondary consequence the reclamation of substance or energy.

Waste storage means a temporary waste which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas and waste facility (including heaps, settling ponds).

Data regarding **waste landfilled until now (accumulated)** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste landfills are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

8. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

9. Dane o **nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą - prowadzących księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji "Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne", a także spółek wodnościekowych bez względu na liczbę pracujących.

10. **Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej** są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska - w ujęciu kasowym).

11. Podziału nakładów na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

8. Data on **municipal waste** concern waste generated in households or by other waste producers (excluding hazardous waste) which on the account of its character and composition is similar to waste from households.

9. Data regarding **outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management** are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of the ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as the European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms as well as natural persons and civil law partnerships conducting economic activity — keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section "Public administration and defense; compulsory social security" as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

10. **Environmental protection and water management funds** are funds created from income originating i.a. from: payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground) the fines for violating environmental protection requirements the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements — on cash basis).

11. The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management by voivodship is made on the basis of the actual location of the investment.

TABL. 1(5). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI MIASTA ^a**
 Stan w dniu 1
 GEODESIC STATUS, DIRECTION AND CHANGES OF CITY LAND USE ^a
 As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2017		2018		
	ogółem w ha total in ha	na 1000 miesz- kańców ^b w ha per 1000 population ^b in ha	ogółem w ha total in ha	na 1000 miesz- kańców ^b w ha per 1000 population ^b in ha	przyrost (+) lub ubytek (-) w stosunku do roku 2017 w ha increase (+) or decrease (-) in relation to 2017 in ha
Powierzchnia ogólna ..... Total area	29325	42,1	29325	42,5	0
Użytki rolne ..... Agricultural land	11755	16,9	11670	16,9	-85
w tym grunty orne, sady, łąki i pastwiska trwałe .... of which arable land, orchards, permanent meadows and pastures	10699	15,4	10617	15,4	-82
Grunty leśne oraz zadrze- wione i zakrzewione ..... Forest land, woody and bushy land	2481	3,6	2489	3,6	+8
Grunty zabudowane i zur- banizowane ..... Built-up and urbanized areas	14695	21,1	14768	21,4	+73
w tym: of which:					
tereny mieszkaniowe ..... residential areas	4592	6,6	4549	6,6	-4,3
tereny przemysłowe..... industrial areas	1304	1,9	1294	1,9	-10
tereny komunikacyjne transport areas	4140	5,9	4260	6,2	+120
Grunty pod wodami..... Land under waters	149	0,2	137	0,2	-12
Pozostałe ^c ..... Other ^c	245	0,4	261	0,4	+16

^a Według ewidencji gruntów. ^b Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2016 i 2017. ^c Użytki ekologiczne, nieużytki, tereny różne.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a According to land register. ^b Population as of 31 XII, respectively for 2016 and 2017. ^c Ecological arable lands, wasteland, various areas.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2(6). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA I POMNIKI PRZYRODY^a**
 Stan w dniu 31 XII
 AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION AND NATURE MONUMENTS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM w ha	2757,9	2753,0	2752,6	2752,6	TOTAL in ha
w % powierzchni ogółem	9,4	9,4	9,4	9,4	in % total area
Rezerваты przyrody ^b w ha.....	79,7	79,7	79,7	79,7	Nature reserves ^b in ha
Parki krajobrazowe ^{bc} w ha	1605,9	1605,9	1605,9	1605,9	Scenic parks ^{bc} in ha
Użytki ekologiczne w ha	114,3	109,4	109,1	109,1	Ecological areas in ha
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe w ha	958,0	958,0	958,0	958,0	Natural and scenic complexes in ha
Pomniki przyrody (obiekty)	273	287	277	278	Nature monuments (objects)

a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwał rad gmin. b Bez otuliny. c Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Including those created on the basis of gmina resolutions. b Excluding buffer zones. c Excluding nature reserves and other forms of nature protection within scenic parks and areas of protected landscape.

TABL. 3(7). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD POWIERZCHNIOWYCH LUB DO ZIEMI**
 INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTE WATER REQUIRING TREATMENT DISCHARGED INTO SURFACE WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
	w hm ³		in hm ³	
Ścieki wymagające oczyszczenia	45,6	38,9	38,1	37,8
Wastewater requiring treatment				
oczyszczone	45,6	38,8	38,1	37,8
treated				
mechanicznie	0,0	-	-	-
mechanically				
biologicznie	0,0	-	-	-
biologically				
z podwyższonym usuwaniem biogenów	45,5	38,8	38,1	37,8
with increased biogene disposal				
nieoczyszczone	0,0	0,0	0,0	1,0
untreated				

TABL. 4(8). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
 WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³		
OGÓŁEM	35,2	19,3	18,8	18,1	TOTAL
na cele:					for purposes of:
Produkcyjne ^a – z ujęć własnych	2,9	2,0	1,8	1,8	Production ^a – from own intakes
w tym wody podziemne	2,9	2,0	1,8	1,8	of which underground waters
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	32,3	17,3	17,0	16,2	Exploitation water supply network ^b
w tym wody podziemne	20,8	17,3	17,0	16,2	of which underground waters

a Poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

a Excluding agriculture, forestry and fishing b Water withdrawal by intakes before entering in the water network.

TABL. 5(9). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³		
OGÓŁEM	43,5	38,7	37,5	37,8	TOTAL
przemysł	3,0	2,2	2,0	2,2	industry
eksploatacja sieci wodociągowej ^a	40,4	36,5	35,5	35,6	exploitation water supply network ^a
w tym gospodarstwa domowe	30,6	27,6	26,7	26,7	of which households

a Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Excluding water consumption for industrial purposes from water-line system of gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6(10). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
Zakłady ^a szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza atmosferycznego (stan w dniu 31 XII) Plants ^a of significant nuisance to air quality (as of 31 XII)	9	8	8	8
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych	5	5	4	4
of which possessing systems to reduce the emission of particulates				
Emisja zanieczyszczeń w t/rok: Emission of pollutants in t/year:				
pyłowych	331	134	121	80
particulates				
w tym ze spalania paliw	328	133	114	76
of which from combustion of fuels				
gazowych	2576893	1934009	1794768	2052662
gases				
w tym: of which:				
dwutlenek siarki	10038	5031	3211	1440
sulphur dioxide				
tlenek węgla	418	369	410	308
carbon oxide				
tlenki azotu	5952	2879	2397	2022
nitrogen oxides				
dwutlenek węgla	2560336	1925148	1788090	2048688
carbon dioxide				
Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń pyłowych wytworzonych	99,8	99,9	99,9	100,0
Particulates retained in pollutant reduction systems in % of particulates produced				

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or both.

TABL. 7(11). **ODPADY PRZEMYSŁOWE**
INDUSTRIAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) na składowiskach (hałdach i w stawach osadowych) własnych (stan w końcu roku) w tys. t.....	800,2	808,4	Waste landfilled up to now (accumulated) on own landfills (heaps, settling ponds) (as of the end of a year) in thous. t
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	444,1	377,1	Waste generated (during a year) in thous. t
poddane odzyskowi ^a	22,2	-	recovered ^a
unieszkodliwione ^a	75,1	65,1	treated ^a
przekazane innym odbiorcom	343,8	307,6	transferred to other recipients
magazynowane czasowo	3,0	4,4	temporarily stored
Tereny składowania odpadów niezrekultywowane w ha (stan w końcu roku)	19,9	19,9	Area of storage yards non-reclaimed in ha (as of the end of year)

a We własnym zakresie przez wytwórcę.

a By waste producer on its own.

TABL. 8(12). **ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE**
MUNICIPAL WASTE AND LIQUID WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Zebrane odpady komunalne zmieszane ^a (w ciągu roku) w t.	231948,9	157070,6	170744,8	180789,2	Mixed municipal waste collected ^a (during a year) in t
w tym z gospodarstw domowych	158650,1	144560,4	157893,5	172122,6	of which from households
na 1 mieszkańca w kg	216,3	205,6	226,0	248,1	per capita in kg
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione (w ciągu roku) w dam ³	280,6	177,2	185,4	189,6	Liquid waste ^b removed (during a year) in dam ³
w tym z gospodarstw domowych	147,1	153,2	158,8	168,2	of which from households

a Dane szacunkowe. b Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a Estimated data. b Collected temporarily in cesspools.

TABL. 9(13). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA^a (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY DIRECTIONS OF INVESTING^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł		
Ochrona środowiska	197464,1	126947,4	Environmental protection
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	37580,6	32512,3	Waste water management and protection of waters
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu ..	127215,4	79594,2	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	370,2	944,0	Waste management, protection and recovery of soils, protection of surface and underground waters
Zmniejszenie hałasu i wibracji	15170,9	-	Noise and vibration reduction
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^b	17127,0	13896,9	Other activities connected with environmental protection ^b

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. b Obejmuje m.in. inwestycje energooszczędne dotyczące centralnego ogrzewania i ciepłej wody oraz docieplania budynków.

a By investments location; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. b Include i.a. energy-saving investments concerning central heating and hot water as well as building insulation.

TABL. 9(13).

NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA^a (dok.)OUTLAYS ON FIXED ASSETS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY DIRECTIONS OF INVESTING^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł		
Gospodarka wodna	19037,7	13232,7	Water management
Ujęcia i doprowadzenia wody	18641,5	13232,7	Water intakes and systems
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	396,2	-	Building and modernization of water treatment plants

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

a By investments location; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 10(14).

NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)

OUTLAYS ON FIXED ASSETS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY SOURCES OF FINANCING (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł		
Ochrona środowiska	197464,1	126947,4	Environmental protection
w tym:			of which:
Środki własne	93631,6	107342,5	Own resources
Z budżetu województwa	-	340,0	From the voivodship budget
Z zagranicy	9641,4	-	From abroad
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	57395,0	9493,4	Ecological funds (loans, credits and grants)
Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	-	-	Domestic credits and loans (including banks)
Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	8,7	-	Other resources (including unfinanced outlays)
Gospodarka wodna	19037,7	13232,7	Water management
w tym:			of which:
Środki własne	16937,7	12383,7	Own resources
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	-	-	Ecological funds (loans, credits and allocations)
Z zagranicy	806,0	-	Foreign

TABL. 11(15).

EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA		ENVIRONMENTAL PROTECTION	
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:			Sewerage systems in km for the transport of:
ścieki	10,0	17,1	waste water
wody opadowe	0,4	-	precipitation water
GOSPODARKA WODNA		WATER MANAGEMENT	
Sieć wodociągowa w km.....	23,5	17,9	Water-line system in km
Uzdatnianie wody w m ³ /d	11,0	-	Water treatment in m ³ /24 h
Pojemność zbiorników wodnych w m ³	-	-	Capacity of water reservoirs in m ³

DZIAŁ III ADMINISTRACJA SAMORZĄDOWA

CHAPTER III SELF-GOVERNMENT ADMINISTRATION

Uwagi metodologiczne

1. Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju i siedzibą władz terytorialnych.

Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. reaktywowany został samorząd terytorialny.

2. Zgodnie z podziałem terytorialnym obowiązującym od dnia 1 I 1999 r., określonym w ustawie z dnia 24 VII 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. Nr 96, poz. 603), Łódź ma status miasta na prawach powiatu.

Zgodnie z Nomenklaturą Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) – opracowaną na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obowiązującej w krajach Unii Europejskiej - wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. 2007 Nr 214, poz. 1573, z późn. zm.), Łódź ma status podregionu; prezentowane dane odpowiadają 3. poziomowi Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS3).

3. Władzę uchwałodawczą i funkcję kontrolną w samorządzie miasta sprawuje wybrana w wyborach powszechnych Rada Miejska. Samorządową władzą wykonawczą jest Prezydent Miasta, który przy pomocy Urzędu Miasta wykonuje uchwały Rady Miejskiej oraz inne zadania zlecone – w trybie ustawy lub porozumienia – przez administrację rządową.

Wybory do rad gmin I kadencji odbyły się 27 maja 1990 r., II kadencji 19 czerwca 1994 r., III kadencji 11 października 1998 r., IV kadencji 27 października 2002 r., V kadencji – 12 listopada 2006 r., VI kadencji – 21 listopada 2010 r. i VII kadencji – 16 listopada 2014 r.

4. Grupowania radnych według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VII 2014 r. (Dz. U. 2014 poz. 1145).

Methodological notes

1. The gmina is the basic unit of the country's territorial division and seat of self-government authorities.

By the Law, dated 8 III 1990, a territorial self-government was reactivated.

2. In accordance with a territorial division obligatory since 1 I 1999, defined on the basis of the Act on Implementing of a New Fundamental Threetier Territorial Division of the Country dated 24 VII 1998, (Journal of Laws No. 96, item 603), Łódź is a city with powiat status.

According to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS), compiled on the basis of Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union, which was introduced by the decree of the Council of Ministers dated 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1753 with later amendments), Łódź is a subregion; data presented for Łódź correspond to level 3 of the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS3).

3. The City Council, elected in general elections, is a legislative and supervising body to the self-government of the city. The City Board is the self-government executive body which with the help of President of the City executes resolutions of the City Council as well as other tasks assigned, on the basis of law procedures or agreements, by the governmental administration.

The elections to I term of gmina councils took place on 27 V 1990, to II term - on 19 VI 1994, to III - on 11 X 1998, to IV - on 27 X 2002, to V - on 12 XI 2006 to VI - on 21 XI 2010 and to VII – on 16 XI 2014.

4. The grouping of councillors by group of professions is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7 VIII 2014 (Journal of Laws 2014 item 1145).

TABL.1(16). **RADNI RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI WEDŁUG PŁCI, WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I GRUP ZAWODÓW**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF THE TOWN COUNCIL BY SEX, AGE, EDUCATIONAL LEVEL AND OCCUPATIONAL GROUP
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016			2017			SPECIFICATION
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
O G Ó Ł E M	40	27	13	40	27	13	TOTAL
WEDŁUG WIEKU BY AGE							
29 lat i mniej	3	2	1	1	-	1	29 and below
30—39	16	11	5	18	13	5	30—39
40—59	15	8	7	14	8	6	40—59
60 lat i więcej	6	6	-	7	6	1	60 and more
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL							
Wyższe	36	25	11	36	25	11	Tertiary
Średnie	3	2	1	3	2	1	Secondary
Policealne	1	-	1	1	-	1	Post-secondary
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW BY OCCUPATIONAL GROUP							
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	13	12	1	15	14	1	Public government representatives, senior officials and managers
Specjaliści	17	10	7	17	10	7	Specialists
Technicy i pokrewni	9	5	4	4	3	1	Technicians and kindred
Pozostali	1	-	1	4	-	4	Others

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Miasta Łodzi.

S o u r c e: data of the City of Łódź Office.

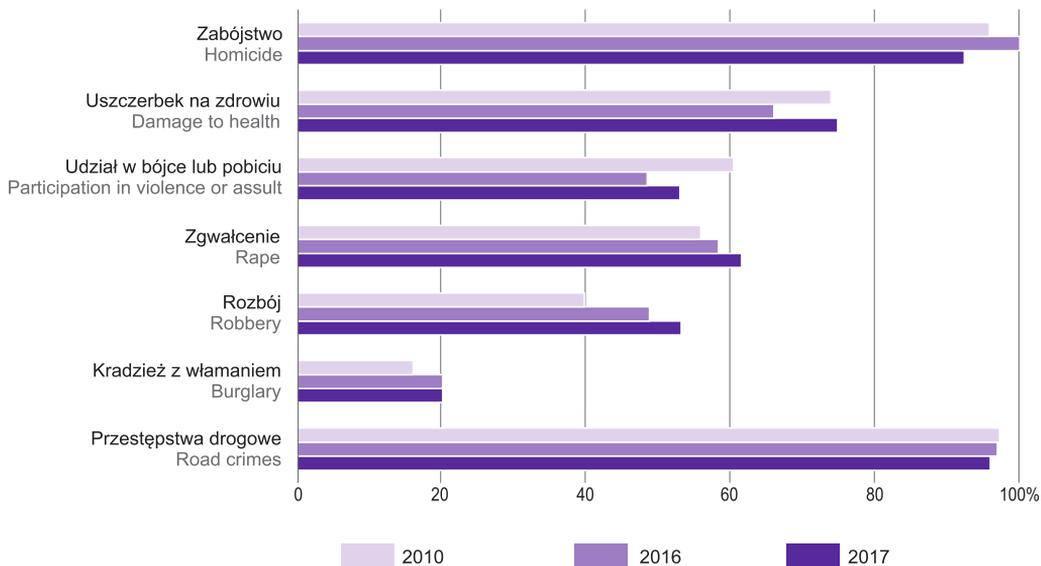
TABL. 2(17). **WYDANE DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIU TERENU**
THE DECISIONS ISSUED ABOUT ZONING AND LAND USE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
Decyzje:			Decisions:
o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	341	364	to establish the location of a public investment
o warunkach zabudowy ogółem	1436	1651	zoning decision total
dotyczące zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	122	113	regarding the multi-family housing
dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	827	1020	regarding the single-family housing
dotyczące zabudowy usługowej ...	291	284	regarding the service buildings
dotyczące innej zabudowy	196	234	regarding other buildings

a Na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

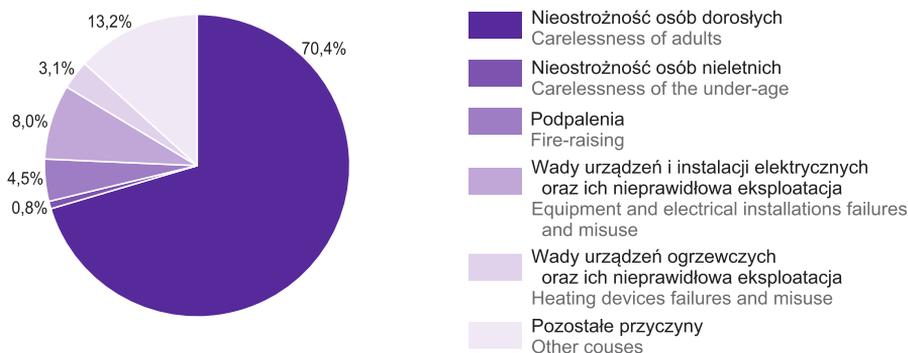
a On the basis of the Act of 27 March 2003 on planning and spatial development.

WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH
RATE OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES

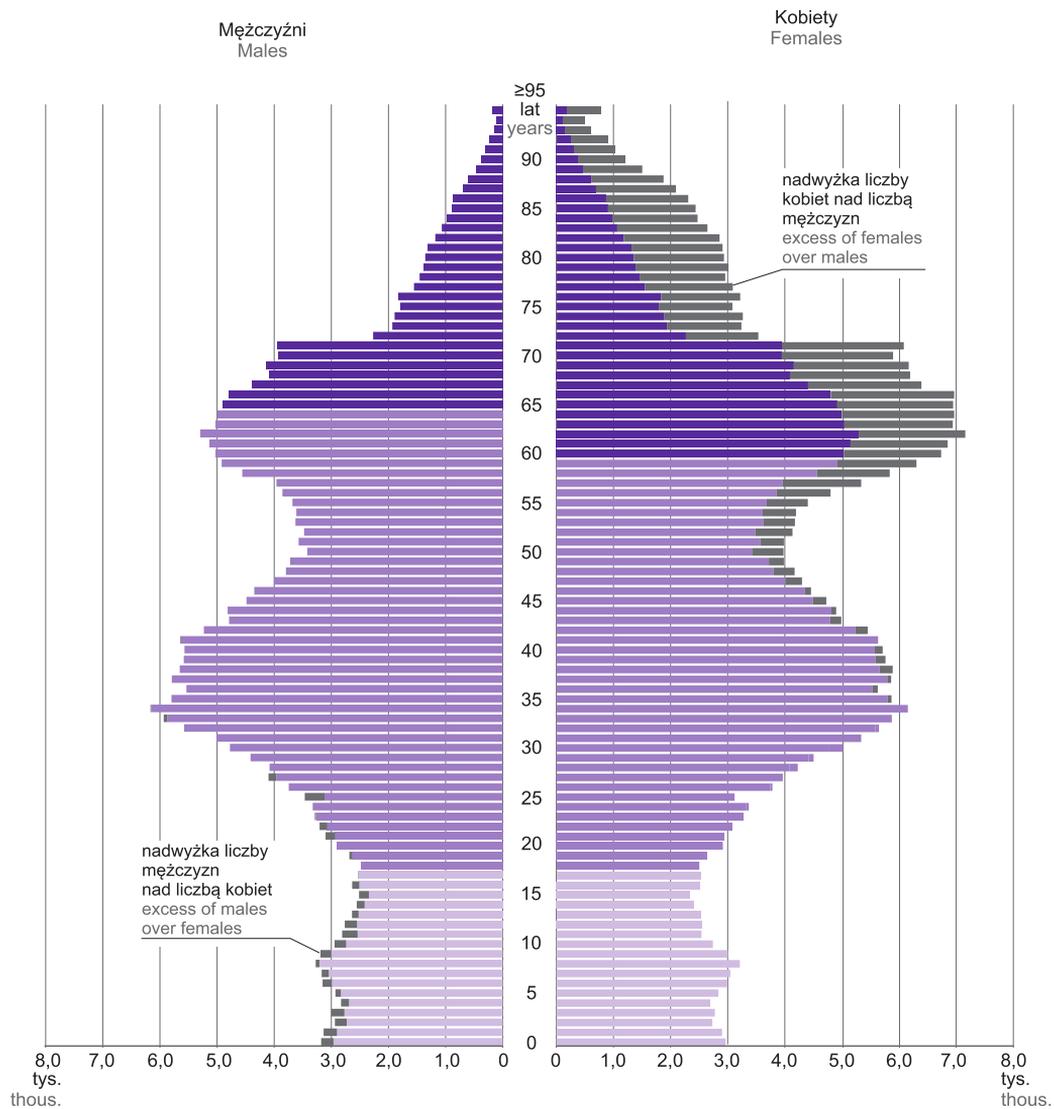
U w a g a: Dane pobrano z Krajowego Systemu Informacji Policji.
 Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.
 N o t e: Data were extracted from the National Police Information System (KSIP).
 S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

STRUKTURA POŻARÓW ZAREJESTROWANYCH PRZEZ STRAŻ POŻARNĄ
WEDŁUG PRZYCZYŃ W 2017 R.
STRUCTURE OF FIRES REGISTERED BY FIRE DEPARTMENTS BY THE COUSES IN 2017

Ź r ó d ł o: dane Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi.
 S o u r c e: data of the Municipal Head Office of State Fire Department in Łódź.

LUDNOŚĆ ŁÓDZI WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2017 R.
STAN W DNIU 31 XII
 POPULATION OF ŁÓDŹ BY SEX AND AGE IN 2017
 AS OF 31 XII

Wiek przedprodukcyjny
Pre-working age

Wiek produkcyjny
Working age

Wiek poprodukcyjny
Post-working age

Uwagi metodologiczne

Methodological notes

1. Przepięstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przepięstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1600, z późniejszymi zmianami) – jest to zbrodnia lub występęk ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, – zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym, obowiązującym od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1958) – jest to przestępstwo skarbowe.

Przepięstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to przestępstwo wykryte.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

Dane o przestępstwach stwierdzonych od 2014 r. nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie ze zmienioną metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

Dane dotyczą spraw prowadzonych przez Policję lub powierzonych przez prokuratora w całości do prowadzenia przez Policję.

2. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

3. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób. Każdy wypadek drogowy jest wynikiem najczęściej kilku przyczyn (przyjęto maksymalnie 5), w związku z czym suma przyczyn jest większa od liczby wypadków.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

1. An ascertained crime is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, uniform text Journal of Laws 2018 item 1600, with later amendments) crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2018 item 1958) – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a detected crime.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information system.

Data about ascertained crimes since 2014 do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the amended methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information systems.

Data concern cases conducted by the Police or entrusted by the prosecutor entirely to the Police conduction.

2. The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

3. Data regarding road traffic accidents covers events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred. Every traffic accident usually has several causes (a maximum of 5 was adopted) in connection with which the sum of causes is greater than the number of accidents.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

4. Straż Miejska działa na podstawie ustawy z dnia 29 VIII 1997 r. o strażach gminnych (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 928) i podlega Prezydentowi Miasta Łodzi.

Do zadań Straży Miejskiej należy w szczególności: ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych, czuwanie nad porządkiem ruchu drogowego i jego kontrola, pomoc w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń, zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, do momentu przybycia właściwych służb, a także ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej.

Zadaniem Straży Miejskiej jest również: współdziałanie w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych, doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania (jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorznięcia w miejscu publicznym, znajdując się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób), informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, działalność prewencyjna i profilaktyczna.

Strażnik, wykonując swoje zadania, ma prawo do: udzielania pouczeń, wydawania poleceń, legitymowania osób, ujęcia i niezwłocznego doprowadzenia do najbliższej jednostki Policji osób stwarzających bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia, nakładania grzywnien za wykroczenia.

5. Państwowa Straż Pożarna powołana została na mocy ustawy z dnia 24 VIII 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1313) jako zawodowa, umundurowana i wyposażona w specjalistyczny sprzęt formacja, przeznaczona do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami.

Požary są to niekontrolowane procesy palenia w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Dane o działalności Państwowej Straży Pożarnej podano zgodnie z odpowiednim rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego z dnia 3 VII 2017 r. (Dz. U. 2017 poz. 1319).

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

4. The Municipal Police operates on the basis of Law on Communities Guards dated 29 VIII 1997 (uniform text Journal of Laws 2018 item 928) and is subordinated to the President of the City of Łódź.

The duties of the Municipal Police are: protecting the peace and order in public places, watching and monitoring of road traffic, assisting in removing the technical accidents and the consequences of the natural disasters as well as other regional threats, protecting place of crime, natural disaster and other similar incidents from access of outsiders and securing traces and evidences of an offence, until the arrival of the proper services, protecting municipal objects and public utility installations.

The duties of the Municipal Police include also: cooperation in providing public peace and order during public gatherings or events, escorting persons under influence of alcohol to sobering chambers or to their homes (when such persons are causing outrage in public place, their life or health is endangered or they are causing danger to another persons' life and health), informing local community about threats, preventive and prophylactic activity.

While on duty, the Municipal Police Officer is entitled to: give a warning and instruction, to check identification card, to apprehend persons causing danger to another person's life, health and property, and take them to the nearest Police Station, and to impose fines for offences.

5. State Fire Service appointed by law dated 24 VIII 1991 on State Fire Service (uniform text Journal of Laws 2018 item 1313) the professional, uniformed and provided with special equipment unit, given for fighting against the fire, environmental disasters and other local threats.

Fire is out-of-control burning process in places not suitable for this.

Data concerning activity of the State Fire Service are given according to the respective decree of the Minister of the Interior and Administration on rules of organisation of the national system of rescue and fire extinguishing dated 3 VII 2017 (Journal of Laws 2017 item 1319).

TABL. 1(18). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGETOWAWCZYCH ^a I WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH**
 ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS ^a AND RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017	2016	2017
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w % rate of detectability of delinquents in crimes in %	
OGÓŁEM ..... TOTAL	16652	16040	44,1	47,9
w tym: of which:				
O charakterze gospodarczym..... Economic crimes	1780	2637	62,7	72,4
O charakterze kryminalnym..... Criminal crimes	13392	12018	36,2	37,3
w tym: ..... of which:				
zabójstwo..... homicide	14	13	100,0	92,3
uszczerbek na zdrowiu..... damage to health	244	205	66,0	74,8
udział w bójkach lub pobiciu..... participation in violence or assault	97	115	48,5	53,0
zwałcenie..... rape	23	25	58,3	61,5
kradzież samochodu..... automobile theft	592	540	32,7	17,6
kradzież z włamaniem..... burglary	2394	2031	20,2	20,2
rozbój..... robbery	237	205	48,8	53,2
kradzież rozbójnicza..... theft with assault	42	34	70,5	77,8
wymuszenie rozbójnicze..... criminal coercion	9	8	90,9	50,0
Przestępstwa drogowe..... Road crimes	975	960	96,9	95,9

a Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Patrz uwagi do działu, ust. 1.
 U w a g a. Dane pobrano z Krajowego Systemu Informacji Policji.
 Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Without punishable acts committed by juveniles. See notes to the chapter, item 1.
 N o t e. Data were extracted from the National Police Information System (KSIP).
 S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2(19). **WYBRANE ZAGADNIENIA DZIAŁALNOŚCI SŁUŻB STRAŻY MIEJSKIEJ**
 SELECTED ACTIVITIES OF THE MUNICIPAL GUARD

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
Ujawnione wykroczenia.....	65099	63676	Disclosed offences
Nalożone mandaty karne.....	37034	37410	Tickets
Udzielone pouczenia.....	17791	18013	Given admonitions
Osoby w stanie nietrzeźwości przewiezione do Miejskiego Centrum Zdrowia Publicznego.....	5183	4250	Unsober persons admitted to City Public Health Centre
Osoby przewiezione do Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego.....	567	464	Persons transported to Voivodship Emergency Medical Station

Ź r ó d ł o: dane Straży Miejskiej w Łodzi.
 S o u r c e: data of the Municipal Guard of Łódź.

TABL. 3(20). **WYPADKI DROGOWE**
ROAD ACCIDENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
Wypadki	1714	1613	Accidents
Ofiary wypadków	2157	2031	Road traffic casualties
śmiertelne	17	22	fatalities
ranni	2140	2009	injured
Kolizje.....	9442	9937	Road collision
Wypadki drogowe na 100 tys. ludności	246,1	233,6	Road accidents per 100 thous. population
Ranni na 100 tys. pojazdów.....	490,09	443,53	Injured per 100 thous. registered motor
Ofiary śmiertelne na 100 tys. pojazdów.....	3,89	4,86	Fatalities per 100 thous. registered motor
Ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności.....	2,43	3,17	Fatalities per 100 thous. population

U w a g a: Dane pobrano z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

N o t e: Data were extracted from the Traffic Casualties and Clashes System (SEWIK).

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 4(21). **POŻARY ZAREJESTROWANE PRZEZ STRAŻ POŻARNĄ**
FIRES REGISTERED BY FIRE DEPARTMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
OGÓŁEM	2604	2781	2219	2012
TOTAL				
w tym w: of which fires in:				
obiektach użyteczności publicznej	56	58	84	97
public usefulness objects				
obiektach mieszkalnych	855	714	685	632
housing objects				
obiektach produkcyjnych	41	37	41	33
production objects				
obiektach magazynowych	33	9	11	14
storage buildings				
środkach transportu	179	170	138	144
transport means				
Wypadki w czasie pożarów: Casualties during fires:				
ofiary śmiertelne	11	17	12	16
fatalities				
ranni.....	358	156	146	140
injured				
Przyczyny pożarów: Causes of fires:				
w tym: of which:				
nieostrożność osób dorosłych	1949	2111	1597	1416
carelessness of adults				
nieostrożność osób nieletnich	19	19	15	17
carelessness of the under-age				
podpalenia	66	110	85	90
fire-raising				
wady urządzeń i instalacji elektrycznych oraz ich nieprawidłowa eksploatacja	188	150	151	161
equipment and electrical installations failures and misuse				
wady urządzeń grzewczych oraz ich nieprawidłowa eksploatacja.....	147	77	74	63
heating devices failures and misuse				

Ź r ó d ł o: dane Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi.

S o u r c e: data of the Municipal Head Office of State Fire Department in Łódź.

Uwagi metodologiczne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
  - 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzypisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przy uwzględnieniu zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgonu) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania z innych gmin i z zagranicy na pobyt stały oraz czasowy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych;
  - 2) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji — o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały oraz czasowy (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL — Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
  - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego — o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
  - 4) sprawozdawczości sądów — o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

2. Bilans ludności jest opracowywany dla dwóch kategorii zamieszkania — według krajowej oraz międzynarodowej definicji zamieszkania. Różnica dotyczy kryteriów w zakresie migracji czasowych uwzględnianych w każdym z bilansów — w przypadku:

- 1) **krajowej definicji zamieszkania** — uwzględniane są migracje czasowe wewnętrzne, tj. różnica między liczbą osób, które czasowo wyjechały z gminy na ponad 3 miesiące (do 2005 r. — ponad 2 miesiące) do innego miejsca w kraju a liczbą osób przybyłych z innego miejsca w kraju na okres ponad 3 miesiące (do 2005 r. — ponad 2 miesiące); do ludności gminy nie są zatem zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast są zaliczani stałi mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności);
- 2) **międzynarodowej definicji zamieszkania (rezydenci)** — uwzględniane są długookresowe migracje czasowe zarówno wewnętrzne jak i zagraniczne, tj. różnica między liczbą osób, które wyjechały z gminy na co najmniej 12 miesięcy do innego miejsca w kraju lub za granicę a liczbą osób przybyłych do gminy z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imigranci bez karty stałego pobytu) na co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów gminy zalicza się zatem wszystkie osoby mieszkające lub zamierzające mieszkać na jej terenie nie krócej niż 1 rok. Rezydenci (ludność rezydująca) to kategoria stanu ludności opracowana na potrzeby statystyki międzynarodowej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1260/2013 z dnia 20 XI 2013 r. w sprawie statystyk europejskich w dziedzinie demografii.

Methodological notes

1. Chapter's tables were compiled on the basis of:
  - 1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent as well as temporary residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
  - 2) the registers of the Ministry of Digital Affairs on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register — Common Electronic System of Population Register);
  - 3) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
  - 4) documentation of courts — regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

2. The balance of the population is being developed for the two categories of residence - according to national and international definition of residence. The difference concerns the criteria for the migration for temporary stay taken into account in each of the balance sheets - in the case of:

- 1) **national definition of residence** - includes internal migration for temporary stay, i.e. the difference between the number of persons who temporarily left the gmina for more than 3 months (until 2005 - more than 2 months) to another place in the country and the number of persons who arrived from somewhere else in the country for more than 3 months (until 2005 - more than 2 months). For the population of the gmina therefore are not counted immigrants staying in Poland temporarily, but are counted Polish permanent residents temporarily staying abroad (regardless of the period of their temporary presence / absence);
- 2) **the international definition of residence (residents)** - includes long-term temporary migration both - internal and international, i.e. the difference between the number of persons who left the gmina for at least 12 months to another place in the country or abroad and the number of persons who arrived to the community from elsewhere in the country or from abroad (immigrants without residence card) for at least 12 months. For residents of the gmina, therefore, are included all persons living or intending to live in the area of gmina for not less than 1 year. Residents (resident population) are the category of the state population developed for international statistics in accordance with Regulation of the European Parliament and of the Council (EU) No. 1260/2013 of 20 XI 2013 on European statistics on demography.

Prezentowane w dziale dane o ludności i w zakresie współczynników demograficznych opracowano zgodnie z krajową definicją zamieszkania.

3. Dane o ludności (według stanu w dniu 30 VI i 31 XII) oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — przyjmując jako bazę wyjściową wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 zastosowano podział administracyjny obowiązujący w dniu 31 XII 2011 r.).

4. Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18—64 lata, dla kobiet 18—59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność **w wieku mobilnym**, tj. w wieku 18—44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni — 45—64 lata, kobiety — 45—59 lat. Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz **ludność w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni — 65 lat i więcej, kobiety — 60 lat i więcej.

5. **Mediana wieku** (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga jeszcze nie osiągnęła.

6. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa — według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem),
- separacje — według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża),
- rozwody — według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka),
- urodzenia — według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony — według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Presented in the section data on the population in terms of demographic rates are developed according to the national definition of residence.

3. Data about population (as of 30 VI and 31 XII) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population etc.) were compiled — unless otherwise stated — on the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

4. The **working age population** refers to males, aged 18-64, and females, aged 18—59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18—44) and **non-mobility** (i.e. 45—64 for males and 45—59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

6. **Median age of population** is a parameter determining the exact age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

6. Data regarding the **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:

- marriages — according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used),
- separations — according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons — residence of husband is used),
- divorces — according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken),
- births — according to the mother's place of permanent residence,
- deaths — according to the place of permanent residence of the deceased.

The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canonic laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15—49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15—19 and from the mothers in the age 50 and over — to the group 45—49.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzic z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

7. Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

Do 2014 r. **źródłem danych o urodzeniu żywym i martwym** był, wykorzystywany wtórnie przez statystykę publiczną, dokument Ministerstwa Zdrowia podstawowy dla akt stanu cywilnego „Pisemne zgłoszenie urodzenia dziecka”.

Od 2015 r. źródłem danych:

- medycznych o **urodzeniu żywym** jest dokument Ministerstwa Zdrowia „Karta urodzenia”), natomiast dane demograficzno-społeczne pochodzą z rejestru stanu cywilnego oraz rejestru Pesel;
- o **urodzeniach martwych** jest sprawozdanie o działalności szpitala ogólnego (o symbolu MZ-29) zawierające ogólne informacje, tj. dotyczące: liczby urodzeń martwych w podziale na ciężar urodzeniowy dziecka i województwo porodu (umiejscowienie szpitala). Prezentowane od 2015 r. dane zostały oszacowane w podziale na miasto i wieś oraz płeć. Brak szczegółowych danych o urodzeniach martwych (medycznych i demograficzno-społecznych o dziecku i matce) wynika z wprowadzenia w 2015 r. nowego dokumentu „Karta martwego urodzenia”) niezawierającego danych podstawowych dla statystyki urodzeń.

8. **Przeciętne dalsze trwanie życia** wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children which would be born to a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,
- **gross reproduction rate** refers to the number of daughters which would be born to the average woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

7. Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

Up to 2014 **the source of data on live birth and still birth** were the document of the Ministry of Health “Notification of birth”, which is basic document for civil status acts and is secondarily utilized by national statistics.

Since 2015 the source of:

- medical data of **live births** is document of the Ministry of Health “Birth certificate”. Sociodemographic data come from the register of civil status and register Pesel;
- data of **still births** is a report on the activities of a general hospital (symbol MZ-29) containing general information, i.e.: the number of stillbirths in the division of the birthweight and voivodship of delivery (location of the hospital). Presented from 2015 data have been estimated in the division of the urban and rural areas and sex. Causes of lack of data about still births (medical and socio-demographic of the child and mother) is introduction in 2015 new document “Still birth certificate”. This document doesn't contain the basic data for the statistics of births.

8. **Life expectancy** is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

9. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych.

10. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

11. Dane o migracjach zagranicznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

12. Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ — wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

13. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI: do 2009 r. — zameldowanej na pobyt stały, od 2010 r. — faktycznie zamieszkałej.

9. Population projection until 2050 was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as 1 I 2014) as well as assumption concerning fertility, mortality and international migration.

10. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

11. Data regarding international migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

12. The inflow of the population includes registrations of arrival for permanent residence, outflow — registrations of departure from permanent residence.

13. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI: until 2009 — registered for permanent residence,— since 2010 — de facto population (population actually residing).

TABL. 1(22).

LUDNOŚĆ NA PODSTAWIE BILANSÓW WEDŁUG BYŁYCH DELEGATUR URZĘDU MIASTA ŁÓDZI

POPULATION BASED ON BALANCES BY FORMER OFFICE AGENCIES OF THE CITY OF ŁÓDŹ OFFICE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	Ludność na 1 km ² Population per km ²
	Stan w dniu 30 VI As of 30 VI			Stan w dniu 31 XII As of 31 XII				
OGÓŁEM 2010	733367	333752	399615	730633	332367	398266	120	2492
TOTAL								
2015	703186	320109	383077	700982	318978	382004	120	2390
2016	698688	318043	380645	696503	317130	379373	120	2375
2017	693797	315994	377803	690422	314636	375786	119	2354
Bałuty 2010	208430	93576	114854	207644	93181	114463	123	2645
2015	199552	89564	109988	198568	89070	109498	123	2529
2016	197581	88699	108882	196988	88448	108540	123	2509
2017	196070	88117	107953	195104	87705	107399	122	2485
Górna 2010	171907	78501	93406	171216	78098	93118	119	2385
2015	165106	75196	89910	164528	74897	89631	120	2291
2016	163900	74562	89338	163192	74232	88960	120	2273
2017	162483	73937	88546	161896	73667	88229	120	2255
Polesie 2010	141819	64757	77062	141366	64566	76800	119	3116
2015	136503	62363	74140	135950	62150	73800	119	2996
2016	135695	62064	73631	135279	61842	73437	119	2982
2017	134909	61698	73211	134566	61515	73051	119	2966
Śródmieście 2010	74506	34064	40442	74012	33846	40166	119	10380
2015	67259	31058	36201	67165	30967	36198	117	9420
2016	66773	30786	35987	66489	30755	35734	116	9325
2017	66004	30488	35516	64760	30090	34670	115	9083
Widzew 2010	136705	62854	73851	136395	62676	73719	118	1508
2015	134766	61928	72838	134771	61894	72877	118	1490
2016	134739	61932	72807	134555	61853	72702	118	1488
2017	134331	61754	72577	134096	61659	72437	117	1483

TABL. 2(23). **LUDNOŚĆ^a WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION^a BY SEX AND AGE GROUP
As of 31 XII

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2010			2016			2017		
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
	w tysiącach in thousands								
OGÓŁEM ..... TOTAL	730,6	332,4	398,3	696,5	317,1	379,4	690,4	314,6	375,8
0 - 2 lata	19,9	10,2	9,8	17,5	9,1	8,4	17,8	9,3	8,6
0 - 2 years old									
3 - 6	22,4	11,6	10,8	23,8	12,2	11,6	23,2	11,9	11,3
7-12	30,6	15,7	14,9	34,4	17,7	16,7	35,3	18,2	17,1
13-15	17,3	9,0	8,3	15,0	7,7	7,2	15,0	7,7	7,3
16-18	19,9	10,1	9,8	15,2	7,7	7,6	15,2	7,7	7,5
19-24	54,5	26,9	27,6	38,8	19,5	19,2	36,7	18,5	18,2
25-34	118,5	59,0	59,5	100,0	49,7	50,3	94,9	47,3	47,6
35-44	92,1	45,3	46,8	108,4	53,5	54,9	110,1	54,4	55,7
45-54	102,8	47,0	55,8	79,8	37,7	42,0	80,2	38,1	42,1
55-64	127,7	55,6	72,1	113,4	48,8	64,6	107,8	46,5	61,3
65 lat i więcej	124,8	42,0	82,8	150,1	53,4	96,7	154,2	55,2	99,1
65 years old and more									

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

TABL. 3(24). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION AT WORKING AND NON-WORKING AGE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females
2010			
OGÓŁEM	730633	332367	398266
TOTAL			
w wieku: at age:			
przedprodukcyjnym	103191	52998	50193
pre-working			
produkcyjnym	468364	237383	230981
working			
w tym w wieku mobilnym	272091	134748	137343
of which in of mobility age			
poprodukcyjnym	159078	41986	117092
post-working			
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons at working age	56	40	72
2016			
OGÓŁEM	696503	317130	379373
TOTAL			
w wieku: at age:			
przedprodukcyjnym	100775	51732	49043
pre-working			
produkcyjnym	410352	212005	198347
working			
w tym w wieku mobilnym	252428	125414	127014
of which in of mobility age			
poprodukcyjnym	185376	53393	131983
post-working			
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons at working age	70	50	91
2017			
OGÓŁEM	690422	314636	375786
TOTAL			
w wieku: at age:			
przedprodukcyjnym	101502	52204	49298
pre-working			
produkcyjnym	400047	207274	192773
working			
w tym w wieku mobilnym	246719	122712	124007
of which in of mobility age			
poprodukcyjnym	188873	55158	133715
post-working			
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons at working age	73	52	95

TABL. 4(25).

**LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM
WEDŁUG BYŁYCH DELEGATUR URZĘDU MIASTA ŁÓDZI**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION

BY FORMER OFFICE AGENCIES OF THE CITY OF ŁÓDŹ OFFICE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Ludność w wieku Population at age		
		przedprodukcyjnym pre-working	produkcyjnym working	poprodukcyjnym post-working

W TYSIĄCACH   IN THOUSANDS

OGÓŁEM	2016	696,5	100,8	410,4	185,4
TOTAL	2017	690,4	101,5	400,0	188,9
Bałuty	2016	197,0	27,4	113,2	56,4
	2017	195,1	27,6	110,4	57,1
Górna	2016	163,2	23,7	97,6	41,9
	2017	161,9	23,9	95,3	42,7
Polesie	2016	135,3	19,6	77,6	38,1
	2017	134,6	19,7	76,1	38,8
Śródmieście	2016	66,5	10,0	42,3	14,2
	2017	64,8	10,0	40,4	14,4
Widzew.....	2016	134,6	20,2	79,6	34,7
	2017	134,1	20,3	77,9	35,9

W ODSETKACH   IN PERCENT

OGÓŁEM	2016	100,0	14,5	58,9	26,6
TOTAL	2017	100,0	14,7	57,9	27,4
Bałuty	2016	100,0	13,9	57,5	28,7
	2017	100,0	14,2	56,6	29,2
Górna	2016	100,0	14,5	59,8	25,7
	2017	100,0	14,7	58,9	26,4
Polesie	2016	100,0	14,5	57,3	28,2
	2017	100,0	14,7	56,5	28,8
Śródmieście	2016	100,0	15,0	63,6	21,4
	2017	100,0	15,4	62,4	22,2
Widzew.....	2016	100,0	15,0	59,2	25,8
	2017	100,0	15,1	58,1	26,8

TABL. 5(26). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI WEDŁUG BYŁYCH DELEGATUR URZĘDU MIASTA ŁÓDZI**
VITAL STATISTICS BY FORMER OFFICE AGENCIES OF THE CITY OF ŁÓDŹ OFFICE

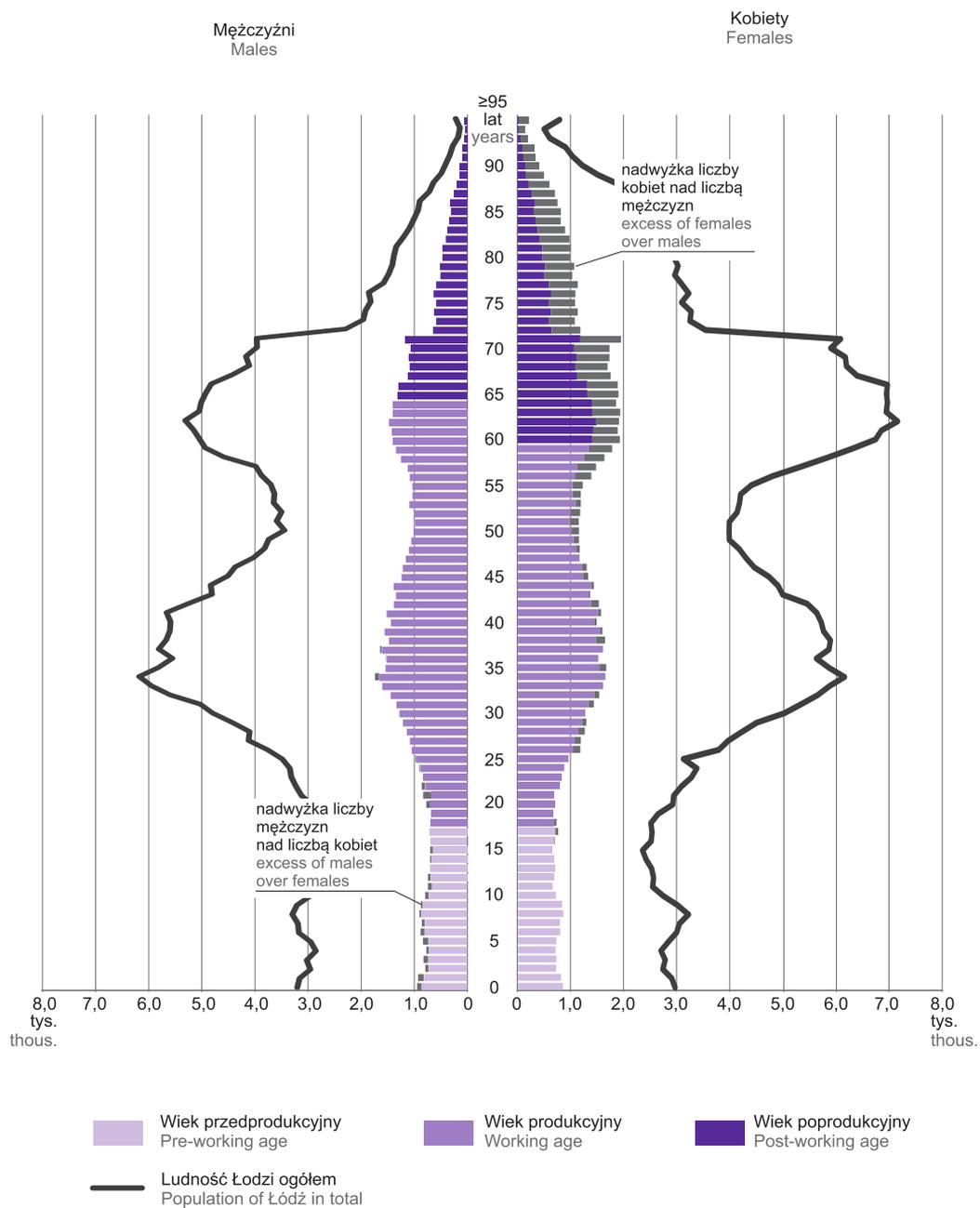
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages	Separacje Separations	Rozwody Divorces	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase
					ogółem total	w tym niemowląt of which infants	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM 2010	3751	97	1633	6551	10171	21	-3620
TOTAL 2015	2981	36	1107	5771	10186	36	-4415
2016	3149	46	1337	6143	9663	24	-3520
2017	3185	34	1348	6273	10055	27	-3782
Bałuty 2010	1094	38	486	1781	3053	4	-1272
2015	870	17	330	1521	3317	6	-1796
2016	901	8	374	1777	3119	8	-1342
2017	937	11	366	1839	3179	9	-1340
Górna 2010	846	23	413	1480	2470	3	-990
2015	673	7	271	1396	2521	8	-1125
2016	801	15	358	1495	2358	3	-863
2017	682	9	374	1545	2446	9	-901
Polesie 2010	622	10	210	1210	1817	3	-607
2015	484	2	183	1074	1660	9	-586
2016	450	5	197	1136	1726	4	-590
2017	491	4	152	1205	1717	2	-512
Śródmieście 2010	494	20	303	761	1156	1	-395
2015	456	7	178	634	1038	5	-404
2016	504	13	201	600	970	1	-370
2017	595	6	263	604	1081	3	-477
Widzew.....2010	695	6	221	1319	1675	10	-356
2015	498	3	145	1146	1650	8	-504
2016	493	5	207	1135	1490	8	-355
2017	480	4	193	1080	1632	4	-552
NA 1000 LUDNOŚCI ^a PER 1000 POPULATION ^a							
OGÓŁEM 2010	5,1	13,2	2,2	8,9	13,9	3,2	-4,9
TOTAL 2015	4,2	5,1	1,6	8,2	14,5	6,2	-6,3
2016	4,5	6,6	1,9	8,8	13,8	3,9	-5,0
2017	4,6	4,9	1,9	9,0	14,5	4,3	-5,5
Bałuty 2010	5,2	18,2	2,3	8,5	14,6	2,2	-6,1
2015	4,4	8,5	1,7	7,6	16,6	3,9	-9,0
2016	4,6	4,0	1,9	9,0	15,8	4,5	-6,8
2017	4,8	5,6	1,9	9,4	16,2	4,9	-6,8
Górna 2010	4,9	13,4	2,4	8,6	14,4	2,0	-5,8
2015	4,1	4,2	1,6	8,5	15,3	5,7	-6,8
2016	4,9	9,2	2,2	9,1	14,4	2,0	-5,3
2017	4,2	5,5	2,3	9,5	15,1	5,8	-5,5
Polesie 2010	4,4	7,1	1,5	8,5	12,8	2,5	-4,3
2015	3,5	1,5	1,3	7,9	12,2	8,4	-4,3
2016	3,3	3,7	1,5	8,4	12,7	3,5	-4,4
2017	3,6	3,0	1,1	8,9	12,7	1,7	-3,8
Śródmieście 2010	6,6	26,8	4,1	10,2	15,5	1,3	-5,3
2015	6,8	10,4	2,6	9,4	15,4	7,9	-6,0
2016	7,6	19,5	3,0	9,0	14,5	1,7	-5,5
2017	9,0	9,1	4,0	9,2	16,4	5,0	-7,2
Widzew.....2010	5,1	4,4	1,6	9,6	12,3	7,6	-2,6
2015	3,7	2,2	1,1	8,5	12,2	7,0	-3,7
2016	3,7	3,7	1,5	8,4	11,1	7,0	-2,6
2017	3,6	3,0	1,4	8,0	12,1	3,7	-4,1

a W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

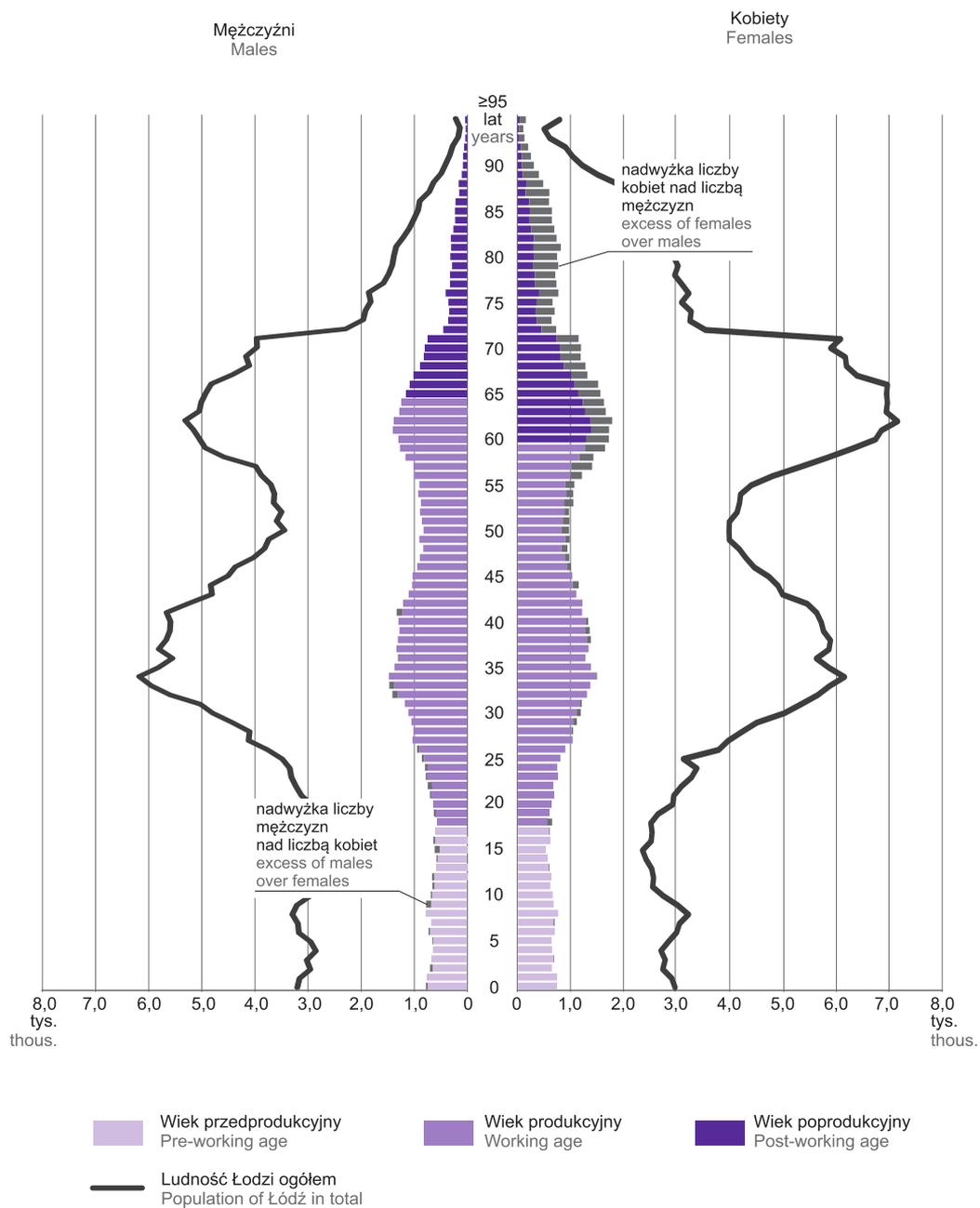
a In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

LUDNOŚĆ BAŁUT WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2017 R.
STAN W DNIU 31 XII
POPULATION OF BAŁUTY BY SEX AND AGE IN 2017
AS OF 31 XII

LUDNOŚĆ GÓRNEJ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2017 R.
STAN W DNIU 31 XII
 POPULATION OF GÓRNA BY SEX AND AGE IN 2017
 AS OF 31 XII

TABL. 7(28). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF NEWLYWEDS

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females			
		panny singles	wdowy widows	rozwidzione divorced	
OGÓŁEM	2010	3751	3111	89	551
TOTAL	2015	2981	2424	71	486
	2016	3149	2524	78	547
	2017	3185	2566	61	558
Kawalerowie.....	2010	3040	2820	20	200
Singles	2015	2371	2180	14	177
	2016	2516	2286	14	216
	2017	2490	2319	12	159
Wdowcy.....	2010	88	12	32	44
Widowers	2015	61	6	22	33
	2016	68	8	28	32
	2017	59	13	11	35
Rozwiedzeni.....	2010	623	279	37	307
Divorced	2015	549	238	35	276
	2016	565	230	36	299
	2017	636	234	38	364

TABL. 8(29). **ROZWOODY WEDŁUG WIEKU^a ROZWIEDZIONYCH**
DIVORCES BY AGE^a OF DIVORCED

WIEK MĘŻCZYŹN MALES AGED	Ogółem Total	Wiek kobiet Females aged							
		19 lat i mniej 19 and less	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 lat i więcej 60 and more
2010									
OGÓŁEM	1633	3	63	228	375	282	403	232	47
TOTAL									
19 lat i mniej.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19 and less									
20-24	24	2	13	8	1	-	-	-	-
25-29	162	1	33	97	26	3	2	-	-
30-34	349	-	16	96	203	31	3	-	-
35-39	288	-	1	19	110	134	22	2	-
40-49	448	-	-	7	28	98	291	23	1
50-59	286	-	-	1	7	15	82	174	7
60 lat i więcej	76	-	-	-	-	1	3	33	39
60 and more									
2016									
OGÓŁEM	1337	-	34	163	272	305	344	150	69
TOTAL									
19 lat i mniej.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19 and less									
20-24	15	-	10	5	-	-	-	-	-
25-29	87	-	16	53	17	-	1	-	-
30-34	258	-	6	84	131	32	5	-	-
35-39	309	-	1	18	101	161	28	-	-
40-49	388	-	1	3	20	103	248	13	-
50-59	196	-	-	-	3	9	59	113	12
60 lat i więcej	84	-	-	-	-	-	3	24	57
60 and more									

a W momencie wniesienia powództwa.

a At the moment of filling for a divorce.

T

ABL. 8(29). **ROZWODY WEDŁUG WIEKU^a ROZWIEDZIONYCH (dok.)**
 DIVORCES BY AGE^a OF DIVORCED (cont.)

WIEK MĘŻCZYŹN MALES AGED	Ogółem Total	Wiek kobiet Females aged							
		19 lat i mniej 19 and less	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 lat i więcej 60 and more
2017									
OGÓŁEM	1348	-	28	122	261	312	368	171	86
TOTAL									
19 lat i mniej.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19 and less									
20-24	15	-	9	5	1	-	-	-	-
25-29	78	-	10	48	18	2	-	-	-
30-34	217	-	4	51	140	21	1	-	-
35-39	290	-	5	14	74	167	29	1	-
40-49	417	-	-	4	24	111	258	19	1
50-59	204	-	-	-	4	9	75	107	9
60 lat i więcej	127	-	-	-	-	2	5	44	76
60 and more									

a W momencie wniesienia powództwa.

a At the moment of filling for a divorce.

TABL. 9(30). **PŁODNOŚĆ KOBIET I REPRODUKCYJA LUDNOŚCI**
 FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
Plodność - urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility - live births per 1000 women aged:				
15-49 ^{ab}	38,3	36,5	39,2	40,6
15-19	13,8	12,4	12,7	10,5
20-24	35,9	35,0	37,9	38,1
25-29	79,6	71,8	81,5	87,9
30-34	74,3	75,9	80,8	87,4
35-39	30,3	30,8	34,4	34,7
40-44	4,7	5,9	6,2	7,7
45-49 ^b	0,2	0,1	0,4	0,3
Współczynniki: Rates:				
Dziętności..... Total fertility	1,182	1,146	1,257	1,325
Reprodukcyj brutto..... Gross reproduction	0,572	0,551	0,608	0,642
Dynamiki demograficznej..... Demographical dynamics	0,644	0,567	0,636	0,624

a,b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.

a,b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 10(31). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Urodzenia żywe	6551	5771	6143	6273	Live births
małżeńskie	4595	3671	3971	3996	in marriage
chłopcy	2380	1918	2018	2065	boys
dziewczeta	2215	1753	1953	1931	girls
pozamałżeńskie	1956	2100	2172	2277	outside marriage
chłopcy	998	1077	1154	1170	boys
dziewczeta	958	1023	1018	1107	girls
Urodzenia martwe	19	.	.	.	Death births
małżeńskie	13	.	.	.	in marriage
chłopcy	6	.	.	.	boys
dziewczeta	7	.	.	.	girls
pozamałżeńskie	6	.	.	.	outside marriage
chłopcy	3	.	.	.	boys
dziewczeta	3	.	.	.	girls

TABL. 11(32). **URODZENIA WEDŁUG BYŁYCH DELEGATUR URZĘDU MIASTA ŁÓDZI**
BIRTHS BY FORMER OFFICE AGENCIES OF THE CITY OF ŁÓDŹ OFFICE

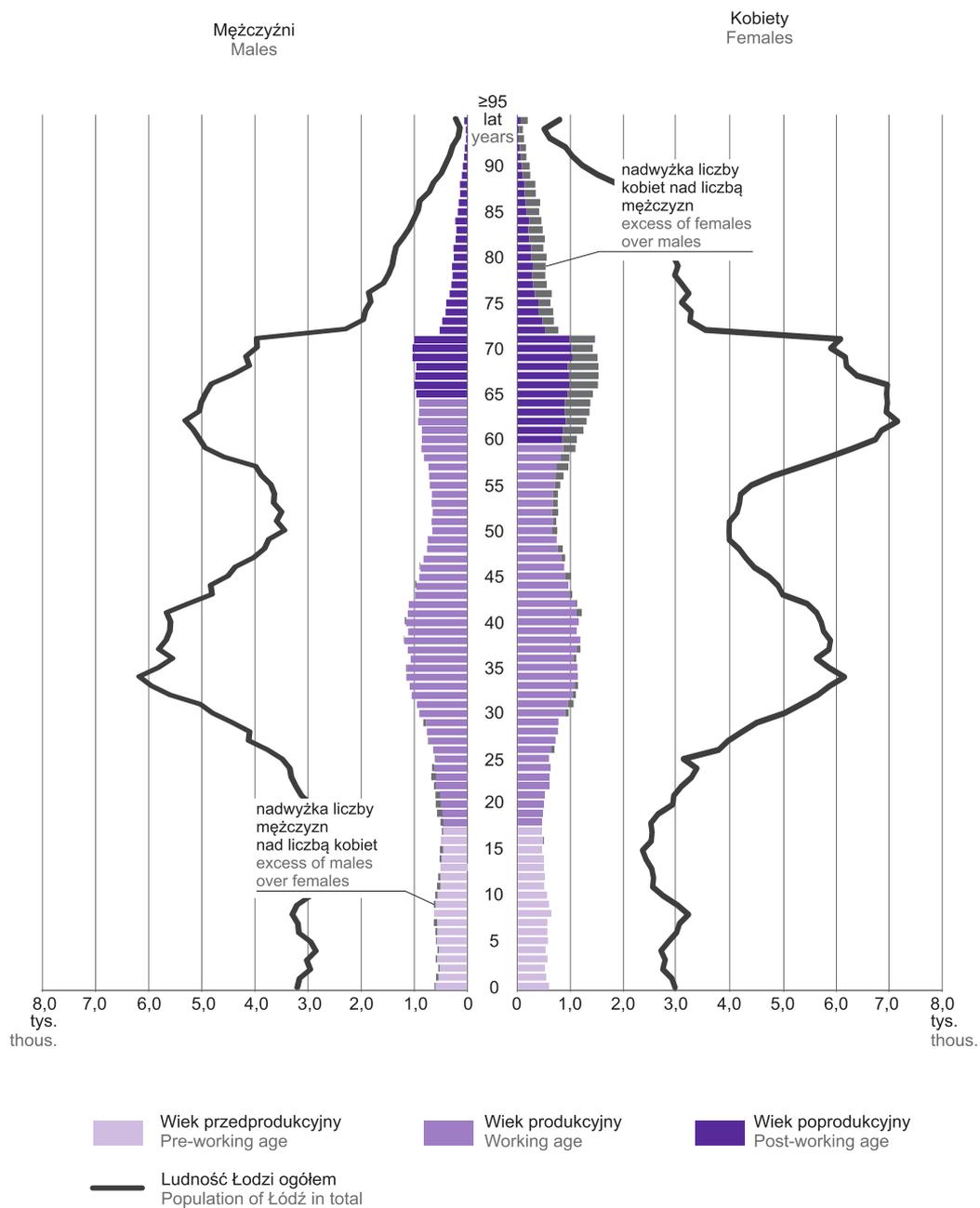
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Urodzenia żywe Live births			
	ogółem total	chłopcy males	dziewczeta females	
OGÓŁEM	2010	6551	3378	3173
TOTAL	2015	5771	2995	2776
	2016	6143	3172	2971
	2017	6273	3235	3038
Bałuty	2010	1781	914	867
	2015	1521	785	736
	2016	1777	943	834
	2017	1839	961	878
Górna	2010	1480	758	722
	2015	1396	730	666
	2016	1495	743	752
	2017	1545	783	762
Polesie	2010	1210	647	563
	2015	1074	546	528
	2016	1136	591	545
	2017	1205	615	590
Śródmieście	2010	761	389	372
	2015	634	340	294
	2016	600	296	304
	2017	604	315	289
Widzew	2010	1319	670	649
	2015	1146	594	552
	2016	1135	599	536
	2017	1080	561	519

TABL. 12(33). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA ^a ORAZ WIEKU MATKI**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER ^a AND AGE OF MOTHER

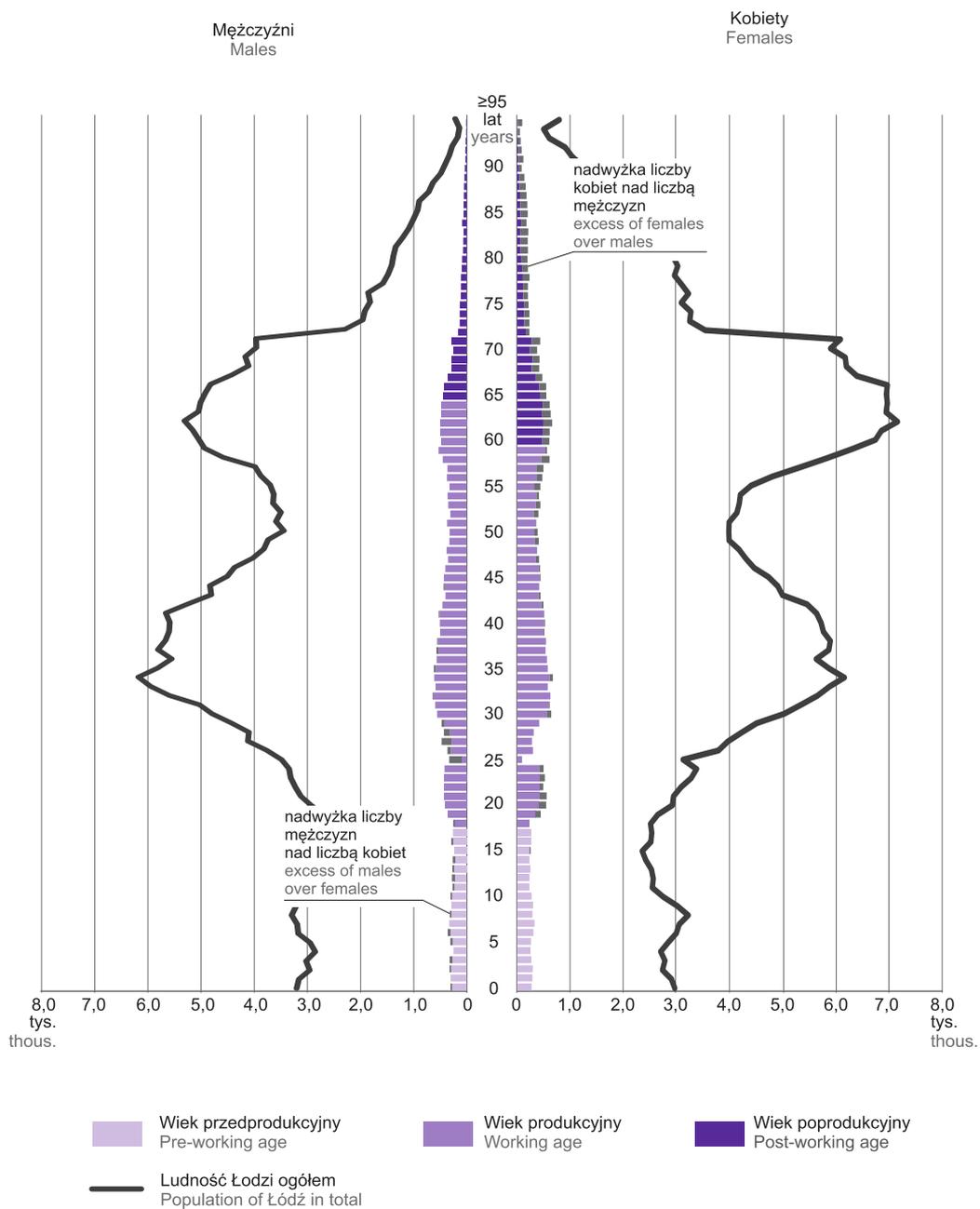
LATA WIEK MATKI YEARS AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order						
		1	2	3	4	5	6 i dalsze 6 and more	
		W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH			IN ABSOLUTE NUMBERS			
OGÓŁEM	2010	6551	3708	2205	451	124	35	27
TOTAL	2015	5771	3032	2037	418	109	35	27
	2016	6143	3273	2234	461	107	40	27
	2017	6273	3126	2401	542	136	38	26
19 lat i mniej		133	119	14	-	-	-	-
19 years and less								
20-24		620	420	154	40	5	1	-
25-29		1811	1143	533	99	28	6	2
30-34		2492	1106	1124	182	50	17	12
35-39		1008	289	495	171	36	6	10
40-44		203	47	80	49	15	8	2
45 lat i więcej		6	2	1	1	2	-	-
45 years and more								
		W ODSETKACH			IN PERCENT			
OGÓŁEM	2010	100,0	56,6	33,7	6,9	1,9	0,5	0,4
TOTAL	2015	100,0	52,5	35,3	7,2	1,9	0,6	0,5
	2016	100,0	53,3	36,4	7,5	1,7	0,7	0,4
	2017	100,0	49,8	38,3	8,6	2,2	0,6	0,4
19 lat i mniej		100,0	89,5	10,5	-	-	-	-
19 years and less								
20-24		100,0	67,7	24,8	6,5	0,8	0,2	-
25-29		100,0	63,1	29,4	5,5	1,5	0,3	0,1
30-34		100,0	44,4	45,1	7,3	2,0	0,7	0,5
35-39		100,0	28,7	49,1	17,0	3,6	0,6	1,0
40-44		100,0	23,2	39,4	24,1	7,4	3,9	1,0
45 lat i więcej		100,0	33,3	16,7	16,7	33,3	-	-
45 years and more								

a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.
a In data on the number of births by order excludes cases in which birth order is unknown.

LUDNOŚĆ POLESIA WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2017 R.
STAN W DNIU 31 XII
 POPULATION OF POLESIE BY SEX AND AGE IN 2017
 AS OF 31 XII

LUDNOŚĆ ŚRÓDMIEŚCIA WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2017 R.
STAN W DNIU 31 XII
 POPULATION OF ŚRÓDMIEŚCIE BY SEX AND AGE IN 2017
 AS OF 31 XII

TABL. 14(35). **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ** ^a
DEATHS BY CAUSE ^a

PRZYCZYNY ZGONÓW CAUSES OF DEATHS	2010	2015	2016	2010	2015	2016
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			na 100 tys. ludności per 100 thous. population		
OGÓŁEM	10171	10186	9663	1386,9	1448,5	1383,0
TOTAL						
Choroby zakaźne i pasożytnicze	68	107	71	9,3	15,2	10,2
Infectious and parasitic diseases						
Nowotwory	2331	2631	2513	317,8	374,2	359,7
Neoplasms						
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych.....	7	9	3	1,0	1,3	0,4
Diseases of blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism						
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej.....	165	144	167	22,5	20,5	23,9
Endocrine, nutritional and metabolic diseases						
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	57	66	65	7,8	9,4	9,3
Mental and behavioural disorders						
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	199	161	162	27,1	22,9	23,2
Diseases of the nervous system and sense organs						
Choroby układu krążenia	4141	3784	3326	564,7	538,1	476,0
Diseases of the circulatory system						
Choroby układu oddechowego	544	800	735	74,2	113,8	105,2
Diseases of the respiratory system						
Choroby układu trawiennego	582	561	463	79,4	79,8	66,3
Diseases of the digestive system						
Choroby skóry i tkanki podskórnej.....	2	21	16	0,3	3,0	2,3
Diseases of the skin and subcutaneous tissue						
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	11	8	12	1,5	1,1	1,7
Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue						
Choroby układu moczowo-płciowego	125	74	60	17,0	10,5	8,6
Diseases of the genitourinary system						
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	14	23	14	1,9	3,3	2,0
Conditions originating in the perinatal period						
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe	9	12	10	1,2	1,7	1,4
Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities						
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych, gdzie indziej niesklasyfikowane	1397	1379	1641	190,5	196,1	234,9
Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified						
Zewnętrzne przyczyny zgonu	519	406	405	70,8	57,7	58,0
External causes of death						

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision)".

TABL. 15(36). PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified					
	0	15	30	45	60	
Mężczyźni ..... Males	2010	70,0	55,4	41,2	28,0	17,5
	2015	71,0	56,6	42,3	29,0	18,2
	2016	72,0	57,4	43,0	29,8	18,7
	2017	71,9	57,4	43,0	29,6	18,4
Kobiety ..... Females	2010	79,0	64,5	49,7	35,5	22,8
	2015	79,6	65,2	50,4	36,1	23,2
	2016	79,9	65,3	50,5	36,3	23,3
	2017	80,0	65,6	50,8	36,4	23,4

TABL. 16(37). ZAMACHY SAMOBÓJCZE ^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ
SUICIDES ^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017
	ogółem total	
OGÓŁEM ..... TOTAL	398	492
w tym dokonane ..... of which committed	90	97
Wiek samobójców: Age of suicidal persons:		
12 lat i mniej ..... 12 years old and less	-	-
13-18	26	39
19-24.....	41	66
25-29.....	46	66
30-49.....	161	188
50-69.....	92	109
70 lat i więcej ..... 70 years old and more	27	24
wiek nieustalony ..... unknown age	5	-

^a Dokonane i usiłowane.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji w Łodzi.

^a Committed and attempted.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Łódź.

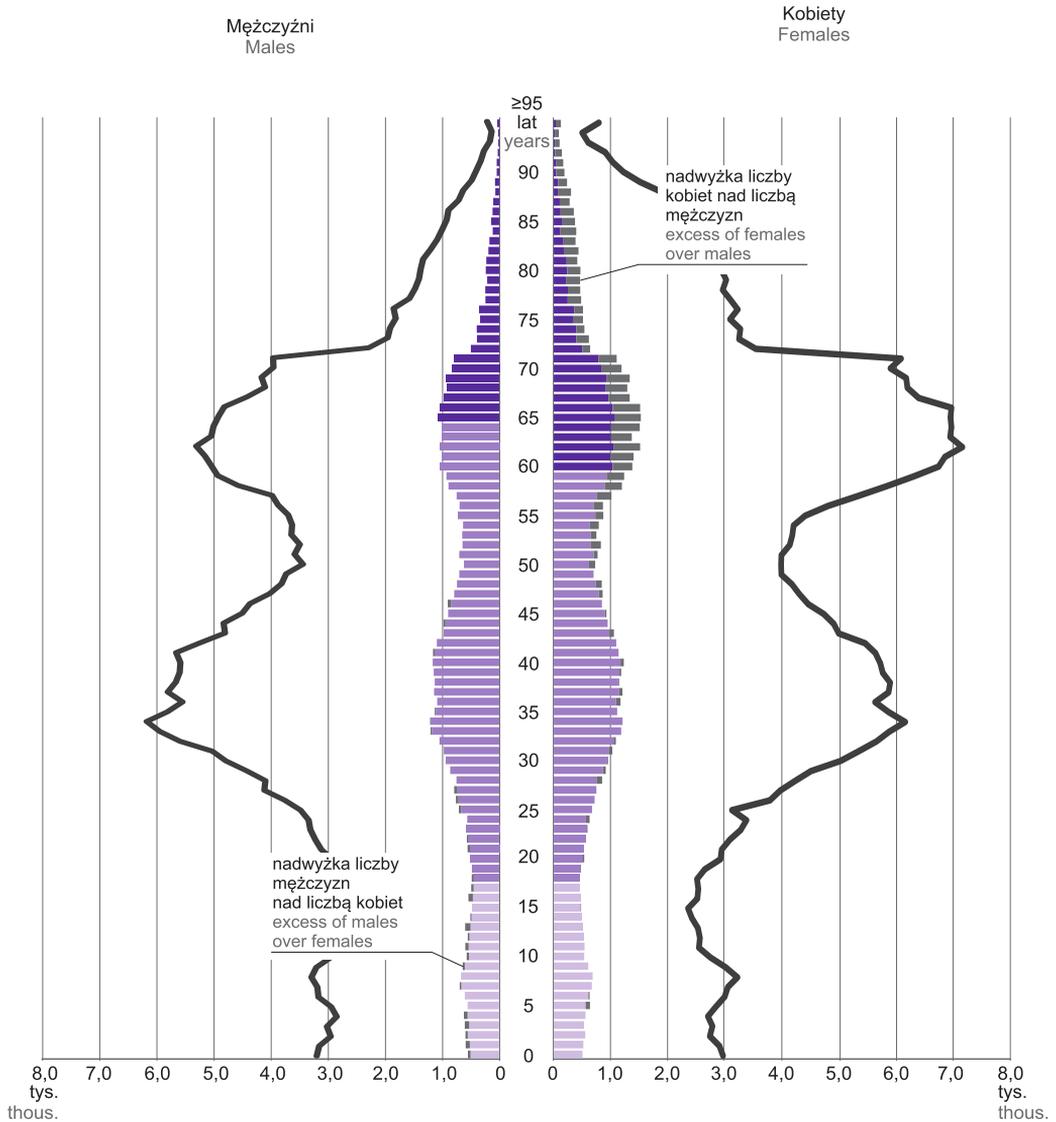
TABL. 17(38). **PROGNOZA LUDNOŚCI WEDŁUG BIOLOGICZNYCH GRUP WIEKU**
POPULATION PROJECTION BY BIOLOGICAL AGE GROUPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
O G Ó Ł E M ..... TOTAL	668406	638025	606824	574608	542732	512648	484845
Mężczyźni ..... Males	304678	291247	277359	263300	249983	237951	226942
0-14 lat ..... years	41722	37273	33145	29950	27797	26856	26050
15-64	203012	189752	181776	172988	159832	143164	126344
65 lat i więcej ..... 65 years and more	59944	64222	62438	60362	62354	67931	74548
80 lat i więcej ..... 80 years and more	10259	10287	14879	18887	20373	19223	19265
Kobiety ..... Females	363728	346778	329465	311308	292749	274697	257903
0-14 lat ..... years	39199	34977	31016	28030	26017	25130	24362
15-64	218939	199526	188664	178085	163453	144789	126340
65 lat i więcej ..... 65 years and more	105590	112275	109785	105193	103279	104778	107201
80 lat i więcej ..... 80 years and more	27713	26661	35484	44354	47735	43834	40227

TABL. 18(39). **PROGNOZA LUDNOŚCI WEDŁUG EDUKACYJNYCH GRUP WIEKU**
POPULATION PROJECTION BY EDUCATIONAL AGE GROUPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
O G Ó Ł E M ..... TOTAL	668406	638025	606824	574608	542732	512648	484845
Mężczyźni ..... Males	304678	291247	277359	263300	249983	237951	226942
0- 2 lata..... years	7554	6754	5962	5604	5590	5505	5123
3- 6	10351	9578	8461	7579	7272	7265	7020
7-12.....	18183	15140	13917	12320	11042	10565	10496
13-15.....	8338	8857	7266	6729	5906	5309	5109
16-18.....	7584	9050	7860	6994	6335	5551	5120
19-24 lat..... years	15950	15514	17680	15566	13817	12466	11000
Kobiety ..... Females	363728	346778	329465	311308	292749	274697	257903
0- 2 lata..... years	7112	6359	5613	5277	5264	5182	4824
3- 6	9715	8990	7941	7115	6827	6818	6585
7- 12.....	17216	14150	12986	11496	10301	9852	9780
13-15.....	7658	8348	6766	6265	5498	4941	4751
16-18.....	7169	8537	7396	6521	5906	5174	4771
19-24 lat..... years	15330	14677	16736	14752	13027	11765	10393

LUDNOŚĆ WIDZEWA WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2017 R.
STAN W DNIU 31 XII
 POPULATION OF WIDZEW BY SEX AND AGE IN 2017
 AS OF 31 XII

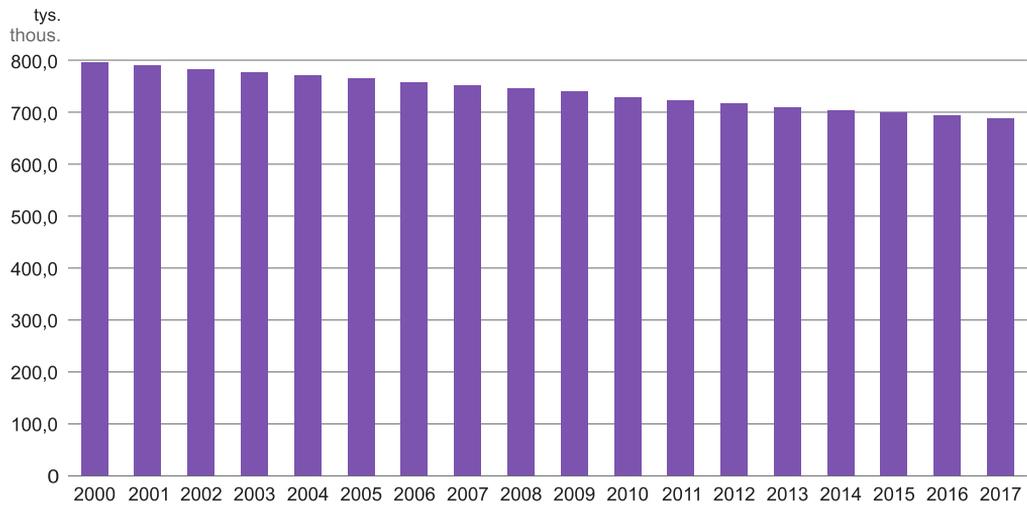
Wiek przedprodukcyjny
Pre-working age

Wiek produkcyjny
Working age

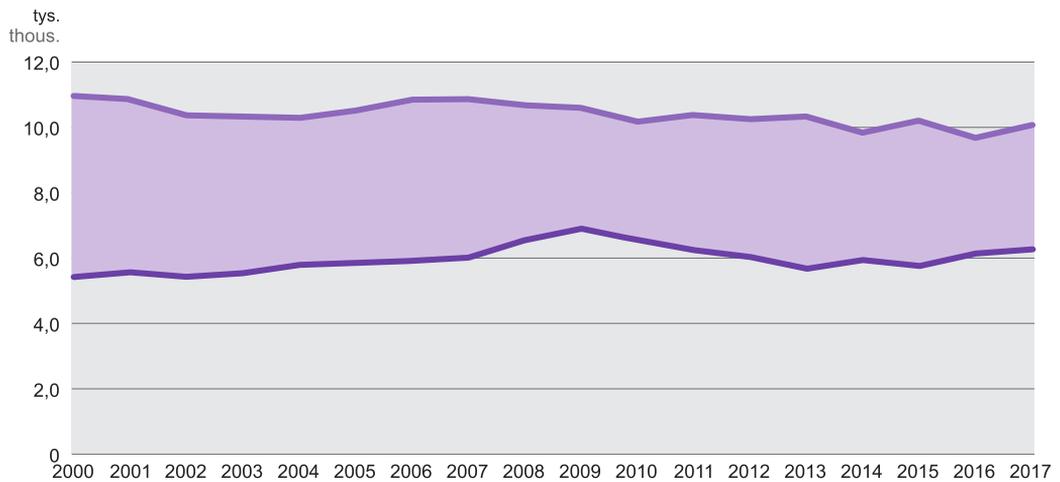
Wiek poprodukcyjny
Post-working age

Ludność Łodzi ogółem
Population of Łódź in total

LICZBA LUDNOŚCI (STAN W DNIU 31 XII)
POPULATION (AS OF 31 XII)

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

TABL. 19(40). **PROGNOZA LUDNOŚCI WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU**
POPULATION PROJECTION BY ECONOMIC AGE GROUPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
OGÓŁEM ..... TOTAL	668406	638025	606824	574608	542732	512648	484845
w wieku: at age:							
przedprodukcyjnym ..... pre-working age	96094	90320	78773	71365	65764	62511	60259
produkcyjnym ..... working age	397053	370869	359820	346787	328305	296214	261111
mobilnym ^a ..... mobile ^a	230157	198703	172046	151982	139445	132090	124331
niemobilnym ^b ..... non-mobile ^b	166896	172166	187774	194805	188860	164124	136780
poprodukcyjnym ..... post-working age	175259	176836	168231	156456	148663	153923	163475
Mężczyźni ..... Males	304678	291247	277359	263300	249983	237951	226942
w wieku: at age:							
przedprodukcyjnym ..... pre-working age	49526	46557	40701	36881	33985	32307	31151
produkcyjnym ..... working age	204796	187766	180043	172264	161469	146438	129892
mobilnym ^a ..... mobile ^a	114428	99232	86282	76808	70897	67325	63414
niemobilnym ^b ..... non-mobile ^b	90368	88534	93761	95456	90572	79113	66478
poprodukcyjnym ..... post-working age	50356	56924	56615	54155	54529	59206	65899
Kobiety ..... Females	363728	346778	329465	311308	292749	274697	257903
w wieku: at age:							
przedprodukcyjnym ..... pre-working age	46568	43763	38072	34484	31779	30204	29108
produkcyjnym ..... working age	192257	183103	179777	174523	166836	149776	131219
mobilnym ^a ..... mobile ^a	115729	99471	85764	75174	68548	64765	60917
niemobilnym ^b ..... non-mobile ^b	76528	83632	94013	99349	98288	85011	70302
poprodukcyjnym ..... post-working age	124903	119912	111616	102301	94134	94717	97576

a 18-44 lata. b Od 45 lat do wieku emerytalnego.

a Aged 18-44. b From 45 to retirement age.

TABL. 20(41). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015 ^a	2016	2017
NAPŁYW^b INFLOW^b	4044	3819	3696	3714
w tym: of which:				
z miast	2484	2179	2135	2116
from urban area				
ze wsi	1368	1420	1356	1420
from rural area				
Z województwa łódzkiego	2293	2272	2220	2165
From Łódzkie voivodship				
Z innego województwa	1559	1327	1271	1371
From other voivodship				
Z zagranicy	192	220	205	178
From abroad				
ODPŁYW^c OUTFLOW^c	5713	4786	4528	4951
w tym: of which:				
do miast	2591	2111	2039	2291
to urban area				
na wieś	2824	2243	2284	2434
to rural area				
Do województwa łódzkiego	3800	2976	2975	3243
To Łódzkie voivodship				
Do innego województwa	1615	1378	1348	1482
To other voivodship				
Za granicę	298	432	205	226
Abroad				
SALDO MIGRACJI NET MIGRATION	-1669	-967	-832	-1237

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r. b Zameldowania. c Wymeldowania.
a In case of international migration the data refer to 2014. b Registrations. c Deregistrations.

TABL. 21(42). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE ^a LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION ^a OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE GROUP OF MIGRANTS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	Napływ ^b Inflow ^b		Odływ ^c Outflow ^c		Saldo migracji Net migration	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
2010						
OGÓŁEM	3852	2171	5415	2840	-1563	-669
TOTAL						
0 - 4 lata	304	156	526	236	-222	-80
0 - 4 years old						
5 - 9	149	69	341	187	-192	-118
10-14	117	54	253	116	-136	-62
15-19	144	86	208	104	-64	-18
20-24	478	309	298	182	180	127
25-29	1071	664	785	465	286	199
30-34	589	330	764	415	-175	-85
35-39	255	110	573	279	-318	-169
40-44	154	73	306	138	-152	-65
45-49	113	54	223	99	-110	-45
50-54	118	56	265	122	-147	-66
55-59	94	41	285	155	-191	-114
60-64	74	41	237	115	-163	-74
65 lat i więcej	192	128	351	227	-159	-99
65 years old and more						
2016						
OGÓŁEM	3491	1939	4323	2291	-832	-352
TOTAL						
0 - 4 lata	241	115	432	216	-191	-101
0 - 4 years old						
5 - 9	158	75	304	137	-146	-62
10-14	87	35	166	89	-79	-54
15-19	71	38	161	72	-90	-34
20-24	314	205	189	113	125	92
25-29	951	597	494	302	457	295
30-34	618	341	612	355	6	-14
35-39	321	148	498	245	-177	-97
40-44	163	71	363	174	-200	-103
45-49	117	56	219	93	-102	-37
50-54	82	36	162	76	-80	-40
55-59	91	36	205	109	-114	-73
60-64	79	52	202	104	-123	-52
65 lat i więcej	198	134	316	206	-118	-72
65 years old and more						

a Łącznie z ruchem między dzielnicami. b Zameldowania. c Wymeldowania.

a Including inter-district movement. b Registrations. c Deregistrations.

TABL. 21(42). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE ^a LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU MIGRANTÓW (dok.)**
INTERNAL MIGRATION ^a OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE GROUP OF MIGRANTS (cont.)

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	Napływ ^b Inflow ^b		Odływ ^c Outflow ^c		Saldo migracji Net migration	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
2017						
OGÓŁEM	3536	1948	4725	2474	-1189	-526
TOTAL						
0 - 4 lata	230	102	443	213	-213	-111
0 - 4 years old						
5 - 9	141	64	377	182	-236	-118
10-14	88	38	205	101	-117	-63
15-19	96	53	152	72	-56	-19
20-24	318	203	194	115	124	88
25-29	889	559	484	292	405	267
30-34	606	343	635	342	-29	1
35-39	348	163	597	301	-249	-138
40-44	189	85	380	187	-191	-102
45-49	139	60	261	119	-122	-59
50-54	82	37	175	76	-93	-39
55-59	69	37	180	94	-111	-57
60-64	110	63	226	124	-116	-61
65 lat i więcej	231	141	416	256	-185	-115
65 years old and more						

a Łącznie z ruchem między dzielnicami. b Zameldowania. c Wymeldowania.

a Including inter-district movement. b Registrations. c Deregistrations.

TABL. 22(43). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG WOJEWÓDZTW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	napływ ^a do Łodzi inflow ^a to Łódź		odpływ ^b z Łodzi outflow ^b from Łódź		saldo migracji net migration	
OGÓŁEM	3491	3536	4323	4725	-832	-1189
TOTAL						
Dolnośląskie.....	79	58	81	108	-2	-50
Kujawsko-pomorskie	117	122	78	77	39	45
Lubelskie	69	90	30	27	39	63
Lubuskie	27	29	28	28	-1	1
Łódzkie	2220	2165	2975	3243	-755	-1078
Małopolskie	52	55	81	89	-29	-34
Mazowieckie.....	274	280	491	583	-217	-303
Opolskie	22	32	22	22	0	10
Podkarpackie	51	70	45	33	6	37
Podlaskie.....	25	39	19	16	6	23
Pomorskie	41	54	116	115	-75	-61
Śląskie.....	121	125	82	104	39	21
Świętokrzyskie	119	136	54	49	65	87
Warmińsko-mazurskie	55	39	29	27	26	12
Wielkopolskie	158	181	118	135	40	46
Zachodniopomorskie.....	61	61	74	69	-13	-8

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi metodologiczne

1. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór lub stosunek służbowy);

2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:

a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin),

b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce), podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,

c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;

3) osoby wykonujące pracę nakładczą;

4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);

5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);

6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

2. Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w głównym miejscu pracy.

3. **Pełnozatrudnieni** są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych oraz zatrudnionych sezonowo i dorywczo. Dane te dotyczą liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

CHAPTER VI LABOUR MARKET

Methodological notes

1. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

1) employees hired on the basis of employment contracts (labour contract, call-up, appointment or election or service relation);

2) employers and own-account workers, i.e.:

a) owners, co-owners and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers),

b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them), units conducting economic activity excluding private farms in agriculture,

c) other self-employed persons, e.g. practising learned professions;

3) outworkers;

4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);

5) members of agricultural production co-operatives, (agricultural producers' co-operatives, other cooperatives engaged in agricultural production and agricultural farms' cooperatives);

6) clergy fulfilling priestly obligations.

2. Data concerning **employment as of 31 XII** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the main job.

3. **Full-time paid employees** are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees, as well as seasonal and temporary employees. This data concerns the number of hires and the number of terminations and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Do liczby **przyjętych do pracy** zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitacyjne.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

5. Dane o **absolwentach** podejmujących pierwszą pracę dotyczą pełnozatrudnionych oraz pracowników sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

6. Dane o **wynagrodzeniach** podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

7. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2017 r. poz. 1065, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonyującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź, jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

Długotrwale bezrobotni zarejestrowani to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons, who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons re-turning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care (or the number of terminations less the number of persons granted child-care) during a survey year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

5. Data regarding **graduates** starting work for the first time concerns full-time paid employees as well as seasonal and temporary employees.

6. Data regarding **wages and salaries** are given in gross terms, i.e., including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee.

7. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2017, item 1065, with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

The registered long-term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training of adults in the workplace.

8. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

9. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym:

1) dane obejmują zatrudnionych w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób, zaliczanych do sekcji: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” (bez: gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); „Górnictwo i wydobywanie”; „Przetwórstwo przemysłowe”; „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”; „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”; „Budownictwo” (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”; „Transport i gospodarka magazynowa”; „Informacja i komunikacja” (bez: działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); „Edukacja” (w zakresie szkół wyższych); „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (w zakresie opieki zdrowotnej); „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwióknające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;

3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

10. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich stopnia ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

8. The registered unemployment rate is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

9. Information regarding persons working in hazardous conditions caused by factors harmful to health is compiled on the basis of reports, wherein:

1) data concern persons employed by entities with the number of employees more than 9 persons, included in the sections: "Agriculture, forestry and fishing" (excluding: private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); "Mining and quarrying"; "Manufacturing"; "Electricity, gas, steam and air conditioning supply"; "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities"; "Construction" (excluding development of building projects); "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles"; "Transportation and storage"; "Information and communication" (excluding: motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); "Professional, scientific and technical activities" (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); "Administrative and support service activities" (in the scope of rental and leasing activities; travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); "Education" (only tertiary education); "Human health and social work activities" (in the scope of human health activities); "Other service activities" (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

2) data concern persons exposed to factors connected with the working environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;

3) the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed to calculate the ratio per 1000 paid employees.

10. Occupational risk assessment is a comprehensive estimation of the combination of probability of bodily injury or deterioration of health and their severity, occurring in an emergency situation. It is made in order to choose appropriate safety measures.

11. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy (Z-KW).

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;

2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

— w czasie podróży służbowej,

— podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,

— przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;

2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;

3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;

4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;

5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;

6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni pracy na rzecz tych spółdzielni;

7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług;

11. Information regarding **accidents at work** includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of whether incapacity for work was indicated. Information regarding accidents at work in budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical report on accidents at work (Z-KW).

Accident at work is understood as a sudden event, leading to injury or death caused by external reason, which occurred in connection with work:

1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;

2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the obligation arising from the employment relationship.

Every accident is treated equally to accident at work, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance against accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

— during a business trip,

— during training within the scope of national self-defence,

— when performing tasks ordered by trade union organisations functioning at the employer's.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance in the course of:

1) practising sports during competitions and training by a person receiving sport scholarship;

2) performance of paid work while serving the sentence of imprisonment or temporary detentions;

3) exercising a mandate by members of parliament or senate who receive salaries;

4) serving a mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;

5) doing – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – training or internship connected with a scholarship received by school leavers;

6) performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;

7) performance or cooperation in performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;

8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;

9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;

10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;

11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

12. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika).

Wydarzenia powodujące urazy są pogrupowane od 2005 r. zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**.

8) performance of typical activities related to running, or cooperation in running, a non-agricultural economic activity;

9) performance of ordinary activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;

10) serving supplementary forms of military service;

11) education of students receiving scholarship at the National School of Public Administration.

Each accident, regardless whether the victim was injured during a single or multiple casualty incident, is counted as one accident at work.

12. Accidents at work are classified, i.a., according to **contact-mode of injury** (describing the type of contact of the victim with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material agents, organisation of work, incorrect employee's action).

Since 2005, contact-modes of injury have been grouped according to the EUROSTAT recommendations.

Data according to sections and divisions of the PKD 2007/NACE Rev. 2 were compiled using the **local kind-of-activity unit method**.

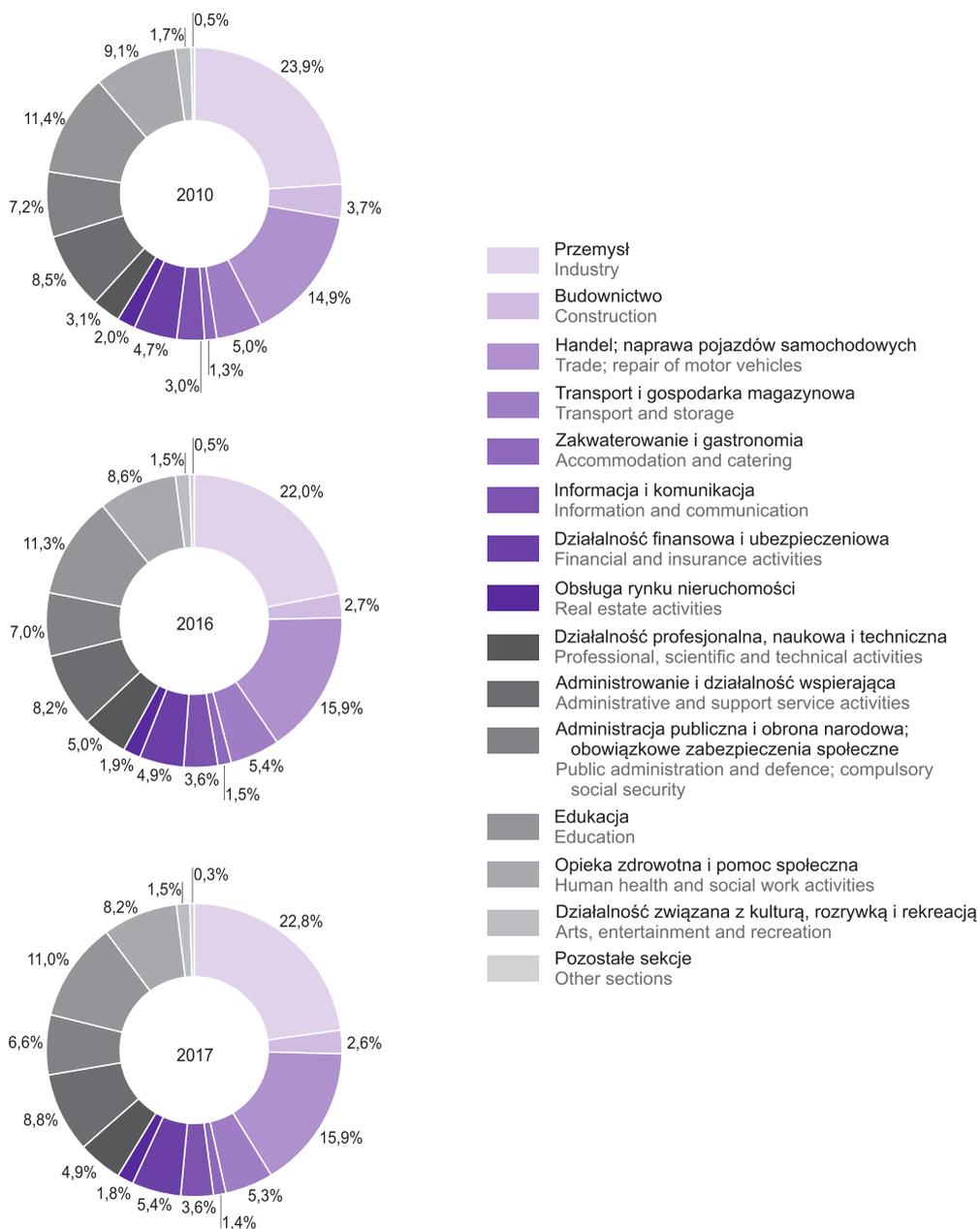
TABL. 1(44). **PRACUJĄCY**^a
EMPLOYED PERSONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016		2017		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
O G Ó Ł E M	233786	124379	243302	128278	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	73	28	80	29	Agriculture, forestry, hunting and fishing
Przemysł	51413	20230	55527	21473	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	45739	18915	50182	20254	of which manufacturing
Budownictwo	6242	848	6295	847	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	37091	19746	38619	20518	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	12701	3498	12832	3579	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3443	2288	3292	2198	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	8659	2922	8644	3165	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11363	7553	13068	8333	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4435	2381	4335	2339	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	11685	7526	11851	7699	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	19212	8886	21381	9612	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16339	10537	16111	10383	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	26375	19160	26710	19449	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	20054	16092	19965	16019	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3601	2112	3527	2074	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	1100	572	1065	561	Other service activities

^a Stan w dniu 31 XII, według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

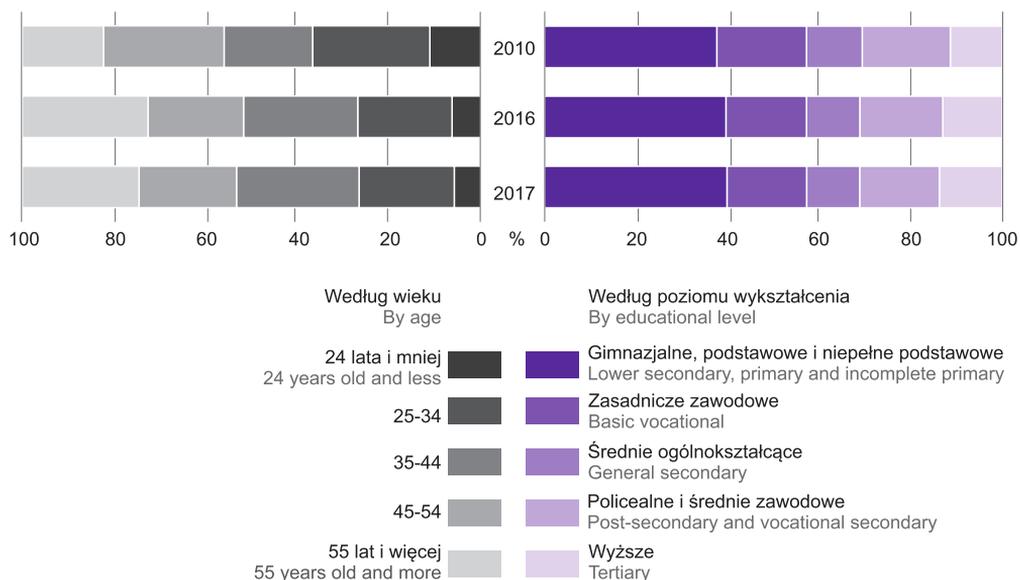
^a As of 31 XII, by actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as private farms in agriculture.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a

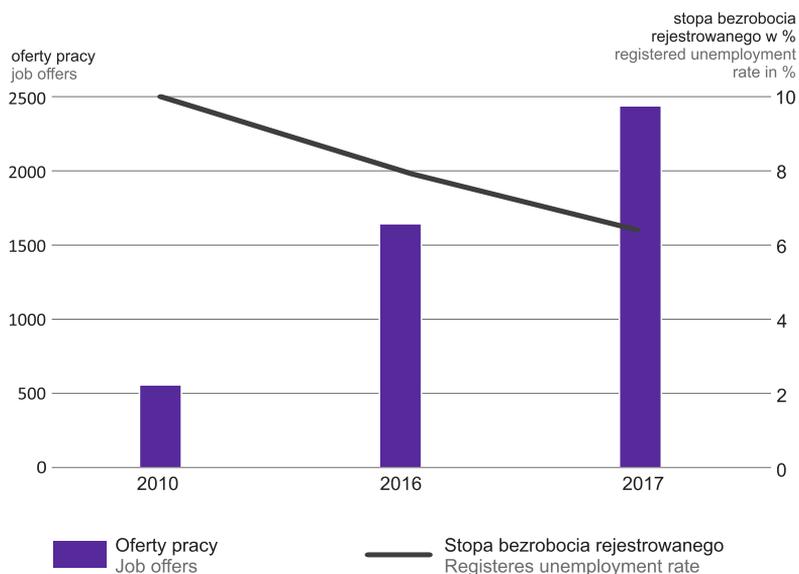

^a Stan w dniu 31 XII, według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.
^a As of 31 XII, by actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as private farms in agriculture.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH (STAN W DNIU 31 XII)
STRUCTURE OF UNEMPLOYED PERSONS (AS OF 31 XII)

OFERTY PRACY I STOPA BEZROBOCIA (STAN W DNIU 31 XII)
JOB OFFERS AND REGISTERED UNEMPLOYMENT RATE (AS OF 31 XII)

TABL. 2(45). **PRZYJĘCIA DO PRACY** ^a
HIRES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejmujący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powracający z urlopów wychowaw- czych persons returning from child- care leaves	
OGÓŁEM ..... 2016 TOTAL 2017	45381 52172	22523 25961	7450 7459	26119 32606	377 471	24,7 27,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... Agriculture, forestry, hunting and fishing	#	-	-	#	-	21,1
Przemysł ..... Industry	9449	3728	778	6570	78	21,7
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	9168	3682	749	6411	77	22,9
Budownictwo ..... Construction	1629	134	53	975	#	29,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ..... Trade; repair of motor vehicles ^Δ	9316	5240	1807	5272	92	34,6
Transport i gospodarka magazynowa ..... Transportation and storage	1590	254	125	1132	8	24,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ..... Accommodation and catering ^Δ	1200	810	378	516	5	55,6
Informacja i komunikacja ..... Information and communication	1240	405	188	910	10	30,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... Financial and insurance activities	2307	1349	313	1738	23	26,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ..... Real estate activities	517	263	26	384	5	14,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... Professional, scientific and technical activities	2950	1871	382	2018	16	31,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ..... Administrative and support service activities	13410	5506	2255	7107	18	99,0
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... Public administration and defence; compulsory social security	1767	1267	246	1326	86	8,9
Edukacja ..... Education	3257	2476	236	2291	63	13,6

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych oraz pracowników sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data concern full-time paid employees as well as seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 2(45). **PRZYJĘCIA DO PRACY** ^a (dok.)
HIRES ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejmujący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powracający z urlopów wychowaw- czych persons returning from child- care leaves	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	2838	2269	613	1875	53	15,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	462	268	57	277	7	15,9
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	#	121	2	#	#	37,4

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych oraz pracowników sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data concern full-time paid employees as well as seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 3(46). **ZWOLNIENIA Z PRACY** ^a
TERMINATIONS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Hire rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, re- habilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabi- litation	korzyst- ający z urlopów wychow- aw- czych taking childcare leaves	
			przez zakład pracy by employer	przez praco- wnika by employee			
O G Ó Ł E M 2016	39448	18995	4841	5584	2541	596	21,3
T O T A L 2017	47152	22985	4785	6490	4255	671	24,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	#	-	-	-	-	-	26,3
Agriculture, forestry, hunting and fishing							
Przemysł	8096	3187	714	1154	915	97	18,5
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	7756	3121	700	1139	749	96	19,3
Budownictwo	1625	139	167	206	95	12	29,7
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	7374	4054	1370	1298	204	120	27,2
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych oraz pracowników sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data concern full-time paid employees as well as seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 3(46). **ZWOLNIENIA Z PRACY** ^a (dok.)
 TERMINATIONS ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Hire rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, re- habilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabi- litation	korzyst- ający z urlopów wychow- awczych taking childcare leaves	
			przez zakład pracy by employer	przez praco- wnika by employee			
Transport i gospodarka magazynowa	1230	187	104	167	188	6	18,9
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^a	997	673	69	218	26	22	45,4
Accommodation and catering ^a							
Informacja i komunikacja	896	224	78	384	#	11	21,7
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2562	1099	#	553	71	40	28,9
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^a	544	301	44	66	178	3	15,1
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1915	1181	105	737	151	30	20,2
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^a	12947	5438	511	821	265	42	95,4
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2218	1586	102	165	692	135	11,1
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja	3163	2331	339	266	734	73	13,1
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2910	2254	124	375	619	74	16,1
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	465	252	49	#	101	6	16,1
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa	#	79	#	#	#	-	32,8
Other service activities							

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych oraz pracowników sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data concern full-time paid employees as well as seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 4(47).

ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY ^aTHE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers			
			wyższych tertiary institutions	policealnych i średnich zawodowych post-sec- ondary and vocational secondary schools	liceów ogólno- kształcących general secondary schools	zasad- niczych zawodowych basic vocational schools
OGÓŁEM	2016 3998	2053	2237	535	699	527
TOTAL	2017 4002	2557	1947	806	854	395
w tym of which						
Przemysł	499	158	166	130	108	95
Industry						
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	476	156	162	113	107	94
Budownictwo	29	8	15	7	#	#
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1307	986	432	397	339	139
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa	82	17	29	20	17	16
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	319	232	18	57	161	83
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja	141	47	101	17	23	-
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	184	114	143	3	#	#
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości	7	5	5	-	#	#
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	323	214	248	22	49	4
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	247	149	62	91	57	37
Administrative and support service activities						
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	213	152	164	18	#	#
Public administration and defence; compulsory social security						
Edukacja	160	110	147	5	#	#
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna activities	443	334	386	25	17	15
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	47	30	31	14	2	-
Arts, entertainment and recreation						

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych oraz pracowników sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data concern full-time paid employees as well as seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5(48). **EMERYCI I RENCISCI PRACUJĄCY**^a
WORKING RETIREES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016		2017		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
O G Ó Ł E M	7299	3779	7902	3930	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	-	-	Agriculture, forestry, hunting and fishing
Przemysł	1180	516	1317	599	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	1157	509	1292	591	of which manufacturing
Budownictwo	140	30	129	36	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	515	330	682	433	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	118	29	103	17	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	126	88	131	89	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	54	20	42	23	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	99	72	115	87	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	270	153	311	163	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	291	166	243	138	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1509	456	1831	431	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	409	272	339	217	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	1366	740	1263	651	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1004	773	1173	908	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	182	105	203	127	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	36	29	20	11	Other service activities

a Stan w dniu 31 XII, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a As of 31 XII, excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 6(49). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
	w złotych in zlotys		
OGÓŁEM	4230,12	4462,50	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1970,00	2136,03	Agriculture, forestry, hunting and fishing
Przemysł	3804,98	4114,76	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	3663,33	3992,18	of which manufacturing
Budownictwo	3619,16	3839,67	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a	4103,51	4482,27	Trade; repair of motor vehicles ^a
Transport i gospodarka magazynowa	3861,61	4092,18	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^a	2318,63	2537,42	Accommodation and catering ^a
Informacja i komunikacja	6620,31	6875,79	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5981,42	6214,99	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^a	4282,64	4408,13	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4656,86	4902,66	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^a	2842,94	3265,27	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5008,06	5237,12	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	4493,60	4594,53	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4080,38	4375,87	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3583,44	3827,22	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	2405,31	2575,56	Other service activities

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 7(50). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W URZĘDACH PRACY**
Stan w dniu 31 XII
UNEMPLOYED PERSONS REGISTERED IN LABOUR OFFICES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS		
OGÓŁEM	26921	21896
TOTAL		
w tym kobiety	13053	10627
of which females		
Dotychczas niepracujący	1920	1494
Previously not employed		
Poprzednio pracujący	25001	20402
Previously employed		
w tym zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów pracy	1486	1139
of which terminated for company reasons		
Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku.....	23667	19223
Unemployed persons not entitled to unemployment benefit		
W PROCENTACH IN PERCENT		
Udział zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy w liczbie bezrobotnych ogółem	5,5	5,2
Share terminated for company reasons in total of unemployed persons		
Udział bezrobotnych nieposiadających prawa do zasiłku	87,9	87,8
Share unemployed persons not entitled to unemployment benefit		
Stopa bezrobocia rejestrowanego	7,9	6,3
Registered unemployment rate		

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 8(51). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
Stan w dniu 31 XII
UNEMPLOYED PERSONS REGISTERED BY SEX AND EDUCATIONAL LEVEL
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2016		2017	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS						
OGÓŁEM	33727	16728	26921	13053	21896	10627
TOTAL						
Bezrobotni z wykształceniem: Educational level completed by unemployed persons:						
Wyższym	3856	2318	3514	2165	3029	1833
Tertiary						
Policealnym i średnim zawodowym	6480	3548	4878	2530	3806	1930
Post-secondary and vocational secondary						
Średnim ogólnokształcącym	4104	2575	3136	1876	2529	1511
General secondary						
Zasadniczym zawodowym	6596	2653	4728	1794	3813	1486
Basic vocational						
Gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym	12691	5634	10665	4688	8719	3867
Lower secondary, primary and incomplete primary						

TABL. 8(51). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
UNEMPLOYED PERSONS REGISTERED BY SEX AND EDUCATIONAL LEVEL (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2016		2017	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
W ODSETKACH IN PERCENT						
O G Ó Ł E M TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wyższym ..... Tertiary	11,4	13,9	13,1	16,6	13,8	17,2
Policealnym i średnim zawodowym ..... Post-secondary and vocational secondary	19,2	21,2	18,1	19,4	17,4	18,2
Średnim ogólnokształcącym ..... General secondary	12,2	15,4	11,6	14,4	11,6	14,2
Zasadniczym zawodowym ..... Basic vocational	19,6	15,9	17,6	13,7	17,4	14,0
Gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym ..... Lower secondary, primary and incomplete primary	37,6	33,7	39,6	35,9	39,8	36,4

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 9(52). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
UNEMPLOYED PERSONS REGISTERED BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2016		2017	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS						
O G Ó Ł E M TOTAL	33727	16728	26921	13053	21896	10627
Bezrobotni w wieku: Unemployed persons aged:						
24 lata i mniej ..... years and less	3750	2041	1690	1011	1269	815
25-34 25-34	8631	4784	5535	3231	4541	2710
35-44 35-44	6509	3408	6703	3456	5859	3083
45-54 45-54	8871	4557	5617	2696	4655	2185
55 lat i więcej ..... years and more	5966	1938	7376	2659	5572	1834
W ODSETKACH IN PERCENT						
O G Ó Ł E M TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Bezrobotni w wieku: Unemployed persons aged:						
24 lata i mniej ..... years and less	11,1	12,2	6,3	7,7	5,8	7,7
25-34 25-34	25,6	28,6	20,6	24,8	20,7	25,5
35-44 35-44	19,3	20,4	24,9	26,5	26,8	29,0
45-54 45-54	26,3	27,2	20,9	20,7	21,3	20,6
55 lat i więcej ..... years and more	17,7	11,6	27,4	20,4	25,4	17,3

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 10(53). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG PŁCI I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY**
Stan w dniu 31 XII
UNEMPLOYED PERSONS REGISTERED BY SEX AND DURATION OF UNEMPLOYMENT
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2016		2017	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS						
OGÓŁEM	33727	16728	26921	13053	21896	10627
TOTAL						
Czas pozostawania bez pracy ^a : Duration of unemployment ^a :						
3 miesiące i mniej	10107	4850	6174	2802	5324	2335
months and less						
3-6	5912	2981	3272	1618	2985	1451
6-12	7578	3743	4100	1985	3447	1700
Powyżej 12 miesięcy.....	10130	5154	13375	6648	10140	5141
More than 12 months						
W ODSETKACH IN PERCENT						
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL						
Czas pozostawania bez pracy ^a : Duration of unemployment ^a :						
3 miesiące i mniej	30,0	29,0	22,9	21,5	24,3	22,0
months and less						
3-6	17,5	17,8	12,2	12,4	13,6	13,7
6-12	22,5	22,4	15,2	15,2	15,7	16,0
Powyżej 12 miesięcy.....	30,0	30,8	49,7	50,9	46,3	48,4
More than 12 months						

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 6-12 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 6 miesięcy i 1 dzień do 12 miesięcy.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a Intervals were shifted upward, i.e. in the 6-12 months bracket persons remaining unemployed for 6 months and 1 day up to 12 months were included.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 11(54). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI ^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED
FROM UNEMPLOYMENT ROLLS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016		2017	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
Bezrobotni nowo zarejestrowani	33981	15486	30769	13905
Newly registered unemployed persons				
Z liczby ogółem: Of total number:				
dotychczas niepracujący	2858	1290	2420	1105
previously not employed				
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1354	752	1204	672
terminated for company reasons				
Bezrobotni wyrejestrowani.....	39484	17818	35794	16331
Persons removed from unemployment rolls				
Z liczby ogółem: Of total number:				
z tytułu podjęcia pracy	20824	10083	17604	8547
received job				
z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy.....	6348	2118	2640	960
not confirmed readiness to work				

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During a year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 12(55). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI BĘDĄCY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS WITH A SPECIFIC SITUATION ON THE LABOUR
MARKET
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016		2017	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
W wieku: Aged:				
do 30 roku życia ..... below 30 years	4083	2477	3117	2003
do 25 roku życia ..... below 25 years	1690	1011	1269	815
Powyżej 50 roku życia ..... Aged more than 50	10311	4084	7881	2911
Długotrwale bezrobotni ^a ..... Long-term unemployed ^a	16723	8122	13154	6466
Posiadający co najmniej jedno dziecko: Unemployed persons with at least one child:				
do 6 roku życia ..... under 6 years of age	3436	2836	3478	2750
niepełnosprawne do 18 roku życia ..... disabled child under 18 years of age	14	14	19	18
Osoby niepełnosprawne ..... Disabled persons	2912	1273	2256	931

^a Bezrobotni pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a Unemployed persons registered in a local labour office for more than 12 months during the last 2 years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 13(56). **AKTYWNE FORMY POMOCY BEZROBOTNYM**
ACTIVE FORMS OF ASSISTANCE TO UNEMPLOYED PERSONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017
Oferty pracy: Job offers:		
zgłoszone w ciągu roku ..... submitted during a year	32244	44554
stan w dniu 31 XII ..... as of 31 XII	1641	2434
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę (stan w dniu 31 XII) ..... Number of unemployed persons per 1 job offer (as of 31 XII)	16	9
Skierowani w ciągu roku ^a : Directed during a year ^a :		
do prac interwencyjnych ..... to intervention works	166	319
do robót publicznych ..... to public works	740	732

^a Dane dotyczą osób, które podjęły szkolenia, prace interwencyjne i roboty publiczne. ^b Dane dotyczą osób, które podjęły szkolenia i rozpoczęły przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a Data refers to persons who entered trainings, intervention and public works. ^b Data refer to persons who entered trainings and vocational training in the workplace (job occupational training).

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 14(57). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA^a**
 Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS CAUSED BY FACTORS HARMFUL AND HAZARDOUS TO HEALTH^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017	SPECIFICATION
Zagrożenie związane ze środowiskiem pracy	2963	2196	2209	Hazard connected with work environment
w tym:				of which:
substancje chemiczne	187	109	39	chemical substances
pyły przemysłowe	86	18	7	industrial dusts
hałas	2019	1731	1902	noise
wibracja.....	216	104	92	vibrations
mikroklimat gorący.....	36	60	62	hot microclimates
mikroklimat zimny	35	55	60	cold microclimates
Zagrożenie związane z uciążliwością pracy	2852	1960	1846	Hazard connected with strenuous work
w tym z niedostatecznym oświetleniem stanowisk	850	223	228	of which insufficient lighting of workstations
Zagrożenie związane z czynnikami mechanicznymi ^b	741	291	264	Hazard connected with mechanical factors ^b

a Liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

a Counted as many times as many hazards they are exposed to; data concern economic entities employing more than 9 persons. b Related to particularly dangerous machinery.

TABL. 15(58). **ZATRUDNIENI^a NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO**
PERSONS^a WORKING AT WORKSTATIONS ASSESSED FOR OCCUPATIONAL RISK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of the surveyed population		
Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego	390,9	428,4	Assessment of occupational risk
Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego	144,9	178,4	Elimination or limitation of occupational risk
Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego:			Measures taken to eliminate or reduce the occupational risk:
techniczne	55,4	74,1	technical
organizacyjne	65,1	98,1	organisational
ochrony indywidualnej	104,1	135,8	personal protection

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 16(59). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym zagrożenie związane Of which hazard connected with				
		ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous work		
		razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	
		na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of the surveyed population				
OGÓŁEM	2016	29,4	14,5	13,2	13,0	12,4
TOTAL	2017	28,5	14,7	13,4	12,1	11,6
sektor publiczny	2016	22,5	7,4	6,2	12,7	12,7
public sector	2017	18,4	5,1	3,4	10,8	10,8
sektor prywatny	2016	31,7	16,9	15,6	13,0	12,3
private sector	2017	31,8	17,8	16,7	12,5	11,8
Przemysł	2016	72,8	35,3	32,9	33,2	32,0
Industry	2017	72,8	37,1	34,8	31,9	30,6
w tym przetwórstwo przemysłowe	2016	45,1	35,9	33,1	5,3	4,0
of which manufacturing	2017	50,3	39,8	37,8	7,0	5,7
Budownictwo	2016	10,4	6,0	5,6	4,4	1,2
Construction	2017	6,0	3,6	3,6	1,1	-
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2016	5,6	3,4	3,2	1,2	1,2
Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2017	2,6	1,5	1,0	0,3	0,3
Transport i gospodarka magazynowa	2016	10,0	8,9	3,5	-	-
Transportation and storage	2017	10,6	9,5	3,9	-	-
Informacja i komunikacja	2016	5,1	0,8	0,8	3,4	3,4
Information and communication	2017	6,0	1,2	1,2	4,8	4,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2016	4,0	2,8	2,8	-	-
Professional, scientific and technical activities	2017	3,6	2,7	2,7	-	-
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2016	27,9	-	-	27,9	27,9
Administrative and support service activities	2017	25,1	-	-	25,1	25,1
Edukacja	2016	0,3	0,3	0,3	-	-
Education	2017	0,9	0,8	0,8	0,1	0,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2016	0,2	0,2	0,2	-	-
Human health and social work activities	2017	0,7	0,6	0,6	-	-

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przewyższającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given workstation; data concern economic entities employing more than 9 person and refer to selected kinds of activity.

TABL. 17(60). **WYPADKI I POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY** ^a
ACCIDENTS AND PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wypadki Accidents		Poszkodowani w wypadkach Injured in accidents	
	ogółem total	w tym zbiorowe of which mass	ogółem total	w tym w wypadkach powodujących lżejsze uszkodzenie ciała of which in acci- dents resulting in slight body injury
OGÓŁEM	2086	10	2098	2086
TOTAL	2051	17	2071	2053
w tym: of which:				
Przemysł	494	2	496	493
Industry	499	6	506	500
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	420	-	420	417
of which manufacturing	411	-	411	406
Budownictwo	53	1	54	51
Construction	40	-	40	38
Handel; naprawa pojazdów	311	-	311	309
samochodowych ^Δ	355	2	357	357
Trade; repair of motor vehicles ^Δ				
Transport i gospodarka magazynowa	212	3	217	216
Transportation and storage	189	2	191	190
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	52	-	52	52
Accommodation and catering ^Δ	46	-	46	46
Informacja i komunikacja	19	-	19	19
Information and communication	11	-	11	11
Działalność finansowa	37	-	37	36
i ubezpieczeniowa	33	-	33	33
Financial and insurance activities				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	68	-	68	68
Professional, scientific and technical activities	70	-	70	70
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	155	1	156	156
Administrative and support service activities	133	-	133	132
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	121	-	121	121
Public administration and defence; compulsory social security	126	5	129	128
Edukacja	131	-	131	131
Education	127	1	128	126
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	378	2	380	378
Human health and social work activities	350	-	350	348
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	20	1	21	21
Arts, entertainment and recreation	30	1	32	32
Pozostała działalność usługowa	7	-	7	7
Other service activities	8	-	8	8

^a Zgłoszone w ciągu roku, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie.

^a Registered during a year, excluding private farms in agriculture.

DZIAŁ VII INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi metodologiczne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. — gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji — z siecią ogólnospławną.

3. **Zródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

CHAPTER VII MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

Methodological notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind-of-activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the length of the water supply, the sewage systems and gas supply system includes systems servicing households and others.

Information regarding the **length of the water supply and gas supply** network concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network and since 2003— gas.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply, sewage and gas supply connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or in case of the sewage system — with the main drainage system.

3. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** obejmują również gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **zużyciu energii elektrycznej i gazu z sieci** w gospodarstwach domowych ustalono w oparciu o zaliczkowy system opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służącej do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348, z późniejszymi zmianami).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z urządzeniami w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. **Parki spacerowo-wypoczynkowe** są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, place, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (np. hoteli pracowniczych, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (np. pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z kilku lub jednej izby, łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony trwałymi ścianami w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeżeli odpowiada warunkom określonym w definicji.

5. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity** include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Data regarding the **consumption of electricity and gas from the gas supply system** in households is established on the basis of an estimated system of payments.

6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line — with is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348) with later amendments.

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

7. **Strolling and recreational parks** are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, walkways, squares, benches, etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Green areas of the housing estates are located in residential areas and used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (e.g., employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (e.g., animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodeled for residential purposes, structurally separated by permanent walls within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniu** uwzględniają także izby użytkowane stale i wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych – według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych z bieżącej sprawozdawczości.

Dane za 2010 r. zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Statystyki Łodzi.

4. Dane o liczbie **mieszkań wyposażonych w instalacje** (na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych) uwzględniają modernizację mieszkań spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, wspólnot mieszkaniowych i budownictwa społecznego czynszowego oraz szacunek przyrostu mieszkań, które zostały wyposażone w instalacje w budynkach indywidualnych w wyniku ich modernizacji.

5. **Dodatek mieszkaniowy** jest powszechnym i okresowym świadczeniem pieniężnym, wynikającym z przepisów ustawy z dnia 21 VI 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. 2001 nr 71, poz. 734, z późniejszymi zmianami). Ma on charakter okresowy – przyznaje się go bowiem na okres 6 miesięcy z możliwością ponownego przyznania w razie dalszego spełnienia ustawowych warunków. Wypłata dodatków mieszkaniowych stanowi zadanie własne gminy.

Dodatek mieszkaniowy stanowi różnicę pomiędzy wydatkami mieszkaniowymi przypadającymi na normatywną powierzchnię użytkową zajmowanego lokalu mieszkalnego a częścią wydatków ponoszonych przez osobę, której przyznany jest dodatek.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 XI 2003 r. (Dz. U. Nr 203, poz. 1966, art. 6) o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wysokość dodatku mieszkaniowego nie może przekraczać 70% faktycznych wydatków ponoszonych przez gospodarstwo domowe za lokal mieszkalny (związanych z czynszem, kosztami eksploatacji, jak również opłatami za energię cieplną, wodę i odbiór nieczystości ciekłych). Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć lub obniżyć, nie więcej niż o 20 p. proc, wysokość wskaźników procentowych.

6. Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Data regarding **the number of rooms** in a dwelling also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms were located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The useful floor area of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

3. The **balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census including increases and decreases of dwelling stocks from the current reports.

Data for 2010 have been changed in relation to the data published in previous editions of the Statistics of Łódź.

4. Data regarding the **number of dwellings fitted with installations** (on the basis of balances of dwelling stocks) include the modernization of dwellings belonging to housing cooperatives, gminas, employers, condominiums and public building society dwellings as well as the estimate of the increase of dwellings which were fitted with installations in private buildings as a result of their modernization.

5. **Housing allowance** is a common and temporary form of financial aid, stipulated in the provision of the Law on Dwelling Rent and Housing Allowances, dated 21 VI 2001 (Journal of Laws of 2001 No. 71, item 734, with subsequent amendments). Housing allowance is temporary – granted for a period of 6 months with an option of renewal in the event of further fulfilment of the statutory requirements. Payment of housing allowances is the gmina's own discretion.

The amount of housing allowance is the difference between the housing expenses incurred by the standard useful floor area of an occupied dwelling unit and that part of the expenses incurred by the person to whom the benefit is granted.

Accordance to the Law on the Income of Local Government units, dated 13 XI 2003 (Journal of Laws No. 203, item. 1966, Art. 6), the amount of the housing allowance mustn't exceed 70% of the actual expenditure expenses, incurred by the household for dwelling, related to rent, maintenance costs, and charges for heat energy, water and liquid waste collection. The municipal council, by resolution, may increase or decrease, not more than 20 percentage points, the amount of percentages.

6. Information **regarding dwellings completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Informacje o efektach:

– **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalność gospodarczą), kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem,

– **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego),

– **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni,

– **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym),

– **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego),

– **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. — z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego).

Information regarding the results of:

– **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent,

– **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction),

– **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives,

– **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character),

– **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction),

– **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 V 2009 — from the National Housing Fund).

TABL. 1(61). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEM
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
Sieć rozdzielcza w km: Distribution network in km:				
wodociągowa ..... water supply	1270,0	1326,4	1340,6	1347,2
kanalizacyjna ^a ..... sewage ^a	1021,3	1123,5	1128,2	1143,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych: Connections leading to residential buildings:				
wodociągowe ..... water supply system	24554	26030	26242	26405
kanalizacyjne ..... sewage system	16764	22144	22490	22740
Zdroje uliczne ..... Street outlets	516	378	359	340
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w dm³ ..... Consumption of water from water supply system in households (during a year) in dm ³	30583,0	27639,3	26705,1	26663,9
na 1 mieszkańca w m ³ ..... per capita in m ³	41,7	39,3	38,2	38,4

a Długość czynnej sieci sanitarnej (bez przykanalików) łącznie z kolektorami.

a Length of the operative sanitary network (excluding sewer pipes) including collectors.

TABL. 2(62). **ODBIORCY I ZUŻYCIENIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys. ..... Consumers (as of 31 XII) in thous.	331,2	325,5	328,3	333,1
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during a year):				
w GWh ..... in GWh	637,9	554,6	554,1	565,6
w kWh: in kWh:				
na 1 mieszkańca ..... per capita	869,9	788,8	793,1	815,2
na 1 odbiorcę ^a ..... per 1 consumer ^a	1926,1	1704,2	1688,1	1698,0

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.
Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Gospodarki.

a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.
S o u r c e: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3(63). SIEĆ GAZOWA, ODBIORCY I ZUŻYCIĘ GAZU W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
 Stan w dniu 31 XII
 GAS SUPPLY SYSTEM, CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY
 SYSTEM IN HOUSEHOLDS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km ..... Distribution and transmission network in km	1106,0	1175,2	1179,1	1191,6
Przyłącza prowadzące do budynków..... Connections leading to buildings	25949	27955	27976	28327
Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) z sieci ^a w tys. .... Consumers (households) of gas from gas supply system ^a in thous.	264,0	261,1	262,5	263,3
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during a year):				
w GWh..... in GWh	76,2 ^b	631,7	765,1	776,4
na 1 odbiorcę w kWh ..... per 1 consumer in kWh	288,7 ^c	2419,7	2914,0	2948,6

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b,c W 2010 w jednostkach naturalnych: b – hm³, c – m³

a Including consumers using collective gas-meter. b,c In 2010 in natural units on the basis: b – hm³, c – m³

TABL. 4(64). OGRZEWNICTWO
 Stan w dniu 31 XII
 HOUSE-HEATING
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
Sieć ciepła w km ..... Heating network in km	829,8	831,3	820,6	1093,0
w tym przesyłowa ..... of which transmission	587,1	567,9	564,6	831,7
Kotłownie ^a ..... Boiler rooms ^a	92	227	200	254
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ ..... Sale of heating energy (during the year) in TJ	11300,4	8851,4	9485,1	9737,5
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie ..... w dam ³ Cubature of buildings with central heating ..... in dam ³	83219,7	89002,5	90022,5	92401,2
w tym budynków mieszkalnych..... of which residential buildings	50198,1	52222,5	52264,2	53073,1

a Od 2014 r. zmieniono zakres podmiotowy badania, dane są nieporównywalne z poprzednimi latami.

a Since 2014 subject scope was changed, data are not comparable with previous years.

TABL. 5(65). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ** ^a
Stan w dniu 31 XII
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Ludność ogółem w tys.	730,6	701,0	696,5	690,4	Total population in thous.
w tym korzystająca ^b z:					of which using ^b :
wodociągu	691,5	664,8	660,7	655,0	water supply system
kanalizacji	623,3	612,6	609,2	604,3	sewage system
gazu z sieci	598,1	575,5	571,2	565,4	gas supply system
Ludność (w % ludności ogółem ^c) korzystająca ^b z:					Population (in % of total population ^c) using ^b :
wodociągu	94,6	94,8	94,9	94,9	water supply system
kanalizacji	85,3	87,4	87,5	87,5	sewage system
gazu z sieci	81,9	82,1	82,0	81,9	gas supply system

^a Od 2014 r. dane dotyczące ludności korzystającej z wodociągu i kanalizacji podawane są według zmienionej metody i nie są w pełni porównywalne z poprzednimi latami. ^b Dane szacunkowe. ^c Na podstawie bilansów.

^a Since 2014 regarding population using water supply and sewage are given according to the changed method and are not fully comparable with previous years. ^b Estimated data. ^c Based on balances.

TABL. 6(66). **MIEJSKIE TERENY ZIELONE**
Stan w dniu 31 XII
URBAN GREEN AREAS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2016	2017	2010	2016	2017
	Obiekty Establishments			Powierzchnia w ha Area in ha		
Parki	41	43	43	581,6	624,4	627,4
Parks						
Zieleńce	148	55	55	276,4	80,0	80,0
Lawns						
Zieleń osiedlowa	x	x	x	1018,1	986,3	999,7
Estate green belts						
Ogrody zoologiczne	1	1	1	17,0	17,0	17,0
Zoological gardens						
Ogrody botaniczne	1	1	1	66,7	66,7	66,7
Botanical gardens						
Rezerваты przyrody	2	2	2	79,7	79,7	79,7
Nature reserves						
Parki krajobrazowe ^a	1	1	1	1605,9	1605,9	1605,9
Landscape parks ^a						

^a Bez powierzchni rezerwatu położonego na terenie parku

^a Excluding the area of nature reserves located within the area of parks.

TABL. 7(67). **ZIELEŃ ULICZNA**
Stan w dniu 31 XII
STREET GREEN BELTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017	SPECIFICATION
Zieleń uliczna w ha	78,0	456,0	650,4	Street green belts in ha
Nasadzenia w szt.:				Plantings in units:
drzew	850	974	1446	trees
krzewów	3800	43775	10597	shrubs
Ubytki w szt.:				Decreases in units:
drzew	1340	1828	3990	trees
krzewów	1400	3107	1606	shrubs

TABL. 8(68). **ZASOBY MIESZKANIOWE ^a**
DWELLING STOCKS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017	SPECIFICATION
Mieszkania w tys.	342,9	354,0	356,3	Dwellings in thous.
Przeciętna:				Average:
liczba izb w mieszkaniu	3,07	3,08	3,08	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	53,3	54,1	54,2	useful floor area per dwelling in m ²
liczba osób na 1 mieszkanie.....	2,13	1,97	1,94	number of persons per dwelling

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych; stan w dniu 31 XII.

a Based on balances of net dwelling stocks.; as of 31 XII.

TABL. 9(69). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH WYPOSAŻONE W INSTALACJE ^a**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS FITTED WITH INSTALLATIONS ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
	w % ogółu mieszkań in % of total dwellings		
Mieszkania wyposażone w:			Dwellings fitted with:
Wodociąg	97,4	97,4	Water supply system
Ustęp	93,2	93,3	Lavatory
Łazienkę	89,2	89,3	Bathroom
Centralne ogrzewanie	80,8	81,0	Central heating
Gaz z sieci	81,9	81,8	Gas supply system

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

a Based on balances of net dwelling stocks.

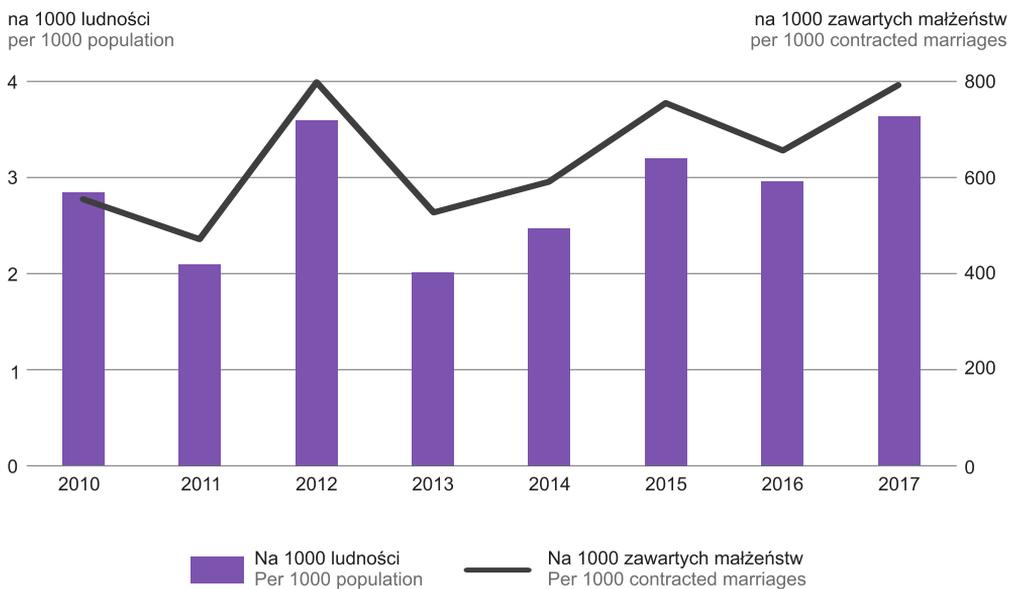
TABL. 10(70). **MIESZKANIA, IZBY I POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA**
 DWELLINGS, ROOMS AND USABLE FLOOR SPACE OF DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Mieszkania Dwellings	Izby Rooms	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² Useful floor area of dwellings in m ²	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² Average useful floor area per dwelling in m ²
O G Ó Ł E M	2010	2082	6975	183997	88,4
TOTAL	2015	2252	7538	168173	74,7
	2016	2066	6647	160914	77,9
	2017	2520	8335	191345	75,9
Bałuty	2010	378	1281	33859	89,6
	2015	293	1127	26733	91,2
	2016	211	884	22721	107,7
	2017	422	1466	35565	84,3
Górna	2010	153	819	22895	149,6
	2015	475	1582	36528	76,9
	2016	330	1195	30201	91,5
	2017	628	2055	47557	75,7
Polesie	2010	560	1950	41597	74,3
	2015	653	1965	42137	64,5
	2016	579	1728	39948	69,0
	2017	964	2882	64203	66,6
Śródmieście	2010	178	511	18296	102,8
	2015	214	533	11487	53,7
	2016	476	1094	25020	52,6
	2017	69	159	3674	53,2
Widzew	2010	813	2414	67350	82,8
	2015	617	2331	51288	83,1
	2016	470	1746	43024	91,5
	2017	437	1773	40346	92,3

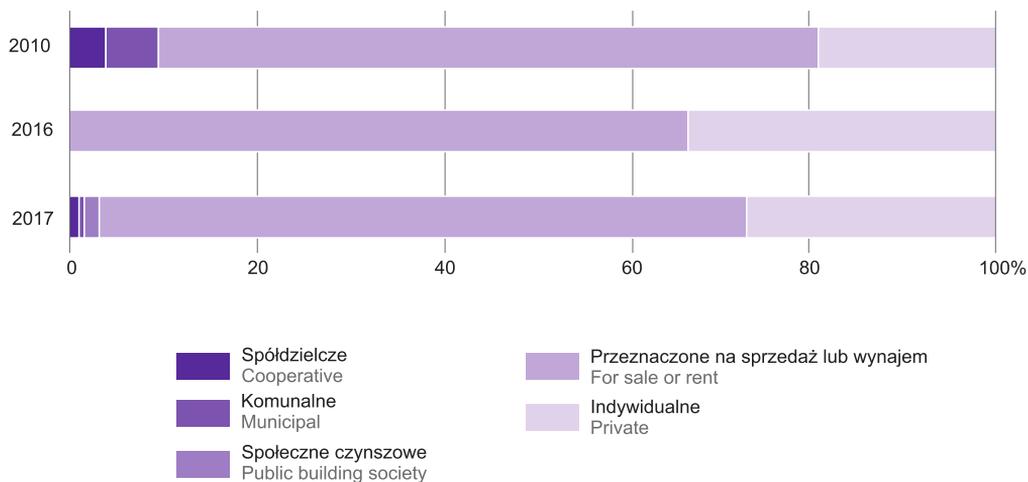
TABL. 11(71). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
 DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS				
Mieszkania	2082	2252	2066	2520
Dwellings				
o liczbie izb: with specified number of rooms:				
1	89	88	217	47
2	754	669	587	657
3	405	701	565	1017
4 i więcej	834	794	697	799
and more				
W ODSETKACH IN PERCENT				
Mieszkania	100,0	100,0	100,0	100,0
Dwellings				
o liczbie izb: with specified number of rooms:				
1	4,3	3,9	10,5	1,9
2	36,2	29,7	28,4	26,1
3	19,4	31,1	27,3	40,4
4 i więcej	40,1	35,3	33,8	31,7
and more				

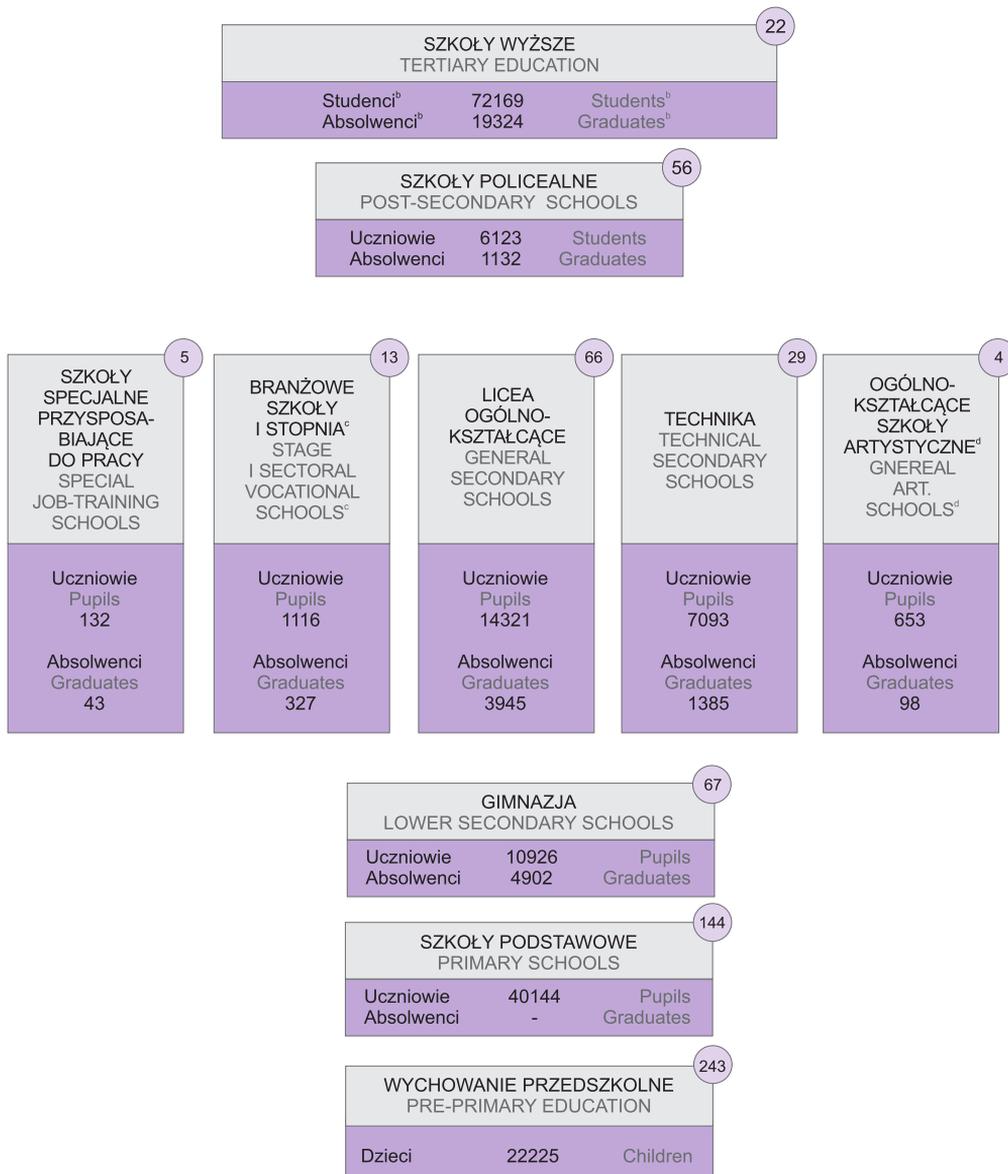
MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA DWELLINGS COMPLETED

STRUKTURA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA STRUCTURE OF DWELLINGS COMPLETED

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA^a
W ROKU SZKOLNYM 2017/18
EDUCATION BY LEVEL^a
IN THE 2017/18 SCHOOL YEAR

a Łącznie ze szkolnictwem specjalnym i dla dorosłych; absolwenci z roku szkolnego 2016/2017. b Dające uprawnienia zawodowe. c Łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych.
a Including special and adult education; graduates from 2016/2017 school year. b Including foreigners. c Including basic vocational school sections. d Leading to professional certification.

TABL. 12(72). **DODATKI MIESZKANIOWE**
HOUSING ALLOWANCES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017	2016	2017
	liczba number		kwota w tys. zł amount in thous. zł	
OGÓŁEM TOTAL	126353	112964	27479,2	25505,0
wypłacone użytkownikom lokali: paid out to user of dwellings:				
gminnych..... gminas	54501	46413	12814,6	11548,9
spółdzielczych ..... cooperatives	29647	26619	5110,5	4585,6
wspólnot mieszkaniowych ..... housing community	19448	18459	3633,0	3461,1
prywatnych..... private	22169	20887	5774,5	5753,2
towarzystwa budownictwa społecznego..... public building societies	315	367	81,8	104,8
innych..... others	273	219	64,8	51,3

TABL. 13(73). **ZALEGŁOŚCI W OPŁATACH ZA MIESZKANIE W WYBRANYCH FORMACH WŁASNOŚCI^a W 2016 R.**
Stan w dniu 31 XII
OUTSTANDING HOUSING FEES IN SELECTED TYPE OF OWNERSHIP^a IN 2016
As of 31 XII

ZASOBY MIESZKANIOWE DWELLING STOCKS	Liczba mieszkań, których lokatorzy zalegają z opłatami za mieszkanie Number of dwellings with residents with outstanding fees	Wysokość zaległości wraz z odsetkami Value of outstanding fees with interest	
		ogółem w tys. zł total in thous. zł	przeciętna na 1 mieszkanie w zł average per 1 dwelling in zł
Gminy (komunalne) ..... Municipal	18451	338,9	18
Spółdzielni mieszkaniowych ..... Of housing cooperatives	44307	46289,2	1045
Zakładów pracy ^b ..... Of companies ^b	87	324,7	6950

a Obejmują okres od początku powstania zaległości do końca okresu sprawozdawczego. b Łącznie z mieszkaniami stanowiącymi własność Skarbu Państwa.

a Excluding outstanding fees from the previous years. b Including dwellings owned by the State Treasury.

TABL. 14(74). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds in gminas stock for dwelling construction			
	ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family	
		spółdziel- cze coopera- tives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which developed	razem total	w tym uzbrojone of which developed
	w ha in ha						
OGÓŁEM 2015	13,0	0,0	11,4	0,7	0,7	7,6	7,6
TOTAL 2016	6,5	0,0	5,0	68,8	68,8	310,1	310,1
2017	5,4	1,1	1,4	685,6	522,4	494,7	362,3

Uwagi metodologiczne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 14 XII 2016 r. prawo oświatowe (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 59), ustawą o systemie oświaty z dnia 7 IX 1991 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1457) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2183, z późniejszymi zmianami).

Od 1 IX 2017 r. rozpoczęto reformę systemu edukacji, która docelowo wprowadza 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią branżową szkołę I stopnia, 2-letnią branżową szkołę II stopnia oraz likwiduje gimnazja.

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji w roku szkolnym 2017/2018:

- 1) w szkołach podstawowych kształci się pierwszy rocznik uczniów realizujących program klasy siódmej, co skutkuje brakiem absolwentów z roku szkolnego 2016/2017 (przejście z 6- na 8-letnią szkołę podstawową);
  - 2) nie odbył się nabór do klasy pierwszej gimnazjum, które ulegają stopniowej likwidacji;
  - 3) rozpoczął się nabór do klasy pierwszej szkół branżowych I stopnia, które powstały z przekształcenia dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych (istniejących do roku szkolnego 2016/17). W szkołach branżowych I stopnia w roku szkolnym 2017/18 pozostali jeszcze uczniowie oddziałów zasadniczych szkół zawodowych.
2. Prezentowane dane obejmują:
- 1) placówki wychowania przedszkolnego;
  - 2) szkoły dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych:
    - a) podstawowe,
    - b) gimnazja,
    - c) ponadgimnazjalne,
  - 3) szkoły policealne;
  - 4) szkoły wyższe;
  - 5) specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze;
  - 6) placówki pozaszkolne.

3. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwo) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

4. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz nie-publiczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania

Methodological notes

1. The educational system in Poland functions according to the Law on School Education of 14 XII 2016 (uniform text Journal of Laws 2017 item 59), the Education System Law of 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1457) and the Higher Education Law of 27 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2017 item 2183, with later amendments).

The reform of the education system began on 1 IX 2017, eventually implementing 8-year primary school, 4-year general secondary school, 5-year technical secondary school, 3-year stage I sectoral vocational school, 2-year stage II sectoral vocational school. Lower secondary schools are being phased out.

As a result of the reform of the education system introduced in the 2017/18 school year:

- 1) in primary schools, the first year of pupils conducting the seventh grade curriculum is included, which results in the lack of graduates of the 2016/2017 school year (change from the 6- to 8-year primary school);
  - 2) there was no recruitment to the first grade of lower secondary schools which are being phased out,
  - 3) stage I sectoral vocational schools transformed from basic vocational schools (operating until the 2016/17 school year), began recruitment to grade 1. The remaining students enrolled in basic vocational school sections pursued their education in stage I sectoral vocational schools in the 2017/18 school year.
2. The presented data include:
- 1) pre-primary education establishments;
  - 2) schools for children, youth and adults:
    - a) primary schools,
    - b) lower secondary schools,
    - c) upper secondary schools,
  - 3) post-secondary schools;
  - 4) higher education institutions;
  - 5) special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation and education centres;
  - 6) extracurricular institutions.

3. Data comprise schools and establishments managed by central (government) administration units and local government units (gminas, powiats and voivodship), as well as by other legal and natural persons.

4. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum curriculum and applies the principles of classifying and promoting pupils and students

i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i nie-publiczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

5. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze szkołami specjalnymi) obejmują:

- 1) **szkoły podstawowe**, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) **gimnazja** (bez szkół specjalnych);
- 3) 3-letnie **szkoły specjalne przysposabiające do pracy**;
- 4) 3-letnie **branżowe szkoły I stopnia** (do roku szkolnego 2016/17 2-, 3-letnie **zasadnicze szkoły zawodowe**);
- 5) 3-letnie **licea ogólnokształcące**, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 6) 4-letnie **technika**;
- 7) **ogólnokształcące szkoły artystyczne** dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych), które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne;
- 8) funkcjonujące w latach szkolnych:
  - 2002/03-2013/14 – 3-letnie licea profilowane,
  - 2004/05-2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące,
  - 2004/05-2013/14 – 3-letnie technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

6. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej, zaocznej i stacjonarnej – obejmują:

- 1) szkoły policealne (1-, 1,5- lub 2-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie);
- 3) funkcjonujące do roku szkolnego 2015/16 nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie) i kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadawano tytułu licencjata.
7. **Szkoły wyższe** realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu szkół wyższych:
  - 1) do roku akademickiego 2015/16 podawano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadawano się tytuł licencjata;
  - 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce (w tym studiujący w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
  - 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
  - 4) do roku akademickiego 2012/13 nie obejmują szkół wyższych resortu obrony narodowej.

as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration units and local government units can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

5 Schools for children and youth (including special schools) include:

- 1) **primary schools**, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools) art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;
- 2) **lower secondary schools** (excluding special schools);
- 3) 3-year **special job-training schools**;
- 4) 3-year **stage I sectoral vocational schools** (until the 2016/17 school year 2-, 3-year **basic vocational schools**);
- 5) 3-year **general secondary schools**, including sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 6) 4-year **technical secondary schools**;
- 7) **general art schools** leading to professional certification (excluding special schools), with the exception of schools providing art education only;
- 8) schools operating in the school years:
  - 2002/03-2013/14 – 3-year specialised secondary schools,
  - 2004/05-2013/14 – 2-year supplementary general secondary schools,
  - 2004/05-2013/14 – 3-year supplementary technical secondary schools for graduates of basic vocational schools.

6. Post-secondary schools – educating in day, evening, part-time and full-time mode – comprise:

- 1) post-secondary schools (1-, 1,5- or 2-year), including special schools;
- 2) colleges of social work (3-year);
- 3) functioning until the school year 2015/16 foreign language teacher training colleges (3-year) operating until the 2015/16 school year, in which graduates did not obtain the title of Bachelor.

7. Tertiary education (university level) consists of full-time and part-time programmes. Data regarding tertiary education:

- 1) until the 2016/17 academic year, included foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates obtained the title of Bachelor;
- 2) comprise foreigners studying in Poland (including students at branch units of Polish higher education institutions operating abroad);
- 3) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at branch units of Polish higher education institutions operating abroad);
- 4) until the 2012/13 academic year, do not include higher schools of the Ministry of National Defence.

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi.

8. Szkoły dla dorosłych kształcące w formie stacjonarnej i zaocznej – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) 3-letnie licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 4) funkcjonujące w latach szkolnych:
  - 2002/03-2013/14 – 2-, 3-letnie zasadnicze szkoły dla dorosłych oraz 4-letnie technika dla dorosłych,
  - 2004/05-2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych,
  - 2004/05-2014/15 – 3-letnie technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej,
  - 2002/03-2012/13 – 3-letnie licea profilowane dla dorosłych,
  - 2002/03-2016/17 – 3-letnie licea ogólnokształcące dla dorosłych.

9. Prezentowane dane o nauczaniu **języka mniejszości narodowych i etnicznych** oraz **języka regionalnego** obejmują samodzielne szkoły dla dzieci i młodzieży mniejszości narodowych i etnicznych oraz posługujących się językiem regionalnym, jak również szkoły i zespoły międzyszkolne, w których organizowane są dodatkowe zajęcia z nauczania tych języków.

10. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełno-sprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

11. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełno-sprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

12. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczane są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samo-dzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

13. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

14. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

Data on students and graduates are given according to the seats of higher education institutions including their branches, branch basic organisational units and branch teaching centres.

8. Schools for adults – educating in full-time and parttime mode – comprise:

- 1) primary schools for adults;
- 2) lower secondary schools for adults;
- 3) 3-year general secondary schools for adults;
- 4) schools operating in the school years:
  - 2002/03-2013/14 – 2-, 3-year basic vocational schools for adults and 4-year technical secondary schools for adults,
  - 2004/05-2013/14 – 2-year supplementary general secondary schools for adults for graduates of basic vocational schools,
  - 2004/05-2014/15 – 3-year supplementary technical schools for adults based on the curriculum of basic vocational school,
  - 2002/03-2012/13 – 3-year specialised secondary schools for adults,
  - 2002/03-2016/17 – 3-year general secondary schools for adults.

9. Data on teaching a **language of national and ethnic minorities** as well as a **regional language** include independently operating schools for children and youth of national and ethnic minorities as well as students using regional language, as well as schools and interschool groups in which additional language classes are organised.

10. Special schools are organised for children and youth with special educational needs, including youth with disabilities. Education may be conducted within the school system or individually. Education is provided in mainstream schools (in which special or integrated and mainstream sections are established), in special schools operating independently, as well as in special educational care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (including health resort treatment).

11. Special education care centres are facilities for disabled children and youth aged 3 and years and more who cannot, due to their disability, attend a regular pre-school or a school.

12. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

13. Youth social therapy centres are facilities intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

14. Rehabilitation and education centres are facilities enabling children and youth with a profound intellectual retardation to fulfil their schooling obligation through participating in rehabilitation and education classes.

15. Zadaniem **wychowania pozaszkolnego** jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, między-szkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

16. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

17. Dane o **nauczycielach**, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązkujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o **nauczycielach akademickich** zaprezentowano według faktycznej lokalizacji uczelni oraz ich jednostek zamiejscowych i dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

18. Studia podyplomowe – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, prowadzona między innymi w uczelni, instytucji naukowej PAN, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych.

19. Studia doktoranckie (studia trzeciego stopnia), prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy PAN, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzony na podstawie odrębnych przepisów, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia.

20. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z danego roku akademickiego;

15. The aim of **extracurricular education** is offering young people favourable conditions to develop interests and aptitudes, as well as rest and recreation in their leisure time.

Extracurricular education establishments include: youth centres, cultural establishments for youth, extracurricular interest groups, interschool sport centres and other public and non-public establishments.

16. Boarding school is a care and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an interschool facility serving as a boarding school.

17. Data regarding **teachers**, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed to implement obligatory teaching programmes, i.e. excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding **academic teachers** are presented by actual seat of higher education institutions and their branch units and concern the positions of: professor, associate professor, assistant professor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, foreign language instructor, instructor, qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers concern full-time and part-time paid employees converted into full time equivalent units.

18. Non-degree postgraduate programmes – a level of education open to holders of first cycle degree and provided by a higher education institution, scientific institute of the Polish Academy of Sciences, research institute or the Centre for Postgraduate Medical Studies, leading to the award of postgraduate qualifications.

19. Doctoral studies (third-cycle programmes), open to holders of the second cycle qualification and lead upon successful completion to the award of a third cycle qualification conferred by an authorised academic unit of a higher education institution, scientific institute of the Polish Academy of Sciences, a research institute or an international scientific institute established under separate legislation and active on the territory of the Republic of Poland.

20. Data regarding:

- 1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation and education centres, extracurricular education as well as boarding schools and dormitories are provided as of the beginning of the school year; data concerning graduates – as of the end of the school year;
- 2) tertiary education - are presented as of 30 XI; students are shown as many times as many courses they take; data regarding graduates concern the number of issued university diplomas; graduates

dane o studiach podyplomowych i doktoranckich oraz o nauczycielach akademickich według stanu w dniu 31 XII.

21. Współczynnik skolaryzacji:

- 1) **brutto** jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadającej temu poziomowi nauczania;
- 2) **netto** jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadającej temu poziomowi nauczania.

22. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Od roku akademickiego 2017/18 dane o szkołach wyższych, z wyjątkiem danych o części szkół teologicznych opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

23. Dane (poza szkołami wyższymi i dla dorosłych) prezentuje się, jeśli nie zaznaczono inaczej, łącznie ze szkołami specjalnymi.

are shown as of a given academic year; data regarding non-degree postgraduate programmes as well as academic teachers as of 31 XII.

21. Enrolment rate:

- 1) **gross** – is the ratio of the number of pupils or students (as of the beginning of the school year) at a given level of education (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this level of education;
- 2) **net** – is the ratio of the number of pupils or students (as of the beginning of the school year) at a given level of education (in a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this level of education.

22. The presented information, excluding the data on higher education institutions, has been compiled on the basis of the Educational Information System administered by the Ministry of National Education.

Since the 2017/18 academic year, data on higher education institutions, excluding the data on a part of schools of theology, have been compiled on the basis of the Integrated System of Information on Science and Higher Education POL-on administered by the Ministry of Science and Higher Education.

23. Data (excluding higher education institutions and schools for adults) are presented together with special schools, if not otherwise stated.

TABL. 1(75). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe.....	135	136	136	142	primary
gimnazja	89	88	89	64	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	4	5	5	5	special job-training
zasadnicze zawodowe	18	15	16	x	basic vocational
branżowe szkoły I stopnia ^a	x	x	x	13	stage I sectoral vocational ^a
licea ogólnokształcące	54	54	54	53	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	x	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane.....	7	x	x	x	specialised secondary
technika	27	28	29	29	technical secondary
technika uzupełniająca	4	x	x	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^b	4	4	4	4	general art ^b
dla dorosłych:					for adults:
podstawowe	-	-	-	2	primary
gimnazja.....	4	4	3	3	lower secondary
zasadnicze zawodowe.....	4	x	x	x	basic vocational
licea ogólnokształcące.....	31	20	17	13	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	26	x	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	1	x	x	x	specialised secondary
technika.....	4	x	x	x	technical secondary
technika uzupełniająca	7	x	x	x	supplementary technical secondary
Policealne	74	59	58	56	Post-secondary
Wyższe ^c	24	21	20	22	Tertiary ^c

^a Łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. ^b Dające uprawnienia zawodowe; ponadto funkcjonowały szkoły artystyczne realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne – w roku szkolnym 2010/11 – 5 szkół, 2015/16 – 3, 2016/17 – 2, 2017/18 – 2. ^c Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

^a Including basic vocational school sections. ^b Leading to professional certification; there were also art schools providing only art education, in the school year: 2010/11 – 5 schools, 2015/16 – 3, 2016/17 – 2, 2017/18 – 2. ^c Excluding higher schools of the Ministry of National Defence.

TABL. 1(75). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^a	3615	6051	4183	5652	Pre-primary education ^a
Szkoły:					Schools:
podstawowe	31252	37510	35187	40091	primary
gimnazja	17947	15354	15775	10586	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	98	129	143	132	special job-training
zasadnicze zawodowe	1928	1401	1240	668	basic vocational
branżowe szkoły I stopnia ^b	x	x	x	448	stage I sectoral vocational ^b
licea ogólnokształcące	14553	11360	11228	11440	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	x	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	745	x	x	x	specialised secondary
technika	6040	6980	6979	7093	technical secondary
technika uzupełniająca	156	x	x	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^c	554	662	679	653	general art ^c
dla dorosłych:					for adults:
podstawowe	-	-	-	53	primary
gimnazja	848	452	389	340	lower secondary
zasadnicze zawodowe	41	x	x	x	basic vocational
licea ogólnokształcące	3593	2996	2948	2881	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	1253	x	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	35	x	x	x	specialised secondary
technika	128	x	x	x	technical secondary
technika uzupełniająca	405	x	x	x	supplementary technical secondary
Policealne	118082	6672	6333	6123	Post-secondary
Wyższe	100579	76353	73961	72019	Tertiary

a Dotyczy dzieci w wieku 6 lat, w roku szkolnym 2014/15 w wieku 5-6 lat, natomiast w roku szkolnym 2015/16 w wieku 5 lat, objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 34 na str. 226. b Łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. c Dające uprawnienia zawodowe, ponadto w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne – w roku szkolnym 2010/11 – 336 uczniów, 2015/16 – 221, 2016/17 – 236, 2017/18 – 248.

a Concerns children aged 6, in the 2014/15 school year aged 5-6, in the 2015/16 school year aged 5, attending primary education establishments also described in table 34 on page 226. b Including basic vocational school sections. c Leading to professional certification, also in art schools providing only art education, in the school year: 2010/11 – 336 students, 2015/16 – 221, 2016/17 – 236, 2017/18 – 248. k Excluding higher schools of the Ministry of National Defence.

TABL. 1(75). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	5056	5276	.	.	primary
gimnazja	4876	4695	4845	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	32	30	43	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	399	362	327	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	3907	3663	3443	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	x	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	167	x	x	x	specialised secondary
technika	1100	1432	1385	.	technical secondary
technika uzupełniające	25	x	x	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	96	86	98	.	general art ^a
dla dorosłych:					for adults:
podstawowe	x	x	x	.	primary
gimnazja	128	73	57	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	8	x	x	x	basic vocational
licea ogólnokształcące	635	643	502	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	400	x	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	13	x	x	x	specialised secondary
technika	17	x	x	x	technical secondary
technika uzupełniające	58	x	x	x	supplementary technical secondary
Policealne	1874	1445	1132	.	Post-secondary
Wyższe	25796	17662	19281	.	Tertiary

^a Dające uprawnienia zawodowe; ponadto w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne – w roku szkolnym 2010/11 – 23 absolwentów, 2015/16 – 17, 2016/17 – 15. k Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.
Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Leading to professional certification; also in art schools providing only art education, in the school year: 2010/11 – 23 graduates, 2015/16 – 17, 2016/17 – 15. k Excluding higher schools of the Ministry of National Defence.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2(76). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2016/17	2017/18	2010/11	2016/17	2017/18	2010/11	2015/16	2016/17
	szkoły schools			uczniowie i studenci pupils and students			absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe ..... Primary schools	135	136	142	31252	35187	40091	5056	5276	-
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2	2	2	465	473	479	70	83	-
Central (government) administration units									
Jednostki samorządu terytorialnego	111	105	107	29157	31956	36014	4805	4859	-
Local self-government units									
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	7	9	9	802	1297	1470	115	158	-
Associations and other social organisations									
Organizacje wyznaniowe	-	1	3	-	30	498	-	-	-
Religious organisations									
Pozostałe	15	19	21	828	1431	1630	66	176	-
Others									
Gimnazja ..... Lower secondary schools	89	89	64	17947	15775	10586	5698	4695	4845
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Central (government) administration units									
Jednostki samorządu terytorialnego	65	58	50	15776	12981	8648	5037	3941	3984
Local self-government units									
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	9	11	6	687	793	553	219	236	258
Associations and other social organisations									
Organizacje wyznaniowe	3	3	1	834	839	579	250	230	255
Religious organisations									
Pozostałe	12	17	7	650	1162	806	192	288	348
Others									
Branżowe szkoły I stopnia^{ab} .. Stage I sectoral vocational schools ^{ab}	22	21	18	2026	1383	1248	591	392	370
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Central (government) administration units									
Jednostki samorządu terytorialnego	20	18	14	1973	1315	1165	578	378	354
Local self-government units									
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	1	1	1	51	47	63	13	12	8
Associations and other social organisations									
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Religious organisations									
Pozostałe	1	2	3	2	21	20	-	2	8
Others									

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe. Łącznie ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych.

a Until the 2016/17 school year basic vocational schools. Including special job-training schools and since 2017/18 school year basic vocational school sections.

TABL. 2(76). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2016/17	2017/18	2010/11	2016/17	2017/18	2010/11	2015/16	2016/17
	szkoły schools			uczniowie i studenci pupils and students			absolwenci graduates		
Licea ogólnokształcące^b .. General secondary schools ^b	54	54	53	14553	11228	11440	4747	3663	3443
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Central (government) administration units									
Jednostki samorządu terytorialnego	38	30	30	13415	8980	8882	4357	2970	2845
Local self-government units									
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	3	3	3	131	108	106	44	53	34
Associations and other social organisations									
Organizacje wyznaniowe	3	3	3	241	376	432	84	94	97
Religious organisations									
Pozostałe	10	18	17	766	1764	1993	262	546	467
Others									
Licea profilowane ..... Specialised secondary schools	7	x	x	745	x	x	290	x	x
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	-	x	x	-	x	x	-	x	x
Central (government) administration units									
Jednostki samorządu terytorialnego	4	x	x	204	x	x	94	x	x
Local self-government units									
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	-	x	x	-	x	x	-	x	x
Associations and other social organisations									
Organizacje wyznaniowe	-	x	x	-	x	x	-	x	x
Religious organisations									
Pozostałe	3	x	x	541	x	x	196	x	x
Others									
Technika^c Technical secondary schools ^c	31	33	33	6594	7658	7746	196	1518	1483
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	4	4	4	554	679	653	96	86	98
Central (government) administration units									
Jednostki samorządu terytorialnego	23	20	20	5888	6334	6348	1175	1403	1333
Local self-government units									
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	1	1	1	85	51	42	21	12	12
Associations and other social organisations									
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Religious organisations									
Pozostałe	3	8	8	67	594	703	11	17	40
Others									

b-c Łącznie z: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), c – z technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2012/13) i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

b-c Including: b – supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), c – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2(76). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2016/17	2017/18	2010/11	2016/17	2017/18	2010/11	2015/16	2016/17
	szkoły schools			uczniowie i studenci pupils and students			absolwenci graduates		
Szkoły policealne..... Post-secondary schools	74	58	56	8082	6333	6123	2093	1445	1132
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	1	-	-	12	-	-	6	-	-
Central (government) administration units									
Jednostki samorządu terytorialnego	7	6	7	1362	949	744	605	326	272
Local self-government units									
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	5	5	5	246	63	58	100	91	-
Associations and other social organisations									
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Religious organisations									
Pozostałe	61	47	44	6462	5321	5321	1382	1028	860
Others									
Szkoły wyższe Higher education institu- tions	24^d	20	22	100863	73961	72019	25796	17662	19281
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	6	7	7	72711	61327	58090	16382	13807	15510
Central (government) administration units									
Jednostki samorządu terytorialnego	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Local self-government units									
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Associations and other social organisations									
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Religious organisations									
Pozostałe	18	13	15	28152	12634	13929	9414	3855	3771
Others									
Szkoły dla dorosłych Schools for adults	77	20	18	6303	3337	3274	1259	716	559
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Central (government) administration units									
Jednostki samorządu terytorialnego	7	2	3	717	249	243	85	45	26
Local self-government units									
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	5	1	-	172	4	-	13	-	-
Associations and other social organisations									
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Religious organisations									
Pozostałe	65	17	15	5414	3084	3031	1161	671	533
Others									

^d Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

Źródło: dane — z wyjątkiem szkół wyższych — Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^d Excluding higher schools of the Ministry of National Defence.

Source: data — with the exception of the higher education institutions — of the Ministry of National Education.

TABL. 3(77). **WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI**
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2016/17			2017/18		
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
		w %		in %			
BRUTTO GROSS							
Szkoły:							
Schools:							
podstawowe ^a	7 - 13	102,3	102,5	102,1	99,3	99,6	99,0
primary ^a							
gimnazja ^b	14 - 15	108,0	108,7	107,3	111,1	110,6	111,7
lower secondary ^b							
branżowe szkoły I stopnia ^{cd} stage I sectoral vocational ^{cd}	16 - 18	8,1	11,3	4,9	7,3	10,0	4,6
licea ogólnokształcące general secondary	16 - 18	93,0	81,1	105,0	94,3	82,7	106,0
technika	16 - 18	45,8	57,3	34,1	46,7	58,8	34,4
technical secondary							
policealne	19 - 21	34,4	19,8	49,2	35,6	22,6	49,0
post-secondary							
NETTO NET							
Szkoły:							
Schools:							
podstawowe ^a	7 - 13	95,3	95,6	95,0	95,8	96,0	95,7
primary ^a							
gimnazja ^b	14 - 15	94,0	93,5	94,5	91,9	90,6	93,3
lower secondary ^b							
branżowe szkoły I stopnia ^{cd} stage I sectoral vocational ^{cd}	16 - 18	5,6	7,9	3,2	5,3	7,2	3,2
licea ogólnokształcące general secondary	16 - 18	74,4	60,9	88,2	71,8	58,1	85,7
technika	16 - 18	34,7	43,2	26,0	35,1	44,3	25,8
technical secondary							
policealne	19 - 21	12,4	6,1	18,7	10,3	5,5	15,3
post-secondary							

a-c W roku szkolnym 2016/17: a – grupa wieku 7-12 lat, b – grupa wieku 13-15 lat. c zasadnicze szkoły zawodowe. d Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 oddziałami zasadniczych szkół zawodowych.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a-c In the 2016/17 school year: a – age group 7-12, b age group 13-15. c basic vocational schools. d Including special job-training schools and since the 2017/18 school year, basic vocational school sections.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 4 i 5

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 4 and 5

In distribution by foreign languages – one person may be indicated more than once.

TABL. 4(78).

UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total pupils and students at schools							
		pod- sta- wowych primary	gimna- zjach lower sec- ondary	branżo- wych I stopnia ^{ab} stage I sectoral vocational ^{ab}	liceach ogólno- kształ- cących ^c general secondary ^c	liceach profilo- wanych speciali- sed seconda- ry	techni- kach ^d technical seconda- ry ^d	policeal- nych ^e post- sec- ondary ^e	
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE									
OBLIGATORY EDUCATION									
Angielski.....	2015/16	74205	98,5	96,6	75,2	99,9	-	98,6	39,1
English	2016/17	72091	98,3	97,6	80,2	99,4	-	99,5	37,1
	2017/18	72233	98,5	95,9	80,3	99,6	-	99,4	42,6
Francuski	2015/16	4862	0,6	7,9	-	18,0	-	17,8	-
French	2016/17	4861	0,7	8,5	-	17,5	-	17,4	-
	2017/18	4676	1,4	9,6	-	15,8	-	16,6	-
Niemiecki	2015/16	20298	2,2	53,3	24,8	48,8	-	70,2	9,3
German	2016/17	20463	2,0	54,0	19,8	48,0	-	72,1	1,2
	2017/18	20980	10,7	53,0	19,6	44,4	-	74,1	0,5
Rosyjski.....	2015/16	1996	-	3,5	-	11,3	-	2,4	-
Russian	2016/17	1890	-	3,5	-	10,4	-	2,1	0,2
	2017/18	1906	0,4	3,5	-	10,9	-	1,5	0,1
Włoski.....	2015/16	402	0,0	0,4	-	2,9	-	-	-
Italian	2016/17	367	0,0	0,4	-	2,7	-	-	-
	2017/18	309	0,0	0,5	-	2,1	-	-	-
Hiszpański.....	2015/16	3587	0,5	10,4	-	14,8	-	1,1	0,3
Spanish	2016/17	4528	0,5	13,8	-	17,0	-	2,9	0,5
	2017/18	5212	3,2	12,3	-	19,7	-	4,3	0,7
Inne	2015/16	292	-	0,6	-	1,2	-	-	1,9
Others	2016/17	198	-	0,6	-	1,0	-	-	-
	2017/18	206	-	0,9	-	1,2	-	-	-

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe. b-d łącznie z: b - specjalnymi przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 oddziałami zasadniczych szkół zawodowych, c - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), d - technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Dane nie obejmują kolegów nauczycielskich, nauczycielskich kolegów języków obcych i kolegów pracowników służb społecznych.

a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools. b-d Including: b - special job-training schools and since the 2017/18 school year, basic vocational school sections, c - supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), d - supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. e Data do not include teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

TABL. 4(78).

UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH (dok.)

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS (cont.)

LATA YEARS JEZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach				In % of total pupils and students at schools			
		pod- sta- wowych primary	gimna- zjach lower second- ary	branżo- wych I stopnia ^{ab} stage I sectoral vocational ^{ab}	liceach ogólno- kształ- cących ^c general secondary ^c	liceach profilo- wanych speciali- sed seconda- ry	techni- kach ^d technical seconda- ry ^d	policeal- nych ^e post- second- ary ^e	
NAUCZANIE DODATKOWE^f									
ADDITIONAL EDUCATION^f									
Angielski.....	2015/16	290	0,1	1,4	-	0,25	-	-	-
English	2016/17	314	0,3	1,4	-	0,1	-	-	-
	2017/18	337	0,3	1,6	-	0,0	-	-	0,8
Francuski	2015/16	799	1,1	2,3	-	0,4	-	-	-
French	2016/17	692	0,9	2,2	-	0,4	-	-	-
	2017/18	738	1,3	1,8	-	0,3	-	-	-
Niemiecki	2015/16	2689	0,9	11,5	-	3,2	-	3,2	-
German	2016/17	2475	1,3	10,4	-	3,0	-	0,7	-
	2017/18	2533	2,4	9,1	-	4,8	-	0,7	-
Inne	2015/16	1630	0,3	7,6	-	3,0	-	0,1	-
Others	2016/17	1641	0,8	6,1	-	3,6	-	0,2	-
	2017/18	1611	1,0	6,0	-	4,9	-	-	-

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe. b-d Łącznie z: b - specjalnymi przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 oddziałami zasadniczych szkół zawodowych, c - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), d - technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Dane nie obejmują kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools. b-d Including: b - special job-training schools and since the 2017/18 school year, basic vocational school sections, c - supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), d - supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. e Data do not include teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Conducted during the hours which are at the disposal of a headperson.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5(79). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI**^a
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	2010/11	2015/16	2016/17
	uczniowie pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe	1014	1094	1133	1445	202	221	-
Primary schools							
w tym specjalne	719	652	640	824	159	140	-
of which special							
Gimnazja	934	796	771	541	274	249	226
Lower secondary schools							
w tym specjalne	804	609	574	384	229	181	161
of which special							
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy	98	129	143	132	21	30	43
Special job-training schools							
Branżowe szkoły I stopnia ^b	402	296	300	290	123	21	37
Stage I sectoral vocational schools ^b							
w tym specjalne	402	293	295	286	123	21	36
of which special							
Licea ogólnokształcące ^d	90	175	143	138	36	57	48
General secondary schools ^d							
w tym specjalne	49	92	71	60	17	24	26
of which special							
Licea profilowane	40	-	-	-	19	-	-
Specialised secondary schools							
w tym specjalne	38	-	-	-	18	-	-
of which special							
Technika ^e	69	54	73	68	16	4	8
Technical secondary schools ^e							
w tym specjalne	64	35	51	34	9	2	7
of which special							
Szkoły policealne	13	16	17	30	-	-	3
Post-secondary schools							
w tym specjalne	13	16	17	30	-	-	3
of which special							

a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 11. b Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. c W przypadku szkół ogólnodostępnych dane dotyczą absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie. de Łącznie z: d - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), e - technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz szkołami artystycznym ogólnokształcącymi i dającymi uprawnienia zawodowe.

a See general notes to the chapter, item 11. b In mainstream schools data concern graduates with a medical certificate on a need for special education, who passed exam certifying professional qualification, qualification to perform a job or graduation exam. cd Including: c – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) as well as general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6(80).

SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE I MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII

SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES AND YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE

SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES

Ośrodki	7	5	5	5	Centres
Miejsca	512	297	297	283	Places
Wychowankowie	285	195	171	165	Residents
w tym:					of which:
niewidomi i słabowidzący	44	40	40	34	blind and sight impaired
niesłyszący i słabosłyszący	97	56	50	50	deaf and hard hearing
z niepełnosprawnością ruchową ^a ..	1	2	-	3	with impaired motor-skill ^a
niepełnosprawni intelektualnie ^b	86	40	36	35	with intellectual disability ^b
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	-	9	-	-	socially maladjusted

MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE

YOUTH EDUCATION CENTRES

Ośrodki	2	1	1	1	Centres
Miejsca	116	62	62	62	Places
Wychowankowie	113	50	48	39	Residents

MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII

YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES

Ośrodki	5	6	6	6	Centres
Miejsca	206	276	280	282	Places
Wychowankowie	282	331	331	318	Residents

a Od 2013 r. dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją. b Do 2015 r. wykazywani jako wychowankowie z upośledzeniem umysłowym.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Since 2013 data have concerned residents with impaired motor skills and with aphasia. b Until 2015, indicated as residents with mental impairment.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7(81). **BURSY I DOMY STUDENCKIE**
DORMITORIES AND STUDENT HOSTELS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2017/18		2010/11	2015/16	2016/17	2017/18		
	placówki esta- blish- ments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total				w tym uczniowie of which pupils	na 100 miejsc per 100 beds
Bursy ..... Dormitories	8	1424	878	950	1075	1160	1160	81,5
Domy studenckie ..... Students hostels	35	10815	7839	7839	7734	8665	-	80,1

a Szkół dla dzieci i młodzieży, bez szkół specjalnych.
Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Schools for children and youth, excluding special schools. .
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8(82). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS AND GRANTS^a

SZKOŁY SCHOOLS	2015/16	2016/17	2017/18		
			ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which recipients of	
				socjalne social grant	rektora dla najlepszych studentów scholarship for outstanding students awared by the rectors
OGÓŁEM ..... TOTAL	15430	14297	13621	6565	4754
Uniwersytety ..... Universities	6723	6196	5918	2912	2116
Wyższe szkoły techniczne ..... Higher schools of technology	3424	2867	2528	1267	871
Wyższe szkoły ekonomiczne ..... Higher schools of economies	2876	2788	2663	1117	948
Uniwersytety medyczne ..... Medical universities	1544	1579	1602	868	502
Wyższe szkoły artystyczne ..... Higer school of art	541	517	529	249	191
Pozostałe szkoły wyższe ..... Other higher education institutions	322	350	381	152	126

a Od roku akademickiego 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. b W podziale według rodzajów stypendiów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

a Since the 2010/11 academic year excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from Europe-an funds. b In distribution by type of scholarships, one person may be indicated more than once.

TABL. 9(83). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18
Szkoły	107	110	111	115
Schools				
Oddziały	1374	1718	1655	1896
Sections				
Uczniowie	30533	36858	34547	39267
Pupils				
w tym kobiety	14911	18017	16827	19139
of which females				
w tym I klasa	5526	8396	3379	4910
of which grade 1				
Absolwenci	4897	5136	-	-
Graduates				
w tym kobiety	2296	2575	-	-
of which females				
Liczba uczniów na: Number of pupils per:				
1 szkołę	285	335	311	341
school				
1 oddział	22	21	21	21
section				

a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Concern schools simultaneously conducting the primary school programme.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10(84). GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18
Gimnazja	68	68	69	54
Lower secondary				
Oddziały	700	626	639	431
Sections				
Uczniowie	17143	14745	15201	10202
Students				
w tym kobiety	8169	7157	7396	5022
of which females				
w tym I klasa	5649	5022	5297	-
of which grade 1				
Absolwenci	5469	4514	4684	.
Graduates				
w tym kobiety	2724	2244	2262	.
of which females				
Liczba uczniów na: Number of students per:				
1 szkołę	252	217	220	189
school				
1 oddział	24	24	24	24
section				

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Based on the curriculum of 6 of primary school.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11(85). **BRANŻOWE SZKOŁY I STOPNIA^a (bez szkół specjalnych)**
 STAGE SECTORAL VOCATIONAL SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Szkoły	14	12	12	8	Schools
Oddziały	69	54	49	44	Sections
Uczniowie	1526	1104	941	824	Students
w tym kobiety	414	283	226	215	of which females
w tym I klasa	615	420	318	324	of which grade 1
Absolwenci	447	291	229	.	Graduates
w tym kobiety	144	84	55	.	of which females

^a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12(86). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI BRANŻOWYCH SZKÓŁ I STOPNIA^a
 DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
 STUDENTS AND GRADUATES OF STAGE I SECTORAL VOCATIONAL SCHOOLS^a
 FOR YOUTH (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2015/16	2016/17	2017/18	2016/17 ^c	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students			absolwenci graduates	
OGÓŁEM	1104	941	824	229	TOTAL
Artystyczna.....	56	29	16	2	Arts
Biznesu i administracji	41	45	43	11	Business and administration
Inżynierijno-techniczna	450	419	359	59	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	158	112	108	10	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	92	71	78	17	Architecture and construction
Rolnicza		-	-	-	Agriculture
Usług dla ludności	307	265	220	54	Personal services

^a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. ^b Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^c W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. ^b According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^c In distribution by narrow fields of education, data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new core curriculum for vocational education).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 13(87). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Szkoły	52	51	51	50	Schools
Oddziały	536	437	434	446	Sections
Uczniowie	14504	11268	11157	11380	Students
w tym kobiety	8541	6517	6565	6700	of which females
w tym I klasa	4817	3725	3863	4010	of which 1 st grade
Absolwenci	4730	3639	3417	.	Graduates
w tym kobiety	2758	2066	2002	.	of which females

^a W roku szkolnym 2010/11 łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.
Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2010/11 school year, including supplementary general secondary schools.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 14(88). **TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Szkoły	28	26	27	27	Schools
Oddziały	254	299	304	311	Sections
Uczniowie	6132	6945	6928	7059	Students
w tym kobiety	2059	2561	2555	2585	of which females
w tym I klasa	1944	2037	2102	2122	of which grade 1
Absolwenci	1191	1423	1373	.	Graduates
w tym kobiety	408	498	498	.	of which females

^a W roku szkolnym 2010/11 łącznie z technikami uzupełniającymi.
Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2010/11 school year, including supplementary technical secondary schools.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15(89). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG POGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2017/18	2016/17 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students			absolwenci graduates	
OGÓŁEM	6945	6928	7059	1373	TOTAL
w tym:					of which:
Artystyczna	92	83	113	20	Arts
Spoleczna	263	256	265	29	Social and behavioural science
Biznesu i administracji	727	715	732	102	Business and administration

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

Source: data of the Ministry of National Education

TABL. 15(89). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY WEDŁUG POGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
 STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH BY NARROW FIELDS OF EDUCATION (cont.)

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2017/18	2016/17 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students			absolwenci graduates	
Technologii teleinformatycznych	1203	1270	1364	158	Information and Communication Technologies (ICTs)
Inżynieryjno-techniczna	1912	1919	1889	208	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	303	251	215	9	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	460	399	354	58	Architecture and construction
Rolnicza	45	67	65	-	Agriculture
Leśna	23	36	48	-	Forestry
Weterynaryjna	196	198	202	19	Veterinary
Usług dla ludności	1386	1426	1493	215	Personal services
Usług transportowych	221	199	181	10	Transport services

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikację w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In distribution by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

Source: data of the Ministry of National Education

TABL. 16(90). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
 LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	8	9	9	9	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	6	7	7	7	of which education only in art subjects
Uczniowie	1077	1160	1185	1457	Students
w tym kobiety	638	749	763	937	of which females
Absolwenci	122	157	116	.	Graduates
w tym kobiety	63	90	73	.	of which females

TABL. 16(90). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	9	7	6	6	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	5	3	2	2	of which education only in art subjects
Uczniowie	890	883	915	901	Students
w tym kobiety	603	639	665	662	of which females
Absolwenci	119	103	113	.	Graduates
w tym kobiety	83	75	79	.	of which females
W tym OGÓLNOKSZTAŁCĄCE SZKOŁY ARTYSTYCZNE of which GENERAL ART SCHOOLS					
Szkoły	4	4	4	4	Schools
Uczniowie	554	662	679	653	Students
w tym kobiety	387	679	506	492	of which females
Absolwenci	96	86	98	.	Graduates
w tym kobiety	66	64	67	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17(91). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Szkoły	72	57	56	54	Schools
Oddziały	417	269	269	263	Sections
Uczniowie	8069	6656	6316	6093	Students
w tym kobiety	4796	4669	4492	4148	of which females
Absolwenci	2093	1442	1124	.	Graduates
w tym kobiety	1480	1155	894	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 18(92). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**

STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS
(excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2017/18	2016/17 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students			absolwenci graduates	
OGÓŁEM	6656	6316	6093	1124	TOTAL
w tym:					of which:
Artystyczna.....	147	182	174	7	Arts
Spoleczna	60	100	53	-	Social and behavioural science
Dziennikarstwa i informacji	38	46	-	-	Journalism and information
Biznesu i administracji	1170	987	906	5	Business and administration
Technologii teleinformacyjnych	791	1030	838	13	Information and Communication Technologies (ICTs)
Inżynieryjno-techniczna	38	6	-	-	Engineering and engineering trades
Weterynaryjna	154	138	157	-	Veterinary
Medyczna.....	1816	1596	1823	429	Health
Opieki społecznej.....	37	61	68	10	Welfare
Usług dla ludności	1149	14092	1071	193	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy ...	609	558	457	18	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa.....	200	145	126	8	Security services

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In distribution by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

Source: data of the Ministry of National Education

TABL. 19(93). **SZKOŁY WYŻSZE, STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG TYPÓW SZKÓŁ**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS, STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ TYPE OF SCHOOLS	Liczba szkół wyższych Number of higher education institution	Studenci Students	Absolwenci ^a Graduates ^a	
OGÓŁEM	2010/11 ^b	25	100863	25878
TOTAL	2015/16	21	76353	17662
	2016/17	20	73961	19281
	2017/18	22	72019	.
w tym studia stacjonarne		-	49264	.
of which full-time study				
Uniwersytety	1	29374	8960	
Universities				
Wyższe szkoły techniczne.....	2	18147	4011	
Higher schools of technology				
Wyższe szkoły ekonomiczne.....	4	10288	3107	
Higher schools of economics				
Uniwersytety medyczne.....	1	9133	1861	
Medical universities				
Wyższe szkoły artystyczne.....	4	2816	706	
Higher schools of art				
Pozostałe szkoły wyższe	10	2261	636	
Other higher education institutions				

^a W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2016/17. ^b Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

^a According to type of school – from 2016/17 academic year. ^b Excluding higher schools of the Ministry of National Defence.

TABL. 20(94). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL PROGRAMMES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2016/17	2017/18	2010/11	2016/17	2017/18	2010/11	2016/17	2017/18
	słuchacze studiów podyplomowych ^a postgraduate students ^a			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych certificates issued to students of postgraduate studies			uczestnicy studiów doktoranckich doctoral students		
OGÓŁEM..... TOTAL	9346	7799	9477	7338	5593	6411	2754	2667	2624
w tym kobiety ..... of which females	6661	6186	7505	4825	4439	5145	1565	1535	1526
Uniwersytety ..... Universities	2759	1634	1671	1952	1421	1324	1217	1141	1051
Wyższe szkoły techniczne ..... Higher schools of tech- nology	2389	707	533	2434	721	707	591	677	669
Wyższe szkoły ekonomiczne ..... Higher schools of eco- nomics	1306	3200	4573	852	1587	2023	-	-	-
Wyższe szkoły pedagogiczne ..... Higher schools of peda- gogy	28	-	-	26	-	-	-	-	-
Uniwersytety medyczne Medical universities	129	88	57	62	21	74	858	613	653
Wyższe szkoły artystyczne ..... Higher schools of art	143	319	333	77	250	269	36	203	217
Pozostałe szkoły wyższe Other higher education institutions	2574	1851	2310	1917	1593	2014	-	-	-
Instytuty badawcze (inne niż PAN)..... Research institutes (other than PAN)	18	-	-	18	-	-	-	-	-
Jednostki Polskiej Akademii Nauk ..... Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences	-	-	-	-	-	-	52	33	34

^a Do roku akademickiego 2011/12 dla studiów trwających: do 1 roku - stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej - stan w dniu 31 XII.

^a Until the 2011/12 academic year for studies lasting: up to 1 year - as of beginning of the academic year, 1 year and longer - as of 31 XII.

TABL. 21(95). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates	
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
Szkoły podstawowe	2010/11	-	-	-	-	-
Primary schools	2015/16	-	-	-	-	-
	2016/17	-	-	-	-	-
	2017/18	2	2	53	17	.
Gimnazja	2010/11	4	34	848	280	128
Lower secondary schools	2015/16	4	19	452	174	73
	2016/17	3	18	389	141	57
	2017/18	3	16	340	140	.
Zasadnicze szkoły zawodowe	2010/11	4	8	41	29	8
Basic vocational schools	2015/16	-	-	-	-	-
	2016/17	-	-	-	-	-
	2017/18	-	-	-	-	-
Licea ogólnokształcące ^a	2010/11	57	272	4846	2143	1035
General secondary schools ^a	2015/16	20	132	2996	1322	643
	2016/17	17	110	2948	1338	502
	2017/18	13	93	2881	1265	.
Licea profilowane	2010/11	1	1	35	35	13
Specialised secondary	2015/16	-	-	-	-	-
schools	2016/17	-	-	-	-	-
	2017/18	-	-	-	-	-
Technika ^b	2010/11	11	36	533	72	75
Technical secondary schools ^b	2015/16	-	-	-	-	-
	2016/17	-	-	-	-	-
	2017/18	-	-	-	-	-

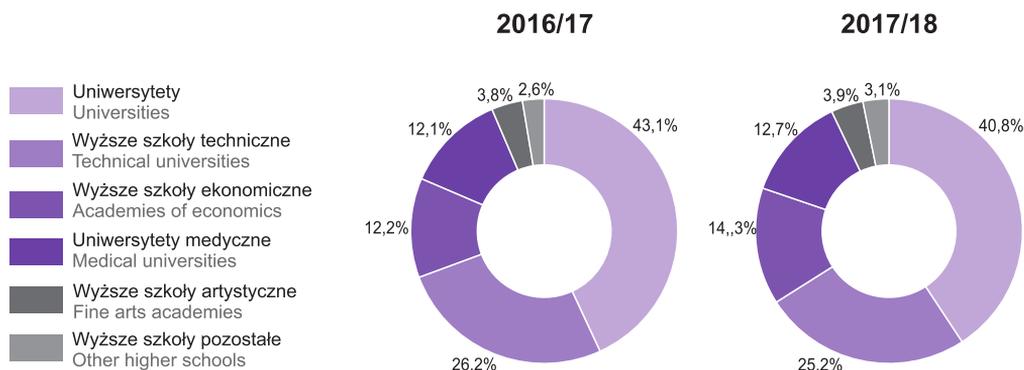
a, b Łącznie z: a - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), b - technikumami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

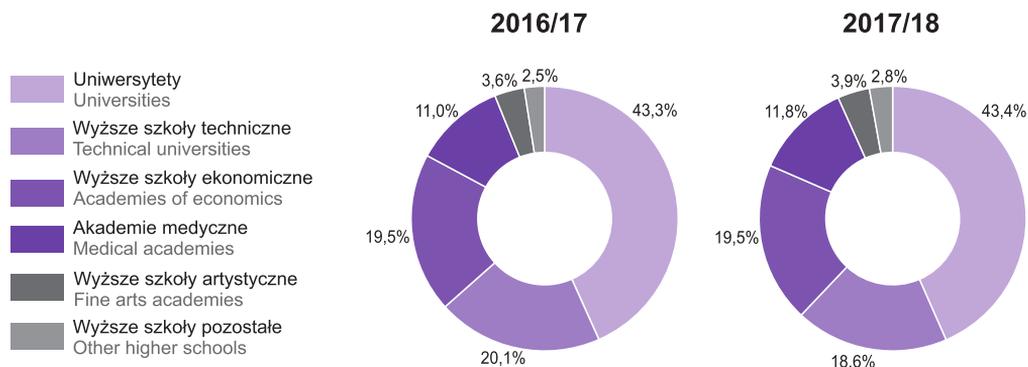
a, b Including: a – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), b - supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year).

Source: data of the Ministry of National Education.

STRUKTURA STUDENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG TYPÓW SZKÓŁ
STRUCTURE OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS
BY TYPE OF SCHOOLS

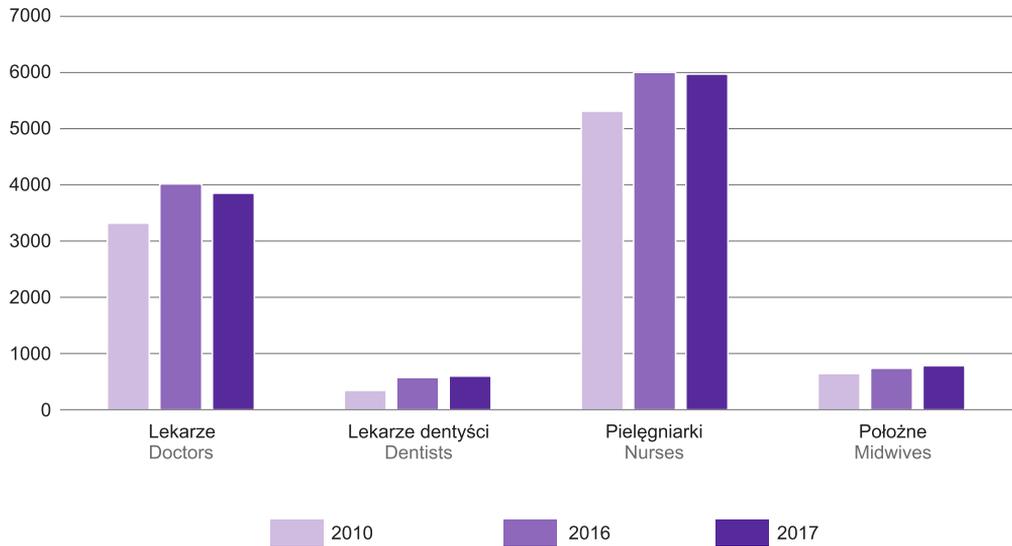

STRUKTURA STUDENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCYCH STYPENDIA^a
STRUCTURE OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS
RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

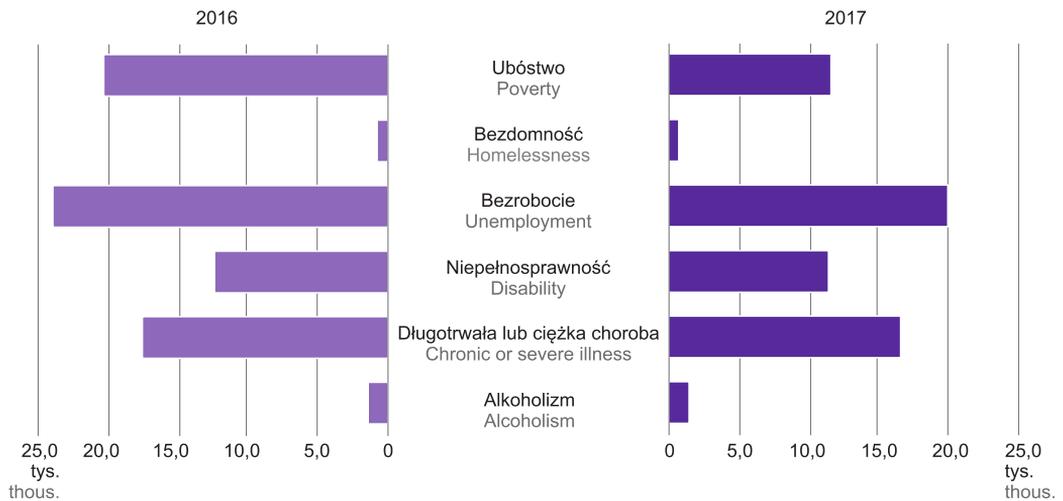

^a Od roku akademickiego 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych.
^a Since the 2010/11 academic year excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds.

PRACOWNICY MEDYCZNI^a (STAN W DNIU 31 XII)
MEDICAL PERSONNEL^a (AS OF 31 XII)

OSOBY OBJĘTE POMOCĄ WEDŁUG WYBRANYCH POWODÓW JEJ PRYZNANIA
PERSONS BENEFITING FROM SOCIAL ASSISTANCE BY SELECTED REASON OF ASSIGNED ASSISTANCE

^a Patrz uwagi do działu, ust. 3.
^a See notes to the chapter, item 3.

TABL. 22(96). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Placówki	243	250	256	243	Establishments
Przedszkola	185	212	214	216	Nursery schools
w tym specjalne	3	4	4	5	of which special
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	54	27	28	12	Pre-primary sections of primary schools
Punkty przedszkolne.....	4	11	14	15	Pre-primary points
Miejsca:					Places:
Przedszkola	18423	20322	22050	22679	Nursery schools
w tym specjalne	91	220	194	234	of which special
Punkty przedszkolne.....	80	263	333	360	Pre-primary points
Dzieci	19115	19278	21439	22225	Children
Przedszkola	17791	18685	20769	21808	Nursery schools
w tym specjalne	82	150	160	160	of which special
w tym w wieku: 6 lat.....	3629	1065	4191	5379	of which: aged 6 years
5 lat	4865	6045	5778	5655	aged 5 years
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	1285	444	476	159	Pre-primary sections of primary schools
w tym w wieku 6 lat.....	960	159	289	77	of which aged 6 years
Punkty przedszkolne.....	39	149	194	258	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowa- nia przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3—6 lat	838	.	878	937	3—6
3—5	883	946	936	953	3—5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3—6 lat	781	.	853	922	3—6
3—5 lat	815	924	919	938	3—5
1 przedszkole	103	91	100	103	Nursery school
100 miejsc	97	92	94	96	100 places

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
Source: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ IX OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

CHAPTER IX HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

Uwagi metodologiczne

1. Prezentowane w dziale dane o ochronie zdrowia - jeśli nie zaznaczono inaczej - podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych, resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. - Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

- 1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. 2018, poz. 160), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. zakładów opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, sanatoria i od 2014 r. oddziały opieki paliatywnej).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarów lub położnych;

- 2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarów i położnych (Dz. U. 2016, poz. 1251);
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 125);
- 4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. 201 poz.1793), która reguluje zakres i warunki udzielania świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;

Methodological notes

1. The data concerning health care – unless otherwise stated - presented in this chapter are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration and until 2011 - the Internal Security Agency, excluding health care in prisons.

2. The basis for data presented in this chapter of the health care is provided by:

- 1) the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (uniform text Journal of Laws 2018, item 160), replacing the Law on Care Health Facilities. The law specifies, among other, the rules of performing health care activities and the functioning of health care units.

Data presented in the chapter concern the units (until 2011 – health care facilities) performing health care activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patient departments including health centres, clinics, ambulatory, departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry and sanatoria and since 2014 paliative care wards).

Under the said law, health care activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentist and nurses or midwife;

- 2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 5 VII 2011 (Journal of Laws 2016, item 1251);
- 3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text Journal of Laws 2017, item 125);
- 4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2016, item 1793), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;

- 5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowskowym, uzdrowskach i obszarach ochrony uzdrowskowej oraz o gminach uzdrowskowych (tekst jednolity, Dz. U. 2017 poz. 1056);
- 6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 2195, z późniejszymi zmianami), która określa zasady organizacji funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego.
- 7) ustawa z dnia 25 IX 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty (Dz. U 2015 poz. 1994).

3. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w nie-pełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarkę, a przez położną – również położnego.

4. Rodzaje poradni ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012, poz. 594).

Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów podaje się łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

5. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

6. Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

7. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. 2016 poz. 2131); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

- 5) the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, The Areas of Health resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1056);
- 6) the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2017, item 2195, with later amendments), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services.
- 7) the Law on Physiotherapist Profession (Journal of Law 2015 item 1794).

3. Data regarding medical personnel concern persons employed in: units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data include persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These persons regardless of their working hours are counted once.

Data concern working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and the National Health Fund.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife – also as a male midwife.

4. Types of clinics in out-patient health care facilities are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012, item 594).

Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

5. Data on hospitals comprise health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

6. Data regarding beds in general hospitals do not include day-time places in hospital wards and places (beds and incubators) for neonates.

7. Data concerning emergency medical services and first-aid include units covered by the Stated Emergency Medical Service system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 November 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 November 2011 (Journal of Laws 2016, item 2131); earlier operated on the basis of regulation of the health care facilities.

8. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

9. Dane o opiece nad dziećmi do lat 3 prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018, poz. 603), na podstawie której opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.

10. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 697).

11. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- **w połączonych formach**, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

12. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowania dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalno-rekreacyjnych i religijnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodziny zastępcze:

- a) spokrewnione,
- b) niezawodowe, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci (z wyjątkiem liczbnego rodzeństwa),
- c) zawodowe, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci (z wyjątkiem liczbnego rodzeństwa), w tym:
  - zawodowe specjalistyczne – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie

8. Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

9. Data on childcare for children up to the age of 3 are presented according to the Law on 4 II 2011 (uniform text Journal of Laws 2018, item 603). Childcare can be organized in the form of nurseries, kids clubs, provided by day carer and nanny.

10. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law on Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2017, item 697).

11. Day-support centre — supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- **care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- **specialist centre** – organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogical, psychological and sociotherapy.
- **street work** – carries out motivating and sociotherapeutic activities,
- **in a combination of the forms**, i.e. combining tasks of general care, specialized and street work centres.

12. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of child to live an independent and responsible life, satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture, recreation and religious.

The forms of family foster care are the following:

1) foster families:

- a) related,
- b) non-professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),
- c) professional - placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings), including:
  - professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or certifi-

ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. 2018, poz. 969, z późniejszymi zmianami), matoletnie matki z dziećmi,

– zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną na wniosek rodziców dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dn. 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. 2015, poz. 1390),

- 2) **rodzinne domy dziecka** – w tym samym czasie może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

13. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:

– **interwencyjnego** — zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,

– **rodzinnego** — wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,

– **socjalizacyjnego** — zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi; podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,

– **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagających wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne i terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym – odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;

icate of high or moderate level of disability, children on basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2018, item 969, with later amendments), underage mothers with children,

–professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2015, item 1390),

- 2) **foster homes** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

13. Institutional foster care shall be exercised in the form of:

- 1) **care and education centre** which shall be exercised in the form of:

– **an intervention** – provides immediate care for child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,

– **a family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant,

– **a socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,

– **a specialist therapy** – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;

- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcijnego** – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

14. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2018, poz. 1508).

15. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasiłek stały przysługuje osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakup żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

- 2) **regional care and therapy centre** – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;
- 3) **pre-adoptive intervention centre** - a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster. The total number of 20 children at most may be placed in the pre-adoptive intervention centre at the same time.

14. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions, for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of social welfare homes and facilities are presented in according to the Law on Social Assistance dated 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2018, item 1508).

15. Data concerning social welfare benefits are presented according to the Law on the Social Assistance of 12 III 2004.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuels, clothes, goods necessary for routine household maintenance, making small repairs in the dwelling, covering burial costs. It may be given to person or family which incurred losses as a result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1(97). **PRACOWNICY MEDYCZNI**^a
Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS					
Lekarze	3316	3703	4009	3845	Doctors
Lekarze dentyści	350	523	576	603	Dentists
Farmaceuci	930	903	908	973	Pharmacists
Pielęgniarki	5301	6062	5989	5962	Nurses
Położne	646	747	743	785	Midwives
NA 10 tys. LUDNOŚCI PER 10 thous. POPULATION					
Lekarze	45,4	52,8	57,6	55,7	Doctors
Lekarze dentyści	4,8	7,5	8,3	8,7	Dentists
Farmaceuci	12,7	12,9	13,0	14,1	Pharmacists
Pielęgniarki	72,6	86,5	86,0	86,4	Nurses
Położne	8,8	10,6	10,7	11,4	Midwives

^a Patrz uwagi do działu, ust. 3.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See notes to the chapter, item 3.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2(98). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA**^a
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII) ..	522	662	679	683	Out-patients departments (as of 31 XII)
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	54	31	32	30	Medical practices ^b (as of 31 XII)
Porady udzielone ^c w tys.	7727,0	8149,4	8382,5	8365,7	Consultations provided ^c in thous.
lekarskie.....	6633,5	7169,3	7381,5	7364,5	medical
w tym specjalistyczne	3183,5	3720,2	3877,8	3968,9	of which specialized
stomatologiczne.....	1093,5	980,0	1001,0	1001,2	dental
Porady udzielone na 1 mieszkańca	10,5	11,6	12,0	12,1	Consultations provided per capita

^a Patrz uwagi do działu, ust. 4. b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia lub z przychodniami; do 2008 r. łącznie z praktykami lekarskimi przeprowadzającymi badania profilaktyczne w zakresie służby medycyny pracy. c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a See notes to the chapter, item 4. b Data concern entities that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments; until 2008 including medical practices conducted within the framework of workplace medical service. c Including consultations paid by patients (non-public funds).

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and General Statistical Office.

TABL. 3(99). **SZPITALA OGÓLNE**
Stan w dniu 31 XII
GENERAL HOSPITALS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
Szpitale	28	28	Hospitals
Łóżka w szpitalach.....	5920	6068	Beds in hospitals
na 1000 ludności	8,5	8,8	per 1000 populations
Ruch chorych			Patients
Leczeni ^a w tys. (w ciągu roku)	300,2	301,6	In-patients ^a in thous. (during a year)
na 1000 ludności	429,7	434,6	per 1000 populations
Przeciętny pobyt chorego w dniach	4,9	5,1	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	258,1	255,6	Average bed use in days
Zmarli w tys.	5,7	6,1	Deaths in thous.

^a Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a Including inter-ward patient transfers.

S o u r c e: data of Ministry of Health, the Ministry of National Defense and the Ministry of Interior.

TABL. 4(100). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a**
Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Zespoły wyjazdowe ratownictwa medycznego	28	28	29	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	18	18	22	basic
specjalistyczne	10	10	7	specialist
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^b	1	1	1	Medical air rescue ^b
Szpitalne oddziały ratunkowe	3	3	3	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^c	8	6	7	Admission rooms ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :				Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	84,3	80,6	81,7	in thousands
na 1000 ludności	120,2	115,4	117,8	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego ^d w miejscu zdarzenia:				Persons who received health care benefit ^d in the place of occurrence:
w tysiącach	84,8	81,2	82,2	in thousands
na 1000 ludności	121,0	116,3	118,5	per 1000 population

^a Patrz uwagi do działu, ust. 7. ^b Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratownicze. ^c Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. ^d W ciągu roku.

^a See notes to the chapter, item 7. ^b Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. ^c Organization cells of hospitals applied to cooperate with emergency medical system. ^d During a year.

TABL. 5(101). **APTEKI**^a
Stan w dniu 31 XII
PHARMACIES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Apteki Pharmacies	Farmaceuci ^b Pharmacists ^b
OGÓŁEM	2010	305	826
TOTAL	2015	309	798
	2016	308	800
	2017	310	808
Bałuty	2010	82	250
	2015	82	216
	2016	79	209
	2017	81	217
Górna	2010	74	190
	2015	83	204
	2016	77	198
	2017	81	215
Polesie	2010	54	144
	2015	58	149
	2016	60	153
	2017	57	143
Śródmieście	2010	47	128
	2015	42	106
	2016	42	103
	2017	41	101
Widzew	2010	48	114
	2015	44	123
	2016	50	137
	2017	50	132

a Bez aptek w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, np. w szpitalach. b Magistrzy farmacji.

a Excluding pharmacies in-patient health care facilities, e.g. in hospitals. b Master of pharmacy.

TABL. 6(102). **ŻŁOBKI I KLUBY DZIECIĘCE**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Żłobki	30	40	42	44	Nurseries
Kluby dziecięce	x	9	8	10	Children's clubs
Miejsca:					Places:
w żłobkach	1950	2226	2277	2492	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	110	134	162	in children's clubs
Dzieci przebywające ^a :					Children staying ^a :
w żłobkach	4689	5073	5021	5148	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	169	161	220	in children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do 3 lat	x	136,4	137,8	148,7	Places in nurseries and in children's clubs per 1000 children up to age 3
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do 3 lat	x	154	162	163	Children staying in nurseries and in children's clubs per 1000 children up to age 3

a W ciągu roku.

a During a year.

TABL. 7(103). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
Stan w dniu 31 XII
DAY-SUPPORT CENTRES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	placówki centres			miejsca places			wychowankowie residents		
OGÓŁEM ..... TOTAL	31	25	28	985	825	920	917	852	834
Opiekuńcze ..... Care	14	11	14	425	345	435	404	385	391
Specjalistyczne ..... Specialized	9	6	7	280	195	225	261	193	220
Praca podwórkowa ..... Street work	1	1	-	25	25	-	24	24	-
W połączonych formach .... In a combination of the forms	7	7	7	255	260	260	228	250	223

TABL. 8(104). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA**
Stan w dniu 31 XII
INSTITUTIONAL FOSTER CARE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	placówki centres			miejsca places			wychowankowie residents		
Placówki opiekuńczo- -wychowawcze ..... Care and education centres	31	31	21	568	566	582	612	571	573
Socjalizacyjne ..... Socialization	21	20	19	444	433	403	480	441	399
Interwencyjne ..... Intervention	3	3	3	75	75	75	84	71	70
Rodzinne ..... Family	6	6	7	43	43	51	42	44	51
Specjalistyczno-terapeutyczne . Specialist therapy	1	2	2	6	15	15	6	15	15

TABL. 9(105). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA** ^a
Stan w dniu 31 XII
FAMILY FOSTER CARE ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	973	978	969	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem	683	681	680	Related to the child
dzieci ^b	865	863	859	children ^b
Niezawodowe.....	237	244	236	Non-professional foster families
dzieci ^b	290	292	283	children ^b
Zawodowe	53	53	53	Professional foster families
dzieci ^b	114	110	111	children ^b
Rodzinne domy dziecka	11	12	14	Foster homes
dzieci ^b	66	67	84	children ^b

^a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych.
^b W wieku do 25 lat.

^a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law.
^b Up to the age of 25.

TABL. 10(106). **PLACÓWKI STACJONARNE POMOCY SPOŁECZNEJ** ^a
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Domy i zakłady	29	35	33	Homes and facilities
Miejsca:				Places:
ogółem	2786	2871	2851	total
na 10 tys. ludności	39,7	41,2	41,3	per 10 thous. population
Mieszkańcy:				Residents:
ogółem	2678	2731	2700	total
w tym umieszczeni w ciągu roku	1860	959	1382	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	38,2	39,2	39,1	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie ..	115	127	120	Persons awaiting a place
Domy i zakłady ^b w których mogą przebywać:				Homes and facilities ^b , in which may be:
osoby w podeszłym wieku	10	16	14	aged persons
przewlekłe somatycznie chorzy	6	6	5	for chronically ill with somatic disorders
niepełnosprawni intelektualnie	3	4	3	mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorzy	4	4	4	chronically mentally ill
niepełnosprawni fizycznie.....	-	-	3	physically disabled
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży.....	1	1	1	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomni	5	5	5	homeless
inne osoby	1	1	1	other persons
Mieszkańcy domów i zakładów:				Residents of homes and facilities:
osoby w podeszłym wieku	455	548	542	aged persons
przewlekłe somatycznie chorzy.....	978	963	958	for chronically ill with somatic disorders
niepełnosprawni intelektualnie	245	247	245	mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorzy	449	444	437	chronically mentally ill
niepełnosprawni fizycznie.....	-	-	40	physically disabled
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	58	61	60	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomni	471	441	403	homeless
inne osoby	22	27	15	other persons

a Łącznie ze środowiskowym domem samopomocy. b W podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców.

a Including community self-help home. b Facilities may be shown several times, because one facility may be designed for several groups of residents.

TABL. 11(107). **DZIENNE DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ**
Stan w dniu 31 XII
DAY-CARE SOCIAL WELFARE HOMES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
ZAKŁADY FACILITIES				
DZIENNE DOMY POMOCY	20	20	20	DAY-CARE HOMES
Bałuty	4	4	4	Bałuty
Górna	3	3	3	Górna
Polesie	4	4	4	Polesie
Śródmieście	4	4	4	Śródmieście
Widzew	5	5	5	Widzew
ŚWIETLICE DLA DZIECI	33	28	28	CLUB ROOMS
Bałuty	7	4	4	Bałuty
Górna	5	6	6	Górna
Polesie	9	8	8	Polesie
Śródmieście	4	5	5	Śródmieście
Widzew	8	5	5	Widzew
DZIENNE DOMY POMOCY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	2	2	2	DAY-CARE HOMES FOR DISABLED PERSONS
Bałuty	1	1	1	Bałuty
Widzew	1	1	1	Widzew
MIEJSCA PLANOWANE PLANNED PLACES				
Dzienne domy pomocy	925	925	925	Day-care homes
Świetlice dla dzieci	940	915	915	Club rooms for children
Dzienne domy pomocy dla osób niepełnosprawnych	100	100	100	Day-care homes for disabled persons
MIEJSCA WYKORZYSTANE TAKEN PLACES				
Dzienne domy pomocy	1222	1202	1195	Day-care homes
Dzienne domy pomocy dla osób niepełnosprawnych	100	104	108	Day-care homes for disabled persons

Ź r ó d ł o: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi.

S o u r c e: data of the Municipal Social Assistance Centre in Łódź.

TABL. 12(108). **UDZIELONE ŚWIADCZENIA POMOCY ŚRODOWISKOWEJ**
GRANTED SOCIAL WELFARE BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	świadczenia w tys. zł benefits in thous. zł			korzystający ^a beneficiaries ^a		
OGÓŁEM	91752,1	90952,4	88526,9	27578	27431	24077
TOTAL						
Wybrane formy pomocy pieniężnej: Selected forms of monetary assistance:						
zasiłki stałe	24674,3	27066,5	25999,6	5591	5484	5433
permanent benefits						
zasiłki okresowe	33175,2	31752,8	25510,0	15449	14168	12441
temporary benefits						
zasiłki celowe ^b	14393,0	12518,4	15940,2	17181	15832	13543
appropriated benefits ^b						
w tym zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności	10937,6	10003,6	13058,3	14830	13741	12363
of which appropriated benefits for the purchase of a meal or food						

a Rzeczywista liczba osób korzystających ze świadczeń nie jest sumą poszczególnych pozycji - podopieczni mogli korzystać z kilku różnych form pomocy. b W tym zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego oraz zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

a The real number of persons receiving benefits is not balanced with the item "total", some beneficiaries could have received several different types of assistance. b Of which appropriated benefits in the form of credited ticket and appropriated benefits to cover the expenditures incurred as a result of a random event.

TABL. 12(108). **UDZIELONE ŚWIADCZENIA POMOCY ŚRODOWISKOWEJ (dok.)**
GRANTED SOCIAL WELFARE BENEFITS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	świadczenia w tys. zł benefits in thous. zł			korzystający ^a beneficiaries ^a		
Wybrane formy pomocy niepieniężnej: Selected forms of non-monetary assistance:						
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	10454,7	11644,7	13835,5	3738	3825	3554
attendance services and specialized attendance services						
sprawienie pogrzebu	911,3	1004,1	918,9	277	286	265
burial						

a Rzeczywista liczba osób korzystających ze świadczeń nie jest sumą poszczególnych pozycji - podopieczni mogli korzystać z kilku różnych form pomocy. b W tym zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego oraz zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi.

a The real number of persons receiving benefits is not balanced with the item "total", some beneficiaries could have received several different types of assistance. b Of which appropriated benefits in the form of credited ticket and appropriated benefits to cover the expenditures incurred as a result of a random event.

Source: data of the Municipal Social Assistance Centre in Łódź.

TABL. 13(109). **OSOBY I RODZINY OBJĘTE POMOCĄ WEDŁUG WYBRANYCH POWODÓW JEJ PRZYZNANIA**
PERSONS AND FAMILIES BENEFITING FROM SOCIAL ASSISTANCE BY SELECTED REASONS
OF ASSIGNED ASSISTANCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	rodziny families			osoby w rodzinach persons in families		
Ubóstwo	14348	12003	6810	21817	20287	11586
Poverty						
Sieroctwo	25	23	12	42	44	24
Orphanhood						
Bezdomność	680	653	625	828	781	725
Homelessness						
Potrzeba ochrony macierzyństwa.....	1729	1507	1258	6551	5638	4720
Need of maternity protection						
Bezrobocie	13703	12039	10277	27680	23914	19918
Unemployment						
Niepełnosprawność	9150	8812	8339	13199	12384	11410
Disability						
Długotrwała lub ciężka choroba	12049	12009	11601	18055	17534	16560
Chronic or severe illness						
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	3985	3416	2872	11298	9604	7924
Helplessness in educational matters and household maintenance						
w tym: of which:						
w rodzinach niepełnych	2741	2345	1962	7537	6459	5265
in single-parent families						
w rodzinach wielodzietnych	370	293	236	2056	1638	1333
in family with many children						
Przemoc w rodzinie	116	108	96	277	250	256
Violence in the family						
Alkoholizm.....	1136	1062	1066	1561	1426	1460
Alcoholism						
Narkomania.....	113	119	112	150	139	142
Drug addiction						
Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.....	504	450	400	675	592	530
Difficulty in adaptation after leaving penitentiary institution						

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi.

Source: data of the Municipal Social Assistance Centre in Łódź.

DZIAŁ X KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi metodologiczne

Kultura

1. Dane dotyczące **bibliotek** oparte są na sprawozdawczości rocznej. Kategoria biblioteki instytucji naukowych obejmuje działalność Biblioteki Narodowej, bibliotek Polskiej Akademii Nauk i jej placówek, bibliotek szkół wyższych i jednostek badawczo-rozwojowych oraz innych bibliotek, którym na mocy ustawy z dnia 27 VI 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539) nadano status biblioteki naukowej. Do grupy tej zaliczono również biblioteki fachowe towarzystw naukowych. Natomiast dane o naukowych bibliotekach publicznych i pedagogicznych ujęto odpowiednio w bibliotekach publicznych i pedagogicznych. Dane dotyczące bibliotek zakładów pracy nie obejmują bibliotek beletrystycznych.

2. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

3. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

4. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia na zewnątrz.

5. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

6. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),

CHAPTER X CULTURE. TOURISM. SPORT

Methodological notes

Culture

1. Information concerning **libraries** is based on annual reporting data. The category libraries of scientific institutions includes the activity of the National Library, libraries of the Polish Academy of Science and its branches, libraries of higher education institutions and research-development units as well as other libraries which, on the basis of the Act on Libraries, dated 27 VI 1997 (Journal of Laws No. 85, item 539), were granted the status of a scientific library. Professional libraries of scientific societies are also included in this group. However, data concerning scientific public and pedagogical libraries were included respectively in public and pedagogical libraries. Data concerning workplace libraries do not include belletristic libraries.

2. **A book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while **a pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

3. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

4. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

A **borrower** is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

5. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

6. Information regarding **theatres** and **music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),

- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chó-
rów**,
- działalność rozrywkową estradową.

7. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy).

Wśród kin stałych wyróżnia się:

- minipleksy – posiadające od 3 do 7 sal,
- multipleksy – posiadające 8 sal i więcej.

Do kin na wsi zalicza się również mini- i multipleksy otwierane w centrach handlowych zlokalizowanych na obrzeżach dużych miast.

8. Dane dotyczące **radiofonii i telewizji publicznej** obejmują jednostki wchodzące w skład Polskiego Radia S.A. i Telewizji Polskiej S.A., a działalność ich reguluje ustawa z dnia 29 XII 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. 2017, poz. 1414, z późniejszymi zmianami); działalność ta nie wymaga koncesji Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

9. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających — na mocy szczególnych przepisów — z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. Termin **turystyka** — zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. — oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróży, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jedno-dniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. **Baza noclegowa turystyki** – dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań dla

- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- entertainment activities.

7. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital).

Among fixed cinemas one can distinguish:

- miniplexes – equipped with 3 to 7 screens,
- multiplexes — equipped with 8 screens and more.

Cinemas in rural areas include also mini- and multiplexes opened in shopping centres located on outskirts of large cities.

8. Data concerning public **radio and television** include entities comprising Polskie Radio S.A. and Telewizja Polska S.A., the activity of which is regulated by the Law on Radio and television, dated 29 XII 1992 (Journal of Laws 2017, item 1414) with later amendments; this activity does not require a licence from the National broadcasting Council.

9. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Tourism

1. Term **tourism**, in accordance with the Regulation (EU) No.692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term “tourism” are defined as visitors. This group comprises:

- tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence ,
- one-day visitors, i.e., persons who did not spend the night at the place visited.

2. **Tourist accommodation establishments** include hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within:

- hotels and similar facilities, the group “other hotel facilities” has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but

hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi hotelarskie (np. zajazdy, gościńce) oraz obiekty w trakcie kategoryzacji,

- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, hostele, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

3. W informacjach o **objektach i miejscach noclegowych** turystyki nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. Dane o **miejscach noclegowych** wykazano według stanu w dniu 31 VII; dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych.

5. **Turyści zagraniczni** korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi** – jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

7. **Placówki gastronomiczne** w turystycznych obiektach noclegowych obejmują zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Poczynając od 2002 r. informacje o uczniowskich klubach sportowych UKS i wznaniowych klubach sportowych oraz klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

2. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

3. W tabl. 18 w kategorii **ćwiczących** jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia kilka dyscyplin sportu. W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych dyscyplin sportowych stosuje się różne granice wieku.

W kategorii **trenerów i instruktorów** sportowych jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli prowadzi zajęcia w kilku dyscyplinach sportu.

which provide hotel services (e.g. road houses, inns) as well as other hotel facilities during categorization, other facilities, the group “miscellaneous facilities” includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments).

3. Facilities and places temporarily inactive due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of beds** for tourists.

4. Data on **number of beds** are presented as of 31 VII; these data concern whole year’s and seasonal places.

5. **Foreign tourists** using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. **Occupancy rate of bed places or rooms** is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility’s operation.

7. **Catering establishments** in collective tourists accommodation establishments include permanent and seasonal catering facilities and outlets. Catering facilities also include: cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice-cream parlours, snack bars, etc.

Sport

1. Since 2002 information regarding student sports clubs UKS and religious sports clubs as well as sports clubs has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.

2. Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled “Start”, the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of “Rural Sports Clubs”) and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled “Start” – rehabilitation activity for the persons with disabilities.

3. In tabl. 18 in the categories **persons practicing sports**, one person may be indicated more than once, depending upon the number of disciplines practiced. Persons exercising are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual disciplines.

In the categories **coaches and sports instructors**, one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports disciplines taught.

TABL. 1(110). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE ^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM.....	705	871	771	946	TOTAL
Wydawnictwa naukowe.....	369	379	343	424	Scientific publications
Podręczniki dla szkół wyższych	39	31	26	36	University textbooks
Wydawnictwa zawodowe	15	35	20	24	Professional publications
Podręczniki szkolne	2	11	-	5	School textbooks
Wydawnictwa popularne	115	196	168	201	Popular science
Literatura piękna	165	219	214	256	Belles-lettres
w tym dla dzieci i młodzieży	105	124	126	116	of which for children and youth

^a Według miejsca wydania.
 Źródło: Biblioteka Narodowa.
^a According to published place.
 Source: Nation Library.

TABL. 2(111). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE ^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	TYTUŁY		TITLES		
OGÓŁEM.....	186	150	163	169	TOTAL
ukazujące się:					published as specified:
W tygodniu:					Weekly:
1 raz	3	4	14	11	once
2-6 razy.....	2	1	1	1	2-6 times
W miesiącu:					Monthly:
1 raz	24	17	16	15	once
2-3 razy.....	1	1	-	-	2-3 times
1 raz:					Once:
na 2 miesiące	12	14	16	16	bimonthly
w kwartale.....	51	40	47	40	quarterly
w półroczu	32	15	19	17	half-yearly
w roku	35	19	17	27	yearly
Nieregularnie	36	39	33	42	Irregularly

^a Według miejsca wydania.
 Źródło: Biblioteka Narodowa.
^a According to published place.
 Source: National Library.

TABL. 3(112). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE**
Stan w dniu 31 XII
PUBLIC LIBRARIES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Placówki biblioteczne:	98	98	94	95	Library institutions:
biblioteki	7	7	7	7	libraries
filie	75	76	73	73	branches
w tym dla dzieci i młodzieży	15	13	13	12	of which for children and youth
punkty biblioteczne	16	15	14	15	library service points
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną	7455	7153	7410	7268	Population per 1 library institution

TABL. 4(113). **KSIĘGOZBIÓR I CZYTELNICY W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH**
COLLECTION AND BORROWERS IN PUBLIC LIBRARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Księgozbiór ^a :					Collection ^a :
w tysiącach woluminów	2080,8	1968,3	1924,3	1854,5	in thousand volumes
na 1000 ludności w woluminach ..	2848	2808	2763	2686	per 1000 population in volumes
na 1 czytelnika w woluminach	17,2	16,9	17,2	17,5	per 1 borrower in volumes
Wypożyczenia:					Loans:
w tysiącach woluminów	2721,4	2584,9	2496,9	2416,2	in thousand volumes
na 1000 ludności w woluminach ..	3711	3676	3574	3483	per 1000 population in volumes
na 1 czytelnika w woluminach	22,6	22,2	22,4	22,8	per 1 borrower in volumes
Czytelnicy w tys. ^b	120,6	116,5	111,7	106,1	Borrowers in thous. ^b

a Stan w dniu 31 XII. b Zarejestrowani w ciągu roku.

a As of 31 XII. b Registered during a year.

TABL. 5(114). **TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE**
THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Instytucje ^{ab} Institutions ^{ab}	Miejsca na widowni w stałej sali ^{ab} Seats in fixed halls ^{ab}	Przedstawienia i koncerty ^b Performances and concerts ^b	Widzowie i słuchacze w tys. ^b Audience in thous. ^b	
OGÓŁEM	2010	10	3939	3269	541,6
TOTAL	2015	10	4894	2405	536,6
	2016	9	4964	2109	488,4
	2017	10	4893	2550	519,7
Teatry	7	2209	2198	288,2	
Theatres					
dramatyczne	4	1803	1174	187,0	
dramatic					
lalkowe	3	406	1024	101,2	
puppet					
Teatry muzyczne	2	1927	248	174,6	
Music theatres					
opera	1	1074	121	93,6	
operas					
operetka	1	853	127	81,1	
operettas					
Filharmonie, orkiestry, chóry	1	757	104	56,9	
Philharmonic hall, orchestras, choirs					

a Stan w dniu 31 XII. b Według siedziby; patrz uwagi do działu „Kultura. Turystyka. Sport – Kultura”, ust.3.

a As of 31 XII. b By residence; see notes to the chapter “Culture. Tourism. Sport – Culture”, item 3.

TABL. 6(115). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE** ^a
Stan w dniu 31 XII
CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS
AND COMMUNITY CENTRES ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
Instytucje	23	23	Institutions
domy kultury	6	7	cultural establishments
ośrodki kultury	7	7	cultural centres
kluby	8	7	clubs
światlice	2	2	community centres
Imprezy ^b	2742	4348	Events ^b
Uczestnicy imprez ^b w tys.	203,0	212,4	Event participants ^b in thous.
Kursy ^b	203	172	Courses ^b
Absolwenci kursów ^b	10924	2861	Course graduates ^b
w tym dzieci i młodzież	6244	1463	of which children and youth
Grupy artystyczne	129	127	Artistic groups
Członkowie grup artystycznych	2380	2561	Members of artistic groups
Koła (kluby)	284	356	Groups (clubs)
Członkowie kół (klubów)	8820	9148	Members of groups (clubs)
w tym dzieci i młodzież	2724	4740	of which children and youth

a Patrz uwagi do działu „Kultura. Turystyka. Sport – Kultura”, ust. 3. b W ciągu roku.

a See notes to the chapter “Culture. Tourism. Sport – Culture”, item 3. b During a year.

TABL. 7(116). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Galerie (stan w dniu 31 XII)	38	34	34	34	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	398	367	342	376	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy	9	23	11	21	of which foreign
Ekspozycje ^a	419	380	369	386	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	120,7	200,3	151,3	129,4	Visitors in thous.

a Na terenie kraju.

a Within the area of the country.

TABL. 8(117). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	18	22	21	20	Museums and branches ^a
Muzealia ^a w tys.	533,3	613,2	620,0	613,1	Museum exhibits ^a in thous.
Wystawy czasowe ogółem ^b	112	184	162	129	Temporary exhibitions ^b
w tym z zagranicy ^b	8	4	4	2	of which from abroad ^b
Zwiedzający w tys.	352,5	585,5	538,4	508,4	Visitors in thous.
w tym młodzież szkolna ^c	95,3	137,0	127,9	130,9	of which primary and secondary school students ^c

a Stan w dniu 31 XII. b Własne i obce. c Zwiedzający muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. b Own and external. c Visiting museums in organized groups.

TABL. 9(118). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Kina ^a	8	6	8	8	Cinemas ^a
Sale projekcyjne ^a	38	40	43	42	Screens ^a
Miejsca na widowni ^a	6884	7340	7570	7048	Number of seats ^a
na 1000 ludności	9,4	10,5	10,9	10,2	per 1000 population
Seanse	63300	66446	71875	72750	Screenings
w tym filmy produkcji polskiej ...	9382	9230	12915	12664	of which movies of polish production
Widzowie:					Audience:
w tysiącach	1762,7	1621,5	1918,1	2127,9	in thousands
w tym na filmach produkcji polskiej	234,8	265,4	440,6	444,7	of which movies of polish production
na 1000 ludności	2404	2297	2745	3067	per 1000 population

^a Stan w dniu 31 XII.

^a As of 31 XII.

TABL. 10(119). **OBIEKTY ZABYTKOWE**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017	SPECIFICATION
Budynki przemysłowe	122	137	137	Industrial buildings
Budynki użyteczności publicznej	129	132	133	Public service buildings
Cmentarze.....	8	17	18	Cemeteries
Domy mieszkalne.....	1190	1711	1728	Residential buildings
Dwory	5	-	-	Mansions
Klasztory	2	2	2	Cloisters
Kościóły	34	36	36	Churches
Inne obiekty sakralne	4	6	6	Other sacral buildings
Osady wczesnośredniowieczne	2	2	2	Early medieval settlements
Osiedla zabytkowe.....	13	13	13	Monumental settlements
Pałace i wille	146	166	166	Palaces and villas
Parki podworskie i pałacowe	10	15	15	Mansions and palace parks
Układy urbanistyczne	5	15	15	Town-planning arrangements

Źródło: dane Urzędu Miasta Łodzi.

Source: data of The City of Lodz Office.

TABL. 11(120). **OGRÓD BOTANICZNY**
Stan w dniu 31 XII
BOTANICAL GARDEN
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017	SPECIFICATION
Powierzchnia w ha	66,7	67,8	67,8	Area in ha
Liczba gatunków i odmian roślin	3900	3649	3465	Number of species and subspecies of plants
Liczba zwiedzających (w ciągu roku) w tys.	115	132	110	Number of visitors (during a year) in thous.

Źródło: dane Ogrodu Botanicznego.
Source: data of the Botanical Garden.

TABL. 12(121). **PALMIARNIA**
Stan w dniu 31 XII
PALM HOUSE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017	SPECIFICATION
Liczba pawilonów wystawowych	3	3	3	Number of exhibition buildings
Liczba roślin w tys.	4,8	9,2	8,5	Number of plants in thous.
Liczba gatunków i odmian roślin	2060	2170	2247	Number of species and subspecies of plants
Liczba zwiedzających (w ciągu roku) w tys.	50	62,3	54,6	Number of visitors (during a year) in thous.

a Łącznie ze szklarniami na terenie Ogrodu Botanicznego, które stanowią zaplecze hodowlane dla Palmiarni.
Źródło: dane Ogrodu Botanicznego.

a Including greenhouses in the Botanical Garden, which are breeding facilities for the Palm House.
Source: data of the Botanical Garden.

TABL. 13(122). **OGRÓD ZOOLOGICZNY**
Stan w dniu 31 XII
ZOOLOGICAL GARDEN
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017	SPECIFICATION
Powierzchnia w ha	17	17	17	Area in ha
Liczba zwierząt ^a	2825	2290	2230	Number of animals ^a
Liczba gatunków zwierząt	423	325	318	Number of species of animals
Liczba przedstawicieli ginących gatunków ^b	61	63	62	Number of representatives of endangered species ^b of animals
Liczba gatunków rozmnożonych w ciągu roku	69	37	24	Number of species of animals reproduced during a year
Liczba zwiedzających (w ciągu roku) w tys.	194,3	286,3	235,7	Number of visitors (during a year) in thous.

a Bez bezkręgowców. b Objętych Europejskim Programem Ochrony Zwierząt Zagrożonych Wyginieciem (EEP) i Europejską Księgą Rodowodową (ESB).

Źródło: dane Miejskiego Ogrodu Zoologicznego.

a Excluding invertebrates. b Covered by European Endangered Species Programme (EEP) and European Studbook (ESB).

Source: data of the Municipal Zoological Garden.

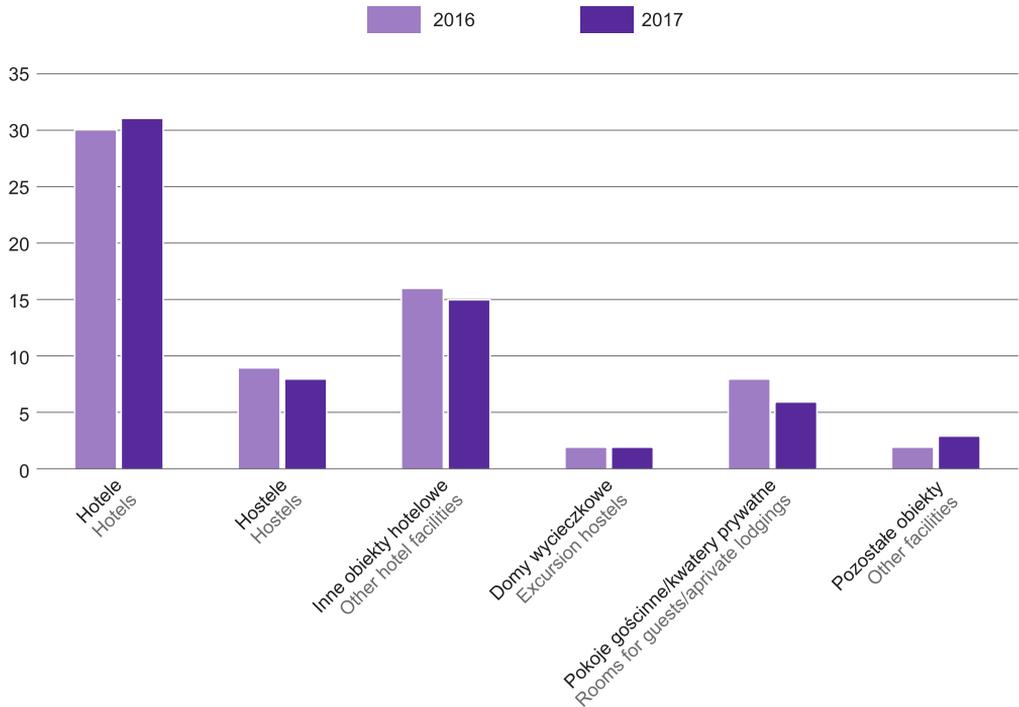
TABL. 14(123). **TURYSTYCZNE OBIEKTY NOCLEGOWE**
Stan w dniu 31 VII
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2016	2017	SPECIFICATION
	obiekty facilities		miejsca noclegowe number of beds		
OGÓŁEM	69	67	6763	7113	TOTAL
w tym:					of which:
Hotele	30	31	4590	5008	Hotels
Inne obiekty hotelowe	16	15	964	953	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe	2	2	233	231	Excursion hostels
Schroniska młodzieżowe	2	2	121	109	Youth shelter
Hostele	9	8	556	512	Hostels
Pokoje gościnne/kwatery agroturystyczne	8	6	156	113	Rooms for guests/agrotourism lodgings
Pozostałe obiekty	2	3	143	187	Other facilities

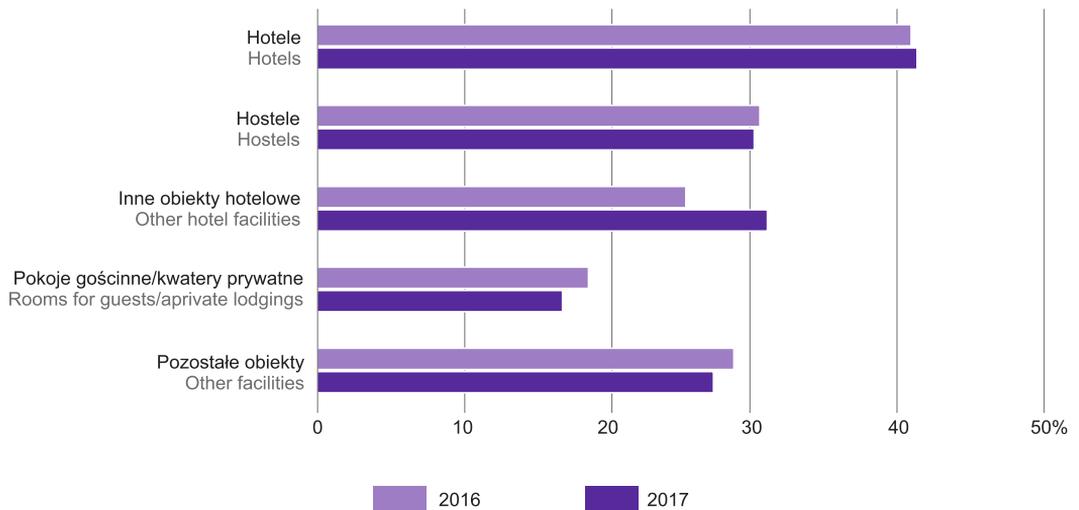
TABL. 15(124). **WYKORZYSTANIE TURYSTYCZNYCH OBIEKTÓW NOCLEGOWYCH**
OCCUPANCY OF TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Korzystający z noclegów Tourists accommodated		Udzielone noclegi Nights spent (overnight stay)		Stopień wykorzystania miejsc noclego- wych w % Occupancy rate of bed places in %
		ogółem total	w tym turyści zagranic- zni of which foreign tourists	ogółem total	w tym turytom zagranic- nym of which to foreign tourists	
OGÓŁEM	2016	538982	102492	909112	208519	36,8
TOTAL	2017	592228	120579	1002730	237814	37,9
w tym: of which:						
Hotele	2016	438892	88044	700209	163014	40,9
Hotels	2017	489225	104407	776813	186147	41,3
Inne obiekty hotelowe	2016	47543	6516	86701	17919	25,4
Other hotel facilities	2017	50591	6637	108847	20387	31,6
Hostele	2016	27015	5800	58661	17153	30,5
Hostels	2017	26906	6918	55950	20539	30,1
Pokoje gościnne/kwatery agroturystyczne	2016	3083	69	8308	414	18,7
Rooms for guests/ agrotourism lodgings	2017	2306	52	7143	713	16,9
Pozostałe obiekty	2016	6453	1172	15717	5351	28,7
Other facilities	2017	8275	1485	17649	5557	27,3

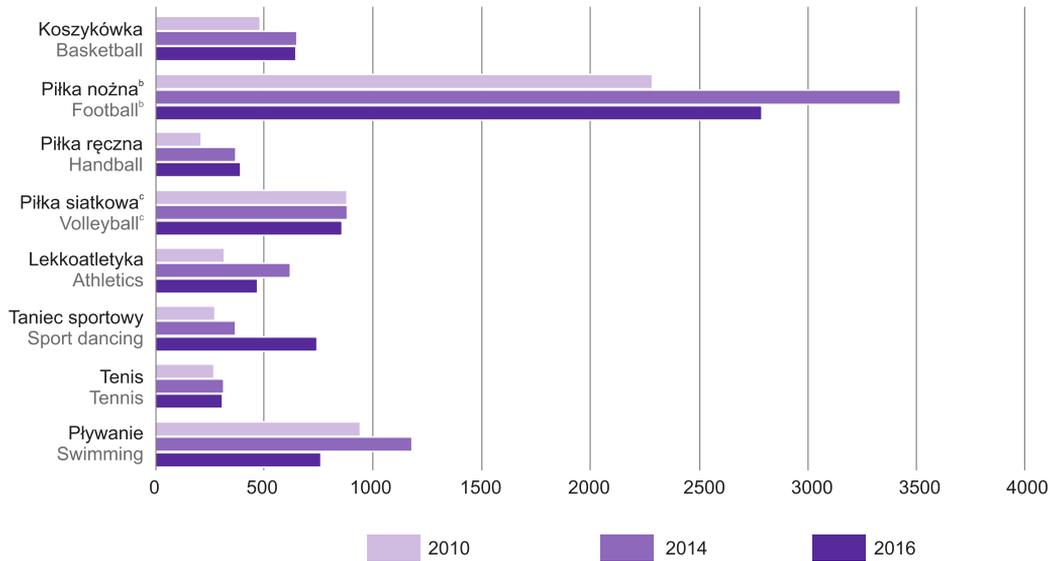
TURYSTYCZNYCZNE OBIEKTY NOCLEGOWE (STAN W DNIU 31 VII)
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (AS OF 31 VII)

**STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH
W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH NOCLEGOWYCH**
**RATE OF EXPLOITATION OF BEDS IN COLLECTIVE
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS**

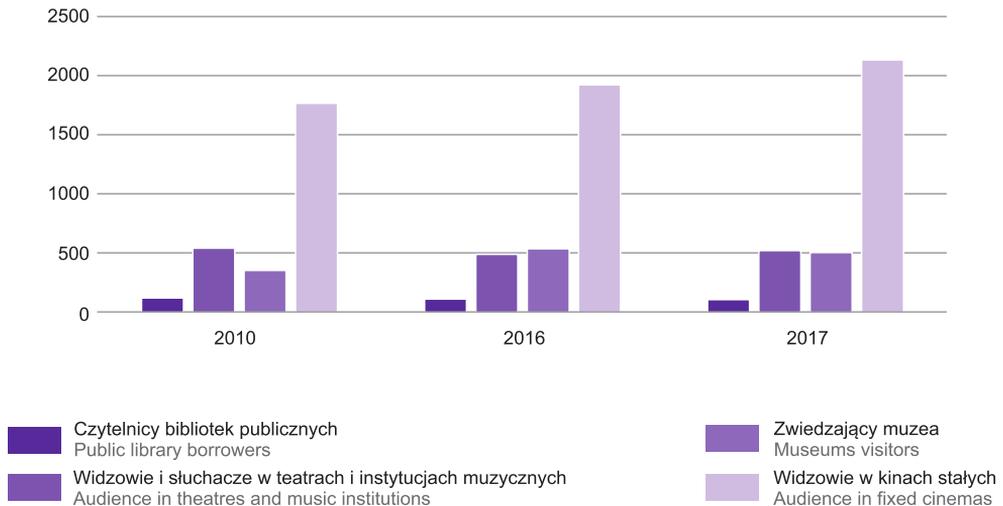
**ĆWICZĄCY^a W SEKCJACH SPORTOWYCH WEDŁUG
WYBRANYCH SPORTÓW**
PERSONS PRACTISING SPORTS^a
BY SELECTED SPORTS FIELDS AND DISCIPLINES

a Osoba ćwicząca liczona jest tyle razy, w ilu rodzajach sportu występuje. b Łącznie z piłką halową. c Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych dyscyplin sportu).

a A person practicing sport is counted as many times as is the number of sports he/she practises. Including indoor football. c A sports field (consists of a number of related sports disciplines).

KORZYSTAJĄCY Z PLACÓWEK KULTURY NA 1000 LUDNOŚCI
USERS OF CULTURAL ESTABLISHMENTS PER 1000 POPULATION

TABL. 16(125). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH NOCLEGOWYCH**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje Restaurants	Bary i kawiarnie Bars and cafes	Stołówki Canteens	Punkty gastronomiczne Gastronomic points	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2016	33	12	1	4	TOTAL
	2017	29	16	3	2	
Hotele	26	11	-	1	1	Hotels
Inne obiekty hotelowe	2	4	1	1	1	Other hotel facilities
Pozostałe obiekty	1	1	2	-	-	Other facilities

TABL. 17(126). **KLUBY SPORTOWE** ^{ab}
Stan w dniu 31 XII
SPORTS CLUBS ^{ab}
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2016	SPECIFICATION
Kluby sportowe	140	161	169	Sports clubs
Sekcje sportowe	297	324	317	Sports sections
Członkowie	13135	15577	15826	Members
Ćwiczący ^c	11769	14978	14756	Excercisers ^c
w tym kobiety	3431	4289	4618	of which females
Zawodnicy (zarejestrowani w PZS)	6150	6994	7280	Competitors (registered in PZS)
Trenerzy sportowi	237	306	354	Sports coaches
Instruktorzy sportowi	336	343	328	Sport instructors

a Patrz uwagi do działu „Kultura. Turystyka. Sport – Sport” ust. 1. b Kluby uczestniczące i nieuczestniczące we współzawodnictwie sportowym w kategoriach juniorskich i wyższych na poziomie ogólnopolskim. c Osoba ćwicząca liczona jest tyle razy, w ilu rodzajach sportu występuje.

a See general notes to the chapter “Culture. Tourism. Sport – Sport”, item 1. b Sports club taking and not taking part in sports competitions on the national level in junior and older categories of age. c A person practicing sport is counted as many times as is the number of sports he/she practises.

TABL. 18(127). **ĆWICZĄCY W SEKCJACH SPORTOWYCH WEDŁUG WYBRANYCH SPORTÓW**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS PRACTISING SPORTS BY SELECTED SPORTS FIELDS AND DISCIPLINES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2014		2016	
	ćwiczący ^a exercisers ^a	w tym juniorzy i juniorki of which juniors	ćwiczący ^a exercisers ^a	w tym juniorzy i juniorki of which juniors	ćwiczący ^a exercisers ^a	w tym juniorzy i juniorki of which juniors
Badminton	61	27	58	-	23	0
Bieg na orientację	103	64	79	21	88	38
Boks	250	145	338	198	152	74
Brydż sportowy	26	16	76	38	79	38
Gimnastyka ^b	99	99	210	209	196	194
w tym gimnastyka artystyczna	49	49	120	119	91	89
Hokej na trawie	21	21	15	15	11	11
Jeździectwo	80	30	87	28	87	36
Judo	488	349	916	841	1355	1267
Karate ^b	1365	1016	1765	1380	2224	1768
w tym karate tradycyjne	828	589	1231	939	1429	1141
Kolarstwo ^b	76	35	139	85	123	86
Koszykówka	483	363	653	427	648	474
Kręglarstwo	40	-	-	-	10	-
Kulturystyka i trójbój siłowy ^c	446	258	218	66	230	55
Lekkoatletyka	318	148	623	364	471	239

a Osoba ćwicząca liczona jest tyle razy, w ilu rodzajach sportu występuje. b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych dyscyplin sportu). c Łącznie z fitness.

a A person practicing sport is counted as many times as is the number of sports he/she practises. b A sports field (consists of a number of related sports disciplines). c Including fitness.

TABL.18(127). ĆWICZĄCY W SEKCJACH SPORTOWYCH WEDŁUG WYBRANYCH SPORTÓW (dok.)
 Stan w dniu 31 XII
 PERSONS PRACTISING SPORTS BY SELECTED SPORTS FIELDS AND DISCIPLINES (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2014		2016	
	ćwiczący ^a exercisers ^a	w tym juniorzy i juniorki of which juniors	ćwiczący ^a exercisers ^a	w tym juniorzy i juniorki of which juniors	ćwiczący ^a exercisers ^a	w tym juniorzy i juniorki of which juniors
Łucznictwo ..... Archery	45	35	72	24	79	51
Łyżwiarstwo figurowe ..... Figure skating	106	106	255	240	216	207
Piłka nożna ^b ..... Football ^b	2289	1883	3432	2826	2794	2339
Piłka ręczna ..... Handball	212	178	371	290	393	338
Piłka siatkowa ^c ..... Volleyball ^c	883	762	884	654	860	681
Pływanie..... Swimming	945	851	1182	1024	763	604
Rugby..... Rugby	238	123	281	206	283	192
Strzelectwo sportowe ^c ..... Sport shooting ^c	461	43	329	22	742	9
Szachy ..... Chess	170	130	26	-	45	11
Szermierka ..... Fencing	81	71	25	24	59	57
Taekwondo ^c ..... Taekwondo ^c	281	184	163	122	234	182
Taniec sportowy ..... Sport dancing	275	195	370	333	745	676
Tenis ..... Tennis	271	156	316	249	310	279
Tenis stołowy ..... Table tennis	372	281	206	114	193	123
Warcaby ..... Draughts	20	-	-	-	12	-
Żeglarstwo (łódzie regatowe)..... Sailing (regatta)	64	34	93	36	119	35

a Osoba ćwicząca liczona jest tyle razy, w ilu rodzajach sportu występuje. b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych dyscyplin sportu). c Łącznie z fitness.

a A person practicing sport is counted as many times as is the number of sports he/she practises. b A sports field (consists of a number of related sports disciplines). c Including fitness.

Uwagi metodologiczne

1. Informacje w dziale – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową.

2. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów:

– **domy towarowe i handlowe** są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 m² do 1999 m²,

– **supermarkety** są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu,

– **hipermarkety** są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

3. **Targowiska** są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary)

Methodological notes

1. Information in this chapter; unless otherwise noted, concerns all entities of the national economy conducting trade activity.

2. The division of stores by organizational forms was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold:

– **department stores and trade stores** – are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales floor area of 2000 m² and more for department stores and from 600 m² to 1999 m² for trade stores,

– **supermarkets** – are stores with a sales floor from 400 m² to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods,

– **hypermarkets** – are stores with a sales floor above 2500 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

3. **Marketplaces** are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or daily (bazaars).

TABL. 1(128). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces:
liczba	43	31	30	31	number
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	42	30	29	30	of which with predominance of small-retail sales
powierzchnia w tys. m ²	184,1	171,5	171,3	171,5	area in thous. m ²
w tym sprzedażowa	65,2	65,4	65,4	65,4	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej.....	2100	2056	2041	2056	permanent small-retail sales outlets
w tym na targowiskach czynnych codziennie	1100	1106	1091	1106	of which at marketplaces opened daily
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł ^a	5000,0	1639,3	3130,7	-	Annual receipts from marketplace fees in thous. zł ^a

a W 2017 r. zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej zniesiono opłatę targowiskową.

a In 2017 according to the resolution of the City Council marketplace fee was abolished.

TABL. 2(129). **SKLEPY^a WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS^a BY ORGANIZATIONAL FORMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Hipermarkety.....	23	24	24	20	Hypermarkets
Supermarkety.....	68	118	117	121	Supermarkets
Domy towarowe	4	3	3	5	Department stores
Domy handlowe	7	6	5	6	Trade stores

a Według lokalizacji sklepów. O liczbie pracujących powyżej 9 osób.

a By location of shops. Employing more than 9 persons.

DZIAŁ XII LEŚNICTWO

CHAPTER XII FORESTRY

Uwagi metodologiczne

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) lasów publicznych stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:

– Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie "Lasy Państwowe") nadzorowane przez Ministra Środowiska,

– jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),

– jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nie ruchomości Rolnych,

b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);

2) lasów prywatnych stanowiących własność:

a) osób fizycznych,

b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,

c) spółdzielni produkcji rolniczej,

d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do powierzchni lasów zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

– pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),

– przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, plazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie). Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

3. Do gruntów związanych z gospodarką leśną zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

4. Przez odnowienia rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;

2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

5. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni miasta.

Methodological notes

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) public forests owned by:

a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:

– State Forestry Organizational Entity "State Forests" (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of Environment,

– nature protection units (national parks),

– organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency),

b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999);

2) private forests owned by:

a) natural persons,

b) land held in common by all or part of the residents of a village,

c) agricultural production co-operatives,

d) other legal persons.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homo-geneous area of at least 0,1 ha:

– covered by forest vegetation (wooded area),

– temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

3. Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

4. Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;

2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

5. The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the city.

TABL. 1(130). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**
Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	2845,95	2793,75	2778,89	2747,73	T O T A L in ha
Lasy	2799,41	2748,80	2734,16	2639,37	Forests
Publiczne	1703,91	1704,51	1700,59	1701,16	Public
własność Skarbu Państwa	238,21	239,95	236,03	236,04	owned by the State Treasury
w tym w zarządzie Lasów Państwowych	196,11	196,95	192,91	192,92	of which managed by State Forests
własność gminy	1465,70	1461,92	1461,92	1462,48	gmina owned
pozostałe	.	2,64	2,64	2,64	other
Prywatne	1095,50	1044,29	1033,57	938,21	Private
Grunty związane z gospodarką leśną	46,54	44,95	44,73	108,1	Land connected with silviculture
Powierzchnia lasów na 1 mieszkańca w arach	0,38	0,39	0,39	0,38	Forest area per capita in a
Lesistość w %	9,5	9,4	9,3	9,0	Forest cover in %

TABL. 2(131). **GRUNTY LEŚNE NIESTANOWIĄCE WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA**
Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND NOT OWNED BY THE STATE TREASURY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Powierzchnia gruntów leśnych w ha	2603,2	2548,2	2537,5	2506,0	Forest land in ha
w tym lasów ochronnych	1507,7	1503,9	1503,9	1504,5	of which protectional forest
Odnowienia i zalesienia	6,9	0,1	1,3	0,8	Renewals and afforestations
Pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	1508	1608	1620	1669	Removals (of timber) in m ³

Uwagi metodologiczne

1. W ramach PKD 2007 wyodrębniono „Przemysł” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobycie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2. Dane opracowano metodą przedsiębiorstw. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych, ust. 5.

3. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;

2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;

3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;

4) wartość produkcji w formie rozliczeń w naturze;

5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Jako ceny stałe od 2012 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.). Definicję ceny bazowej podano w uwagach ogólnych, ust. 7.

4. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończeniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

5. Dane dotyczące **zatrudnienia** w przemyśle obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Methodological notes

1. Within NACE rev. 2 the item "Industry" was introduced as an additional grouping, including sections "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

2. Data were compiled using the enterprise method. The definition of the enterprise method is presented in the general notes, item 5.

3. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e. both industrial and non-industrial production. Sold production of industry includes:

1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;

2) the value of paid work and services rendered, i.e. both industrial and non-industrial;

3) lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement.

4) the value of products in the form of settlements in kind;

5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented in basic prices. As constant prices since 2012 were adopted 2010 constant prices (2010 average current prices). The definition of basic price is presented in the general notes, item 7.

4. In data concerning production, the value of outwork is included.

Outwork in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.

5. Data concerning **employment** in industry include employees hired on the basis of employment contracts.

Do zatrudnionych w przemyśle nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 2) agentów;
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

6. Dane o produkcji sprzedanej przemysłu opracowano na podstawie spra-wozdawczości, przy czym dane o produkcji podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób ustalono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych podmiotów

Employed persons in industry do not include:

- 1) apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training;
- 2) agents;
- 3) persons engaged in outwork.

Data concerning average paid employment and average wages and salaries are given after converting of part-time paid employees on full-time paid employees.

6. Data regarding sold production of industry were compiled on the basis of statistical reports, while data regarding the production of economic entities, employing up to 9 persons, were established on the basis of results of a survey conducted on a 5% sample of these entities.

TABL. 1(132). PRZEDSIĘBIORSTWA ^a PRZEMYSŁOWE WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH
INDUSTRY ENTERPRISES ^a BY NUMBER OF EMPLOYEES

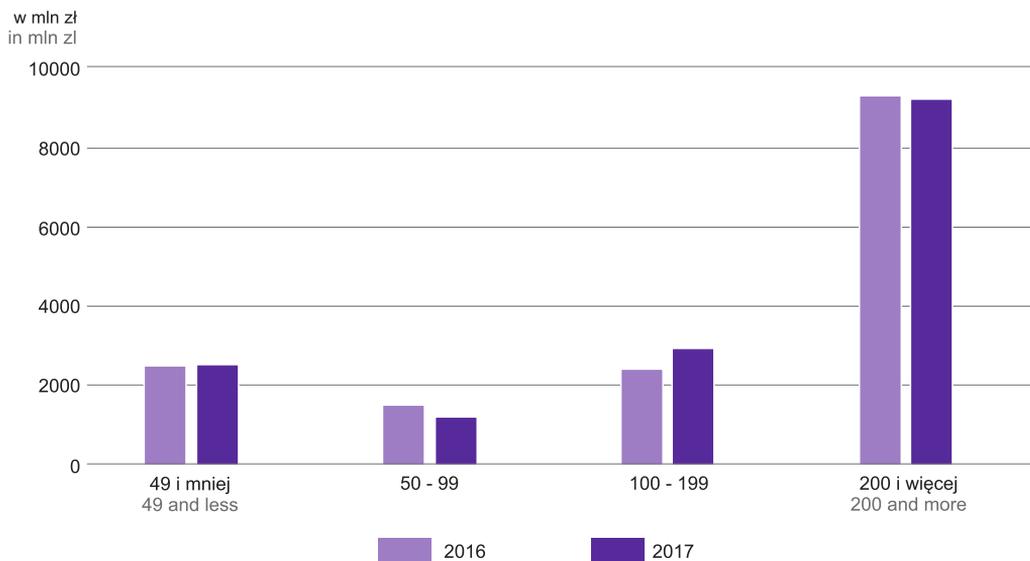
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016		2017	
	ogółem total	w tym sektor prywatny of which private sector	ogółem total	w tym sektor prywatny of which private sector
PRZEDSIĘBIORSTWA ^b ENTERPRISES ^b				
OGÓŁEM	753	744	743	734
TOTAL				
o liczbie zatrudnionych: with a given number of employees:				
49 i mniej	585	582	573	570
and less				
50 - 99	80	80	76	75
100 - 199	48	46	54	53
200 i więcej	40	36	40	36
and more				
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE AVERAGE PAID EMPLOYMENT				
OGÓŁEM	43262	40714	43694	41216
TOTAL				
w przedsiębiorstwach o liczbie zatrudnionych: in enterprises with a given number of employees:				
49 i mniej	10895	10804	10794	10712
and less				
50 - 99	5669	5669	5276	5181
100 - 199	6679	6417	7678	7518
200 i więcej	20017	17823	19946	17804
and more				
PRODUKCJA SPRZEDANA (ceny bieżące) w mln zł SOLD PRODUCTION (current prices) in million zł				
OGÓŁEM	15786,0	15178,7	15913,6	15265,9
TOTAL				
w przedsiębiorstwach o liczbie zatrudnionych: in enterprises with a given number of employees:				
49 i mniej	2517,6	2504,5	2523,9	2510,7
and less				
50 - 99	1521,2	1521,2	1222,5	1220,1
100 - 199	2460,6	2427,1	2956,5	2926,6
200 i więcej	9286,7	8726,0	9210,7	8608,5
and more				

a Podmioty gospodarcze, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Stan w dniu 31 XII.
a Economic entities where a number of employees exceeds 9 persons. b As of 31 XII.

**PRZEDSIĘBIORSTWA^a PRZEMYSŁOWE WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH
(STAN W DNIU 31 XII)**
INDUSTRY ENTERPRISES^a BY NUMBER OF EMPLOYEES
(AS OF 31 XII)

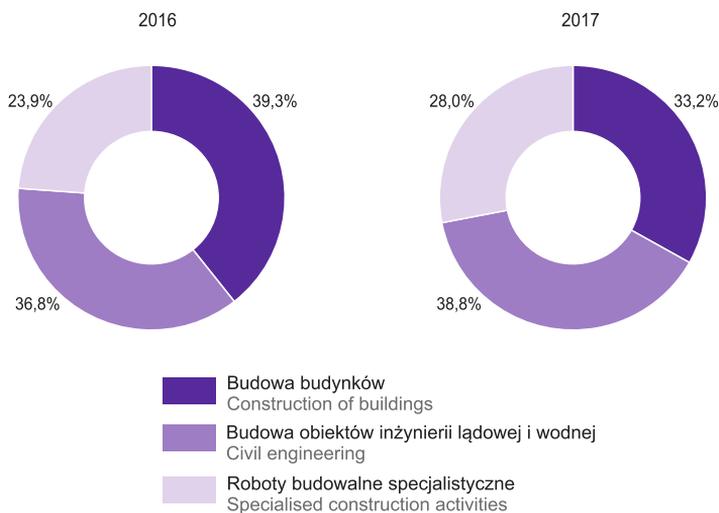

**PRODUKCJA SPRZEDANA (CENY BIEŻĄCE) PRZEMYSŁU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH**
SOLD PRODUCT OF INDUSTRY^a (CURRENT PRICES) BY NUMBER OF EMPLOYEES

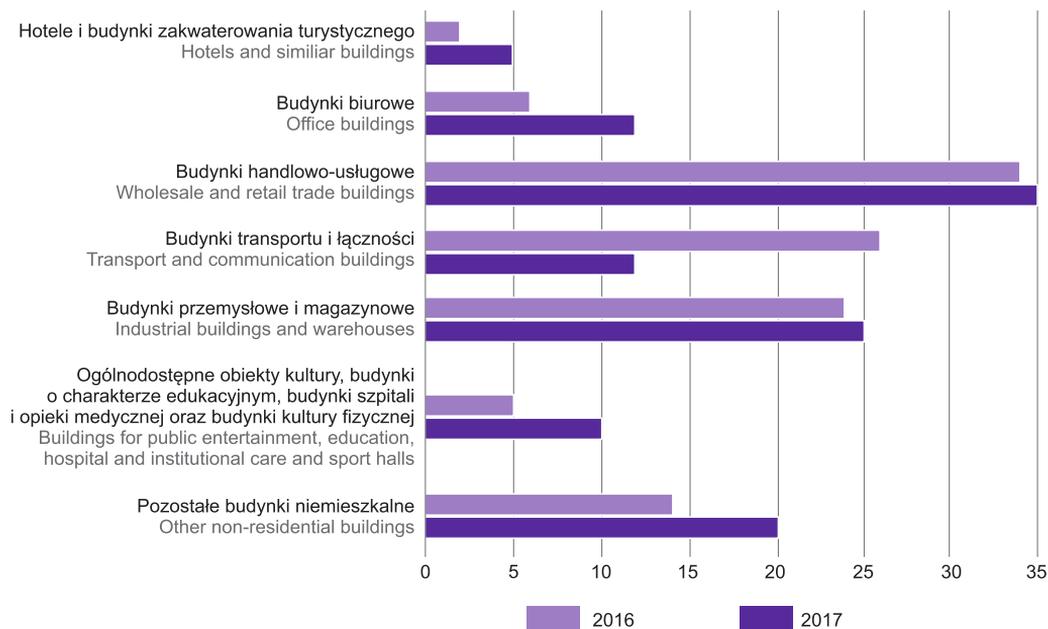
^a Podmioty gospodarcze, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Economic entities where a number of employees exceeds 9 persons.

STRUKTURA PRODUKCJI SPRZEDANEJ BUDOWNICTWA^a (CENY BIEŻĄCE)
STRUCTURE OF SOLD PRODUCTION OF CONSTRUCTION^a (CURRENT PRICES)

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data refers to economic entities where a number of employees exceeds 9 persons.

BUDYNKI NIEMIESZKALNE ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW
NON-RESIDENTIAL BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS

TABL. 2(133). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU**^a (ceny bieżące)
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem w tys. zł Total in thous. zł	W odsetkach In percent
OGÓŁEM	2016	15786048	100,0
TOTAL	2017	15913608	100,0
w tym: of which:			
Przetwórstwo przemysłowe	2016	14467371	91,6
Manufacturing	2017	14559280	91,5
w tym: of which:			
produkcja artykułów spożywczych	2016	1586849	11,0
manufacture of food products	2017	1736259	10,9
produkcja napojów.....	2016	210445	1,3
manufacture of beverages	2017	169892	1,1
produkcja wyrobów tekstylnych.....	2016	1433158	9,1
manufacture of textiles	2017	1391215	8,7
produkcja odzieży.....	2016	753106	4,8
manufacture of wearing apparel	2017	678116	4,3
produkcja skór i wyrobów skórzanych.....	2016	40418	0,3
manufacture of leather and related products	2017	43565	0,3
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny and wicker	2016	32791	0,2
manufacture of products of wood, cork, straw	2017	32596	0,2
produkcja papieru oraz wyrobów z papieru	2016	203093	1,3
manufacture of paper and paper products	2017	252148	1,6
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2016	754012	4,8
printing and reproduction of recorded media	2017	747542	4,7
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych.....	2016	158722	1,0
manufacture of chemicals and chemical products	2017	304891	1,9
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych....	2016	2216000	14,0
manufacture of rubber and plastic products	2017	2415759	15,2
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2016	378477	2,4
manufacture of other non-metallic mineral products	2017	394589	2,5
produkcja wyrobów z metali	2016	945135	6,0
manufacture of metal products	2017	994102	6,2
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2016	288402	1,8
manufacture of computer, electronic and optical	2017	304446	1,9
produkcja maszyn i urządzeń	2016	281005	1,8
manufacture of machinery and equipment n.e.c.	2017	331604	2,1
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	2016	338522	2,1
manufacture of motor vehicles, trailers	2017	349039	2,2
produkcja mebli	2016	336315	2,1
manufacture of furniture	2017	367713	2,3
pozostała produkcja wyrobów	2016	135802	0,9
other manufacture	2017	139360	0,9
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2016	416894	2,6
repair and installation of machinery and equipment	2017	403254	2,5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	2016	495502	3,1
Water supply; sewerage, waste management	2017	534383	3,4
and remediation activities			

a Podmioty gospodarcze, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Economic entities where a number of employees exceeds 9 persons.

TABL. 3(134).

**PRZEDSIĘBIORSTWA ^a PRZEMYSŁOWE WEDŁUG WYSOKOŚCI
PRZECIĘTNEGO MIESIĘCZNEGO WYNAGRODZENIA**
INDUSTRY ENTERPRISES ^a BY THE AMOUNT OF THE AVERAGE
MONTHLY WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016		2017	
	ogółem total	w tym sektor prywatny of which private sector	ogółem total	w tym sektor prywatny of which private sector
PRZEDSIĘBIORSTWA ^b ENTERPRISES ^b				
OGÓŁEM TOTAL	753	744	743	734
o wysokości przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto w zł: with the amount of the average monthly gross wages and salaries in zł, in the range of:				
2500,00 i mniej	383	426	332	330
and less				
2500,01 - 3000,00	121	121	96	96
3000,01 - 3500,00	76	74	101	99
3500,01 i więcej	173	168	214	209
and more				
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE AVERAGE PAID EMPLOYMENT				
OGÓŁEM TOTAL	43262	40714	43694	41216
w przedsiębiorstwach o wysokości przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto w zł: in enterprises with the amount of the average monthly gross wages and salaries in zł, in the range of:				
2500,00 i mniej	9426	9280	8345	8210
and less				
2500,01 - 3000,00	3812	3812	2913	2913
3000,01 - 3500,00	6987	6815	4798	4630
w przedsiębiorstwach o wysokości przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto w zł (dok.): in enterprises with the amount of the average monthly gross wages and salaries in zł, in the range of (cont.):				
3500,01 i więcej	23037	20808	27637	25462
and more				
PRODUKCJA SPRZEDANA (ceny bieżące) w mln zł SOLD PRODUCTION (current prices) in million zł				
OGÓŁEM TOTAL	15786,0	15178,7	15913,6	15265,9
w przedsiębiorstwach o wysokości przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto w zł: in enterprises with the amount of the average monthly gross wages and salaries in zł, in the range of:				
2500,00 i mniej	1569,2	1564,8	1278,5	1274,0
and less				
2500,01 - 3000,00	843,1	843,1	624,9	624,9
3000,01 - 3500,00	1664,6	1632,1	1198,7	1168,3
3500,01 i więcej	11709,2	11138,7	12811,5	12198,8
and more				

a Podmioty gospodarcze, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Stan w dniu 31 XII.

a Economic entities where a number of employees exceeds 9 persons. b As of 31 XII.

Uwagi metodologiczne

1. Informacje zawarte w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji "Budownictwo", w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

2. Dane według grup PKD opracowano metodą przedsiębiorstw. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych, ust. 5.

3. **Produkcja sprzedana budownictwa** ogółem dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności budowlanej, jak i niebudowlanej.

4. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceń przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleciodawców.

5. Dane o produkcji budowlano-montażowej prezentuje się w **cenach producenta**, ze względu na niewystępowanie dotacji do produktów oraz podatku akcyzowego. Definicję ceny bazowej podano w uwagach ogólnych, ust. 7.

6. Podziału produkcji **budowlano-montażowej** według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

7. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo budowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

8. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu** miesięcznym dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełno- zatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Methodological notes

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section "Construction", employing more than 9 persons.

2. Data according to NACE rev. 1.1 groups were compiled using the enterprise method. The definition of the enterprise method is presented in the general notes, item 5.

3. **Total sold production of construction** concerns the total activity of an economic entity, i. e.: both construction and non-construction production.

4. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration - conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contracts system for outside clients.

5. Data concerning construction and assembly production are presented in **producer's prices** due to the lack subsidies for products as well as the excise tax. The definition of the basic price presented in the general notes, item 7.

6. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification Types of Constructions (PKOB).

7. Data on **buildings completed** (by all investors) concern:

- within the scope of the number of buildings – newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (the expanded part only).

8. Data regarding **average employment and average monthly wages and salaries** concern hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement (labour contact, appointment, promotion or selection) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

TABL. 1(135). **PRODUKCJA SPRZEDANA BUDOWNICTWA^a**
(ceny bieżące)
SOLD PRODUCTION OF CONSTRUCTION^a
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total		W tym z produkcji budowlano-montażowej Of which construction and assembly production	
		w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent
OGÓŁEM	2016	2617242,3	100,0	910163,1	100,0
TOTAL	2017	2586468,8	100,0	980121,2	100,0
Budowa budynków	2016	1029679,3	39,3	180342,4	19,8
Constructions of buildings	2017	857429,6	33,2	188540,4	19,2
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	2016	962969,5	36,8	273193,9	30,0
Civil engineering	2017	1004082,2	38,8	282893,4	28,9
Roboty budowlane specjalistyczne.....	2016	624593,5	23,9	456626,8	50,2
Specialised construction activities	2017	724957,0	28,0	508687,4	51,9

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data refers to economic entities where a number of employees exceeds 9 persons.

TABL. 2(136). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIE
W BUDOWNICTWIE WEDŁUG DZIAŁÓW^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES
IN CONSTRUCTION BY DIVISION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017	2016	2017
	przeciętne zatrudnienie average paid employment		przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł average monthly gross wages and salaries in zł	
OGÓŁEM	5645	5514	269347,6	281759,7
TOTAL				
Budowa budynków	1464	1390	64222,5	65633,0
Constructions of buildings				
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	2176	2033	119228,1	119188,0
Civil engineering				
Roboty budowlane specjalistyczne.....	2005	2091	85897,0	96938,7
Specialised construction activities				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data refers to economic entities where a number of employees exceeds 9 persons.

TABL. 3(137). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017	2016	2017
	budynki ^a buildings ^a		kubatura ^b w dam ³ cubic volume ^b in dam ³	
OGÓŁEM	610	653	3419,3	3113,7
TOTAL				
Budynki mieszkalne	499	534	898,6	1064,5
Residential buildings				
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	496	533	897,9	1064,5
One-dwelling buildings as well as two- and multi-dwelling buildings ^c				
w tym jednorodzinne	421	419	331,4	330,0
of which one-dwelling buildings				
Budynki niemieszkalne	111	119	2520,7	2049,2
Non-residential buildings				
w tym: of which:				
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego Hotels and similiar buildings	2	5	18,5	133,9
Budynki biurowe	6	12	231,7	326,0
Office buildings				
Budynki handlowo-usługowe	34	35	139,7	209,0
Wholesale and retail trade buildings				
Budynki transportu i łączności	26	12	1211,7	8,7
Transport and communication buildings				
w tym budynki garaży ^d	23	11	5,5	8,7
of which garage buildings ^d				
Budynki przemysłowe i magazynowe	24	25	846,5	912,0
Industrial buildings and warehouses				
w tym zbiorniki, silosy i budynki magazynowe ^e of which reservoirs, silos and warehouses ^e	17	17	272,6	449,3
Ogólnodostępne obiekty kultury, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	5	10	35,7	417,5
Buildings for public entertainment, education, hospital and institutional care and sport halls				
w tym budynki: of which buildings of:				
szkół i instytucji badawczych	-	3	0,0	11,4
schools, universities and research institutions				
szpitali i zakładów opieki medycznej	2	4	29,3	37,5
hospitals or institutional care facilities				
Pozostałe budynki niemieszkalne	14	20	36,9	42,0
Other non-residential buildings				

a Nowo wybudowane. b Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy). c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Łącznie ze stacjami obsługi; bez garaży i parkingów podziemnych. e Bez chłodni kominowych i wentylatorowych, wież, zbiorników, budowli składowych naziemnych oraz magazynów i zbiorników podziemnych.

a Newly built. b Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded part). c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Including service stations; excluding garages and underground car parks. e Excluding natural and induced draft cooling towers, above-ground storage and structures as well as underground storage facilities and tanks.

TABL. 4(138). **NOWO WYBUDOWANE BUDYNKI MIESZKALNE ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG LICZBY MIESZKAŃ**
NEWLY BUILT RESIDENTIAL BUILDINGS COMPLETED^a BY NUMBER OF DWELLINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017	2016	2017
	budynki buildings		kubatura w dam ³ cubic volume in dam ³	
OGÓŁEM TOTAL	499	534	898,6	1064,5
W BUDOWNICTWIE INDYWIDUALNYM IN PRIVATE HOUSE BUILDING				
Budynki o liczbie mieszkań: Buildings with specified number of dwellings:				
1 - 4	400	354	322,9	300,7
5 - 10	4	10	14,7	22,1
11 i więcej and more	9	8	65,3	77,7
BEZ BUDOWNICTWA INDYWIDUALNEGO EXCLUDING PRIVATE HOUSE BUILDING				
Budynki o liczbie mieszkań: Buildings with specified number of dwellings:				
1 - 4	63	126	50,0	78,9
5 - 10	1	1	2,5	2,9
11 - 20	5	5	30,7	25,5
21 - 30	4	5	36,3	51,3
31 - 40	1	6	17,5	70,0
41 i więcej and more	9	18	347,4	432,4

^a Bez budynków zbiorowego zamieszkania, domów letnich i wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania.

^a Excluding residences for communities, excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence.

TABL. 5(139). **CYKLE REALIZACJI BUDYNKÓW^a**
STAGES OF CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
Przeciętny cykl realizacji budynku w miesiącach..... Average time of construction in months	31,4	18,3	24,7	21,6
dla budynku o liczbie kondygnacji: of the building with specific number of storeys:				
1	11,5	14,0	11,0	-
2	24,5	20,5	28,8	21,8
3	31,1	12,9	22,3	17,5
4	36,7	18,5	16,4	18,0
5	30,0	18,4	20,8	16,0
6	27,2	18,3	18,8	22,8
7	26,3	-	22,0	-
8	27,0	-	32,0	24,8
9 i więcej and more	23,0	20,0	26,7	20,1

^a Bez budynków indywidualnych (osób fizycznych).

^a Excluding private buildings (of natural persons).

Uwagi metodologiczne

1. Dane o **pojazdach samochodowych i ciągnikach** zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII od 2009 r. pochodzą z centralnej ewidencji pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych.

Do roku 2010 dane nie obejmują również pojazdów posiadających pozwolenia czasowe wydawanych w końcu danego roku. Pozwolenie czasowe wydawane jest na okres do około 30 dni w celu załatwienia wszystkich formalności związanych z rejestracją pojazdu i niezbędnych do otrzymania docelowego dowodu rejestracyjnego.

2. Dane dotyczące **transportu lotniczego** obejmują przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów).

Methodological notes

1. Data on **road motor vehicles and tractors** registered as of 31 December, since 2009 has come from central vehicle register maintained by Ministry of Interior. Data do not include vehicles being devoid of car registration.

Up to 2010 data does not include also vehicles having temporary permission given by the ending of reference year. Temporary permission is passed by about 30 daily period with the aim of take care of formality be connected with vehicle registration and received ordinary registration book.

2. Data concerning **air transport** include carriers of scheduled air transport (the transport of passengers or freight on permanent routes and according to established flight schedules).

TABL. 1(140). **POJAZDY SAMOCHODOWE ZAREJESTROWANE** ^a
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM	359698	420911	436654	452952	TOTAL
w tym:					of which:
Samochody osobowe	298119	351870	365931	380267	Passenger cars
Autobusy	1294	1415	1404	1428	Buses
Samochody ciężarowe ^b	48001	50848	51406	52351	Lorries ^b
Motocykle	6154	9681	10600	11416	Motorcycles

a Patrz uwagi do działu, ust. 1. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

a See notes to the chapter, item. 1. b Including vans.

TABL. 2(141). **POJAZDY NOWO ZAREJESTROWANE** ^a
Stan w dniu 31 XII
NEWLY REGISTERED VEHICLES ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM	17969	22650	25617	26069	TOTAL
w tym:					of which:
Samochody osobowe	12821	18560	21390	21955	Passenger cars
Samochody ciężarowe ^b	4084	2454	2752	2737	Lorries ^b
Autobusy	48	68	32	31	Buses
Ciągniki samochodowe siodłowe	309	158	131	126	Road tractors
Ciągniki rolnicze	38	64	67	95	Agricultural tractors
Motocykle	578	1181	1079	956	Motorcycles

a Patrz uwagi do działu, ust. 1. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

a See notes to the chapter, item. 1. b Including vans.

TABL. 3(142). **DROGI PUBLICZNE**
Stan w dniu 31 XII
PUBLIC ROADS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w km in km				
Drogi gminne					Communal roads
o nawierzchni twardej	350,9	350,6	350,6	350,6	surfaced
ulepszonej	324,6	325,7	325,7	325,7	improved hard surface:
o nawierzchni gruntowej	223,9	199,3	199,3	199,3	unsurfaced
Drogi powiatowe					District roads ^b
o nawierzchni twardej	391,7	393,1	393,1	393,5	surfaced
ulepszonej	385,1	386,8	386,8	387,2	improved hard surface
o nawierzchni gruntowej	13,1	12,9	12,9	12,9	unsurfaced
Drogi gminne i powiatowe o . twardej nawierzchni na 100 km ²	253,2	253,6	253,6	253,7	Gmina and powiat hard surface roads per 100 km ²
Drogi gminne i powiatowe o gruntowej nawierzchni na 100 km ²	80,8	72,4	72,4	72,4	Gmina and powiat unsurfaced roads per 100 km ²

TABL. 4(143). **RUCH PASAŻERÓW W RUCHU MIĘDZYNARODOWYM W PORCIE LOTNICZYM
IM. WŁADYSŁAWA REYMONTA^a**
INTERNATIONAL PASSENGER TRAFFIC AT WL. REYMONT AIRPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M TOTAL					
Pasażerowie przybyli z portów zagranicznych.....	203477	142431	118058	104688	Passenger arrivals from airports foreign
w tym w ruchu regularnym	164849	126731	115531	102452	of which scheduled service
Pasażerowie odprawieni do portów zagranicznych.....	209020	145833	117645	103588	Passenger departures to airports foreign
w tym w ruchu regularnym	168784	130263	115499	102224	of which scheduled service
w tym SAMOLOTY POLSKIE of which POLISH AIRCRAFTS					
Pasażerowie przybyli z portów zagranicznych.....	6305	4816	426	454	Passenger arrivals from airports foreign
w tym w ruchu regularnym	63	-	-	-	of which scheduled service
Pasażerowie odprawieni do portów zagranicznych.....	6338	4865	610	94	Passenger departures to airports foreign
w tym w ruchu regularnym	89	-	-	-	of which scheduled service

a W lotach komunikacyjnych.
a In transport flights.

TABL. 5(144). **RUCH SAMOLOTÓW W RUCHU MIĘDZYNARODOWYM W PORCIE LOTNICZYM
IM. WŁADYSŁAWA REYMONTA**
INTERNATIONAL AIRCRAFT TRAFFIC AT WL. REYMONT AIRPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M TOTAL					
Ruch międzynarodowy					International:
starty	1468	1810	1714	5143	take-offs
lądowania	1473	1810	1694	5175	landings
w tym regularny:					of which regular:
starty	1468	1406	1714	851	take-offs
lądowania	1473	1403	1694	853	landings
w tym SAMOLOTY POLSKIE of which POLISH AIRCRAFTS					
Ruch międzynarodowy					International
starty	85	127	195	3932	take-offs
lądowania	86	125	185	3952	landings
w tym regularny:					of which regular:
starty	85	-	195	-	take-offs
lądowania	86	-	185	-	landings

TABL. 6(145). **DŁUGOŚĆ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH**
LENGTH OF BICYCLE LANE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w kilometrach in kilometres			
O G Ó Ł E M	125,0	150,0	155,0	T O T A L
na 10 tys. km ² powierzchni miasta	4262,6	5115,1	5285,6	per 10 thous. km ² of city area
na 10 tys. ludności	1,8	2,2	2,3	per 10 thous. of population

Uwagi metodologiczne

Finanse publiczne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem.

Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów, wydatków i wyniku jednostek samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem dotacji celowych z budżetu państwa oraz subwencji ogólnej z budżetu państwa.

2. Podstawę prawną określającą te procesy od 1 I 2010 r. stanowi ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 885, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późniejszymi zmianami).

W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1515, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1445, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1392, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 513, z późniejszymi zmianami),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 I 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. 2014 poz. 119),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053).

3. Sektor finansów publicznych dzieli się na podsektory: rządowy, samorządowy i ubezpieczeń społecznych.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego zgrupowano zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych oraz rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

Methodological notes

Public finance

1. Public finances include the processes connected with accumulation and allocation of public funds.

The presented data include information on revenue, expenditure and budgets results of local government units, taking into account the targeted grants from the state budget and general subvention from the state budget.

2. The legal basis defining these processes since 1 I 2010 is provided by the Law of 27 VIII 2009 on Public Finances (consolidated text Journal of Laws 2013 item 885, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments).

In case of the financial management of local governments, the legal basis is additionally provided by:

- the Law of 8 III 1990 on Gmina Local Government (consolidated text Journal of Laws 2015 item 1515, with later amendments),
- the Law of 5 VI 1998 on Powiat Local Government (consolidated text Journal of Laws 2015 item 1445, with later amendments),
- the Law of 5 VI 1998 on Voivodship Local Government (consolidated text Journal of Laws 2015 item 1392, with later amendments),
- the Law of 13 XI 2003 on Incomes of Local Government Units (consolidated text Journal of Laws 2015 item 513, with later amendments),
- the Minister of Finances Regulation of 16 I 2014 on Budgetary Reporting (Journal of Laws 2014 item 119),
- the Minister of Finances Regulation of 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053).

3. The public finances sector is divided into: government, local government and social insurance subsector.

Revenue and expenditure of the budgets of local governments units are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finances and in the regulation of the Minister of Finance on detailed classification of budget revenue, expenditure, income, outgoing and funds from foreign sources established.

4. Na dochody jednostek samorządu terytorialnego składają się:

1) dochody własne, tj.:

a) udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (tj. podatek dochodowy od osób prawnych i osób fizycznych),

b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,

c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,

d) środki pozyskane z innych źródeł na dofinansowanie zadań własnych;

2) dotacje:

a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,

b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,

c) otrzymane funduszy celowych,

d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;

3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

5. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

6. Fundusze unijne na lata 2007-2013 są wdrażane poprzez instrumenty w ramach następujących polityk społeczno-ekonomicznych Wspólnot Europejskich: Polityki Spójności (dla której strategicznym dokumentem w Polsce są Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia NSRO), Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa (WPRYB).

Krajowy System Informatyczny (KSI SIMIK 07-13): Wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie po ocenie formalnej oraz projektów zakończonych, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej 2007-2013, realizowanych w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia Dane odnoszą się do projektów realizowanych na terenie danej jednostki terytorialnej; nie należy ich utożsamiać wyłącznie z projektami realizowanymi przez jednostki samorządu terytorialnego. Uwaga. W związku z tym, że nigdzie w KSI nie zostało zaprojektowane sztywne przypisanie konkretnych wartości do

4. Revenue of local government units comprise:

1) own revenue, i.e.:

a) share in taxes which make the revenue of state budget (i.e.: corporate and personal income taxes),

b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty, royalties for mineral exploration and marketplace stall trading fee,

c) revenue from property, e.g. revenue from renting and leasing,

d) funds from other sources for the additional financing of own tasks;

2) grants:

a) targeted grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, task realized on the basis of agreements with government administration bodies,

b) provided under programmes financed from European funds and other not reimbursable foreign funds and payments from the European funds budget,

c) received from appropriated funds,

d) other grants, of which realised on the basis of agreements with bodies of the local government units;

3) general subvention from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing and regional.

5. Expenditure of local government units are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- expenditure on wages and salaries (including derivatives),
- expenditure on the purchase of materials and services,
- grants, among others, for organisational and legal units operating within local government units budgets,
- expenditure on debt servicing,
- expenditure related to granting endorsements and guarantees.

6. EU funds for 2007-2013 are implemented by instruments under the following socio-economic policies of the European Communities: Cohesion Policy (for which strategic document in Poland are the National Strategic Reference Framework NSRF), the Common Agricultural Policy (CAP) and Common Fisheries Policy (CFP).

National Information System (NIS SIMIK 07-13): The total value of signed contracts and the formal evaluation of completed projects, co-financed by the European Union from 2007 to 2013, carried out in the framework of the National Strategic Reference Framework Data refer to projects implemented in the area of the unit territorial; should not be equated solely with the projects implemented by the local government units. Disclaimer. In view of the fact that nowhere in book has been designed stiff assigning specific values to the

konkretnych miejsc realizacji, dane prezentowane w raportach należy traktować jako przybliżone.

Wartość całkowita projektów zakończonych (na podstawie wniosków o płatność końcową).

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko - Celem programu na lata 2007-2013 jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Program zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO), zatwierdzonymi 7 maja 2007 r. przez Komisję Europejską, stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w nich celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko jest również ważnym instrumentem realizacji odnowionej Strategii Lizbońskiej.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka - Program Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 to jeden z 6 programów krajowych Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, finansowanych ze środków europejskich. Jest to program skierowany przede wszystkim do przedsiębiorców, którzy zamierzają realizować innowacyjne projekty, związane z badaniami i rozwojem, nowoczesnymi technologiami, inwestycjami o dużym znaczeniu dla gospodarki lub wdrażaniem i stosowaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. W latach 2007-2013 w ramach Programu przedsiębiorcy, instytucje otoczenia biznesu, jednostki badawcze i naukowe oraz instytucje administracji publicznej zyskują wsparcie na realizację różnego rodzaju projektów, które przyczyniają się do podnoszenia innowacyjności polskiej gospodarki i polskich przedsiębiorstw.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki - Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) 2007-2013 całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007-2013 ujęto w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, którego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa. W ramach Programu wsparciem objęto następujące obszary: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, z budową sprawnej i partnerskiej administracji publicznej wszystkich szczebli oraz z promocją zdrowia. Program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Wyzwania te obejmują: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych

specific implementation of the data presented in the reports should be considered approximate.

The total value of projects completed (based on the request for final payment).

Operational Programme Infrastructure and Environment - The Operational Programme Infrastructure and Environment (OPI&E) for 2007-2013 is a response to the opportunities and challenges brought about by the membership in the European Union. The Programme's objective is to improve the country's investment attractiveness. The implementation of the Programme as well as achieving the said objective require adequate preparation of the public administration and beneficiaries for the best possible use of the Programme's funds. A characteristic feature of the Programme Infrastructure and Environment is an integral perspective on problems of the basic infrastructure which includes technical infrastructure and principal elements of the social infrastructure. The starting point for thus specified scope of the programme is the principle of maximising development effects, which is conditional upon a complementary treatment of the technical and social sphere in a single programme and implementation stream.

Operational Programme Innovative Economy - The Programme Innovative Economy for 2007-2013 is one of six national programmes under National Strategic Reference Framework, which are co-financed from EU resources. This programme is directed mostly to all entrepreneurs who want to implement innovative projects connected with research and development, modern technologies, investments of high importance for the economy or implementation and use of information and communication technologies. The overall objective of the Programme Innovative Economy 2007-2013 is the development of Polish economy based on innovative enterprises.

Operational Programme Human Capital - Framework (NSRF) 2007-2013 and it covers the entire intervention of the European Social Fund (ESF) in Poland. The approval of the Programme confirms development of the main directions of the governmental employment policy and it enables the efficient use of the ESF funds by Poland within the period 2007-2013. The Programme is a response to challenges posed by the revised Lisbon Strategy on EU-member states, including Poland. Those challenges include: making Europe a more attractive place for investments and working, development of knowledge and innovations, as well as creation of a bigger number of permanent work places. Pursuant to objectives of the Lisbon Strategy and to objectives of the EU cohesion policy, development of human and social capital contributes to more efficient use of work resources and fosters the competitiveness of the economy.

Operational Programme Technical Assistance - Technical Assistance Operational Programme (TOAP) for 2007-2013 is one of five operational programmes

miejsc pracy. Program, poprzez realizację celu ogólnego, jak również określonych w nim celów szczegółowych, przyczynia się do urzeczywistnienia założeń odnowionej Strategii Lizbońskiej na poziomie krajowym.

Program Operacyjny Pomoc Techniczna - Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2007-2013 obejmuje swoim zakresem wsparcie wszystkich horyzontalnych działań i procesów w zakresie przygotowania, zarządzania, wdrażania, monitorowania, oceny i kontroli realizacji NSRO, a także z zakresu wsparcia przygotowania projektów oraz rozpowszechniania informacji i promocji operacji funduszy strukturalnych w Polsce. POPT 2007-2013 gwarantuje środki finansowe na obsługę procesu realizacji NSRO, zapewnia ciągłość programowania interwencji strukturalnych.

RPO Województwa Łódzkiego - Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego. Celem strategicznym Regionalnego Programu Województwa Łódzkiego 2007-2013 jest integracja regionu z europejską i globalną przestrzenią społeczno-gospodarczą jako środkowoeuropejskiego centrum rozwoju, sprzyjającego zamieszkanianiu i gospodarce, oraz dążenie do budowy wewnętrznej spójności przy zachowaniu różnorodności jego miejsc.

Finanse przedsiębiorstw

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 395).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;

2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów; łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;

3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;

on national level in Poland, financed from European Regional Development Fund. The main objective of TAOP is to ensure efficient and effective course of implementation of European Funds in Poland in 2007-2013. The Programme provides financial resources for the operations of National Strategic Reference Framework (NSRF - implementation system of European Funds in Poland in 2007-2013) which include: preparation, management, implementation, monitoring, evaluation, control system, support of preparations of individual key projects and information and publicity of European Funds.

Regional Operational Programme for Łódzkie Voivodeship - The strategic objective of the Regional Operation Programme for Łódzkie Voivodeship 2007-2013 is to integrate the region with the European and global social and economic area as the Central European development centre, facilitating the settlement and economy, as well as striving to create internal cohesion with the maintenance of local diversities.

Finances of enterprises

1. The financial results of enterprises are presented are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2018 item 395).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, National Investment Funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;

2) net revenues from sale of goods and materials (including sums due from the sale of re-use packages);

3) other operating revenues, i.e. revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;

4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;

2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);

3) pozostałe koszty operacyjne obejmują: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w całości lub w części wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na prawne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe, straty związane ze zdarzeniami losowymi;

4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży: produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, do 2015 r. był korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych.

6. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

7. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uścić po uwzględnieniu przyznanych ulg.

Obejmuje on:

– część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,

4) financial revenues, i.e. revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on time deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;

2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;

3) other operating costs comprise: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future legal liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge, losses related to coincidental events;

4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment the surplus of foreign exchange losses over gains.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of: products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, until 2015 corrected by result on extraordinary events.

6. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.

7. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted.

It includes:

– the current part i.e., the tax presented in the tax declarations for a given reporting period,

– część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego (w związku z przejściowymi różnicami między wynikiem finansowym brutto a podstawą opodatkowania, wynikającymi z odmienności momentu ujęcia przychodu i kosztu zgodnie z przepisami o rachunkowości a przepisami rachunkowymi) na koniec i na początek okresu sprawozdawczego.

8. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

9. Relacje ekonomiczne obliczono następująco:

1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;

2) **wskaźnik rentowności obrotu:**

– **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,

– **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

10. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje (środki pieniężne i papiery wartościowe), rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

11. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

12. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

– the deferred part i. e., a difference between the state of provisions and assets, by virtue of deferred tax (because of the temporary differences between the gross financial result and the basis for taxation resulting from the different moments of the income and cost statement, in accordance with the tax and accounting regulations) at the end and the beginning of the reporting period.

8. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

9. The economic relations were calculated as follows:

1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;

2) **turnover profitability rate:**

– **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,

– **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity.

10. Current assets include: stocks and short-term dues: investments (cash equivalents, short-term securities), inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespectively of its due date).

11. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespectively of its due date).

12. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL.1(146). **DOCHODY BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF CITY BUDGET BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017	2016	2017
	w tysiącach złotych in thousand zlotys		w odsetkach ^a in percent ^a	
OGÓŁEM ..... TOTAL	3908457,0	3896588,8	100,0	100,0
DOCHODY WŁASNE OWN REVENUES				
RAZEM ..... TOTAL	2473749,4	2536384,1	63,3	65,1
Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa – w podatku dochodowym: Share in income from taxes comprising state budget revenue - in income tax:				
od osób prawnych ..... corporate income tax	73580,5	70909,1	1,9	1,8
od osób fizycznych ..... personal income tax	919472,8	979923,1	23,5	25,1
Podatki ..... Taxes	481871,3	491646,7	12,3	12,6
w tym: of which:				
podatek rolny ..... agricultural tax	823,1	821,0	0,0	0,0
podatek od nieruchomości ..... tax on real estate	413873,0	418716,1	10,6	10,7
podatek od środków transportowych ..... tax on means of transport	13662,2	12898,8	0,3	0,3
podatek od czynności cywiloprawnych ..... tax on civil law transactions	42484,1	48941,7	1,1	1,3
Wpływy z opłat ..... Revenue from fee	10351,4	11469,2	0,3	0,3
opłata skarbową ..... stamp duty	10007,7	11406,5	0,3	0,3
opłata eksploatacyjna ..... exploitation fee	52,1	62,7	0,0	0,0
opłata targowa ..... market fee	291,5	0,0	0,0	0,0
Dochody z majątku ..... Revenue from property	242441,1	186272,5	6,2	4,8
w tym z najmu i dzierżawy ..... of which income from renting and leasing	43133,3	42288,7	1,1	1,1
Pozostałe dochody ..... Other revenues	746032,3	796163,5	19,1	20,4
w tym środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł. of which funds for additional financing own tasks from other sources	3668,7	9152,6	0,1	0,2

a Udział w wartości „ogółem”.

a Share in the "total".

TABL. 1(146). **DOCHODY BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
 REVENUE OF CITY BUDGET BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017	2016	2017
	w tysiącach złotych in thousand zlotys		w odsetkach ^a in percent ^a	
DOTACJE GRANTS				
RAZEM	829832,8	747858,4	21,2	19,2
TOTAL				
Dotacje celowe	592023,8	688308,1	15,1	17,7
Targeted grants				
dotacje celowe z budżetu państwa targeted grants from the state budget	580171,9	677686,6	14,8	17,4
na zadania: for tasks:				
z zakresu administracji rządowej	450358,2	538293,1	11,5	13,8
for government administration tasks				
własne	129614,4	139245,4	3,3	3,6
for own tasks				
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	199,2	148,1	0,0	0,0
realized on the basis of agreement with government administration bodies				
dotacje na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	10889,4	10395,3	0,3	0,3
realized on the basis of agreements between local government units				
dotacje otrzymane z funduszy celowych	958,0	210,2	0,0	0,0
grants receives from appropriated funds				
Dotacje rozwojowe.....	231705,1	10151,1	5,9	0,3
Development grants				
w tym inwestycyjne.....	223642,7	1496,1	5,7	0,0
of which investment				
SUBWENCJA OGÓLNA Z BUDŻETU PAŃSTWA GENERAL SUBVENTION FROM THE STATE BUDGET				
RAZEM	604874,8	612346,3	15,5	15,7
TOTAL				
w tym część oświatowa	581649,0	589115,9	14,9	15,1
of which educational part				
NA 1 MIESZKAŃCA w zł PER 1 CAPITA in zł				
Dochody ogółem	5593,99	5616,3	x	x
Revenues				
Dochody własne.....	3540,56	3655,8	x	x
Own revenues				

a Udział w wartości „ogółem”.
 a Share in the "total".

TABL. 2(147). **DOCHODY BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW**
CITY BUDGET REVENUES BY DIVISION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
	w tysiącach złotych in thousand zlotys		
O G Ó Ł E M	3908457,0	3896588,8	T O T A L
w tym:			of which:
Rolnictwo, łowiectwo	94,6	101,5	Agriculture and hunting
Transport i łączność	390847,2	181349,1	Transport and communication
Gospodarka mieszkaniowa	522836,5	473440,0	Dwelling economy
Działalność usługowa	7723,2	7049,3	Service activity
Administracja publiczna	41091,6	75771,2	Public administration
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	60787,0	54482,8	Public safety and fire protection
Dochody od osób prawnych i osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	1511742,7	1582718,7	Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake
Oświata i wychowanie	78579,9	93962,9	Education
Ochrona zdrowia	36102,7	32401,3	Health care
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	502997,6	144201,4	Social assistance and other tasks in sphere of social policy
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.....	99026,3	96647,9	Municipal economy and environmental protection
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	9566,0	23123,6	Culture and national heritage protection

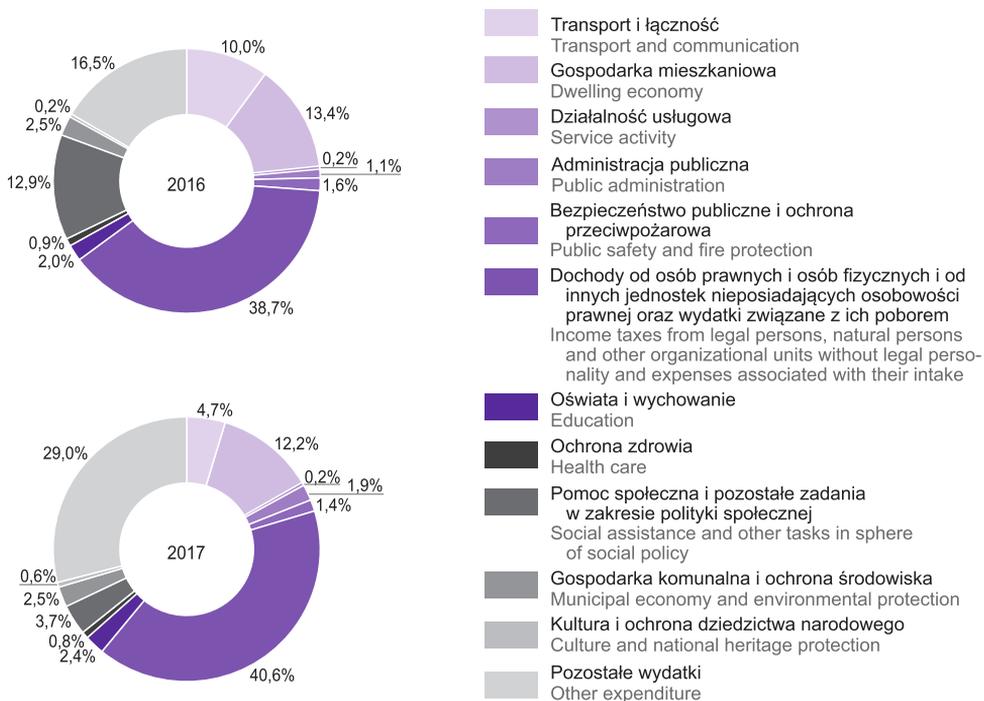
TABL. 3(148). **WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURES OF CITY BUDGET BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2016	2017	SPECIFICATION
	w tysiącach złotych in thousand zlotys		w odsetkach ^a in percent ^a		
O G Ó Ł E M	3840394,4	3941746,2	100,0	100,0	G R A N D T O T A L
	WYDATKI MAJĄTKOWE		PROPERTY EXPENDITURE		
RAZEM	633838,1	495759,5	16,5	12,6	TOTAL
w tym inwestycyjne ^b	548951,9	401346,6	14,3	10,2	of which investment expenditure ^b
	WYDATKI BIEŻĄCE		CURRENT EXPENDITURE		
RAZEM	3206556,3	3445986,7	83,5	87,4	TOTAL
w tym:					of which:
Dotacje	284444,4	317765,7	7,4	8,1	Grants
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	482333,9	564957,5	12,6	14,3	Benefits for natural persons
Wynagrodzenia	986441,0	1042517,8	25,7	26,4	Wages and salaries
Składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy	175021,8	184229,6	4,6	4,7	Contributions to social security and the Labour Fund
Zakup materiałów i usług	1009932,2	1086229,3	26,3	27,6	Purchase of materials and services
Obsługa długu publicznego	67026,2	65239,4	1,7	1,7	Public dept servicing
	WYNIK BUDŻETU		BUDGET RESULT		
Deficyt (-) lub nadwyżka (+).....	+68062,6	-45157,4	x	x	Deficit (-) or surplus (+)
	NA 1 MIESZKAŃCA w zł		PER CAPITA in zł		
Wydatki	5496,58	5681,41	x	x	Expenditures

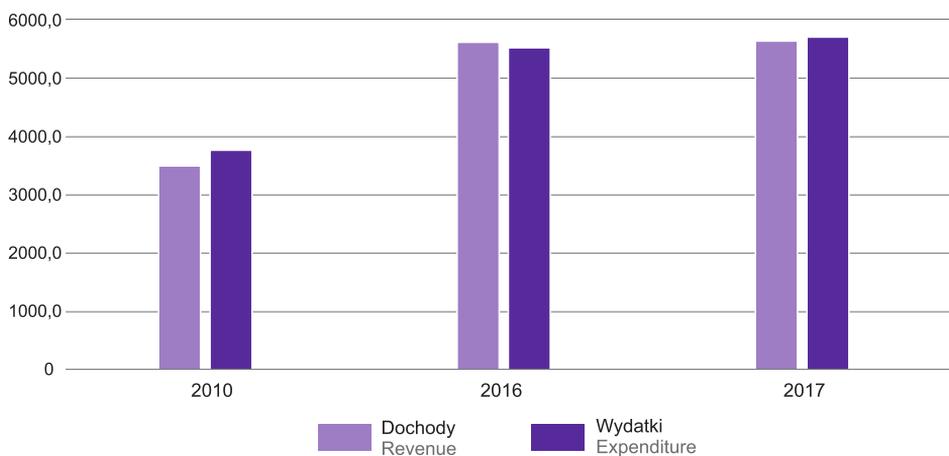
a Liczone do wartości "ogółem". b Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Calculate to "total". b Including grants for financing investments tasks of local budgetary establishments.

STRUKTURA DOCHODÓW BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW STRUCTURE OF CITY BUDGET REVENUE BY DIVISION

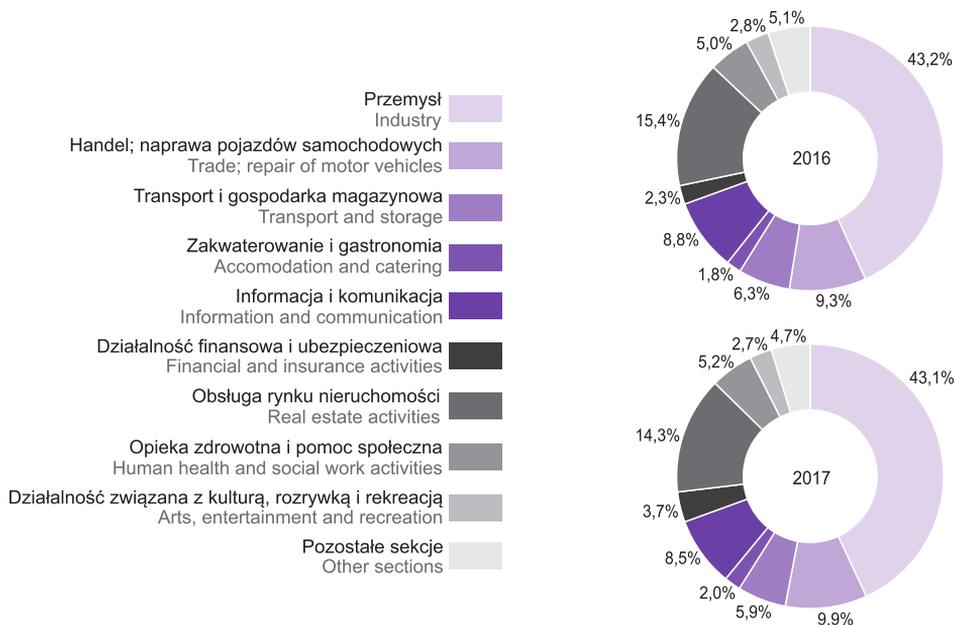

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU MIASTA NA 1 MIESZKAŃCA REVENUE AND EXPENDITURE OF CITY BUDGET PER 1 CAPITA

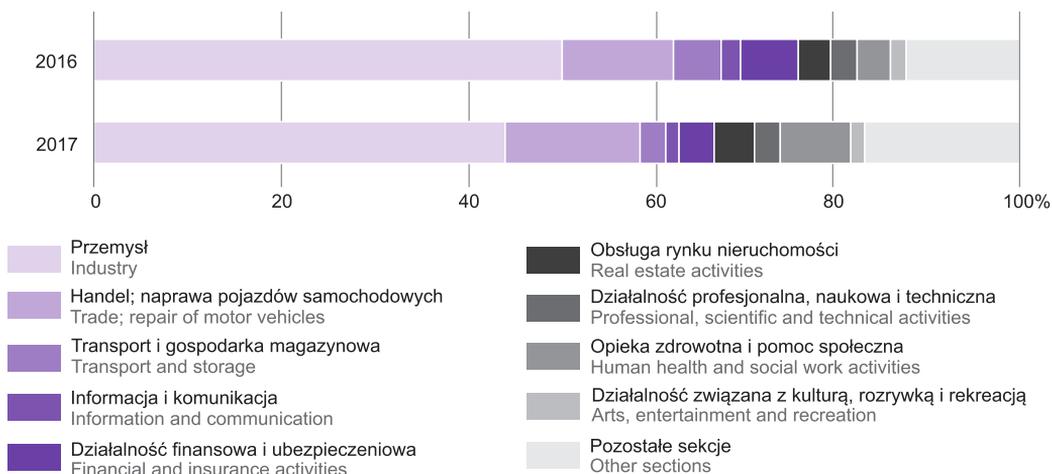
**STRUKTURA WARTOŚCI BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
WEDŁUG SEKCJI (BIEŻĄCE CENY EWIDENCYJNE)**

STRUCTURE OF GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTITIES^a BY SECTION
(CURRENT BOOK-KEEPING PRICES)

**STRUKTURA NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
WEDŁUG SEKCJI (CENY BIEŻĄCE)**

STRUCTURE OF INVESTMENT OUTLAYS IN ENTITIES^a BY SECTIONS
(CURRENT PRICES)

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

TABL. 4(149). **WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW**
CITY BUDGET EXPENDITURE BY DIVISION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
	w tysiącach złotych in thousand zlotys		
OGÓŁEM	3840394,4	3941746,2	TOTAL
w tym:			of which:
Rolnictwo, łowiectwo	119,0	125,8	Agriculture and hunting
Transport i łączność	694334,3	575966,0	Transport and communication
Gospodarka mieszkaniowa	296232,3	293098,8	Dwelling economy
Działalność usługowa	29187,5	33761,3	Service activity
Administracja publiczna	287422,5	343817,1	Public administration
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	98401,5	94419,2	Public safety and fire protection
Oświata i wychowanie	932467,2	992446,9	Education
Ochrona zdrowia	51985,1	46514,9	Health care
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	733310,9	297949,0	Social assistance and other tasks in sphere of social policy
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	234872,0	238814,8	Municipal economy and environmental protection
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	133669,2	135392,0	Culture and national heritage protection

TABL. 5(150). **UMOWY PARTNERSTWA – WARTOŚĆ UMÓW/DECYZJI O DOFINANSOWANIE 2014-2020**
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA I PROGRAMÓW OPERACYJNYCH^a
Stan w dniu 31 XII

THE NUMBER OF GRANT APPLICATIONS AND SIGNED AGREEMENT 2014-2020
BY SOURCES OF FUNDING AND OPERATIONAL PROGRAMS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2016	2017	SPECIFICATION
	wydatki ogółem expenditures total		wydatki kwalifikowane eligible expenditures total		
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	1177996,3	6867709,1	997603,5	5578629,2	TOTAL
Środki wspólnotowe	748912,0	4287176,1	748912,0	4287176,1	Community funds
Krajowe środki publiczne	128643,7	1368646,0	44926,5	762350,1	National public funds
budżet państwa	10460,0	372252,0	10311,9	361939,9	state budget
budżet jednostek samorządu ...	89686,4	943069,3	26606,4	379678,9	budget of local government units
inne	28497,4	53324,7	8008,2	20731,2	other
Środki prywatne	300440,6	1211887,0	203765,1	529103,0	Private funds
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	120595,1	3654615,9	83453,7	2930526,3	Operational Programme Infrastructure and Environment
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	-	13097,3	-	7304,9	Operational Programme Digital Poland
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	322198,4	839318,0	308934,9	803141,4	Operational Programme Smart Growth
Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój	32788,2	61150,7	32788,2	61150,7	Operational Programme Knowledge, Education, Development
RPO Województwa Łódzkiego	702414,6	2299527,1	572426,7	1776505,8	ROP Programme for Łódzkie Voivodship

^a Fundusze unijne są wdrażane poprzez instrumenty w ramach następujących polityk społeczno-ekonomicznych Wspólnot Europejskich: Polityki Spójności (dla której strategicznym dokumentem w Polsce są Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia NSRO), Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa (WPRYB). Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRYB) w Polsce w latach 2014-2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne.

^a EU funds are implemented through the instruments within the following socio-economic policies of the European Communities: Cohesion Policy (for the strategic document in the Polish National Strategic Reference Framework NSRF), the Common Agricultural Policy (CAP) and Common Fisheries Policy (CFP). The Partnership Agreement is a document defining the intervention strategy for European funds under the three EU policies: cohesion policy, common agricultural policy (CAP) and common fisheries policy (CFP) in Poland in 2014-2020. The Partnership Agreement implementation instruments are national operational programs and regional operational programs.

TABL. 6(151). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW ^a**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Sektor Sector	
			publiczny public	prywatny private
w tysiącach złotych in thousand zlotys				
Przychody z całokształtu działalności	2016 2017	57345208 59653002	2120724 2129123	55224484 57523879
Revenues from total activity				
w tym: of which:				
przychody netto ze sprzedaży produktów (wytworów i usług)	2016 2017	27357877 27833567	1801057 1916227	25556820 25917340
net revenues from sale of products (goods and services)				
przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	2016 2017	28257328 30058325	93128 46310	28164200 30012015
net revenues from sale of goods and materials				
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	2016 2017	53857558 56315049	2170028 2151092	51687530 54163957
Costs of obtaining revenues from total activity				
w tym: of which:				
koszt własny sprzedanych produktów (wytworów i usług)	2016 2017	30424716 31375499	1918097 2005750	28506619 29369749
cost of products sold (goods and services)				
wartość sprzedanych towarów i materiałów	2016 2017	22058744 23356207	84407 41142	21974337 23315065
value of goods and materials sold				
Wynik finansowy brutto	2016 2017	3487650 3337953	-49304 -21969	3536954 3359922
Gross financial result				
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto – podatek dochodowy	2016 2017	551942 584397	15943 13691	535999 570706
Obligatory encumbrances on gross financial result – income tax				
Wynik finansowy netto	2016 2017	2935708 2753556	-65247 -35660	3000955 2789216
Net financial result				

a Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data refers to economic entities where a number of employees exceeds 9 persons.

TABL. 7(152). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW ^a WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES ^a BY SELECTED SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which				
		przemysł industry	budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A trade; repair of motor vehicles ^A	transport i gospodarka magazynowa transport and storage	
w tysiącach złotych in thousand zlotys						
Przychody z całokształtu działalności Revenues from total activity	2016 2017	57345208 59653002	16517174 16148775	2000327 1915711	26694444 28645013	1521348 1514469
w tym: of which:						
przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) net revenues from sale of products (goods and services)	2016 2017	27357877 27833567	14410560 14015387	1902165 1856860	1268077 1390436	1352706 1384882
przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów net revenues from sale of goods and materials	2016 2017	28257328 30058325	1734035 1748456	30057 25073	25134312 26917192	27518 32863
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności Costs of obtaining revenues from total activity	2016 2017	53857558 56315049	15596190 15395590	1900024 1816156	25155468 26928844	1564861 1526469
w tym: of which:						
koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług) cost of products sold (goods and services)	2016 2017	30424716 31375499	13913615 13790877	1790645 1771141	5317384 5741914	1419347 1444107
wartość sprzedanych towarów i materiałów value of goods and materials sold	2016 2017	22058744 23356207	1354883 1303813	42203 18435	19449162 20808040	25203 37271
Wynik finansowy brutto..... Gross financial result	2016 2017	3487650 3337953	920984 753185	100303 99555	1538976 1716169	-43513 -12000
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto – podatek dochodowy Obligatory encumbrances on gross financial result – income tax	2016 2017	551942 584397	135279 108410	14960 20845	276827 302402	9439 8032
Wynik finansowy netto ..... Net financial result	2016 2017	2935708 2753556	785705 644775	85343 78710	1262149 1413767	-52952 -20032

^a Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data refers to economic entities where a number of employees exceeds 9 persons.

TABL. 8(153). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW^a**
Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		przemysł industry	budownictwo construc- tion	handel; naprawa pojaz- dów samocho- dowych [□] trade; repair of motor vehicles [□]	transport i gospo- darka maga- zynowa transport and storage
w tysiącach złotych in thousand zlotys					
OGÓŁEM 2016	23542989	6788426	1312825	7705364	456740
TOTAL 2017	26920247	6490939	1181333	8252671	525915
w tym: of which:					
Zapasy ogółem 2016	6324832	1992559	292111	3576390	27865
Stocks in total 2017	6666520	1954176	267949	3887528	26372
w tym: of which:					
materiały 2016	1259060	1003294	29757	52539	24285
materials 2017	1226648	959063	33857	50237	17109
półprodukty i pro- 2016	519981	258463	176703	7693	1182
dukty w toku 2017	364872	234967	41638	12196	267
semi-finished pro- ducts and work in progress					
produkty gotowe 2016	640640	538691	38208	49047	-
finished products 2017	708073	515420	137185	41283	-
towary 2016	3825484	169373	45796	3417055	2260
goods 2017	4276060	204555	46612	3746321	8853
Należności krótko- terminowe 2016	8433828	3209581	513148	2782112	270878
Short-term dues 2017	8297345	3026765	406309	2618005	291828
w tym z tytułu dostaw i usług of which from deliveries and services					
..... 2016	6745448	2307984	477154	2508979	207128
..... 2017	6950217	2613307	365756	2310428	171069
Inwestycje krótko- terminowe 2016	8170845	1495027	391180	1283250	84588
Short-term investments 2017	11282784	1406013	394621	1673830	105323

^a Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data refers to economic entities where a number of employees exceeds 9 persons.

TABL. 9(154). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW ^a
 Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES ^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which		
		przemysł industry	budownictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^A trade; repair of motor vehicles ^A	transport i gospo- darka maga- zynowa transport and storage	
		w tysiącach złotych		in thousand zlotys		
Zobowiązania długoterminowe Long-term liabilities	2016 2017	9925450 14645511	1168646 1065421	71898 86467	732623 671048	436177 378841
w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	2016 2017	8257274 11802389	1003189 944328	33925 23414	565066 475645	19439 17317
Zobowiązania krótkoterminowe Short-time liabilities	2016 2017	16032767 19994876	3948494 4302048	633310 515622	5244923 5529065	482790 461020
w tym: of which:						
kredyty i pożyczki ..... credits and loans	2016 2017	4763492 7972022	566119 606080	57944 58024	798437 992112	20229 24612
z tytułu dostaw i usług ^b and services ^b	2016 2017	7205240 7843614	2387177 2735599	435657 350425	3439234 3642110	140830 166257

^a Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi do działu „Finanse – Finanse przedsiębiorstw”, ust. 11.

^a Data refers to economic entities where a number of employees exceeds 9 persons. ^b See notes to the chapter “Finance – Finances of enterprises”, item. 11.

TABL. 10(155). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH ^a
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	Wskaźnik rentowności obrotu Turnover profitability rate		Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tytułu dostaw i usług Ratio of liabilities from delivery and services to claims from delivery and services
			brutto gross	netto net	
			w %	in %	
OGÓŁEM	2016	93,9	6,1	5,1	106,8
TOTAL	2017	94,4	5,6	4,6	112,9
w tym: of which:					
Przemysł	2016	94,4	5,6	4,8	103,4
Industry	2017	95,3	4,7	4,0	104,7
w tym przetwórstwo przemysłowe	2016	95,0	5,0	4,3	104,3
of which manufacturing	2017	96,2	3,8	3,2	108,5
Budownictwo	2016	95,0	5,0	4,3	91,3
Construction	2017	94,8	5,2	4,1	95,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A	2016	94,2	5,8	4,7	137,1
Trade; repair of motor vehicles ^A	2017	94,0	6,0	4,9	157,6
Transport i gospodarka maga- zynowa	2016	102,9	-2,9	-3,5	68,0
Transport and storage	2017	100,8	-0,8	-1,3	97,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^A	2016	96,8	3,2	3,0	134,4
Accommodation and catering ^A	2017	90,2	9,8	9,0	73,5
Obsługa rynku nieruchomości ^A	2016	85,0	15,0	14,0	189,5
Real estate activities	2017	95,8	4,2	3,5	172,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2016	95,9	4,1	3,5	69,8
Human health and social work activities	2017	97,3	2,7	2,0	72,7

^a Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data refers to economic entities where a number of employees exceeds 9 persons.

Uwagi metodologiczne

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentację projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości – MSR, wprowadzone od 1 I 2005 r.).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiedniej sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np. budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

3. Od 2002 r. – w związku z nowelizacją ustawy o rachunkowości (jednolity tekst Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694, z późniejszymi zmianami) nakłady inwestycyjne na niektóre przedmioty leasingu, stanowiące środki trwałe

Methodological notes

1. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as land and water engineering constructions), of which, i.a., construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, movables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e.: detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (except for interests not included in outlays on fixed assets by units that used International Accounting Standards – IAS, introduced 1 I 2005).

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections and divisions of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections and divisions according to the criteria of structure destination (concerning, e. g. residential buildings, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section "Transportation and storage".

3. Since 2002 due to amendment Act of Accounting (consolidated text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694, with later amendments) investment outlays on some objects of lease being fixed assets of units using them (lessee) were included into investment outlays of

podmiotów je użytkujących (leasingobiorców), zaliczono do nakładów tych podmiotów; do 2001 r. nakłady te były wykazywane przez podmioty finansujące (leasingodawców), tj. zaliczane były do sekcji „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” oraz „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

4. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkownika wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst, Dz. U. 2018, poz. 395).

5. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto środków trwałych** według stanu w dniu 31 XII w **bieżących cenach ewidencyjnych** należy rozumieć:

1) w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:

a) przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,

b) po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,

2) w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

6. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) opracowano metodą przedsiębiorstw, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

7. Wartość brutto środków trwałych:

—osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących

those units; until 2001 those outlays had been reported by units that had financed them (lessor), i.e. were classified in the section “Financial and insurance activities” and “Real estate activities”.

4. Fixed assets include means of work and other objects completed and ready, on the day of transfer for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise and co-operative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with the Act on Accounting, dated 29 IX 1994 (uniform text, Journal of Laws 2018, item 395).

5. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The gross value of fixed assets as of 31 XII at **current book-keeping prices** is understood:

1) within the scope of fixed assets designated for exploitation:

a) before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,

b) after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices,

2) in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 – also revaluation according to fair value.

6. Data by sections of the NACE rev. 2, were compiled using the enterprise method, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section “Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section “Manufacturing”. An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section “Real estate activities”.

The value of public roads, streets and squares was included in the section “Transportation and storage”.

7. The gross value of fixed assets:

—of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons

powyżej 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób — opracowano na podstawie sprawozdawczości,

— osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych — ustalono szacunkowo

as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons was compiled on the basis of statistical reports,

—of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations, was estimated.

TABL. 1(156).

WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH ^a WEDŁUG**SEKTORÓW I SEKCJI** (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES ^a BY SECTORS AND SECTIONS

(current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2016		2017
		w mln zł	in mln zł	
OGÓŁEM	29132,7	38298,3		40031,1
TOTAL				
sektor publiczny	6039,9	7961,2		9349,6
public sector				
sektor prywatny	23092,8	30337,1		30681,5
private sector				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .... Agriculture, forestry and fishing	8,8	2,6		2,6
Przemysł	13039,8	16538,0		17255,7
Industry				
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	7961,0	10994,8		11473,7
Budownictwo	574,5	487,8		422,8
Construction				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2866,5	3562,1		3952,9
Transport i gospodarka magazynowa	1564,8	2416,9		2353,5
Transport and storage				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	182,8	706,7		783,2
Accommodation and catering ^Δ				
Informacja i komunikacja	2167,4	3367,6		3421,2
Information and communication				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	654,2	870,0		1475,6
Financial and insurance activities				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5355,3	5888,9		5742,2
Real estate activities ^Δ				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	391,4	742,2		869,2
Professional, scientific and technical activities				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ .... Administrative and support service activities ^Δ	210,6	403,7		277,1
Education				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1234,7	1914,4		2072,3
Human health and social work activities				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	529,0	1066,3		1084,1
Arts, entertainment and recreation				
Pozostała działalność usługowa	28,7	35,1		34,2
Other service activities				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

TABL. 2(157). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH ^a WEDŁUG SEKTORÓW I SEKCJI**
 (ceny bieżące)
 INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES ^a BY SECTORS AND SECTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2016	2017
	w mln zł in mln zł		
OGÓŁEM	2147,9	2703,0	2659,5
TOTAL			
sektor publiczny..... public sector	624,4	393,6	383,0
sektor prywatny	1523,5	2309,4	2276,5
private sector			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .... Agriculture, forestry and fishing	0,5	0,0	0,9
Przemysł	782,3	1368,0	1182,0
Industry			
w tym przetwórstwo przemysłowe	542,5	933,9	878,8
of which manufacturing			
Budownictwo.....	100,6	153,3	146,6
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A Trade; repair of motor vehicles ^A	391,7	324,6	387,8
Transport i gospodarka magazynowa	162,4	138,8	73,1
Transport and storage			
Zakwaterowanie i gastronomia ^A	22,6	57,4	38,0
Accommodation and catering ^A			
Informacja i komunikacja	44,9	168,2	101,3
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	71,8	94,8	116,0
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^A	318,3	76,4	73,8
Real estate activities ^A			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	26,0	78,6	93,2
Professional, scientific and technical activities			
Administrowanie i działalność wspierająca ^A .... Administrative and support service activities ^A	40,8	92,6	197,6
Education			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	112,7	97,4	202,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	54,2	46,1	40,6
Arts, entertainment and recreation			
Pozostała działalność usługowa	1,1	2,8	2,2
Other service activities			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

Uwagi metodologiczne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA 2010)”, wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r., późniejszymi zmianami).

2. **Produkt krajowy brutto** obrazuje końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

3. **Wartość dodana brutto** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

4. Dane z rachunków regionalnych za lata 2014–2016 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych w ślad za rewizją w rocznych rachunkach narodowych, dokonaną stosownie do standardowej procedury dotyczącej nadmiernego deficytu (tzw. notyfikacja fiskalna). Rewizja wynika z wdrożenia wytycznych zawartych w najnowszym Pod-ręczniku Deficytu i Długu Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych (MGDD, edycja 2016). Zmiany związane z wdrożeniem zapisów tego podręcznika mające znaczenie dla Polski dotyczyły między innymi zakresu podmiotowego sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz rejestracji abonamentu radiowo-telewizyjnego.

5. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS „Informacja Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie skorygowanego szacunku produktu krajowego brutto za 2017 rok” z dnia 3 X 2018 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/informacja-glownego-urzedu-statystycznego-w-sprawie-skorygowanego-szacunku-produktu-krajowego-brutto-za-2017-rok,9,4.html>.

6. Informacje dotyczące rachunków regionalnych zamieszczono w publikacji „Kompendium wiedzy o rachunkach regionalnych”.

Methodological notes

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the "European System of Accounts 2010 (the ESA 2010)" introduced by Regulation (EU) No. 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26 VI 2013, with later amendments).

2. **Gross domestic product** illustrates the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

3. **Gross value added** measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented in basic prices.

4. Data from regional accounts for the years 2014–2016 were changed in relation to those published previously as a consequence of revision in the annual national accounts, made due to the standard excessive deficit procedure (the so-called fiscal notification). Revision results from implementing the requirements included in the latest "Manual on Government Deficit and Debt" (MGDD, 2016 edition). The changes connected with introducing the provisions of this manual of importance to Poland, concerned among other things subjective range of the general government sector as well as radio and TV licence fees recording.

5. Detailed description of the changes introduced in the national accounts can be found in the CSO news release „ Revised estimate of gross domestic product for the year 2017” of 3 X 2018, available at <http://stat.gov.pl/en/topics/national-accounts/annual-national-accounts/revise-estimate-of-gross-domestic-product-for-the-year-2017,7,4.html>.

6. Information concerning regional accounts are placed in the publication "Kompendium wiedzy o rachunkach regionalnych”.

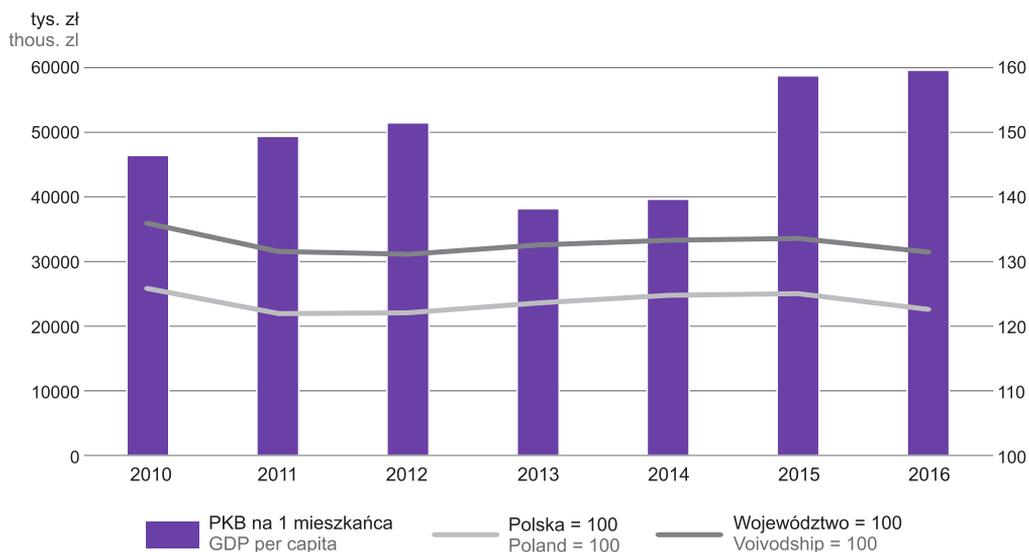
TABL. 1(158). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO**
GROSS DOMESTIC PRODUCT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Ogółem w mln zł	41109	41465	Total in mln zł
Polska = 100	2,3	2,2	Poland = 100
Województwo = 100	37,6	36,9	Voivodship = 100
Rok poprzedni = 100	103,1	101,8	Previous year = 100
Na 1 mieszkańca w zł	58461	59347	Per capita in zł
Polska = 100	124,9	122,5	Poland = 100
Województwo = 100	133,5	131,3	Voivodship = 100
Rok poprzedni = 100	103,5	102,2	Previous year = 100

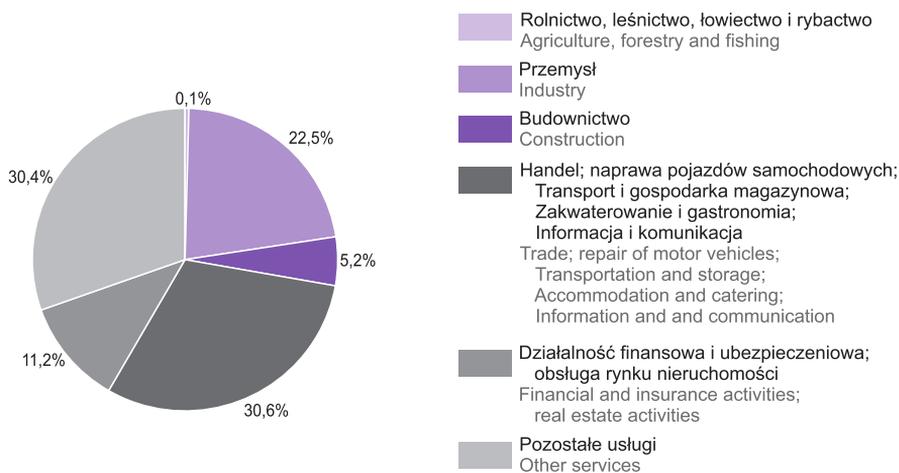
TABL. 2(159). **WARTOŚĆ DODANA BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI**
(ceny bieżące)
GROSS VALUE ADDED BY KIND OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem w mln zł Total in mln zł	W odsetkach In percent	Wojewódz- two=100 Voivod- ship=100	Polska=100 Poland=100	Rok poprzedni =100 Previous year=100
OGÓŁEM	2015	36476	100,0	37,6	2,3	104,0
TOTAL	2016	36635	100,0	36,9	2,2	100,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	2015	24	0,1	0,8	0,1	77,4
	2016	28	0,1	0,8	0,1	116,7
Przemysł	2015	8536	23,4	27,9	2,0	106,0
Industry	2016	8244	22,5	26,5	1,8	96,6
Budownictwo	2015	2308	6,3	34,9	1,8	106,5
Construction	2016	1904	5,2	32,0	1,6	82,5
Handel: naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja Trade; repair of motor vehicles; transportation and storage; accommodation and catering; information and communication	2015	11050	30,3	43,0	2,4	103,0
	2016	11195	30,6	42,3	2,4	101,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości Financial and insurance activities; real estate activities	2015	3695	10,1	45,1	2,6	105,0
	2016	4124	11,3	46,6	2,7	111,6
Pozostałe usługi	2015	10863	29,8	47,1	2,7	105,0
Other services	2016	11139	30,4	46,9	2,7	102,5

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA
GROSS DOMESTIC PRODUCT PER 1 CAPITA

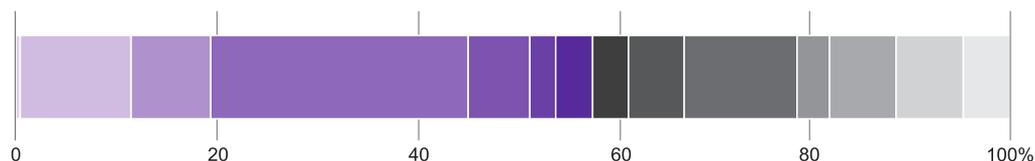

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI W 2016 R.
STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KIND OF ACTIVITY IN 2016

STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2017 R. (STAN W DNIU 31 XII)
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2017 (AS OF 31 XII)

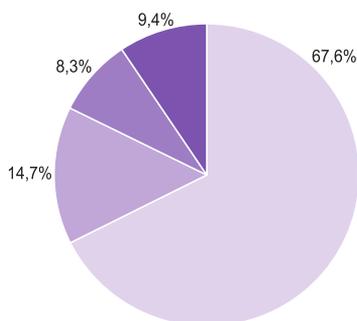
WEDŁUG SEKCJI
BY OWNERSHIP SECTIONS

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
Agriculture, forestry and fishing
- Przemysł
Industry
- Budownictwo
Construction
- Handel; naprawa pojazdów samochodowych
Trade; repair of motor vehicles
- Transport i gospodarka magazynowa
Transport and storage
- Zakwaterowanie i gastronomia
Accommodation and catering
- Informacja i komunikacja
Information and communication

- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
Financial and insurance activities
- Obsługa rynku nieruchomości
Real estate activities
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Professional, scientific and technical activities
- Edukacja
Education
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
Human health and social work activities
- Pozostała działalność usługowa
Other service activities
- Pozostałe sekcje
Other sections

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS

- Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Natural person conducting economic activity
- Spółki handlowe
Commercial companies
- Spółki cywilne
Civil companies
- Pozostałe
Others

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private forms in agriculture.

DZIAŁ XIX PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

CHAPTER XIX ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

Uwagi metodologiczne

Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 997) z późniejszymi zmianami oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 XI 2015 r. (Dz. U. poz. 2009) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników, oraz – w przypadku pozostałych podmiotów – na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgonów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

Methodological notes

Presented data concern entities of the national economy recorded in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VII 1995 (uniform text Journal of Laws 2018 item 997) with later amendments and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 30 XI 2015 (Journal of Laws item 2009) on the mode and methodology of running and updating the National Official Business Register, application, questionnaire, certificate specimens and detailed condition.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on a current basis with the use of data on entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and – for the remaining entities – on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population (PESEL) on the deaths of natural persons, who were registered in the REGON.

TABL. 1(160). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
NATIONAL ECONOMY ENTITIES^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017	SPECIFICATION
NOWO ZAREJESTROWANE NEWLY REGISTERED				
O G Ó Ł E M	9057	7651	7564	T O T A L
w tym:				of which:
Spółki	859	1427	1336	Companies
w tym:				of which:
handlowe.....	538	1239	1171	commercial
w tym:				of which:
akcyjne	11	8	7	joint stock
z ograniczoną odpowiedzialnością	446	1011	953	limited liability
cywilne	321	188	165	civil law
Spółdzielnie	3	3	-	Cooperatives
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	7988	5916	5944	Natural persons conducting economic activity
WYREJESTROWANE REMOVED				
O G Ó Ł E M	5461	6862	6567	T O T A L
w tym:				of which:
Spółki	444	360	410	Companies
w tym:				of which:
handlowe.....	81	226	289	commercial
w tym:				of which:
akcyjne	5	6	7	joint stock
z ograniczoną odpowiedzialnością	53	155	224	limited liability
cywilne	363	134	121	civil law
Spółdzielnie	2	1	5	Cooperatives
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	4976	6402	6031	Natural persons conducting economic activity

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private forms in agriculture.

TABL. 2(161). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF NATIONAL ECONOMY BY LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality					Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
			razem total	w tym of which				
				spółki handlowe companies commercial		spółki cywilne civil law partnerships	spół- dzielnie coopere- ratives	
				razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicznego of which with foreign capital participation			
OGÓŁEM^a.....	2016	92711	29092	20489	2059	7705	249	63619
TOTAL^a.....	2017	93448	30245	13738	2176	7728	244	63203
w tym: of which:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	2016	262	83	45	10	7	4	179
	2017	268	83	46	10	7	3	185
Przemysł	2016	10302	3178	1890	385	1215	45	7124
Industry	2017	10264	3257	1968	393	1218	45	7007
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	2016	9916	2946	1696	357	1182	43	6970
	2017	9896	3030	1775	369	1189	43	6866
Budownictwo.....	2016	7279	1669	1116	128	495	50	5610
Construction	2017	7363	1800	1252	143	494	49	5563
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	2016	23217	6878	3896	893	2906	25	16339
	2017	22626	7035	4061	920	2898	23	15591
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2016	5719	561	356	66	200	1	5158
	2017	5628	591	383	75	203	1	5037
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	2016	2412	869	359	83	490	9	1543
	2017	2454	930	406	96	503	10	1524
Informacja i komunikacja Information and communication	2016	3628	1141	854	78	276	4	2487
	2017	3889	1197	914	88	271	4	2692
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	2016	3242	2573	434	30	147	3	2573
	2017	3148	691	453	30	151	3	2457

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. W podziale według rodzajów działalności nie uwzględniono podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności.

^a Excluding persons tending private forms in agriculture. The division by the kind of activities does not include entities, which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register.

TABL. 2(161). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF NATIONAL ECONOMY BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality					Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
			razem total	w tym of which				
				spółki handlowe companies commercial		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	
				razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicznego of which with foreign capital participation			
Obsługa rynku nieruchomości Real estate activities	2016 2017	5359 5550	4259 4407	827 916	122 122	207 208	69 71	1100 1143
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2016 2017	10753 11065	2394 2556	1587 1744	136 142	742 747	14 13	8359 8509
Administrowanie i działalność wspierająca Administrative and support service activities	2016 2017	2926 3071	910 995	626 712	77 101	262 266	15 13	2016 2076
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	2016 2017	116 113	114 111	1 1	- -	- -	- -	2 2
Edukacja	2016 2017	3163 3229	1362 1377	205 226	11 13	132 133	2 2	1801 1852
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	2016 2017	6454 6650	660 688	346 375	15 15	227 226	3 2	5794 5962
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	2016 2017	1479 1504	721 733	137 146	13 12	125 123	4 4	758 771
Pozostała działalność usługowa Other service activities	2016 2017	6393 6618	3617 3786	104 131	12 15	274 280	1 1	2776 2832

TABL. 3(162). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ¹ WEDŁUG SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
NATIONAL ECONOMY ENTITIES¹ BY SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		2016	2017	SPECIFICATION
a - ogółem b - jednostki male ²				a - total b - small units ²
OGÓŁEM	a	92711	93448	TOTAL
	b	88460	89222	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	a b	262 259	268 265	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	a b	10302 9226	10264 9203	Industry
w tym przetwórstwo przemy- słowe	a b	9916 8867	9896 8855	of which manufacturing
Budownictwo	a b	7279 6941	7363 7037	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	a b	23217 22373	22626 21795	Trade; repair of motor vehicles
Transport i gospodarka magazy- nowa	a b	5719 5623	5628 5534	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia	a b	2412 2274	2454 2308	Accommodation and catering
Informacja i komunikacja	a b	3628 3525	3889 3791	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	a b	3242 3190	3148 3101	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości	a b	5359 5228	5550 5412	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	a b	10753 10532	11065 10848	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca	a b	2926 2759	3071 2892	Administrative and support activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	a b	116 54	113 54	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	a b	3163 2566	3229 2622	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	a b	6454 6273	6650 6469	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	a b	1479 1399	1504 1424	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa...	a b	6393 6231	6618 6459	Other service activities

1 Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. W podziale według rodzajów działalności nie uwzględniono podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności. 2 O liczbie pracujących do 9 osób.

1 Excluding persons tending private forms in agriculture. The division by the kind of activities does not include entities, which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register. 2 Employing up to 9 persons.

TABL. 4(163). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WEDŁUG LOKALIZACJI I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
NATIONAL ECONOMY ENTITIES^a BY LOCATION AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Baluty	Górna	Polesie	Śród- mieście	Widzew
OGÓŁEM	24850	19518	18052	14150	16009
TOTAL	24955	19459	18155	14452	16155
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	63	89	39	38	33
Agriculture, forestry and fishing	69	88	39	37	35
Przemysł	2813	2426	1963	1131	1956
Industry	2805	2375	1945	1152	1952
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	2727	2343	1897	1061	1878
	2727	2304	1875	1089	1869
Budownictwo	1825	1698	1459	955	1327
Construction	1839	1660	1481	986	1371
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	6252	5239	4512	2995	4165
Trade; repair of motor vehicles	6084	5115	4361	2928	4034
Transport i gospodarka magazynowa	1558	1430	1036	479	1213
Transportation and storage	1543	1401	1014	482	1180
Zakwaterowanie i gastronomia	616	410	458	558	362
Accommodation and catering	640	409	455	559	379
Informacja i komunikacja	968	647	768	669	569
Information and communication	999	696	816	729	631
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa	891	648	613	531	556
Financial and insurance activities	875	639	593	489	547
Obsługa rynku nieruchomości	1326	1124	946	1265	697
Real estate activities	1347	1155	1007	1306	729
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3013	1942	2159	1781	1843
Professional, scientific and technical activities	3076	1982	2211	1859	1908
Administrowanie i działalność wspierająca	684	608	586	583	459
Administrative and support service activities	728	625	615	630	461
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	17	9	14	60	16
Public administration and defence, compulsory social security	14	9	14	60	16
Edukacja	873	590	599	555	546
Education	877	594	616	585	556
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2013	1243	1376	783	1036
Human health and social work activities	2066	1279	1436	784	1082
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	400	233	283	309	253
Arts, entertainment and recreation	403	238	296	312	253
Pozostała działalność usługowa	1538	1179	1241	1454	978
Other service activities	1587	1191	1256	1552	1021

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. W podziale według rodzajów działalności nie uwzględniono podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności.

^a Excluding persons tending private forms in agriculture. The division by the kind of activities does not include entities, which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register.

TABL. 5(164). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WEDŁUG LOKALIZACJI, SEKTORÓW I FORM PRAWNYCH**
Stan w dniu 31 XII
NATIONAL ECONOMY ENTITIES^a BY LOCATION, SECTORS AND LEGAL FORMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bałuty	Górna	Polesie	Śród- mieście	Widzew
OGÓŁEM .....2016 TOTAL 2017	24850 24955	19518 19459	18052 18155	14150 14452	16009 16155
Sektor publiczny.....2016 Public sector 2017	353 341	347 342	388 387	488 482	247 238
Sektor prywatny .....2016 Private sector 2017	24431 24487	19136 19070	17627 17723	13548 13841	15731 15866
w tym: of which:					
spółki handlowe .....2016 foreign ownership 2017	2665 2802	2070 2177	2418 2596	3811 4116	1697 1792
spółdzielnie.....2016 co-operatives 2017	62 61	31 29	50 49	77 75	28 28
fundacje .....2016 foundations 2017	188 207	112 118	186 191	283 340	100 113
stowarzyszenia .....2016 associations 2017	420 420	299 308	412 412	669 690	294 299

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. W podziale według rodzajów działalności nie uwzględniono podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności.

a Excluding persons tending private forms in agriculture. The division by the kind of activities does not include entities, which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register.

TABL. 6(165). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WEDŁUG LICZBY PRACUJĄCYCH**
Stan w dniu 31 XII
NATIONAL ECONOMY ENTITIES BY NUMBER OF EMPLOYEES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM	92711	93448	TOTAL
o liczbie pracujących:			with number of employees:
9 i mniej osób	88460	89222	9 and less
10 - 49	3508	3493	10 - 49
50 - 249	624	619	50 - 249
250 - 999	94	91	250 - 999
1000 i więcej osób	25	23	1000 and more

TABL. 7(166). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG LOKALIZACJI, FORM PRAWNYCH I RODZAJU KAPITAŁU**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL LAW COMPANIES BY LOCATION, LEGAL FORMS AND TYPE OF CAPITAL
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Bałuty	Górna	Polesie	Śród- mieście	Widzew
WEDŁUG FORM PRAWNYCH BY LEGAL FORMS						
OGÓŁEM	2016	2665	2070	2418	3811	1697
TOTAL	2017	2802	2177	2596	4116	1792
Kapitałowe: Companies:						
w tym: of which:						
akcyjne	2016	60	39	54	106	45
joint stock	2017	60	41	55	104	47
z ograniczoną odpowiedzialnością..	2016	2151	1675	2005	3254	1378
limited liability	2017	2242	1768	2152	3502	1435
Osobowe: Partnerships:						
w tym: of which:						
jawne	2016	276	230	211	174	162
unlimited partnership	2017	279	230	209	175	165
komandytowe	2016	164	114	122	209	97
limited partnership	2017	207	128	154	259	129
WEDŁUG RODZAJU KAPITAŁU^a BY TYPE OF CAPITAL^a						
Z udziałem kapitału: With capital:						
Skarbu Państwa	2016	5	9	4	11	6
Of the State Treasury	2017	5	8	5	10	6
Państwowych osób prawnych.....	2016	14	15	19	26	15
Of state legal persons	2017	15	13	17	26	16
Samorządu terytorialnego	2016	6	3	9	15	1
Of local government	2017	5	3	10	13	2
Prywatnego krajowego	2016	2378	1837	2154	3217	1484
Private domestic	2017	2459	1928	2319	3450	1559
Zagranicznego	2016	359	321	381	694	279
Foreign	2017	361	323	384	757	278

^a Suma pozycji nie równa się ogólnej liczbie spółek, bowiem spółki o mieszanym kapitale mogą występować w kilku pozycjach.

^a The sum of positions doesn't equal the total number of companies, because the companies with mixed capital participation may belong to several positions.